

Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W OPOLU
STATISTICAL OFFICE
IN OPOLE

Statistical
Yearbook
Opolskie
Voivodship

2014

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO *OF STATISTICAL OFFICE*

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*
Anna Koska

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR-IN-CHIEF*
Janina Kuźmicka

CZŁONKOWIE *MEMBERS*
Monika Bartel, Sylwia Hulbój, Danuta Michoń,
Maria Mołodowicz, Magdalena Skalik, Teresa Waldera

Opracowanie merytoryczne *Editors supervision*
Joanna Biernacka, Beata Dzierżanowska, Sylwia Hulbój, Małgorzata Kania,
Elwira Kunicka, Sylwia Lew, Maria Mołodowicz, Magdalena Skalik

Redakcja techniczna,
skład komputerowy i grafika *Technical supervision,
type setting and graphic*
Jolanta Bardoń, Izabela Wieszczyk

Projekt okładki *Cover design*
Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych US ***When publishing SO data***
prosimy o podanie źródła ***please indicate source***

ISSN 0485–3237

Publikacja dostępna na CD ***Publication available on CD***
oraz w Internecie ***and on the Internet***
www.stat.gov.pl/opole ***www.stat.gov.pl/opole***

DRUK: Urząd Statystyczny we Wrocławiu
Wydział Poligrafii w Legnicy
Nakład 55 egz.

*PRINTING: Statistical Office in Wrocław
Printing Department in Legnica
Edition 55 copies*

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejne wydanie „Rocznika Statystycznego Województwa Opolskiego”. Tegoroczna edycja podobnie jak poprzednie zawiera obszerny zestaw informacji charakteryzujących sytuację demograficzną i społeczno-gospodarczą województwa. Niezmieniony podstawowy zakres tematyczny oraz układ publikacji umożliwiają zaobserwowanie ogólnych tendencji rozwojowych i kierunków zmian.

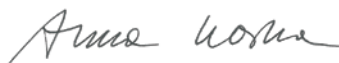
Zamieszczone na wstępie tablice przeglądowe przedstawiają m.in. najistotniejsze dane w odniesieniu do kraju oraz wybrane zagadnienia o województwie w ujęciu retrospekcyjnym od 2000 r. Szczegółowe dane statystyczne zaprezentowano w działach tematycznych poprzedzonych uwagami ogólnymi, zawierającymi wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji. Podstawą opracowania poszczególnych działów były wyniki badań statystycznych realizowanych przez służby statystyki publicznej oraz dane ze źródeł administracyjnych. Treść publikacji uzupełniają mapy i wykresy w atrakcyjny sposób prezentujące wybrane zjawiska oraz zachodzące w nich relacje.

Rocznik w polsko-angielskiej wersji językowej dostępny jest w formie książkowej, na płycie CD i na stronie internetowej Urzędu <http://opole.stat.gov.pl>

Przekazując Państwu Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2014 pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom, które poprzez udostępnienie danych przyczyniły się do wzbogacenia jego treści, jak również wyrażam nadzieję, że publikacja zaspokoi oczekiwania informacyjne Czytelników.

Wszystkim zainteresowanym informacjami statystycznymi dotyczącymi podstawowych jednostek podziału terytorialnego województwa polecam, wydaną równocześnie, publikację „Województwo Opolskie 2014 — podregiony, powiaty, gminy” stanowiącą uzupełnienie niniejszego Rocznika.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

dr Anna Koska

Opole, grudzień 2014 r.

PREFACE

The Statistical Office in Opole hereby presents you with the subsequent edition of the "Statistical Yearbook of Opolskie Voivodship". The this year's edition includes, likewise the previous ones, a comprehensive set of information characterizing the demographic and socio-economic situation of the voivodship. The unchanged basic range of topics and the layout of the publication allow the observation of general development trends and directions of changes.

The review tables posted at the outset present, among others, the most important data in comparison with the country as well as selected issues on the voivodship in terms of retrospective since 2000. Detailed statistics are presented in thematic sections preceded by general notes explaining terminology, methodology and scope of information. The results of statistical surveys carried out by official statistics services as well as data from administrative sources were the basis for the elaboration of separate pages. The content of the publication is complemented by maps and charts presenting, in an attractive way, selected phenomena and relationships occurring within them.

The Yearbook in Polish-English version is available in the book form, on CD and on the website of the Office <http://opole.stat.gov.pl>

Presenting the Statistical Yearbook of Opolskie Voivodship 2014, I would like to express my gratitude to all persons and institutions that have contributed to the enrichment of its content by providing data, and I also hope that the publication will come to Readers' expectations.

To all persons interested in statistical information concerning the basic units of the territorial division of the voivodship, I would like to recommend the simultaneously issued publication entitled "Opolskie Voivodship 2014 – subregions, powiats and gminas" being the complement to this Yearbook.

*Director
of the Statistical Office in Opole*

Anna Koska Ph.D.

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2013 r.
II. Ważniejsze dane o województwie

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Str. Page
<i>Preface</i>	3–4
<i>List of tables and graphs</i>	6–19
<i>Symbols. Abbreviations</i>	20–21
<i>General notes</i>	22–27

REVIEW TABLES

<i>Voivodship on the background of the country in 2013</i>	28–33
<i>Major data on the voivodship</i>	34–51

CHAPTERS

<i>Geography</i>	52–55
<i>Environmental protection</i>	56–75
<i>Administrative division and local self-government</i>	76–80
<i>Public safety. Justice</i>	81–88
<i>Population</i>	89–116
<i>Labour market</i>	117–153
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i> ...	154–172
<i>Household budgets</i>	173–180
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	181–194
<i>Education</i>	195–226
<i>Health care and social work activities</i>	227–242
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	243–257
<i>Science and technology. Information society</i>	258–270
<i>Prices</i>	271–274
<i>Agriculture, hunting, and forestry</i>	275–305
<i>Industry and construction</i>	306–319
<i>Transport and communications</i>	320–327
<i>Trade and catering</i>	328–333
<i>Finances of enterprises</i>	334–346
<i>Public finance</i>	347–353
<i>Investments. Fixed assets</i>	354–362
<i>Regional accounts</i>	363–368
<i>Entities of the national economy</i>	369–375

SPIS TABLIC I WYKRESÓW

LIST OF TABLES AND GRAPHS

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA		
CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne województwa w 2013 r.	1	52
<i>Geographic location of the voivodship in 2013</i>		
Powierzchnia i granice w 2013 r.	2	52
<i>Area and borders in 2013</i>		
Układ pionowy powierzchni	3	52
<i>Elevations</i>		
Większe sztuczne zbiorniki wodne	4	53
<i>Major artificial reservoirs</i>		
Większe rzeki	5	53
<i>Principal rivers</i>		
Temperatury powietrza	6	54
<i>Air temperatures</i>		
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśłonecznienie i zachmurzenie	7	55
<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness</i>		
Średnie miesięczne temperatury powietrza oraz sumy opadów atmosferycznych	8	55
<i>Monthly average air temperatures and atmospheric precipitation</i>		
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA		
CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	x	56
<i>General notes</i>		
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa	1 /9/	62
<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use</i>		
Grunty rolne wyłączane na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne	2 /10/	63
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes</i>		
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrehabilitowane i zagospodarowane	3 /11/	63
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land</i>		
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	4 /12/	64
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population</i>		
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	5 /13/	64
<i>Water consumption for needs of the national economy and population</i>		
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych	6 /14/	65
<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds</i>		
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	7 /15/	65
<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground</i>		
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków	8 /16/	66
<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed</i>		
Oczyszczalnie ścieków	9 /17/	66
<i>Wastewater treatment plants</i>		
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	10 /18/	67
<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality</i>		
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	11 /19/	68
<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality</i>		

		Tabl. Table	Str. Page
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	<i>Area of special nature value under legal protection</i>	12 /20/	69
Rezerwy przyrody	<i>Nature reserves</i>	13 /21/	69
Parki krajobrazowe	<i>Landscape parks</i>	14 /22/	70
Pomniki przyrody	<i>Monuments of nature</i>	15 /23/	70
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas</i>	16 /24/	70
Odpady według rodzajów w 2013 r.	<i>Waste by type in 2013</i>	17 /25/	71
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices)</i>	18 /26/	72
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management</i>	19 /27/	73
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	<i>Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds</i>	20 /28/	75
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds</i>	21 /29/	75
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	76
Jednostki administracyjne województwa	<i>Administrative units of voivodship</i>	1 /30/	78
Gminy w 2013 r.	<i>Gminas in 2013</i>	2 /31/	78
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2013 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2013</i>	3 /32/	78
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.	<i>Councillors of organs of local self-government entities in 2013</i>	4 /33/	79
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	<i>Paid employment and wages and salaries in the public administration</i>	5 /34/	80
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	81
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Ascertained crimes by the police in completed preparatory proceedings</i>	1 /35/	83
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the police</i>	2 /36/	85
Wpływ spraw do sądów powszechnych	<i>Incoming cases in the common courts</i>	3 /37/	85
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation</i>	4 /38/	86
Załatwione sprawy rodzinne	<i>Resolved family cases</i>	5 /39/	87

		Tabl. Table	Str. Page
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym	<i>Entities of the National Judicial Register</i>	6 /40/	87
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej	<i>Registered activity of the state fire service</i>	7 /41/	88
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	89
Ludność	<i>Population</i>	1 /42/	93
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	<i>Working and non-working age population</i> ...	2 /43/	93
Ludność według płci i wieku	<i>Population by sex and age</i>	3 /44/	94
Miasta i ludność w miastach	<i>Towns and urban population</i>	4 /45/	95
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską	<i>Gminas and rural population</i>	5 /46/	95
Mediana wieku według płci	<i>Median age by sex</i>	6 /47/	96
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	7 /48/	96
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	<i>Marriages contracted and dissolved</i>	8 /49/	97
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2013 r.	<i>Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2013</i>	9 /50/	97
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2013 r.	<i>Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2013</i>	10 /51/	99
Małżeństwa wyznaniowe	<i>Church or religious marriages</i>	11 /52/	100
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2013 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2013</i>	12 /53/	101
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage</i>	13 /54/	102
Urodzenia	<i>Births</i>	14 /55/	102
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki	<i>Live births by birth order and age of mother</i>	15 /56/	103
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	<i>Female fertility and reproduction rates of population</i>	16 /57/	103
Zgony według płci i grup wieku zmarłych	<i>Deaths by sex and age groups of deceased</i>	17 /58/	104
Zgony według wybranych przyczyn	<i>Deaths by selected causes</i>	18 /59/	105
Zgony niemowląt według płci i wieku	<i>Infant deaths by sex and age</i>	19 /60/	107
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn	<i>Infant deaths by selected causes</i>	20 /61/	108
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję	<i>Suicides registered by police</i>	21 /62/	108
Przeciętne dalsze trwanie życia	<i>Life expectancy</i>	22 /63/	109
Prognoza ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym do 2050 r.	<i>Working and non-working age population projection until 2050</i>	23 /64/	109
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	<i>Internal and international migration of population for permanent residence</i>	24 /65/	112
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction</i>	25 /66/	113
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants</i>	26 /67/	114
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants</i>	27 /68/	115
Niektóre kościoły i związki wyznaniowe	<i>Selected churches and religious associations</i>	28 /69/	115

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY		
CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	x	117
Aktywność ekonomiczna ludności		
Economic activity of the population		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL	1 /70/	126
<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis</i>		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. – na podstawie BAEL	2 /71/	127
<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 – on the LFS basis</i>		
Pracujący		
Employment		
Pracujący	3 /72/	128
<i>Employed persons</i>		
Pracujący według statusu zatrudnienia	4 /73/	129
<i>Employed persons by employment status ...</i>		
Przeciętne zatrudnienie	5 /74/	130
<i>Average paid employment</i>		
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	6 /75/	131
<i>Full-and part-time paid employees</i>		
Przyjęcia do pracy	7 /76/	132
<i>Hires</i>		
Zwolnienia z pracy	8 /77/	133
<i>Terminations</i>		
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	9 /78/	135
<i>The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time</i>		
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2013 r.	10 /79/	136
<i>Job vacancies, newly created and liquidated jobs in 2013</i>		
Bezrobocie		
Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	11 /80/	138
<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers</i>		
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	12 /81/	139
<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls</i>		
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	13 /82/	139
<i>Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority</i>		
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	14 /83/	141
<i>Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers</i>		
Wydatki Funduszu Pracy	15 /84/	141
<i>Expenditures of Labour Fund</i>		
Warunki pracy		
Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	16 /85/	142
<i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>		
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	17 /86/	145
<i>Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	18/87/	147
<i>Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture</i>		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	19 /88/	148
<i>Persons working in hazardous conditions</i>		
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2013 r.	20 /89/	150
<i>Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2013</i>		
Choroby zawodowe	21 /90/	151
<i>Occupational diseases</i>		

		Tabl. Table	Str. Page
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions</i>	22 /91/	151
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits</i>	23 /92/	153
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	154
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	1 /93/	157
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012</i>	2 /94/	158
Zatrudnieni według przedziałów wynagrodzeń brutto za październik 2012 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012</i>	3 /95/	161
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012</i>	4 /96/	164
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2012</i>	5 /97/	167
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2012</i>	6 /98/	171
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści	<i>Retirees and pensioners</i>	7 /99/	172
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto	<i>Gross retirement pay and pension benefits</i>	8 /100/	172
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	173
Gospodarstwa domowe	<i>Households</i>	1 /101/	178
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita available income in households</i>	2 /102/	178
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita expenditures in households</i>	3 /103/	178
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households</i>	4 /104/	179
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	<i>Households furnished with selected durable goods</i>	5 /105/	180
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych	<i>At-risk of poverty rates in households</i>	6 /106/	180

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	General notes	x	181
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja	Water supply and sewage systems	1 /107/	186
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	Consumers and consumption of electricity in households	2 /108/	187
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	3 /109/	187
Ogrzewnictwo	House-heating	4 /110/	188
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	Population using water supply, sewage and gas supply systems	5 /111/	188
Odpady komunalne	Municipal waste	6 /112/	189
Nieczystości ciekłe	Liquid waste	7 /113/	189
Składowiska odpadów komunalnych	Landfill sites with municipal waste	8 /114/	189
Komunikacja miejska	Urban transport	9 /115/	190
Tereny zielone ogólnodostępnej i osiedlowej	Generally accessible and estate area green belts	10 /116/	190
Mieszkania	Dwellings		
Zasoby mieszkaniowe	Dwelling stocks	11 /117/	191
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	Dwellings in dwelling stocks fitted with in- stallations	12 /118/	191
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2013 r.	Housing allowances paid out in 2013	13 /119/	192
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	Administration of grounds for dwelling con- struction	14 /120/	192
Mieszkania, których budowę rozpoczęto	Dwellings in which construction has begun	15 /121/	193
Mieszkania oddane do użytkowania	Dwellings completed	16 /122/	193
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	Dwellings completed by number of rooms ..	17 /123/	194
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne	General notes	x	195
Edukacja według szczebli kształcenia	Education by level	1 /124/	200
Szkoły według organów prowadzących	Schools by school governing authority	2 /125/	202
Uczniowie według grup wieku	Pupils and students by age groups	3 /126/	205
Współczynnik skolaryzacji	Enrolment rate	4 /127/	206
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools	5 /128/	207
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych ...	Pupils and students studying foreign lan- guages in schools for children and youth and in post-secondary schools	6 /129/	208
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych	Students studying foreign languages in schools for adults	7 /130/	209
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Education for people with special educa- tional needs	8 /131/	210

	Tabl. Table	Str. Page
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz młodzieżowe ośrodki socjoterapii	9 /132/	211
Wychowanie pozaszkolne	10 /133/	211
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	11 /134/	212
Domy i stołówki studenckie	12 /135/	212
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	13 /136/	213
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	14 /137/	213
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	15 /138/	215
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	16 /139/	216
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	17 /140/	217
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	18 /141/	217
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	19 /142/	218
Technika oraz szkoły artystyczne ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	20 /143/	218
Uczniowie i absolwenci techników oraz szkół artystycznych ogólnokształcących dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	21 /144/	218
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży	22 /145/	219
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych)	23 /146/	220
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	24 /147/	220
Szkoły wyższe	25 /148/	221
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	26 /149/	222
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	27 /150/	222
Nauczyciele akademicki w szkołach wyższych	28 /151/	223
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół	29 /152/	223
Studia podyplomowe i doktoranckie	30 /153/	224
Studia podyplomowe według grup kierunków kształcenia	31 /154/	224
Szkoły dla dorosłych	32 /155/	225
Wychowanie przedszkolne	33 /156/	226

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WORK ACTIVITIES		
Uwagi ogólne	General notes	x	227
Pracownicy medyczni	Medical personnel	1 /157/	233
Lekarze specjaliści	Doctors specialists	2 /158/	233
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	Out-patient health care	3 /159/	234
Stacjonarna opieka zdrowotna	In-patient health care	4 /160/	235
Szpitala ogólne	General hospitals	5 /161/	236
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna ...	Emergency medical services and first-aid Public pharmacies and pharmaceutical out- lets	6 /162/	237
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne	Blood donation	7 /163/	237
Krwiodawstwo	Blood donation	8 /164/	237
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	Incidence of infectious diseases and poiso- nings	9 /165/	238
Żłobki i kluby dziecięce	Nurseries and children's clubs	10 /166/	239
Placówki wsparcia dziennego	Day-support centres	11 /167/	239
Rodzinna piecza zastępcza	Family foster care	12 /168/	240
Instytucjonalna piecza zastępcza	Institutional foster care	13 /169/	240
Pomoc społeczna stacjonarna	Stationary social welfare	14 /170/	241
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców	Stationary social welfare facilities by groups of residents	15 /171/	241
Świadczenia pomocy społecznej	Social assistance benefits	16 /172/	242
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi ogólne	General notes	x	243
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane	Books and pamphlets published	1 /173/	246
Gazety i czasopisma wydane	Newspapers and magazines published	2 /174/	246
Biblioteki publiczne (z filiami)	Public libraries (with branches)	3 /175/	247
Muzea	Museums	4 /176/	247
Galerie sztuki	Arts galleries	5 /177/	248
Teatry, instytucje muzyczne, przedsięwzię- stwa estradowe	Theatres, music institutions, entertainment enterprises	6 /178/	248
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice	Cultural centres and establishments, clubs, community centres	7 /179/	249
Kina stałe	Fixed cinemas	8 /180/	249
Abonenci telewizji kablowej	Cable television subscribers	9 /181/	250
Abonenci radiowi i telewizyjni	Radio and television subscribers	10 /182/	250
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki	Tourist accommodation establishments	11 /183/	250
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noc- legowej turystyki	Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments	12 /184/	252
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki ...	Occupancy in tourist accommodation estab- lishments	13 /185/	253

		Tabl. Table	Str. Page
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments</i>	14 /186/	254
Hotele według kategorii	<i>Hotels by category</i>	15 /187/	254
Sport	Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	<i>Physical education organizations and sports clubs</i>	16 /188/	255
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	17 /189/	256
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	<i>Selected sports facilities in 2010</i>	18 /190/	257
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	258
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej	<i>Units and employment in research and development activity</i>	1 /191/	263
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	<i>Employment in research and development activity by educational level</i>	2 /192/	263
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices)</i>	3 /193/	263
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices)</i>	4 /194/	264
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices)</i>	5 /195/	264
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące)	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices)</i>	6 /196/	265
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity</i>	7 /197/	265
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2013 r.	<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2013</i> ...	8 /198/	265
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2011–2013	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2011–2013</i>	9 /199/	266
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices)</i>	10 /200/	267
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices)</i>	11 /201/	269
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	<i>Resident inventions and utility models</i>	12 /202/	269
Społeczeństwo informacyjne	Information society		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	<i>Enterprises using selected information and communication technologies</i>	13 /203/	270
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach	<i>Purpose of using the Internet by enterprises</i>	14 /204/	270

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XIV. CENY		
CHAPTER XIV. PRICES		
Uwagi ogólne	x	271
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	1 /205/	272
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług	2 /206/	272
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	3 /207/	274
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	4 /208/	274
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO		
CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY		
Uwagi ogólne	x	275
Rolnictwo		
Agriculture		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	1 /209/	281
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	2 /210/	282
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	3 /211/	283
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	4 /212/	283
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	5 /213/	284
Powierzchnia zasiewów	6 /214/	285
Zbiory i plony wybranych ziemniaków	7 /215/	286
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych	8 /216/	287
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew	9 /217/	289
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	10 /218/	290
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie	11 /219/	291
Drób	12 /220/	293
Produkcja żywca rzeźnego	13 /221/	293
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	14 /222/	294
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	15 /223/	294
Ciągniki rolnicze	16 /224/	295
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	17 /225/	295
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	18 /226/	296
Skup ważniejszych produktów rolnych	19 /227/	297
Ekologiczne gospodarstwa rolne	20 /228/	297
Łowiectwo		
Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne	21 /229/	298
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych	22 /230/	298

		Tabl. Table	Str. Page
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts</i>	23 /231/	299
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych	<i>Forest land</i>	24 /232/	299
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25 /233/	300
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 /234/	301
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work</i>	27 /235/	302
Pozyskanie drewna	<i>Removals</i>	28 /236/	303
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals</i>	29 /237/	304
Pożary w lasach	<i>Forest fires</i>	30 /238/	305
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	306
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące)	<i>Sold production of industry (current prices)</i>	1 /239/	309
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production (current prices)</i>	2 /240/	311
Produkcja wybranych wyrobów	<i>Production of selected products</i>	3 /241/	311
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	<i>Average paid employment in industry</i>	4 /242/	312
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry</i>	5 /243/	313
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production (current prices)</i>	6 /244/	315
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices)</i>	7 /245/	315
Budynki oddane do użytkowania	<i>Buildings completed</i>	8 /246/	316
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków	<i>Buildings completed by type of buildings</i>	9 /247/	317
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction</i>	10/248/	319
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	320
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane	<i>Railway lines operated</i>	1 /249/	323
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	<i>Hard surface public roads</i>	2 /250/	323
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	<i>Registered road vehicles and tractors</i>	3 /251/	324

		Tabl. Table	Str. Page
Linie regularnej komunikacji autobusowej ...	<i>Regular bus transport lines</i>	4 /252/	324
Transport samochodowy zarobkowy	<i>Hire or reward road transport</i>	5 /253/	325
Wypadki drogowe i ich ofiary	<i>Road traffic accidents and their casualties</i>	6 /254/	325
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów ...	<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles</i>	7 /255/	326
Łączność	Communications		
Podstawowe usługi pocztowe operatora wyznaczonego	<i>Elementary postal services appointed operator</i>	8 /256/	327
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne	<i>Telephone subscribers and telephone sets</i>	9 /257/	327
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	328
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	<i>Retail sales (current prices)</i>	1 /258/	331
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące)	<i>Retail sales by groups (current prices)</i>	2 /259/	331
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)	<i>Wholesale in trade enterprises (current prices)</i>	3 /260/	331
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw	<i>Shops by organizational form and petrol stations</i>	4 /261/	332
Gastronomia	<i>Catering</i>	5 /262/	332
Magazyny handlowe	<i>Trade warehouses</i>	6 /263/	332
Targowiska	<i>Marketplaces</i>	7 /264/	333
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	334
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors</i>	1 /265/	338
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections</i>	2 /266/	339
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	<i>Enterprises by obtained financial results</i>	3 /267/	340
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	<i>Economic relations in enterprises</i>	4 /268/	341
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	<i>Current assets of enterprises</i>	5 /269/	342
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	<i>Share equity (funds) of enterprises</i>	6 /270/	344
Kapitał zakładowy spółek	<i>Share capital of companies</i>	7 /271/	345
Zobowiązania przedsiębiorstw	<i>Liabilities of enterprises</i>	8 /272/	346
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	347
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Revenue of local self-government entities budgets by type</i>	1 /273/	349
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Revenue of local self-government entities budgets by division in 2013</i>	2 /274/	351

		Tabl. Table	Str. Page
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by type</i>	3 /275/	352
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by division in 2013</i>	4 /276/	353
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	354
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	1 /277/	358
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises (current prices)</i>	2 /278/	359
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices)</i>	3 /279/	360
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices)</i>	4 /280/	361
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne)	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices)</i>	5 /281/	362
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	363
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	<i>Gross domestic product (current prices)</i>	1 /282/	367
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices)</i>	2 /283/	368
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	<i>Nominal income in the households sector</i>	3 /284/	368
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	369
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	<i>Entities of the national economy in the REGON register</i>	1 /285/	370
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections</i>	2 /286/	370
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	<i>Commercial companies by legal status and sections</i>	3 /287/	372
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections</i>	4 /288/	374
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections</i>	5 /289/	375

SPIS WYKRESÓW**LIST OF GRAPHS**

		Str. Page
Podział administracyjny województwa opolskiego w 2013 r.	<i>Administrative division of Opolskie Voivodship in 2013</i>	52–53
Podział województwa opolskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	<i>Division of the Opolskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)</i>	52–53
Ludność według płci i wieku w 2013 r.	<i>Population by sex and age in 2013</i>	92–93
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	92–93
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	<i>Life expectancy at 0 age</i>	92–93
Struktura pracujących według sekcji	<i>Structure of employed persons by sections</i>	126–127
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by age educational level</i>	126–127
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	<i>Relative deviations of average monthly gross wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in voivodship</i>	126–127
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2013 r.	<i>Dwellings fitted with installations in 2013</i>	194–195
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed</i>	194–195
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2013/14	<i>Education by educational level in the 2013/14 school year</i>	194–195
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	<i>Land use in agriculture holdings in 2013</i>	280–281
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. (ceny stałe 2011 r.)	<i>Structure of market agricultural output in 2012 (constant prices 2011)</i>	280–281
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production (current prices)</i>	280–281
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	<i>Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita</i>	362–363
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)</i>	362–363
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2013 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2013</i>	362–363

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

- Kreska (–) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 18 na str. 26.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 18 on page 26.
- Znak * – oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.
data revised.
- Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
- „W tym”
„Of which” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Comma (,) – *indicates that not all elements of the sum are given.*

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	t	= tona <i>tonne</i>
mln	= milion <i>million</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
zł <i>zl</i>	= złoty = <i>zloty</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
szt <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	= gram <i>gram</i>	ml	= mililitr <i>millilitre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	l	= litr <i>litre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	poz.	= pozycja
m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>	pkt	= punkt

dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	ust.	= ustęp
kW·h	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
GW·h	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	i in.	= i inni
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
h	= godzina <i>hour</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
d	= doba	np.	= na przykład
24h	= 24 hours	e.g.	= <i>for example</i>
r.	= rok	tj.	= to jest
t/r	= ton rocznie	<i>i.e.</i>	= <i>that is</i>
t/y	= tonnes per year	ozn.	= to znaczy
cd.	= ciąg dalszy	<i>i.e.</i>	= <i>that is</i>
cont.	= <i>continued</i>	tw.	= tak zwany
dok.	= dokończenie	ww.	= wyżej wymieniony
cont.	= <i>continued</i>	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
Lp.	= liczba porządkowa	NUTS	= <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
No.	= <i>number</i>	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
Kk	= Kodeks karny	ECE	= <i>Economic Commission for Europe</i>
nr (Nr)	= numer	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
No.	= <i>number</i>	UN	= <i>United Nations</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**; tj. wszystkich podmiotów zlokalizowanych na terenie województwa, bez względu na formy organizacyjne i formy własności.

2. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te spowodowały brak porównywalności danych również przy niezmiennych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administracji publicznej i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;
- 3) według **sektorów własności**:
 - **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**, i.e., all units located on the voivodship territory regardless of organizational and ownership forms.

2. Data are presented:

- 1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments and replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. These changes resulted in the lack of comparability of data also when the names of classification levels remained unchanged.

Within PKD 2007/NACE Rev. 2 the item **“Industry”** was introduced as an additional grouping, including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

The item **“Other services”** was introduced including sections: “Professional scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities” as well as “Activities of households as employers; undifferentiated goods and services producing activities of households for own use”;

- 2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;
- 3) according to **ownership sectors**:
 - **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local self-government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
 - **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other pri-

jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszana” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenklatury of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 VII 2000 r. (Dz. U. Nr 58, poz. 685) z późniejszymi zmianami. Klasyfikacja ta ma na celu zapewnienie zbierania, opracowywania i udostępniania na obszarze UE porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych państw członkowskich.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.

4. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

5. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

W przypadku, gdy dane statystyczne grupowane metodą przedsiębiorstw ujmują również informacje dotyczące części składowych podmiotów gospodarki narodowej utworzonych w celu prowadzenia działalności innej niż prowadzona w jednostce macierzystej, każdorazowo poinformowano o tym fakcie w poszczególnych działach Rocznika.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

vate entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. *Data for voivodship, subregions, powiats and gminas correspond to levels 2, 3, 4 and 5 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in countries of the European Union. NTS valid since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item. 1573) replacing the NTS in force until 31 XII 2007, pursuant to the decree of the Council of Ministers dated 13 VII 2000 (Journal of Laws No. 58, item 685), with later amendments. The classification is to ensure the collection, elaboration and dissemination on the UE territory of comparable data for particular regional statistics of Member States.*

Subregions (level 3) group powiat-level units.

4. *Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and – unless otherwise indicated – include entities employing:*

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

5. *Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *Data according to PKD 2007/NACE Rev. 2 sections and divisions, as well as according to administrative division are compiled – unless otherwise indicated – using the enterprise method.*

*In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

When statistical data grouped by the enterprise method include information concerning component parts of entities of the national economy, established in order to conduct activity other than that which is conducted by the parent entity, this fact is indicated in the individual chapters of the Yearbook.

7. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych i ich wynagrodzeń oraz bezrobotnych; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO – 08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 760) z późniejszymi zmianami, w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.;
- 2) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 3) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 4) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

9. Informacje o **województwie** oraz w podziale na **miasta** i **wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, notach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **cen bazowej**, zastępując stosowaną poprzednio kategorię ceny producenta.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.

8. Other than PKD 2007/NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councilors of organs of local self-government units, paid employees and their wages and salaries as well as the unemployed, are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO – 08) was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014, item 760) with later amendments, replacing the classification valid until 30 VI 2010;
- 2) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 3) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which types of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;
- 4) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by a decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).

9. Information on **voivodship** as well as by **urban** and **rural area** is presented according to administrative division in a given period. The term “**urban area**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural area**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

10. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables, notes and charts in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

In order to evaluate production and value added – unless otherwise indicated – the **basic price** category was implemented, which replaced the producer's price category used previously.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service),

produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu – do 2010 r. – ceny stałe 2005 (średnie ceny bieżące 2005), od 2011 r. – ceny stałe 2010 (średnie ceny bieżące 2010);
- 3) produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyliczenia, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Przy przeliczeniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Uwaga. Za lata 2000–2009 do przeliczeń przyjęto skorygowaną liczbę ludności zbilansowaną w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: value added tax –VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports, taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products such as taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output – current prices from the year preceding the surveyed year, with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*
- 2) *gross domestic product – until 2010 – 2005 constant prices (2005 average current prices), since 2011 – 2010 constant prices (2010 average current prices);*
- 3) *gross domestic product – current prices from the year preceding the surveyed year.*

12. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

Note. Calculations for 2000–2009 use adjusted population data balanced on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

14. Data – unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Selected information for the last year is given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Z tego powodu w tablicach prezentujących strukturę procentową sumy udziałów mogą nieznacznie różnić się od 100.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

16. Due to the rounding of data processing, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item „total”. For this reason, in the tables presenting the sums of the rate structure may vary slightly from 100.

17. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHORÓB
I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Wady rozwojowe wrodzone
Congenital anomalies

Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities

Objawy i stany niedokładnie określone
Symptoms and ill-defined conditions

Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane
Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY
– NACE Rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Handel; naprawa pojazdów samochodowych
Trade; repair of motor vehicles

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles

Zakwaterowanie i gastronomia
Accommodation and catering

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and food service activities

Obsługa rynku nieruchomości

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Administrowanie i działalność wspierająca

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

**skrót
abbreviation****pełna nazwa
full name**

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.)
 STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY
 – NACE Rev. 2 (cont.)

**sekcje (dok.)
sections (cont.)**

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>

**działy
divisions**

Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

* *
* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, na stronie internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl> oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, on the web page of the CSO <http://www.stat.gov.pl> as well as in the series „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodologies and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	9412	3,0	Area in km ²
Powiaty	314	11	3,5	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	1	1,5	Cities with powiat status
Gminy	2479	71	2,9	Gminas
Miasta	913	35	3,8	Towns
Miejscowości wiejskie	52545	1172	2,2	Rural localities
Sołectwa	40583	1032	2,5	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	49,5	1,9	3,8	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	1590,7	59,8	3,8	gases (excluding carbon dioxide)
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3264	71	2,2	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2405	44	1,8	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	25	3,0	with increased biogene removal
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130593,3	1514,5	1,2	Waste generated (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	9473,8	248,0	2,6	Municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	10851,2	399,8	3,7	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,7	8,4	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				for water management:
w milionach złotych	3059,3	163,8	5,4	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	3,4	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	1063698	28659	2,7	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	276,3	284,6	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	67,1	70,2	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dane szacunkowe.

^a Working on sewage system. ^b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
LUDNOŚĆ <i>POPULATION</i>				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys. ...	38495,7	1004,4	2,6	<i>Population (as of 31 XII) in thous.</i>
miasta	23257,9	523,5	2,3	<i>urban areas</i>
wieś	15237,8	481,0	3,2	<i>rural areas</i>
w tym kobiety	19866,1	518,5	2,6	<i>of which females</i>
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	107	x	<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 XII)</i>
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	58	54	x	<i>Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)</i>
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,5	-2,0	x	<i>Natural increase per 1000 population</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,5	-3,3	x	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA <i>LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES</i>				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	13919,8	311,4	2,2	<i>Employed persons^{ab} (as of 31 XII) in thous.</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3659,40	3281,48	89,7	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2157,9	51,6	2,4	<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.</i>
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	14,2	x	<i>Registered unemployment rate^b (as of 31 XII) in %</i>
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS</i>				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				<i>Network (as of 31 XII) in km:</i>
wodociągowej rozdzielczej	287651,3	7074,2	2,5	<i>water supply distribution</i>
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	132916,0	3979,3	3,0	<i>sewage distribution^c</i>
gazowej	139797,1	2426,2	1,7	<i>gas supply</i>
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				<i>Dwellings stocks^d (as of 31 XII):</i>
mieszkania: w tysiącach	13852,9	348,5	2,5	<i>dwellings: in thousands</i>
na 1000 ludności	359,9	347,0	x	<i>per 1000 population</i>
izby: w tysiącach	52874,9	1456,6	2,8	<i>rooms: in thousands</i>
na 1000 ludności	1373,5	1450,2	x	<i>per 1000 population</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	1012888,8	27899,6	2,8	<i>useful floor area of dwellings: in thousands m²</i>
na 1000 ludności w m ²	26311,8	27776,9	x	<i>per 1000 population in m²</i>

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)

Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	145,1	1,7	1,2	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	3,8	1,7	x	<i>dwellings</i>
izby	16,1	9,0	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	394,2	230,8	x	<i>usable floor space of dwellings in m²</i>

EDUKACJA^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnegoEDUCATION^a – as of beginning of the school year

Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2152,6	49,0	2,3	<i>primary</i>
gimnazjach	1124,0	27,0	2,4	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	195,4	5,9	3,0	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących ^d	547,1	10,9	2,0	<i>general secondary^d</i>
liceach profilowanych	6,0	0,1	2,1	<i>specialized secondary</i>
technikach ^e	515,9	13,9	2,7	<i>technical secondary^e</i>
artystycznych ogólnokształcących ^f	12,6	0,3	2,2	<i>general art.^f</i>
policealnych	279,0	5,3	1,9	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :				<i>Children attending pre-primary edu- cation establishments^g:</i>
w tysiącach	1297,2 ^g	31,2	2,4	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat ...	753 ^g	815	x	<i>per 1000 children aged 3–6</i>

OCHRONA ZDROWIA^h I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XIIHEALTH CARE^h AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII

Pracownicy medyczni ⁱ :				<i>Medical personnelⁱ:</i>
lekarze	85246	1886	2,2	<i>doctors</i>
dentyści	12322	289	2,3	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^k	200587	5239	2,6	<i>nurses^k</i>
Przychodnie	19529	520	2,7	<i>Out-patient departments</i>
Szpitala ogólne	966	28	2,9	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys. ...	187,8	4,9	2,6	<i>Beds in general hospitals in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^l	12221	308	2,5	<i>Public pharmacies^l</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 195 ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^{c–e} Łącznie z uczniami: ^c – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, ^d – uzupełniających liceów ogólnokształcących, ^e – techników uzupełniających. ^f Dających uprawnienia zawodowe. ^g Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^h Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ⁱ Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgnarska. ^k Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^l Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 12 na str. 229.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 195. ^b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. ^{c–e} Including students: ^c – special job-training schools, ^d – supplementary general secondary schools, ^e – supplementary technical secondary schools. ^f Leading to professional certification. ^g Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. ^h Data include the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ⁱ Include inters; including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses. ^k Including master nurses. ^l See general notes to the chapter “Health care and social work activities”, item 12 on page 229.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
KULTURA. TURYSTYKA <i>CULTURE. TOURISM</i>				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8112	319	3,9	<i>Public libraries (including branches; as of 31 XII)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130976,8	3978,0	3,0	<i>Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	822	16	1,9	<i>Museums with branches (as of 31 XII)</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	29043,8	196,6	0,7	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	469	14	3,0	<i>Fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
Widzowie w kinach stałych w tys.	36936,6	622,9	1,7	<i>Audience in fixed cinemas in thous.</i>
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	679,4	7,9	1,2	<i>Tourist accommodation establishments^a in thous.: number of beds (as of 31 VII)</i>
korzystający z noclegów	23401,1	266,9	1,1	<i>tourists accommodated</i>
ROLNICTWO I LEŚNICTWO <i>AGRICULTURE AND FORESTRY</i>				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14409,9	520,2	3,6	<i>Agricultural land in good agricultural condition (as of June)^b in thous. ha</i>
pod zasiewami ^c	10313,0	467,1	4,5	<i>sown area^c</i>
grunty ugorowane	446,5	8,2	1,8	<i>fallow land</i>
uprawy trwałe	412,2	1,6	0,4	<i>permanent crops</i>
w tym sady	362,6	1,2	0,3	<i>of which orchards</i>
ogrody przydomowe	31,8	0,7	2,2	<i>kitchen gardens</i>
łąki i pastwiska	3206,3	42,6	1,3	<i>meadows and pastures</i>
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				<i>Sown area (as of June)^c in thous. ha:</i>
zboża	7479,5	339,8	4,5	<i>cereals</i>
ziemniaki	337,0	7,5	2,2	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe ^d	142,1	1,3	0,9	<i>field vegetables^d</i>
Zbiory w tys. t:				<i>Production in thous. t:</i>
zboża	28455,1	1762,0	6,2	<i>cereals</i>
ziemniaki	7110,9	191,0	2,7	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe ^d	4003,9	36,5	0,9	<i>field vegetables^d</i>
Plony z 1 ha w dt:				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zboża	38,0	51,9	136,6	<i>cereals</i>
ziemniaki	211	256	121,3	<i>potatoes</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9177,2	250,0	2,7	<i>Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). d Łącznie z ogrodami przydomowymi.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and land of owners of up to 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). d Including kitchen gardens.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				<i>Sold production of industry (current prices):</i>
w milionach złotych	1182963,9	21195,2	1,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	30724	21048	68,5	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano- -montażowej ^a (ceny bieżące):				<i>Sales of construction and assembly production^a (current prices):</i>
w milionach złotych	158008,8	3331,0	2,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4104	3308	80,6	<i>per capita in zł</i>
TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT. COMMUNICATIONS – as of 31 XII</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierz- chni (miejskie i zamiejskie) w km ...	286004,3	8496,2	3,0	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km</i>
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	91,7	x	<i>of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^b w tys. szt:				<i>Registered cars^b in thous. units:</i>
osobowe	19389,4	552,2	2,8	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	3242,5	75,2	2,3	<i>lorries and road tractors^c</i>
Placówki pocztowe ^d	7884	216	2,7	<i>Postal offices^d</i>
Telefoniczne łącza główne ^e :				<i>Fixed main line^e:</i>
w tysiącach	5829,9	140,3	2,4	<i>in thousands</i>
w tym standardowe łącza główne na 1000 ludności	4916,5	125,2	2,5	<i>of which standard main line per 1000 population</i>
na 1000 ludności	151,4	139,7	x	
HANDEL – stan w dniu 31 XII <i>TRADE – as of 31 XII</i>				
Sklepy	353562	8300	2,3	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	109	121	x	<i>Population per 1 shop</i>
Targowiska stałe	2207	51	2,3	<i>Permanent marketplaces</i>
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin^f				<i>Budgets of gminas^f</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	80043,4	2530,0	3,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3099	2856	92,2	<i>per capita in zł</i>
Wydutki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	79442,5	2510,5	3,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3076	2834	92,2	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				<i>Budgets of cities with powiat status</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	64216,6	610,3	1,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5067	5032	99,3	<i>per capita in zł</i>
Wydutki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	64952,6	644,7	1,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5125	5316	103,7	<i>per capita in zł</i>

a Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. b Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. d Dane dotyczą operatora wyznaczonego i pozostałych operatorów pocztowych. e Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. f Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Realized by construction units – by place of performing works. b Including cars having temporary permissions given at the end of the year. c Including vans. d Data concern appointed operator and other postal operators. e Data concern operators of the public telecommunication network. f Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	SPECIFICATION
	ogółem total		

FINANSE PUBLICZNE (dok.)

PUBLIC FINANCE (cont.)

Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	23077,6	757,0	3,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	893	855	95,7	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	22916,5	731,5	3,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	887	826	93,1	<i>per capita in zł</i>
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	16120,7	472,3	2,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	419	469	112,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	16527,0	443,2	2,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	429	440	102,5	<i>per capita in zł</i>

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				Investment outlays (current prices):
w milionach złotych	231155,5	4779,2	2,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6004	4746	79,0	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):
w milionach złotych	3064148,1	74294,2	2,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	79597	73968	92,9	<i>per capita in zł</i>

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a (stan w dniu 31 XII)	4070259	100038	2,5	Entities of the national economy in the REGON register^a (as of 31 XII)
sektor publiczny	122759	4203	3,4	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3947500	95835	2,4	<i>private sector</i>

RACHUNKI REGIONALNE W 2012 R.
REGIONAL ACCOUNTS IN 2012

Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				Gross domestic product (current prices):
w milionach złotych	1615894	34305	2,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	41934	33888	80,8	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				Gross value added (current prices):
w milionach złotych	1431872	30398	2,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	103022	98321	95,4	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				Gross nominal disposable income in the households sector:
w milionach złotych	984424	23250	2,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	25547	22967	89,9	<i>per capita in zł</i>

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005–2009 dokonano przy przyjęciu skorygowanej *N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005–2009 are based on the revised number*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
POWIERZ AR					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	9412	9412	9412	9412
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL					
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	32,4	36,4	36,0	35,2
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	36,9	40,9	41,1	41,2
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	15,4	11,8	11,5	11,4
5	w tym do produkcji przemysłowej	5,2	4,5	4,4	4,3
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi:					
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	95,9	96,5	96,8	86,3
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,3	0,3	0,3	1,4
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	49,4	57,2	62,7	63,6
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:					
9	pyłowych	7,7	3,8	3,1	3,1
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	57,5	51,8	59,8	61,4
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
11	pyłowych	99,2	99,6	99,9	99,9
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	63,4	62,2	62,2	64,8
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
13	w % powierzchni ogólnej	27,1	27,1	27,2	27,3
14	na 1 mieszkańca w m ²	2351	2439	2479	2493
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^d na 1 km ² w t	266,7	174,6	90,2	96,5
16	Odpady komunalne zebrane ^e (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	311	243	242	259
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:					
17	służące ochronie środowiska	5,4	7,6	6,6	7,0
18	służące gospodarce wodnej	4,4	1,4	1,5	1,1
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC					
Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^f w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:					
19	w liczbach bezwzględnych	30549	34637	29014	28058
20	na 10 tys. ludności	285	330	280	272
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^f w %	59,2	68,0	72,1	72,3

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – da str. 60. e Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water network. c Population connected to wastewater protection, item 7 on page 60. e Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with

liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
9412	9412	9412	9412	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
34,1	35,2	34,3	35,1	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	2
39,7	40,4	40,6	40,7	production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)	3
11,7	11,6	11,7	11,3	exploitation of water supply network ^b	4
4,2	4,4	4,3	4,2	Water consumption for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	5
83,0	85,7	90,4	98,3	of which for industrial production	6
2,0	1,6	0,9	0,1	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	7
66,5	68,1	68,7	70,7	treated in % of requiring treatment	8
2,7	2,5	2,1	1,9	untreated per 1 km ² in dam ³	9
66,2	65,1	60,3	59,8	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	10
99,9	99,9	99,9	99,9	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	11
71,2	69,5	68,7	69,4	particulates	12
27,2	27,2	27,2	27,2	gases (excluding carbon dioxide)	13
2519	2527	2537	2551	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	14
90,7	103,2	101,0	160,9	particulates	15
255	253	244	246	gases (excluding carbon dioxide)	16
7,0	6,7	7,8	8,4	Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):	17
1,5	2,3	3,0	3,4	in % of total area	18
				per capita in m ²	
				Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^d per 1 km ² in t	
				Municipal waste collected ^e (during the year) per capita in kg	
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
				in environmental protection	
				in water management	
PUBLICZNE					
SAFETY					
30575	31355	29909	28659	Ascertained crimes by the Police ^f in completed preparatory proceedings:	19
300	309	295	285	in absolute numbers	20
73,0	73,5	71,0	70,2	per 10 thous. population	21
				Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^f in %	

ne szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na poprzedniej ze względu na zmianę katalogu odpadów. ^f Do 2012 r. – łącznie z prokuraturą.

treatment plants – estimated data, the total population – based on balances. ^d See general notes to the chapter “Environmental data for previous years due to a change in the catalogue of waste. ^f Until 2012 – including prosecutor's office.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
LUD POPUL					
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	1070598	1047407	1033040	1031097
2	miasta	563579	551238	541597	539521
3	wieś	507019	496169	491443	491576
4	w tym kobiety	550317	540212	533982	532724
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106	107	107	107
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	114	111	110	110
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
7	przedprodukcyjnym	257549	205079	183024	177472
8	produkcyjnym	658071	677421	677617	677867
9	poprodukcyjnym	154978	164907	172399	175758
10	Małżeństwa na 1000 ludności	4,8	4,7	6,0	6,0
11	Rozwoły na 1000 ludności	1,2	1,8	1,6	1,7
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,7	8,1	8,9	9,0
13	Zgony ^b na 1000 ludności	8,7	9,0	9,5	9,4
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,0	-0,9	-0,6	-0,4
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	6,0	4,9	5,9	5,0
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-3,5	-3,0	-3,2	-1,7
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momen- cie urodzenia:					
17	mężczyźni	70,7	71,9	71,9	72,7
18	kobiety	78,2	79,5	80,0	80,5
RYNEK LABOUR					
Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):					
19	w tysiącach	372,0	294,3	321,5	310,2
20	w tym kobiety	178,2	136,4	144,9	140,7
21	na 1000 ludności	347,4	280,9	311,2	300,8
22	w sektorze prywatnym w %	71,8	71,2	73,8	73,2
według rodzajów działalności w %:					
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	x	17,2	15,4	15,8
24	przemysł i budownictwo	x	30,3	31,5	31,5
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwatero- wanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja ..	x	22,5	23,5	22,2
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi ^e	x	30,0	29,6	30,5
Przeciętne zatrudnienie:					
w przemyśle:					
27	w tysiącach	65,0	68,1	64,3
28	na 1000 ludności	x	61,9	65,8	62,3
w budownictwie:					
29	w tysiącach	12,4	16,2	16,6
30	na 1000 ludności	x	11,8	15,7	16,0

a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 90. b Łącznie ze zgonami niemowląt. c Według faktycznego miejsca pracy i wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu 2010. e Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność”.

a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 90. b Including infant deaths. c By actual workplace and kind in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; service activities”.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ					
ATION^a					
1017241	1013950	1010203	1004416	Population (as of 31 XII)	1
532927	530395	527735	523455	urban areas	2
484314	483555	482468	480961	rural areas	3
525440	523756	521746	518472	of which females	4
107	107	107	107	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
					6
108	108	107	107	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	
				Population of age (as of 31 XII):	
174257	170304	167241	164129	pre-working	7
666937	663371	657955	650157	working	8
176047	180275	185007	190130	post-working	9
5,6	5,1	5,3	4,7	Marriages per 1000 population	10
1,5	1,7	1,6	1,6	Divorces per 1000 population	11
9,0	8,6	8,8	8,2	Live births per 1000 population	12
9,7	9,6	10,0	10,2	Deaths ^b per 1000 population	13
-0,7	-1,0	-1,2	-2,0	Natural increase per 1000 population	14
5,2	3,8	6,2	4,3	Infant deaths per 1000 live births	15
				Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
-1,8	-2,2	-2,1	-3,3		
				Life expectancy at the moment of birth:	
73,0	73,4	73,1	73,5	males	17
80,4	81,0	80,6	80,9	females	18
PRACY					
MARKET					
				Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):	
311,0	314,2	308,9	311,4	in thousands	19
142,8	143,8	143,8	146,2	of which women	20
305,7	309,9	305,8	310,1	per 1000 population	21
73,1	75,7	76,2	76,5	in private sector in %	22
				by kind of activities in %:	
16,3	16,1	16,4	16,2	agriculture, forestry and fishing	23
31,2	31,8	31,4	31,0	industry and construction	24
				trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	25
21,8	21,6	20,9	20,9	financial and insurance activities; real estate activities and other services ^e	26
30,7	30,5	31,3	31,9	Average paid employment:	
				in industry:	
62,8	60,6	59,8	56,7	in thousands	27
61,7	59,7	59,1	56,3	per 1000 population	28
				in construction:	
15,9	16,4	15,9	15,4	in thousands	29
15,7	16,2	15,7	15,3	per 1000 population	30

rodzaju działalności (od 2004 r.). ^d Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; usługowa”.

of activity (since 2004). ^d Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^e The term "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
RYNEK LABOUR					
1	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys. ...	69,3	69,4	35,7	47,1
2	2000 = 100	x	100,0	51,5	68,0
W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					
3	kobiety	58,1	55,8	58,4	51,4
4	w wieku do 25 lat	28,6	20,5	20,4	22,3
5	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,4	47,6	26,5	20,2
6	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	707	224	20	61
7	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	15,7	18,7	9,8	12,9
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.					
8	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1731,65	2126,53	2667,92	2793,82
9	2000 = 100	100,0	122,8	154,1	161,3
10	w tym: w przemyśle	2166,44	2798,97	2882,40
11	w budownictwie	1622,54	2191,76	2186,41
12	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	218,0	213,4	216,7	219,0
13	pobierających emeryturę i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	175,1	176,0	183,3	186,8
14	rolników indywidualnych	42,9	37,4	33,4	32,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					
15	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	835,93	1097,91	1344,35	1463,51
16	rolników indywidualnych ^b	641,26	801,89	913,44	969,13
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC					
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					
17	wodociągowej	6152,7	6544,4	6724,2	6796,2
18	kanalizacyjnej ^c	1154,3	2014,4	2908,3	2874,5
Zużycie w gospodarstwach domowych:					
wody z wodociągów:					
19	w hektometrach sześciennych	36,0	31,5	30,4	29,8
20	na 1 mieszkańca w m ³	33,6	30,1	29,4	28,9
energii elektrycznej w miastach ^d :					
21	w gigawatogodzinach	384,6	404,3	423,0	423,3
22	na 1 mieszkańca w kW·h	680,9	731,4	779,4	782,9
Zasoby mieszkaniowe ^e (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):					
mieszkania:					
23	w tysiącach	321,8	334,1	338,4	340,0
24	na 1000 ludności	300,6	319,0	327,5	329,7
25	izby na 1000 ludności	1170,1	1291,4	1330,5	1340,6
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
26	na 1000 ludności	21542,7	24447,4	25332,8	25567,3
27	przeciętna 1 mieszkania	71,7	76,6	77,3	77,5

a Do wyciszenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolczego z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. c Łącznie z kolektorami. d W 2000 r. bez e Na podstawie bilansów.

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for the 2002 Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. b Including the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000 excluding households, whose the main source of maintenance was income from

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
48,8	48,0	51,8	51,6	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.	1
70,4	69,3	74,7	74,5	2000 = 100	2
52,9	54,5	52,1	52,4	In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
22,2	19,9	18,7	18,0	women	3
24,0	30,5	31,4	31,7	aged up to 25 years	4
46	65	109	67	out of work for longer than 1 year	5
13,6	13,3	14,4	14,2	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer	6
				Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII)	7
				in %	
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
2946,59	3048,82	3172,23	3473,40	Average monthly gross wages and salaries in zł	8
170,2	176,1	183,2	200,6	2000 = 100	9
3041,07	3065,19	3192,34	3386,41	of which: in industry	10
2319,46	2425,92	2449,22	2945,36	in construction	11
215,6	211,5	208,2	204,5	Average number of retirees and pensioners in thous.	12
184,9	182,1	180,0	177,6	receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution	13
30,7	29,4	28,2	27,0	farmers	14
1560,14	1640,76	1729,76	1827,00	Average monthly gross retirement pay and pension in zł:	15
1017,25	1052,01	1123,30	1187,16	paid by the Social Insurance Institution	16
				farmers ^b	
NALNA. MIESZKANIA					
TURE. DWELLINGS					
6809,6	6914,0	6939,3	7074,2	Distribution network (as of 31 XII) in km:	
3043,4	3320,0	3665,9	3979,3	water supply	17
				sewage ^c	18
29,8	29,4	29,9	29,1	Consumption in households:	
29,2	29,0	29,5	28,9	water from water supply systems:	
470,2	428,5	420,5	417,3	in cubic hectometre	19
880,5	805,9	794,7	794,0	per capita in m ³	20
				electricity in urban areas ^d :	
				in gigawatt-hour	21
				per capita in kWh	22
343,9	345,4	346,9	348,5	Dwelling stocks ^e (in 2000 - inhabited; as of 31 XII):	
338,1	340,6	343,4	347,0	dwellings:	
1409,5	1421,0	1433,9	1450,2	in thousands	23
26848,7	27118,0	27413,4	27776,9	per 1000 population	24
79,4	79,6	79,8	80,1	rooms per 1000 population	25
				useful floor area of dwellings in m ² :	
				per 1000 population	26
				average per dwelling	27

wanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w 2005 r. oraz w latach 2008–2009 – Narodowego 2010. *b* Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

calculation, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005 as well as in 2008–2009 – of the Population payments from non-agricultural social security system in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from a private farm in agriculture. *e* Based on balances.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	1,1	1,2	1,8	1,8
2	na 1000 ludności	1,0	1,1	1,8	1,7
3	izby na 1000 ludności	4,3	5,0	9,4	8,2
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	97,9	132,8	235,3	200,2
5	przeciętna 1 mieszkania	95,4	120,5	133,0	117,0
EDUKACJA ^a I WY EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^b (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
6	podstawowych ^c	85,3	65,4	56,4	54,3
7	gimnazjach	31,4	41,6	34,4	32,9
8	zasadniczych zawodowych ^d	16,9	7,8	8,0	7,9
9	liceach ogólnokształcących ^e	21,3	16,6	15,1	14,2
10	liceach profilowanych	x	6,6	2,1	1,2
11	technikach ^e	25,0	13,0	15,0	14,9
12	artystycznych ogólnokształcących ^f	0,2	0,3	0,3	0,2
13	policealnych	4,5	7,2	7,3	6,1
	Absolwenci szkół ^{bg} w tys.:				
14	podstawowych	31,8 ^h	12,6	10,4	10,3
15	gimnazjów	x	14,0	11,8	11,3
16	zasadniczych zawodowych ^d	5,5	2,4	2,3	2,5
17	liceów ogólnokształcących ⁱ	4,1	5,6	5,1	5,2
18	liceów profilowanych	x	2,4	1,3	1,1
19	techników ⁱ	5,1	4,1	2,8	3,3
20	artystycznych ogólnokształcących ^f	0,0	0,1	0,0	0,1
21	policealnych	2,0	2,2	1,9	2,0
22	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodow ^{jk} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	13,8	14,0	11,3	11,8
23	Studenci szkół wyższych ^l (stan w dniu 30 XI) w tys.	31,8	37,1	38,7	39,6
24	Absolwenci szkół wyższych ^{lm} w tys.	5,9	8,3	7,5	10,0
25	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	9,8	8,9	9,1	8,7
26	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	2,6	3,0	2,2	2,0

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 195. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. d – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, e – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technicznymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technicznymi od roku szkolnego 2006/07. k Od roku szkolnego 2005/06 szkoła ogólnokształcąca w innej lokalizacji oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 195. b Excluding schools for adults, except post-secondary d – special job-training schools, e – supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. f Leading to general schools: general secondary since 2005/06 school year and technical secondary since 2006/07 school year respectively. basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of calendar year.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NALNA. MIESZKANIA (dok.)					
TURE. DWELLINGS (cont.)					
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
2,1	1,7	1,8	1,7	<i>in thousands</i>	1
2,1	1,7	1,8	1,7	<i>per 1000 population</i>	2
10,0	8,5	8,9	9,0	<i>rooms per 1000 population</i>	3
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
240,2	222,3	227,1	230,8	<i>per 1000 population</i>	4
113,9	131,6	126,3	133,2	<i>average per dwelling</i>	5
CHOWANIE					
TION ^a					
				<i>Pupils and students in schools^b (as of beginning of the school year) in thous.:</i>	
52,3	51,2	49,7	49,0	<i>primary^c</i>	6
31,3	30,0	28,4	27,0	<i>lower secondary</i>	7
7,3	6,7	6,3	5,9	<i>basic vocational^d</i>	8
13,4	12,6	11,9	10,9	<i>general secondary^e</i>	9
0,7	0,6	0,3	0,1	<i>specialized secondary</i>	10
14,7	14,2	14,0	13,9	<i>technical secondary^e</i>	11
0,2	0,2	0,2	0,3	<i>general art^f</i>	12
6,2	6,7	6,8	5,3	<i>post-secondary</i>	13
				<i>Graduates in schools^{bg} in thous.:</i>	
9,9	9,3	8,9	8,7	<i>primary</i>	14
10,8	10,2	9,8	9,3	<i>lower secondary</i>	15
2,7	2,7	2,3	2,1	<i>basic vocational^d</i>	16
5,0	4,5	4,3	4,1	<i>general secondary^j</i>	17
0,6	0,2	0,2	0,1	<i>specialized secondary</i>	18
3,2	3,7	3,4	3,2	<i>technical secondaryⁱ</i>	19
0,0	0,0	0,0	0,0	<i>general art^f</i>	20
2,0	1,9	1,9	2,1	<i>post-secondary</i>	21
				<i>Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools^k (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	22
11,3	11,0	10,0	9,6		
				<i>Students of higher education institutions^l (as of 30 XI) in thous.</i>	23
38,1	35,9	32,2	28,1		
10,7	11,3	11,3	10,4	<i>Graduates of higher education institutions^{lm} in thous.</i>	24
				<i>Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.</i>	25
8,9	8,1	7,8	6,9		
2,5	2,6	2,5	2,3	<i>Graduates of schools for adults in thous.</i>	26

c Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. d, e Od roku szkolnego 2004/05 łącznie: kami. f Dające uprawnienia zawodowe. g Z poprzedniego roku. h Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. i łącznie z uzupełniającego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. j łącznie z filiami, zamiejscowymi resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. m Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendarzowego.

schools. c Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. d, e Since 2004/05 school year including: professional certification. g From the previous school year. h Data include graduates of 8th and 6th grade. i Including supplementary k Since 2004/05 school year including specialized secondary schools as well as special job-training schools. l Including branch sections, National Defense and the Ministry of Internal Affairs; excluding foreigners. m From the previous academic year, and in 2000 – the

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
EDUKACJA ^a I WY EDUCA					
1	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego): miejsca w przedszkolach w tys.	32,0	28,0	26,6	26,9
2	dzieci w tys.: w przedszkolach ^b	27,1	23,6	24,1	25,0
3	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	1,5	2,5	2,7	2,7
4	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	580	617	700	725
OCHRONA ZDROWIA ^c HEALTH CARE ^c AND SO					
5	Pracownicy medycyny ^d (stan w dniu 31 XII): lekarze	1773	1633	1798	1873
6	lekarze dentyści	157	298	333	362
7	pielęgniarki ^e	4865	4241	4594	5013
8	Łóżka w szpitalach ogólnych ^f (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	46,7	39,8	43,1	43,2
9	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1441	1565	1675	1646
10	Przychodnie ^g (stan w dniu 31 XII)	233	335	379	425
11	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	192	263	278	273
12	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ogólnodostępną	5576	3983	3716	3777
13	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca: lekarskie	4,8	5,7	6,1	6,2
14	stomatologiczne	0,5	0,5	0,5	0,5
15	Dzieci w żłobkach ^h i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	33,6	35,2	38,4	42,2
KULTURA. CULTURE.					
16	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	337	325	320	320
17	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	4025	4010	4074	4039
18	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	178	162	153	154
19	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.: na 1000 ludności	3220	3193	3039	3125
20	na 1 czytelnika	18,1	19,7	19,9	20,2
21	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,5	1,6	1,7	1,7
22	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^k na 1000 ludności	209	190	235	185
23	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	13	13	13	13
24	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	191	185	188	190

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 195. b Od roku 2008 łącznie z – nieuwzględnionymi w po trznych. d Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. g Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” nej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 195. b Since 2008 including, entities excluding in division 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for which the primary workplace is a medical and nurse practise. g See general notes to the chapter “Health care and social work activities” item 1 on page 227. h Including nursery wards. i Until 2010

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
CHOWANIE (dok.)					
TION ^a (cont.)					
28,1	28,8	28,9	29,5	Pre-primary education (as of beginning of the school year):	1
25,7	26,6	27,4	27,7	places in nursery schools in thous. children in thous.:	2
2,8	3,1	3,1	3,2	in nursery schools ^b	3
707	706	708	721	in pre-primary sections in primary schools	4
Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6					
I POMOC SPOŁECZNA					
CIAL WORK ACTIVITIES					
1782	1779	1895	1886	Medical personnel ^d (as of 31 XII):	5
293	295	300	289	doctors	6
4803	4775	5844	5239	dentists	7
43,1	43,2	49,2	49,1	nurses ^e	8
1717	1984	1895	1976	Beds in general hospitals ^f (as of 31 XII) per 10 thous. population	9
433	502	518	520	In patients in general hospitals per 10 thous. population	10
279	298	303	308	Out-patients departments ^g (as of 31 XII)	11
3646	3403	3334	3261	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	12
6,1	6,0	6,1	6,3	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	13
0,5	0,6	0,6	0,6	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	14
42,9	47,5	72,1	86,6	medical	15
Children in nurseries ^h and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ⁱ					
TURYSTYKA					
TOURISM					
318	317	317	319	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	16
4023	3968	3929	3961	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	17
152	161	162	161	Public library borrowers per 1000 population	18
3070	3044	3045	3034	Public library loans in vol.:	19
20,2	18,9	18,8	18,9	per 1000 population	20
1,7	1,7	1,7	1,9	per borrower	21
168	185	137	172	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	22
13	14	14	16	Audience in theatres and music institutions ^k per 1000 population	23
177	194	181	195	Museums with branches (as of 31 XII)	24
Museum and exhibition visitors per 1000 population					

dziale według rodzaju placówek i punktami przedszkolnymi. c Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznej praktyka lekarska i pielęgniarska. e łącznie z magistrami pielęgniarstwa. f Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od ust. 1 na str. 227. h łącznie z oddziałami i żłobkowymi. i Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. k Dane dotyczą działalności prowadzo-

according to type and pre-primary points. c Since 2012 data include the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. d Since e Including master nurses. f Excluding day places in hospital wards since 2008 including beds and incubators for new borns. excluding children's clubs. k Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
KULTURA. CULTURE.					
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	21	14	13	11
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	6,2	4,9	4,6	3,8
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	280	430	458	636
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					
4	radiowi	227	230	200	191
5	telewizyjni	223	225	195	186
6	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	104	118	116	110
7	w tym hotele	22	26	26	25
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	59,6	71,1	73,3	75,9
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	133	180	234	223
ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^b					
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	574,7	553,9	559,2	551,9
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	99,2	99,5
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha ..	473,3	458,9	484,9	475,7
w tym w %:					
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	66,1	66,6	66,0	66,7
14	w tym: pszenica	34,9	33,2	33,1	33,4
15	żyto	5,5	3,3	3,9	4,0
16	ziemniaki	5,5	2,3	2,8	2,8
17	buraki cukrowe	5,0	4,2	2,2	2,9
Zbiory w tys. t:					
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1197,9	1411,7	1593,7	1494,1
19	w tym: pszenica	728,5	802,0	934,9	833,0
20	żyto	73,3	52,0	74,3	67,9
21	ziemniaki ^f	572,0	227,9	318,6	284,7
22	buraki cukrowe	1128,2	896,8	646,6	823,8
Plony z 1 ha w dt:					
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	38,3	46,2	49,8	47,1
24	w tym: pszenica	44,1	52,7	58,3	52,4
25	żyto	28,0	33,8	39,6	36,1
26	ziemniaki ^f	219	213	233	215
27	buraki cukrowe	475	465	601	603
Zwierzęta gospodarskie ^d :					
bydło (stan w czerwcu):					
28	w tysiącach sztuk	144,5	124,9	122,3	121,4
29	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	25,2	22,6	21,5	21,6
trzoda chlewna (stan w końcu lipca):					
30	w tysiącach sztuk	688,1	743,1	598,7	595,0
31	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	119,9	134,2	105,2	106,0
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^e :					
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	184,9	182,9	177,6	180,6
33	mleka krowiego w l	475	539	449	459

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali: patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3. oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wie

a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. b Data are presented according to the official residence of land of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter “Agriculture, hunting and area intended for ploughing (green fertilizers). f Since 2010 excluding kitchen gardens. g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, hor

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
9	12	13	14	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
3,5	4,2	5,2	5,6	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
551	606	601	619	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
190	190	191	193	Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
185	184	186	187	radio	4
111	127	120	136	television	5
29	32	36	41	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	6
76,2	82,4	77,8	78,8	of which hotels	7
220	239	257	265	Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population	8
				Tourists accommodated per 1000 population	9
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
513,1	533,7	518,3	523,1	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	10
99,0	96,1	96,2	99,4	of which in good agricultural condition in %	11
453,2	462,7	442,5	467,1	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	12
61,5	62,3	64,0	61,9	of which in %:	
32,6	34,3	32,8	31,3	basic cereals (including cereal mixed)	13
2,8	3,2	3,1	3,8	of which: wheat	14
1,9	1,9	2,6	1,6	rye	15
3,2	3,2	3,7	3,0	potatoes	16
				sugar beets	17
1357,8	1463,6	1447,3	1404,5	Crop production in thous. t:	
814,0	923,5	865,8	825,2	basic cereals (including cereal mixed)	18
48,0	54,1	51,6	68,5	of which: wheat	19
222,6	274,1	353,2	191,0	rye	20
722,1	1013,0	976,2	790,5	potatoes ^f	21
				sugar beets	22
48,7	50,8	51,1	48,6	Yields per 1 ha in dt:	
55,0	58,1	59,7	56,4	basic cereals (including cereal mixed)	23
37,8	36,4	37,1	38,1	of which: wheat	24
259	310	310	256	rye	25
499	677	593	557	potatoes ^f	26
				sugar beets	27
122,6	122,6	116,0	112,9	Livestock ^d :	
23,9	23,0	22,4	21,6	cattle (as of June):	
601,2	643,7	469,2	409,0	in thousand heads	28
117,2	120,6	90,5	78,2	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	29
238,5	249,6	208,5	201,3	pigs (as of the end of July):	
565	482	507	472	in thousand heads	30
				per 100 ha of agricultural land ^c in heads	31
				Production per 1 ha of agricultural land ^c :	
				of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^g in kg	32
				of cows' milk in l	33

c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha na str. 275. d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. e Od 2010 r bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych przowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dzicyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

user. c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha forestry", item 3 on page 275. d In 2010 data of the Agricultural Census. e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen as well as seflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
ROLNICTWO ^a AGRICULTURE ^a					
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b : ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	830	865	727	1137
2	ziemniaki w kg	26	72	80	80
3	buraki cukrowe w kg	1966	1518	1136	1467
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	88	120	132	143
5	mleko krowie w l	268	465	380	398
Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg:					
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskład- nikowymi)	127,1	141,8	196,2	186,6
7	wapniowych	189,1	202,7	100,4	99,6
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{be} w szt.	7,7	7,6	8,3	8,4
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	252,9	254,9	256,5	256,3
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):					
10	w tysiącach hektarów	246,6	248,1	249,4	249,3
11	na 1 mieszkańca w ha	0,2	0,2	0,2	0,2
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	26,2	26,4	26,5	26,5
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	360,8	383,7	423,0	434,5
PRZE INDU					
Produkcja sprzedana przemysłu:					
14	w milionach złotych (ceny bieżące)	17251,3	22847,8	20721,8
15	rok poprzedni = 100.....	x	x	101,3	91,7
16	2005 = 100 (ceny stałe)	x	100,0	119,3	109,4
17	na 1 zatrudnionego ^f w zł (ceny bieżące)	x	265392	335622	325010
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	x	16437	22082	20081
BUDOW CONSTR					
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^g (ceny bie- żące):					
19	w milionach złotych	1775,7	2854,0	2838,7
20	na 1 mieszkańca w zł	x	1692	2758	2751
TRANSPORT I ŁĄCZ TRANSPORT AND COMMU					
Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^h :					
21	w kilometrach	896	851	868	869
22	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	9,5	9,0	9,2	9,2
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i za- miejskie):					
23	w kilometrach	8460	8363	8406	8507
24	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	89,9	88,9	89,3	90,4

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących ogólne działy „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 275. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, koń zatrudnionych za granicą. g Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. h Dane dotyczą sieci ko

a Data are presented according to the official residence of land user. b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land scale; see general notes to the chapter “Agriculture, hunting and forestry”, item 3 on page 275. c Concerns meat: beef, veal pork, mu persons employed abroad. g Realized by construction units – by place of performing works. h Data concern rail network of Polskie

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.)					
AND FORESTRY (cont.)					
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^b:</i>	
				<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	1
1231	1096	1169	1104		
75	70	93	82	<i>potatoes in kg</i>	2
1407	1393	2115	1660	<i>sugar beets in kg</i>	3
				<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in kg</i>	4
194	215	172	189		
425	411	445	447	<i>cows' milk in l</i>	5
				<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land^{bde} in kg:</i>	
				<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>	6
183,5	223,4	191,2	223,5		
103,9	100,0	70,3	97,7	<i>lime</i>	7
				<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land^{de} in units</i>	8
7,3	.	.	6,9		
				<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>	9
256,4	256,5	256,7	256,9		
				<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>	
				<i>in thousand hectares</i>	10
249,3	249,5	249,8	250,0		
0,2	0,2	0,2	0,2	<i>per capita in ha</i>	11
26,5	26,5	26,5	26,6	<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>	12
					13
476,3	522,6	487,0	492,1	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest area in m³</i>	
MYSŁ					
STRY					
				<i>Sold production of industry:</i>	
				<i>in million zlotys (current prices)</i>	14
18673,6	20726,6	21383,1	21195,2		
90,4	105,7	98,2	98,4	<i>previous year = 100 (constant prices)</i>	15
98,9	104,5	102,6	101,0	<i>2005 = 100 (constant prices)</i>	16
298968	344282	363274	378519	<i>per employee^f in zl (current prices)</i>	17
18334	20409	21123	21048	<i>per capita in zl (current prices)</i>	18
NICTWO					
UCTION					
				<i>Sales of construction and assembly production^g (current prices):</i>	
				<i>in million zlotys</i>	19
3151,5	3183,8	2871,3	3331,0		
3094	3135	2836	3308	<i>per capita in zl</i>	20
NOŚĆ – stan w dniu 31 XII					
NICATIONS – as of 31 XII					
				<i>Railway lines operated - standard gauge^h:</i>	
				<i>in kilometres</i>	21
868	867	821	798		
9,2	9,2	8,7	8,5	<i>per 100 km² of total area in km</i>	22
				<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>	
				<i>in kilometres</i>	23
8615	8475	8508	8496		
91,5	90,0	90,4	90,3	<i>per 100 km² of total area in km</i>	24

działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi skiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. ^dW roku gospodarczym. ^eW 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^fBez lejowej Polskich kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej.

who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small ton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. ^dIn farming year. ^eIn 2010 data of the Agricultural Census. ^fExcluding Koleje Państwowe (PKP), as well as sine 2005 of other entities which are administrations or railway infrastructure.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
TRANSPORT I ŁĄCZ TRANSPORT AND COMMUNICA					
1	Samochody osobowe zarejestrowane ^a :				
	w tysiącach sztuk	287,1	374,1	463,4	472,0
2	na 1000 ludności	268	357	449	458
3	Placówki pocztowe operatora wyznaczonego ^b :				
	w liczbach bezwzględnych	298	264	257	254
4	na 100 tys. ludności	27,8	25,2	24,9	24,6
5	Telefoniczne łącza główne ^c :				
	w tysiącach	264,4	279,1	222,6	203,5
6	na 1000 ludności	247,0	266,4	215,5	197,4
HAN TRA					
7	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	6618,4	7701,1	8573,4	7574,0
8	na 1 mieszkańca w zł	6091	7338	8286	7340
9	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	10,7 ^d	8,9	8,4	8,4
10	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	102 ^d	118	122	123
FINANSE PUBLIC					
Budżety gmin^e					
Dochody:					
11	w milionach złotych	1091,8	1599,6	2090,2	2151,6
12	na 1 mieszkańca w zł	1159	1737	2301	2375
Wydatki:					
13	w milionach złotych	1127,0	1567,9	2048,5	2313,0
14	na 1 mieszkańca w zł	1197	1703	2255	2553
Budżety miast na prawach powiatu					
Dochody:					
15	w milionach złotych	301,6	375,7	506,3	483,3
16	na 1 mieszkańca w zł	2305	2921	4006	3836
Wydatki:					
17	w milionach złotych	309,5	377,5	538,2	515,8
18	na 1 mieszkańca w zł	2365	2934	4258	4094
Budżety powiatów					
Dochody:					
19	w milionach złotych	443,7	480,3	602,4	667,9
20	na 1 mieszkańca w zł	471	522	663	737
Wydatki:					
21	w milionach złotych	441,0	487,9	603,2	714,3
22	na 1 mieszkańca w zł	468	530	664	788
Budżet województwa					
Dochody:					
23	w milionach złotych	93,7	219,3	397,8	639,3
24	na 1 mieszkańca w zł	87	209	384	620

a Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. b W latach 2005–2012 określany jako operator komunikacyjnych sieci publicznej. d Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. e Bez dochodów

a Since 2011 Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b In 2005–2012 defined as the public nication network. d Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. e Excluding revenue and expenditure of

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ – stan w dniu 31 XII (dok.)					
TIONS – as of 31 XII (cont.)					
493,4	519,6	536,5	552,2	Registered passenger cars ^a :	1
485	512	531	550	in thousand units	2
				per 1000 population	2
248	233	239	216	Post offices of appointed operator ^b :	3
24,4	23,0	23,7	21,5	in absolute numbers	3
				per 100 thous. population	4
190,3	164,9	147,9	140,3	Fixed main line ^c :	5
187,1	162,7	146,4	139,7	in thousands	5
				per 1000 population	6
DEL					
DE					
8314,8	8984,1	8311,8	8629,0	Retail sales (current prices):	7
8163	8846	8211	8569	in million zlotys	7
8,7	8,5	8,1	8,3	per capita in zł	8
118	120	124	121	Shops (as of 31 XII) in thous.	9
				Population (as of 31 XII) per 1 shop	10
PUBLICZNE					
FINANCE					
2364,9	2416,3	2515,0	2530,0	Budgets of gminas^e	
2640	2706	2825	2856	Revenue:	
				in million zlotys	11
				per capita in zł	12
2665,3	2543,7	2496,3	2510,5	Expenditure:	
2975	2848	2804	2834	in million zlotys	13
				per capita in zł	14
Budgets of cities with powiat status					
Revenue:					
540,6	552,8	584,6	610,3	in million zlotys	15
4407	4511	4787	5032	per capita in zł	16
Expenditure:					
568,8	578,7	570,6	644,7	in million zlotys	17
4637	4721	4672	5316	per capita in zł	18
Budgets of powiats					
Revenue:					
726,3	743,4	725,6	757,0	in million zlotys	19
811	833	815	855	per capita in zł	20
Expenditure:					
748,0	748,8	724,0	731,5	in million zlotys	21
835	839	813	826	per capita in zł	22
Budget of voivodship					
Revenue:					
493,2	457,6	414,8	472,3	in million zlotys	23
484	451	410	469	per capita in zł	24

publiczny (poczta publiczna); w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych c Dane dotyczą operatorów teleko- i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

operator (public post); in 2000 post offices and telecommunication service offices. c Data concern operators of the public telecommu- gminas which are also cities witch status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
FINANSE PUBLIC					
Budżet województwa (dok.)					
Wydanki:					
1	w milionach złotych	93,8	243,4	371,9	692,2
2	na 1 mieszkańca w zł	87	232	359	671
INWESTYCJE. INVESTMENTS.					
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
3	w milionach złotych	2624,9	2679,0	3909,3	4549,5
4	na 1 mieszkańca w zł	2447	2553	3778	4409
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
5	w milionach złotych	43155,2	51645,3	59139,7	62700,5
6	na 1 mieszkańca w zł	40309	49308	57248	60810
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY					
7	Ogółem: w tysiącach	76,9	90,6	96,2	95,5
8	na 10 tys. ludności	719	865	932	926
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
9	w tysiącach	18,3	22,7	24,2	24,7
10	1999 = 100	113,3	140,4	150,1	131,6
w tym:					
11	spółdzielnie	0,6	0,5	0,5	0,5
12	spółki handlowe	3,1	4,5	4,9	5,1
13	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1,0	1,2	1,3	1,4
14	spółki cywilne	6,9	6,3	6,4	6,3
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
15	w tysiącach	58,6	67,9	72,0	70,8
16	1999 = 100	104,0	120,6	127,8	125,7
17	na 10 tys. ludności	548	648	697	686
RACHUNKI REGIONAL					
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
18	w milionach złotych
19	na 1 mieszkańca w zł
20	rok poprzedni = 100
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
21	w milionach złotych
22	na 1 mieszkańca w zł
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
23	w milionach złotych
24	na 1 mieszkańca w zł
25	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze go- spodarstw domowych – rok poprzedni = 100

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób prowadzących gos-
a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons tending private

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
PUBLICZNE (dok.)					
FINANCE (cont.)					
				Budget of voivodship (cont.)	
				<i>Expenditure:</i>	
555,0	484,3	412,1	443,2	<i>in million zlotys</i>	1
545	477	407	440	<i>per capita in zl</i>	2
ŚRODKI TRWAŁE ^a					
FIXED ASSETS ^a					
				<i>Investment outlays (current prices):</i>	
4675,3	4700,0	4318,5	4779,2	<i>in million zlotys</i>	3
4590	4628	4266	4746	<i>per capita in zl</i>	4
				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>	
67939,0	68609,1	70164,9	74294,2	<i>in million zlotys</i>	5
66787	67665	69456	73968	<i>per capita in zl</i>	6
W REJESTRZE REGON ^b – stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER ^b – as of 31 XII					
99,1	97,6	98,7	100,0	<i>Total: in thousands</i>	7
974	962	977	996	<i>per 10 thous. population</i>	8
				<i>Legal persons and organizational entities without legal personality:</i>	
25,3	25,8	26,9	27,6	<i>in thousands</i>	9
156,9	159,9	166,4	170,7	<i>1999 = 100</i>	10
				<i>of which:</i>	
0,5	0,5	0,5	0,5	<i>cooperatives</i>	11
5,4	5,6	5,9	6,3	<i>commercial companies</i>	12
1,4	1,4	1,4	1,5	<i>of which with foreign capital participation</i>	13
6,4	6,4	6,5	6,5	<i>civil law partnerships</i>	14
				<i>Natural persons conducting economic activity:</i>	
73,8	71,7	71,9	72,5	<i>in thousands</i>	15
131,0	127,4	127,6	128,6	<i>1999 = 100</i>	16
725	707	711	721	<i>per 10 thous. population</i>	17
REGIONALNE					
ACCOUNTS					
				<i>Gross domestic product (current prices):</i>	
31237*	33499*	34305	x	<i>in million zlotys</i>	18
30669*	32985*	33888	x	<i>per capita in zl (current prices)</i>	19
.	104,5*	100,5	x	<i>previous year = 100</i>	20
				<i>Gross value added (current prices):</i>	
27511*	29446*	30398	x	<i>in million zlotys</i>	21
27010*	28994*	30029	x	<i>per capita in zl</i>	22
				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>	
21490*	22391*	23250	x	<i>in million zlotys (nominal income)</i>	23
21098*	22048*	22967	x	<i>per capita in zl (nominal income)</i>	24
.	99,8*	100,1	x	<i>Gross real disposable income in the households sector</i>	25
				<i>previous year = 100</i>	

podarstwa indywidualne w rolnictwie.
farms in agricultural.

**DZIAŁ I
GEOGRAFIA**

**CHAPTER I
GEOGRAPHY**

**TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA W 2013 R.
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP IN 2013**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach i minutach <i>In degrees and minutes</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Namysłów	51°12'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Branice	49°58'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Paczków	16°55'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Rudniki	18°42'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	1°14'	135	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	1°47'	126	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w Opolu – Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

Source: data of the Marshal Office in Opole – Voivodship Centre of Geodesy and Cartography Documentation.

**TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2013
As of 31 XII**

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	9412	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	760	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z Czechami	208	27,4	<i>with Czech Republic</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
dolnośląskim	200	26,3	<i>Dolnośląskie</i>
wielkopolskim	50	6,5	<i>Wielkopolskie</i>
łódzkim	62	8,2	<i>Łódzkie</i>
śląskim	240	31,6	<i>Śląskie</i>

Źródło: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

Source: data of Centre of Geodesy and Cartography Documentation.

**TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – – Biskupia Kopa	Głucholazy	889	<i>Highest point – Biskupia Kopa</i>
Najniżej położony punkt – – Błota, koryto rzeki Smortawa	Lubsza	128	<i>Lowest point – Błota, the channel of the Smortawa river</i>

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF OPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2013

As of 31 XII

OPOLE stolica województwa, miasto na prawach powiatu
capital city of voivodship, city with powiat status

● Nysa siedziby władz powiatów
residences of powiat authorities

- Granice RP
Poland border
- Granica województwa
Voivodship border
- Granice powiatów
Powiat border
- Granice gmin
Gmina border

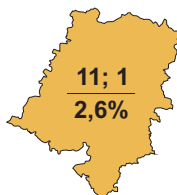
**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)**

Stan w dniu 31 XII 2013 r.

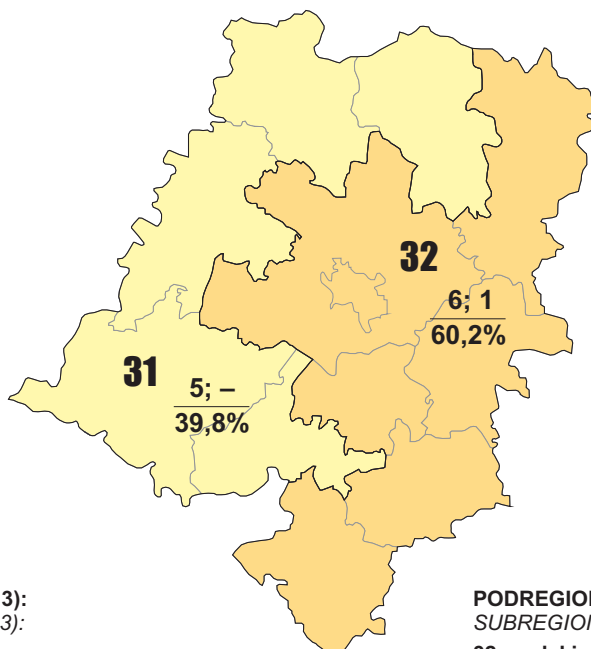
*DIVISION OF THE OPOLSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE
OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)*

As of 31 XII 2013

Liczba powiatów;
Liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności^a w %

Number of powiats;
Number of cities with powiat status
Share in total number of population^a in %

**PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):**

31 nyski

Powiaty Powiats (NTS 4):

brzeski (6)
kluczborski (4)
namysłowski (5)
nyski (9)
prudnicki (4)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).
Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

**PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):**

32 opolski

Powiaty Powiats (NTS 4):

głubczycki (4)
kędzierzyńsko-kozielski (6)
krapakowicki (5)
oleski (7)
opolski (13)
strzelecki (7)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
Opole (1)

^a Odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.
^a Respectively: for voivodship – share in country; for subregions – share in voivodship.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI (dok.)
ELEVATIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położona miejscowość – – Podlesie	Głucholazy	450	<i>Highest locality – Podlesie</i>
Najniżej położona miejscowość – – Błota	Lubsza	130	<i>Lowest locality – Błota</i>

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w Opolu – Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

S o u r c e: data of the Marshal Office in Opole – Voivodship Centre of Geodesy and Cartography Documentation.

TABL. 4. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI WODNE <i>RESERVOIRS</i>	Rzeka <i>River</i>	Rok uruchomienia <i>Year opened</i>	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ <i>Total capacity at maximum accumulation in hm³</i>	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km ² <i>Area at maximum accumulation in km²</i>	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadku w m <i>Maximum height of accumulation or fall in m</i>
Otmuchów	Nysa Kłodzka	1933	130,5	20,6	18,4
Nysa	Nysa Kłodzka	1972	124,7	20,7	13,3
Turawa	Mała Panew	1948	106,2	20,8	13,6

Ź r ó d ł o: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

S o u r c e: data of the Regional Board of Water Management in Wrocław.

TABL. 5. WIĘKSZE RZEKI^a
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b <i>RIVERS^b</i>	Długość w km <i>Length in km</i>		Odbiornik ^c <i>Recipient^c</i>	Powierzchnia zlewni w km ² <i>Drainage basin area in km²</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym w województwie <i>of which in voivodship</i>		ogółem <i>total</i>	w tym w województwie ^d <i>of which in voivodship^d</i>
Odra	742	145	Zalew Szczeciński	119109,2	9400,1
Nysa Kłodzka	194	104	Odra	4554,3	1673,5
Ścinawa Niemodlińska	59	59	Nysa Kłodzka	434,0	434,0
Stobrawa	80	80	Odra	1586,0	1573,2
Budkowiczanka	57	57	Stobrawa	560,2	560,2
Brynica	45	45	Budkowiczanka	235,6	235,6

^a O powierzchni zlewni w województwie powyżej 200 km². ^b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. ^d Powierzchnię zlewni obliczono według Mapy Podziału Hydrologicznego Polski wykonanej przez Ośrodek Hydrografii Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a *Of drainage basin area in voivodship over 200 km². ^b Listed according to hydrographic order. ^c River or reservoir into which the water flows. ^d Drainage basin area was calculated according to the Map of Hydrological Division of Poland made by Hydrography Centre of the Institute of Meteorology and Water Management.*

TABL. 5. WIĘKSZE RZEKI^a (dok.)
PRINCIPAL RIVERS^a (cont.)

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość w km Length in km		Odbiornik ^c Recipient ^c	Powierzchnia zlewni w km ² Drainage basin area in km ²	
	ogółem total	w tym w województwie of which in voivodship		ogółem total	w tym w województwie ^d of which in voivodship ^d
Odra (dok.)					
Mała Panew	129	74	Odra	2114,8	1182,4
Chrząstawa	52	52	Mała Panew	642,3	590,4
Stradunia	38	38	Odra	280,3	279,9
Osobłoga	34	34	Odra	991,3	737,3
Psina	53	30	Odra	672,5	420,8
Troja	36	30	Psina	226,6	204,2
Smortawa	39	27	Odra	455,1	403,2
Widawa	109	26	Odra	1745,8	302,6
Oława	99	3	Odra	1151,0	273,4
Prosna	227	43	Warta	4916,3	569,7

a O powierzchni zlewni w województwie powyżej 200 km². *b* Uszeregowane w porządku hydrograficznym. *c* Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. *d* Powierzchnię zlewni obliczono według Mapy Podziału Hydrologicznego Polski wykonanej przez Ośrodek Hydrografii Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Wrocławiu.

a Of drainage basin area in voivodship over 200 km². *b* Listed according to hydrographic order. *c* River or reservoir into which the water flows. *d* Drainage basin area was calculated according to the Map of Hydrological Division of Poland made by Hydrography Centre of the Institute of Meteorology and Water Management.

Source: data of the Regional Board of Water Management in Wrocław.

TABL. 6. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C					skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych ampli- tudes of extreme tempera- tures
		średnie ^a average ^a					maksimum maximum	minimum minimum	
		1971– –2000	2001– –2005	2006– –2010	2001– –2010	2013			
Opole	165	8,8	9,2	9,4	9,3	9,3	37,9	–27,1	65,0

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 7. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIE NIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a	
		1971– –2000	2001– –2005	2006– –2010	2001– –2010				
		średnie ^b		average ^b					2013
Opole	165	622	586	626	606	625	2,5	1686	5,7

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 8. ŚREDNIE MIESIĘCZNE TEMPERATURY POWIETRZA ORAZ SUMY OPADÓW
ATMOSFERYCZNYCH
MONTHLY AVERAGE AIR TEMPERATURES AND ATMOSPHERIC PRECIPITATION

OKRESY ^a PERIODS ^a	Temperatury powietrza w °C Air temperatures in °C					Opady atmosferyczne w mm Atmospheric precipitation in mm				
	1971– –2000	2001– –2005	2006– –2010	2001– –2010	2013	1971– –2000	2001– –2005	2006– –2010	2001– –2010	2013
STACJA METEOROLOGICZNA OPOLE METEOROLOGICAL STATION OPOLE										
I	-0,9	-0,8	-1,5	-1,2	-1,8	32	35	37	36	43,4
II	0,2	0,3	0,6	0,5	0,0	28	31	29	30	30,6
III	4,0	3,7	3,8	3,7	-0,1	33	27	46	37	34,9
IV	8,4	8,8	10,0	9,4	9,1	41	41	33	37	30,4
V	13,9	15,1	14,0	14,5	14,3	60	66	88	77	114,5
VI	16,6	17,3	17,8	17,5	17,3	78	68	88	78	156,2
VII	18,4	19,4	20,6	20,0	20,3	91	105	81	93	44,2
VIII	18,2	19,3	18,7	19,0	19,3	76	55	73	64	35,9
IX	13,9	14,0	14,2	14,1	12,8	60	44	46	45	84,0
X	9,2	9,6	9,0	9,3	11,1	43	38	29	33	18,2
XI	3,8	4,7	5,8	5,3	5,7	39	35	49	42	21,3
XII	0,6	-0,7	0,3	-0,2	3,0	40	41	29	35	11,5

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include monthly averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencje gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz. U. z 2013 r., poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych”

CHAPTER II ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions in voivodship land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 1205), which protects all agricultural land included in quality classes I–III, as well as agricultural land included in quality classes IV–VI, comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Information regarding **water withdrawal** concerns:

- 1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry

– jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;

- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3).

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub floatacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

as well as filling and completing fishponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;

- 3) in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces, etc).

4. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3).

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground or sewage network of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewage network,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except for territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

5. Informacje o źródłach i wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększona jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000,

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

5. Information regarding the sources and amounts of air pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality as well as **the possession of system to reduce such pollutants and the effects of their utilization** concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40 with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data and may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, object and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Nature 2000 areas, documentation

stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Rezerwaty przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o różnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013, item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Nature reserves include having essential value for the environmental, scientific, cultural or landscape reasons areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach za 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o **odpadach** opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE), wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracują-

7. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste in 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21), amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.

Information regarding **waste** was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 27 IX 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206).

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (including heaps, settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

8. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic ac-

cych przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) – są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 215, poz. 1664) z dnia 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms as well as natural persons and partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. Ecological funds – environmental protection and water management funds (National and voivodship as well as until 2009 powiat and gmina) – are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount AT least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 /9/. **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 1 I

*GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014		2005	2014	SPECIFICATION
	w ha <i>in ha</i>			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2013 r. <i>increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2013</i>	na 1000 mieszkańców ^a w ha <i>per 1000 population^a in ha</i>		
Powierzchnia ogólna^b	941247	941187	941187	-	895,1	937,0	Total area^b
Użytki rolne	608610	603956	601109	-597	578,8	598,5	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	481009	491484	491248	-168	457,4	489,1	<i>arable land</i>
sady	4108	3503	3318	-45	3,9	3,3	<i>orchards</i>
łąki trwałe	76762	68622	67439	-224	73,0	67,1	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	23028	18388	18045	-67	21,9	18,0	<i>permanent pastures</i>
grunty rolne zabudowane ..	15196	13356	12591	-205	14,5	12,5	<i>agricultural built-up areas</i>
grunty pod stawami	3384	4130	4333	100	3,2	4,3	<i>lands under ponds</i>
grunty pod rowami	5123	4473	4135	12	4,9	4,1	<i>lands under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	258857	261886	262799	345	246,2	261,6	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
las	255623	258170	258846	276	243,1	257,7	<i>forests</i>
grunty zadrzewione i zakrzewione	3234	3716	3953	69	3,1	3,9	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami powierzchniowymi	11783	12070	13034	158	11,2	13,0	<i>Lands under surface waters</i>
płynącymi	10711	11417	11820	-6	10,2	11,8	<i>flowing</i>
stojącymi	1072	653	1214	164	1,0	1,2	<i>standing</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane	53381	55768	57119	148	50,8	56,9	<i>Built-up and urbanized areas</i>
tereny: mieszkaniowe	6997	9319	10374	276	6,7	10,3	<i>residential areas</i>
przemysłowe	4717	4780	4856	9	4,5	4,8	<i>industrial areas</i>
inne zabudowane	2426	3006	3551	127	2,3	3,5	<i>other built-up areas</i>
zurbanizowane niezabudowane	2210	2217	2281	-32	2,1	2,3	<i>urbanized non-built-up areas</i>
rekreacji i wypoczynku	3669	3527	3447	-11	3,5	3,4	<i>recreational areas</i>
tereny komunikacyjne	30966	30767	30841	-	29,4	30,7	<i>transport areas</i>
drogi	26904	26678	26799	4	25,6	26,7	<i>roads</i>
kolejowe	3639	3817	3780	-4	3,5	3,8	<i>railway</i>
inne ^c	423	272	262	-	0,4	0,3	<i>others^c</i>
użytki kopalne	2396	2152	1769	-221	2,3	1,8	<i>minerals</i>
Użytki ekologiczne	317	422	428	-1	0,3	0,4	<i>Ecological arable lands</i>
Nieuzytki	3865	3968	3957	-6	3,7	3,9	<i>Wasteland</i>
Tereny różne ^d	4434	3117	2741	-47	4,2	2,7	<i>Miscellaneous land^d</i>

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. b Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 XII for 2004 and 2013, respectively. b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters. c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 /10/. GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	64	36	27	19	T O T A L
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	32	25	24	15	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	7	2	5	1	mineral: I-II
III	23	23	19	14	III
IV	2	–	–	–	IV
organiczne: IV	–	–	–	–	organic: IV
V-VI	–	–	–	–	V-VI
Inne grunty rolne	6	–	–	–	Other agricultural land
Grunty leśne	26	11	3	4	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	16	9	7	7	Residential areas
Na tereny przemysłowe	4	–	1	–	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	8	–	–	–	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	30	18	14	7	Minerals
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	–	Water reservoirs
Na inne cele	6	9	4	5	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 /11/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	3281	3343	2888	2540	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	2956	2968	2600	2251	devastated
zdegradowane	325	375	288	289	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	80	39	92	317	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	12	36	27	47	agricultural
leśne	34	3	20	15	forest
zagospodarowane	39	3	45	69	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 /12/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	124,3	122,1	122,2	117,0	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	45,3	41,6	41,9	41,0	35,1	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	29,8	27,8	28,5	28,0	23,9	surface
podziemne	11,9	10,7	10,8	10,3	8,8	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	28,2	32,0	30,7	28,4	24,3	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	50,8	48,5	49,6	47,6	40,7	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	4,8	3,8	4,0	3,7	3,1	waters: surface
podziemne	46,1	44,7	45,6	43,9	37,5	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 /13/. ŻUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	110,6	110,3	109,9	106,3	100,0	TOTAL
Przemysł	42,1	40,0	40,5	39,9	37,5	Industry
w tym na cele produkcyjne	39,7	38,0	38,2	37,7	35,5	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	28,2	32,0	30,7	28,4	26,7	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	40,3	38,3	38,7	38,0	35,7	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 /14/. **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEN W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	1339	1474	1878	2036	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	1809	1838	1820	1807	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	29015	33065	31420	28427	Water withdrawal ^a in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	1174	1095	1231	1147	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	0,9	0,7	0,7	0,6	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	27840	31970	30189	27280	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	15,4	17,4	16,6	15,1	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 /15/. **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in per cent	
OGÓŁEM	82,0	114,0	88,9	63,0	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	54,3	84,0	59,2	33,4	52,9	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze ...	2,6	2,6	2,2	2,2	3,5	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	27,7	30,0	29,7	29,7	47,1	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczenia	79,4	111,4	86,8	60,8	96,5	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	76,7	92,4	78,4	59,7	94,8	treated
mechanicznie	45,5	58,4	44,0	25,3	40,1	mechanically
chemicznie ^b	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	chemically ^b
biologicznie	7,0	7,3	6,1	5,5	8,8	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	23,9	26,5	28,0	28,7	45,5	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	2,7	18,9	8,4	1,1	1,7	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,6	18,9	8,4	1,1	1,7	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	1,1	-	-	-	-	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions, as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8 /16/. **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	58	59	59	60	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	40	36	34	34	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	33	32	29	31	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości ...	31	27	25	26	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	2	5	4	5	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	7	4	5	3	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	18	23	25	26	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewaters treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 /17/. **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usunięciem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							Industrial wastewater treatment plants
Liczba							<i>Number</i>
	2005	44	20	3	16	5	
	2010	36	15	3	15	3	
	2012	30	11	3	13	3	
	2013	31	11	3	14	3	
Przepustowość w dam ³ /d							<i>Capacity in dam³/24h</i>
	2005	907,9	828,5	1,9	16,0	61,5	
	2010	662,8	609,5	1,8	27,2	24,3	
	2012	656,4	607,7	1,8	22,6	24,3	
	2013	658,3	609,4	1,8	22,8	24,3	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba							<i>Number</i>
	2005	61	1	–	41	19	
	2010	71	3	–	45	23	
	2012	70	4	–	42	24	
	2013	71	2	–	44	25	
Przepustowość w dam ³ /d							<i>Capacity in dam³/24h</i>
	2005	216,0	0,1	x	52,8 ^b	163,1	
	2010	240,1	0,2	x	46,1 ^b	193,8	
	2012	243,3	1,7	x	44,9	196,7	
	2013	241,6	0,9	x	44,9	195,9	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. b Refers to equipment for biological treatment.

TABL. 9 /17/. **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Mecha- niczne Mechanical	Che- miczne Chemical	Bio- logiczne Biological	Z pod- wyższonym usu- waniem biogenów With in- creased biogene removal	SPECIFICATION
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	2005	57,2	0,2	–	14,9	42,1	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^{ab}
	2010	66,5	0,3	–	12,3	53,2	
w % ludności ogółem^{ab}	2012	68,7	1,0	–	12,0	55,8	
	2013	70,7	1,0	–	12,5	57,2	

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. b Patrz uwagi ogólne, ust.13 na str. 25.

a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances. b See general notes, item 13 on page 25.

TABL. 10 /18/. **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
**EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS
OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	94	93	88	86	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	49	53	53	49	particulates
gazowych	3	5	7	8	gases
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					of which without the results of measurements of:
emisji:					emission:
pyłów	36	37	36	36	particulates
gazów	38	37	35	36	gases
emisji	83	88	82	78	emission
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thous. t:
pyłowych	3,8	2,7	2,1	1,9	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	2,8	1,7	1,2	1,1	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	51,8	66,2	60,3	59,8	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	12,2	12,4	10,8	11,2	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	17,3	27,6	26,2	25,3	carbon oxide
tlenki azotu	20,9	21,5	19,7	19,1	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe	997,6	2214,8	2088,0	2155,7	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	85,1	163,5	132,3	135,7	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	99,6	99,9	99,9	99,9	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	62,2	71,2	68,7	69,4	gases (excluding carbon dioxide)

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 11 /19/. URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH
SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE
TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicy- klones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
-----------------------------------	---------------------	------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------	--	----------------

URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII

EQUIPMENT – as of 31 XII

OGÓŁEM	2005	190	26	239	22	98	66
TOTAL	2010	241	43	304	26	80	74
	2012	227	40	349	19	62	75
	2013	222	39	396	20	59	63
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	28	3	11	–	52	x
low	2010	103	22	19	–	39	x
	2012	95	25	16	–	28	x
	2013	85	24	65	–	27	x
średnia	2005	58	14	28	–	24	x
moderate	2010	58	11	32	–	22	x
	2012	60	4	33	–	20	x
	2013	64	8	31	–	18	x
wysoka	2005	104	9	200	22	22	x
high	2010	80	10	253	26	19	x
	2012	72	11	300	19	14	x
	2013	73	7	300	20	14	x

PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/hWASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM	2005	3326	631	5289	8592	9801	488
TOTAL	2010	4295	961	6454	8406	11974	321
	2012	4020	745	8352	8125	11805	7159
	2013	3665	738	9319	12703	11906	6957
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	200	9	198	–	1761	x
low	2010	977	225	148	–	854	x
	2012	868	173	103	–	633	x
	2013	764	163	1088	–	666	x
średnia	2005	694	259	2157	–	269	x
moderate	2010	1464	197	388	–	3259	x
	2012	1324	14	299	–	3264	x
	2013	1227	133	301	–	3199	x
wysoka	2005	2432	363	2934	8592	7771	x
high	2010	1854	539	5918	8406	7861	x
	2012	1828	558	7950	8125	7908	x
	2013	1674	442	7930	12703	8041	x

TABL. 12 /20/. **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**

Stan w dniu 31 XII

AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²	
OGÓŁEM	255463	256261	256272	256275	27,2	2551
TOTAL						
Rezerwy przyrody	802	893	928	931	0,1	9
<i>Nature reserves</i>						
Parki krajobrazowe ^b	62403	61689	61665	61665	6,6	614
<i>Landscape parks^b</i>						
Obszary chronionego krajobrazu ^b	189207	189628	189628	189628	20,1	1888
<i>Protected landscape areas^b</i>						
Stanowiska dokumentacyjne	3	19	19	19	0,0	0
<i>Documentation sites</i>						
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	2584	3322	3322	3322	0,4	33
<i>Landscape-nature complexes</i>						
Użytki ekologiczne	465	710	710	710	0,1	7
<i>Ecological arable lands</i>						

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 58. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 6 on page 58. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 /21/. **REZERWATY PRZYRODY**

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

LATA REZERWATY	Objekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a	
OGÓŁEM	2005	35	802	6
	2010	35	893	–
	2012	36	928	–
	2013	36	931	–
Faunistyczne	–	–	–	– <i>Fauna</i>
Krajobrazowe	–	–	–	– <i>Landscape</i>
Leśne	27	740	–	– <i>Forest</i>
Torfowiskowe	2	75	–	– <i>Peat-bog</i>
Florystyczne	3	95	–	– <i>Flora</i>
Wodne	–	–	–	– <i>Water</i>
Przyrody nieożywionej	2	12	–	– <i>Inanimate nature</i>
Stepowe	2	10	–	– <i>Steppe</i>

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 /22/. **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b				
	ogółem total	w tym of which			
		lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water	
w ha in ha					
OGÓŁEM	2005	62591	45745	14784	896
TOTAL	2010	62591	45745	14784	896
	2012	62591	45745	14784	896
	2013	62591	45745	14784	896
Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych		62591	45745	14784	896
<i>Opolskie landscape parks</i>					
Stobrawski		52637	41558	10001	790
Góra Świętej Anny		5051	1030	3553	46
Góry Opawskie		4903	3157	1230	60

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 15 /23/. **POMNIKI PRZYRODY**

Stan w dniu 31 XII

MONUMENTS OF NATURE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	568	641	661	682	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	452	536	555	578	Individual trees
Grupy drzew	85	70	70	66	Tree clusters
Aleje	20	22	23	24	Alleys
Głazy narzutowe	10	11	11	12	Erratic boulders

TABL. 16 /24/. **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA****WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	45	51	64	71	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	1643,0	853,7	950,8	1514,5	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi	1487,5	680,3	763,7	1320,4	recovered
unieszkodliwione	102,8	77,5	43,2	31,0	treated
w tym składowane ^b	96,4	61,1	40,7	26,6	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	52,7	95,9	143,9	163,1	temporarily stored

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 60. b Na terenach własnych zakładów i innych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 60. b On own plant grounds and other land.

TABL. 16 /24/. **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA (dok.)**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W % wytworzonych:					<i>In % generated:</i>
poddane odzyskowi	90,5	79,7	80,3	87,2	<i>recovered</i>
unieszkodliwione	6,3	9,1	4,5	2,0	<i>treated</i>
w tym składowane ^b	5,9	7,2	4,3	1,8	<i>of which landfilled^b</i>
magazynowane czasowo	3,2	11,2	15,1	10,8	<i>temporarily stored</i>
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	23481,8	22130,5	21985,6	21832,9	<i>Waste landfilled up to now (accumulated^c; end of the year) in thous. t</i>
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	218,7	157,4	167,7	163,7	<i>Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t</i>
Tereny składowania odpadów w ha:					<i>Area of storage yards in ha:</i>
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	234,1	217,6	217,6	213,2	<i>non-reclaimed (end of year)</i>
zrekultywowane (w ciągu roku) ...	1,5	–	–	4,4	<i>reclaimed (during the year)</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 60. b Na terenach własnych zakładów i innych. c Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 60. b On own plant grounds and other land. c On own plant grounds.

TABL. 17 /25/. **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated^b; end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi <i>of which recovered</i>		
	w tys. t <i>in thous. t</i>			
OGÓŁEM	1514,5	1320,4	21832,9	TOTAL
w tym:				<i>of which:</i>
Mieszanki popiołowo-żuźłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	134,5	26,0	18605,7	<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>
Popioły lotne z węgla	119,0	115,0	46,7	<i>Coal fly ash</i>
Żuźle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	212,8	205,7	41,0	<i>Slag, furnace ash and particulates from boilers</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 60. b Na terenach własnych zakładów i innych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 60. b On own plant grounds.

TABL. 18 /26/. **NAKLĄDY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)**

OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
OGÓŁEM	202927,0	328613,5	337731,8	399754,1	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	36071,0	74913,8	62315,7	132501,6	<i>Protection of air and climate</i>
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizację kotłowni i ciepłowni	11049,5	19616,1	1874,4	3313,6	<i>of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	142067,3	212735,1	227347,9	207971,7	<i>Wastewater management and protection of waters</i>
w tym nakłady na:					<i>of which outlays on:</i>
oczyszczanie ścieków komunalnych	16944,7	7679,6	10150,1	47776,3	<i>municipal wastewater treatment</i>
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	102900,6	190511,8	212327,9	151654,5	<i>sewage network discharging wastewater and precipitation water</i>
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	17166,4	7241,5	23164,9	34544,8	<i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water</i>
w tym nakłady na:					<i>of which outlays on:</i>
zbieranie odpadów ^b i ich transport	3847,5	4662,1	2217,5	9229,8	<i>waste collection^b and transportation</i>
w tym selektywne zbieranie odpadów	2124,1	816,4	10,5	316,5	<i>including selective waste collection</i>
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	10806,7	1266,9	17756,6	25087,6	<i>removal and treatment of waste^b</i>
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	46,5	300,2	458,8	36,2	<i>reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas</i>
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	96,4	3,7	393,9	14,9	<i>Protection of biodiversity and landscape</i>
Zmniejszanie hałasu i wibracji	705,9	13293,9	9142,5	6697,8	<i>Noise and vibration reduction</i>
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
OGÓŁEM	37990,3	67986,6	128989,7	163812,6	TOTAL
nakłady na:					<i>outlays on:</i>
Ujęcia i doprowadzenia wody	9966,2	17130,5	26128,0	31087,2	<i>Water intakes and pipe systems</i>
Stacje uzdatniania wody	5515,5	3224,0	7585,2	12558,7	<i>Water treatment plants</i>
Zbiorniki i stopnie wodne	796,5	20064,5	46346,7	88541,3	<i>Water reservoirs and falls</i>

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 18 /26/. **NAKLADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (dok.)**

OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
GOSPODARKA WODNA (dok.) WATER MANAGEMENT (cont.)					
nakłady na: (dok.)					outlays on: (cont.)
Regulację i zabudowę rzek i potoków	19603,6	12385,0	33150,3	12079,2	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	2108,5	15182,6	15779,5	19546,2	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 19 /27/. **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	658	725	158495	792	particulates
gazowych	1036	15435	–	129600	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	183,5	290,8	314,4	247,3	wastewater
wody opadowe	6,7	28,5	16,6	10,2	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	2	4	2	4	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	2	3	1	3	of which municipal
mechaniczne	2	1	–	2	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	–	3	2	2	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	–	–	–	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	4600	201	3180	1839	capacity of treatment plants in m ³ /24 h
w tym oczyszczalni komunalnych	4600	173	830	1810	of which municipal
mechanicznych	2100	60	100 ^b	89	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	2500	141	3080	1750	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	–	–	–	with increased biogene removal ^a

^a W tym chemiczne. ^b Dotyczy modernizacji istniejących obiektów.

^a Of which chemical. ^b Refers to modernization of existing facilities.

TABL. 19 /27/. **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Wastewater management and protection of waters (cont.)
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (prydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	–	224	334	130	facilities
przepustowość w m ³ /d	–	463	1673	254	capacity in m ³ /24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	–	1	1	–	facilities
przepustowość w m ³ /d	52	360	5	–	capacity in m ³ /24 h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	–	–	–	–	facilities
wydajność w t/r	–	–	–	–	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	–	facilities
powierzchnia w ha	7,5	–	–	4,4	area in ha
wydajność w t/r	65000	–	–	22000	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^a w t/r	61807	100000	14579	–	Capacity of waste utilization systems ^a in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^b w m ³ /d	63	123	1463	3489	Capacity of water intakes ^b in m ³ /24 h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	5375	481	1916	1400	Water treatment in m ³ /24 h
Sieć wodociągowa w km	96,6	99,0	64,4	84,5	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w hm ³	–	–	–	–	Capacity of water reservoirs in hm ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	41,3	23,9	9,8	29,2	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	7,6	1,0	3,3	8,1	Flood embankments in km

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Excluding municipal waste. b Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 20 /28/. **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	74724,4	70954,3	117808,5	139054,3	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	17858,0	14639,7	32687,1	32636,3	23,5	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	44424,3	46567,1	75616,0	88688,1	63,8	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami	8868,2	5496,6	6090,5	12917,2	9,3	Waste management
Pozostałe	3573,8	4250,9	3415,0	4812,7	3,4	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 21 /29/. **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	31919	63056	57180	28799	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	8092	13079	11704	5984	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	20329	30320	29998	13942	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	2909	19138	15063	7850	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	159	79	117	116	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	46	-	14	-	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	55	-	-	17	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2013, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760) z późniejszymi zmianami.

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy administracji rządowej niezespółonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocni-

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 (on the basis of the Law dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603) a new fundamental three-tier administrative division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2013, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 local self-government elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760) with later amendments.

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and local self-government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);
- 2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary ser-

czej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędów wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

vice entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);

- 3) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

Local self-government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
 - a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshal's offices and voivodship local self-government organizational entities e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

Local self-government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local self-government units.

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 /30/. **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powiaty	11	11	11	11	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	1	1	1	1	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	71	71	71	71	<i>Gminas</i>
miejskie	3	3	3	3	<i>urban</i>
wiejskie	36	36	36	36	<i>rural</i>
miejsko-wiejskie	32	32	32	32	<i>urban-rural</i>
Miasta	35	35	35	35	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	1189	1179	1172	1172	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	1026	1032	1032	1032	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 /31/. **GMINY^a W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS^a IN 2013

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area					
		poniżej below 50,0 km ²	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0 km ² i więcej and more
OGÓŁEM	71	1	23	23	14	7	3
TOTAL							
Poniżej 5000	10	–	6	4	–	–	–
<i>Below</i>							
5000– 7499	15	–	7	5	2	1	–
7500– 9999	17	–	3	8	5	1	–
10000– 14999	14	–	4	3	6	1	–
15000– 19999	4	–	1	1	–	1	1
20000– 39999	8	1	1	1	1	2	2
40000– 99999	2	–	–	1	–	1	–
100000 i więcej	1	–	1	–	–	–	–
<i>and more</i>							

a W tym 1 gmina mająca status miasta na prawach powiatu.

a Of which 1 gmina is city with powiat status.

TABL. 3 /32/. **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area				
		poniżej below 300,0 km ²	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0 km ² i więcej and more
OGÓŁEM	12	1	1	8	1	1
TOTAL						
Poniżej 50000	2	–	–	2	–	–
<i>Below</i>						
50000– 74999	4	–	1	3	–	–
75000– 99999	3	–	–	3	–	–
100000 i więcej	3	1	–	–	1	1
<i>and more</i>						

TABL. 4 /33/. **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat co- uncils	sejmiku woje- wódzkiego voivodship regional council	
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
OGÓŁEM	1119	25	221	30	TOTAL
W tym kobiety	303	10	42	5	Of which women
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
18–29 lat	33	3	2	–	18–29 years
30–39	162	10	23	1	30–39
40–49	283	6	53	6	40–49
50–59	381	3	80	15	50–59
60 lat i więcej	260	3	63	8	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	444	22	166	29	Tertiary
Policealne i średnie	458	3	50	1	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	197	–	5	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe ...	20	–	–	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b BY OCCUPATIONAL GROUPS^b					
Przedstawiciele władz pu- blicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	112	13	119	23	Managers
Specjaliści	258	9	64	6	Professionals
Technicy i inny średni perso- nel	197	–	13	–	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	86	–	12	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprze- dawcy	114	1	2	–	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	175	–	8	1	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rze- mieślnicy	88	–	–	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy ma- szyn i urządzeń	36	–	1	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach pro- styh	10	–	1	–	Elementary occupations
Sily zbrojne	8	–	–	–	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrzą uwagi ogólne, ust. 3 na str. 78; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 3 on page 78; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors, retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 /34/. **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT					
O G Ó Ł E M	9000	10841	10279	10295	T O T A L
w tym:					of which:
Administracja państwowa	3383	3422	3385	3309	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	5598	7395	6870	6965	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	3763	4653	4069	4215	gminas and cities with powiat status
powiaty	1498	1752	1774	1742	powiats
województwo	337	990	1027	1008	voivodship

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a w zł
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a in zł

O G Ó Ł E M	2800,69	3720,16	3995,02	4090,93	T O T A L
w tym:					of which:
Administracja państwowa	3057,22	4036,06	4149,31	4231,07	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	2636,83	3566,49	3910,66	4015,42	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	2763,59	3489,19	4007,17	4061,23	gminas and cities with powiat status
powiaty	2228,44	3297,13	3507,50	3654,76	powiats
województwo	3036,65	4410,00	4224,68	4447,19	voivodship

a Patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 154.
 a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 154.

DZIAŁ IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania Policji, sądownictwa i straży pożarnej.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych oraz skazanych przez sądy podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 186, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. **Sądy apelacyjne** rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. **Sądy okręgowe** rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

CHAPTER IV PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of the Police, the courts of law and the fire service.

2. Data concerning ascertained crimes as well as persons convicted are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2013, item 186, with later amendments) or other specific laws.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

4. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. **Incoming cases** are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. **Appeal courts** consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

7. **Regional courts** consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

8. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

9. Sprawą załatwioną jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończony w latach poprzednich.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

10. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuścili się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami).

11. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII 2013 r.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

12. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska lub mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

8. Adults convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

9. A resolved case is a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

The number of pending cases (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

10. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

11. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII 2013.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

12. Fires are out-of-control burning processes in place not suitable for this.

Local threats are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

TABL. 1 /35/. **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	34637	30575	29909	28659	T O T A L
w tym w miastach	25231	22797	20842	20731	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	803	763	756	704	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	13	17	17	10	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	353	360	445	432	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	390	340	264	218	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk ..	6632	5105	5538	4950	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	6004	4570	5018	4434	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	1180	1006	1012	1005	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk ..	121	117	89	126	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	43	45	24	44	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	841	1108	782	823	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	556	419	425	394	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i netykalności cielesnej – art. 212–217 kk	77	231	132	92	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^b	553	1293	687	836	Against the activities of state institutions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code^b
w tym:					of which:
Naruszenie netykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	86	136	158	157	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	114	138	105	112	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego lub poniżanie albo znieważenie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	245	367	275	313	Insulting or belittling a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	103	652	137	252	Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. b łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 /35/. **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	603	786	661	739	<i>Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	117	157	272	331	<i>Against public order – Art. 252–264 Criminal Code</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk ^b	1054	560	1370	1924	<i>Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^b</i>
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk ^c	18781	15924	15842	14522	<i>Against property – Art. 278–295 Criminal Code^c</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^d kk	7442	5427	6426	5383	<i>Property theft – Art. 275 § 1, 278 i 279^d Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	727	181	381	200	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	151	128	112	69	<i>Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^e	5083	4038	3801	3427	<i>Burglary – Art. 279 Criminal Code^e</i>
Rozbój – art. 280 kk	400	225	209	155	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	37	25	25	26	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	49	88	37	37	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	1046	822	1846	2205	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk ^f	329	218	189	261	<i>Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^f</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	127	104	68	102	<i>Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					<i>Crimes by specific laws:</i>
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. z 2012 r., poz. 1356)	72	27	10	12	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późniejszymi zmianami)	298	197	111	182	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. z 2012 r., poz. 124)	1984	1711	1849	1686	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	22	16	6	6	<i>Fiscal offences – Penal Fiscal Code</i>
W tym akcyza	6	4	4	1	<i>Of which excise</i>

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. b Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). c Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). d Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. e Z wyłączeniem kradzieży samochodu. f Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005, 2010 2012, including prosecutor's office. b Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). c Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). d Exclusively in regard to automobile theft by burglary. e Excluding automobile theft. f Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 /36/. **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ^a**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	68,0	73,0	71,0	70,2	TOTAL
w tym przestępstw ^b :					of which of crimes ^b :
Przeciwko życiu i zdrowiu	87,5	85,3	84,8	85,8	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	98,7	99,0	98,7	98,6	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	95,1	96,5	94,3	93,2	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	90,9	89,8	86,5	92,9	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	99,9	100,0	100,0	99,5	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	94,8	95,7	93,2	92,6	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	45,9	53,8	51,3	49,0	Against property

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. b Artykuły Kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 83 i 84.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. b See Criminal Code articles table 1 on page 83 and 84.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 /37/. **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS – courts of first instance					
OGÓŁEM	205438	248234	245120	236693	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia		13141	13205	13078	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	42965	11883	9455	10699	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		24248	23948	25936	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	113361	142155	137294	141746	Civil
w tym wieczysto-księgowo ^b	70727	80705	82509	82631	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	28406	31437	32494	32624	Family
Z zakresu prawa pracy	3959	2068	2111	2278	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	984	768	777	883	Related to social security law
Gospodarcze ^c	8489	7812	9587	9449	Commercial law ^c

SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze
REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal

OGÓŁEM	22551	23475	23639	23994	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia		172	181	182	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	10810	13576	12363	12457	Other criminal and concerning petty offences ^a

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases.

TABL. 3 /37/. **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze (dok.) <i>REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal (cont.)</i>					
w tym sprawy (dok.):					<i>of which cases (cont.):</i>
Cywilne ^{ab}	6266	5770	6600	6626	<i>Civil^{ab}</i>
Z zakresu prawa pracy	536	353	293	375	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3594	2762	3076	3225	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	1292	794	1073	1129	<i>Commercial law</i>

a Bez spraw rejestrowych. b Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Excluding registry cases. b Including family cases (i. a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 /38/. **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE
ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
**ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES
PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	14221	12331	12327	12037	TOTAL
w tym mężczyźni	13275	11510	11513	11238	<i>of which men</i>
w tym przestępstwa ^a :					<i>of which for crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	1219	1232	1132	1062	Against life and health
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo	18	9	9	10	<i>Homicide</i>
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	678	630	561	561	<i>Damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	5624	4195	4447	4648	Against safety of transport
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	5218	3908	4199	4039	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	422	342	326	353	Against freedom, freedom conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	25	27	22	21	<i>Of which rape</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	631	967	879	654	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	384	326	350	324	<i>Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person</i>
Przeciwko mieniu	4351	3357	3544	3530	Against property
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy	1409	1084	1309	1421	<i>Property theft</i>
Kradzież z włamaniem	759	545	629	554	<i>Burglary</i>
Rozbój	209	108	118	116	<i>Robbery</i>

a Artykuły Kodeksu karnego patrz tabl.1 na str. 83 i 84.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See Criminal Code articles table 1 on page 83 and 84.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 /39/. **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	10526	10518	9993	9584	T O T A L
O rozwód	1940	2187	2197	2178	<i>By divorce</i>
O separację	230	100	64	77	<i>By separation</i>
O alimenty	2939	3368	3278	2971	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					<i>Concerning juveniles^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją	1248	1101	1168	1094	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	2263	2002	1821	1744	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					<i>Concerning juveniles^a at session or hearing^b:</i>
w związku z demoralizacją	743	760	709	659	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	1163	1000	756	861	<i>involving punishable acts</i>

a Dane dotyczą osób. b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 /40/. **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców:					Register of Entrepreneurs:
Przedsiębiorstwa państwowe	8	2	2	2	<i>State owned enterprises</i>
Przedsiębiorstwa zagraniczne	1	1	–	–	<i>Foreign enterprises</i>
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	15	12	12	12	<i>Professional organizations of farmers^b</i>
Spółdzielnie	382	366	362	360	<i>Cooperatives</i>
Spółki jawne	537	674	677	682	<i>Unlimited partnerships</i>
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	2230	3043	3524	3882	<i>Limited liability companies</i>
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c:					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c:
Stowarzyszenia ^d	1200	1706	1873	1942	<i>Associations^d</i>
Związki zawodowe	202	204	209	208	<i>Trade unions</i>
Izby gospodarcze	4	4	4	4	<i>Economic chambers</i>
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych:					Register of Insolvent Debtors:
Dłużnicy ogółem	2000	19526	29626	34920	<i>Total debtors</i>

a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Opolu. b Przewodzące działalność gospodarczą. c Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Registration court conducting the National Court Register in the voivodship is the District Court in Opole. b Conducting economic activity. c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 /41/. **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zdarzenia:					Events:
Požary	4675	3025	4740	3268	Fires
w tym:					of which:
obiektów użyteczności publicznej	90	67	74	69	general purpose public buildings
obiektów mieszkalnych	593	628	708	666	residential buildings
obiektów produkcyjnych i magazynowych	132	109	79	76	manufacturing and warehouse facilities
w rolnictwie ^a	1110	562	1090	594	in agriculture ^a
lasów	244	80	225	75	forests
Miejscowe zagrożenia	4902	8862	4950	4833	Local threats
w tym spowodowane przez:					of which caused by:
katastrofy naturalne	848	4412	1473	1786	natural catastrophes
awarie techniczne ^b	123	306	367	431	technical failures ^b
środki transportu ^c	1437	1374	1222	1164	transport equipment ^c
infrastrukturę komunalną	35	57	97	57	municipal infrastructure
Wyjazdy do fałszywych alarmów	613	663	661	574	False alarms
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych:					Rescue personnel participating in rescue operations:
Požary	33132	24817	42376	30593	Fires
Miejscowe zagrożenia	24875	55830	33111	36192	Local threats
Wypadki z ludźmi	1121	1666	1138	1819	Casualties
ofiary śmiertelne	112	168	167	157	fatalities
w tym ratownicy	–	–	–	–	of which rescue personnel
ranni i poparzeni	1009	1498	971	1662	injured and burn victims
w tym ratownicy	23	14	26	5	of which rescue personnel
W tym przy pożarach	63	114	107	191	Of which during fires
ofiary śmiertelne	11	9	9	17	fatalities
w tym ratownicy	–	–	–	–	of which rescue personnel
ranni i poparzeni	52	105	98	174	injured and burn victims
w tym ratownicy	12	6	21	4	of which rescue personnel

a, b Dotyczy głównie: a – budynków inwentarskich i gospodarczych, maszyn rolniczych, upraw, b – chemicznych, budowlanych, ekologicznych, radiologicznych, infrastruktury komunalnej. c Wypadki w komunikacji: drogowej, kolejowej, lotniczej.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Opolu.

a, b Primarily involve: a – livestock and farm buildings, agricultural machinery, crops, b – chemical, building, environmental, radiological, municipal infrastructure. c Transportation accidents: road, rail, air.

S o u r c e: data of the Voivodship State Fire Service Headquarters in Opole.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
- 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgonu) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób mieszkających na terenie gminy;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądu okręgowego – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

- dla lat 2000–2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r., dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny),
- od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

3. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**,

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
- 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people living in the gmina;
 - 2) the registers of the Ministry of Interior – on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - 3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of regional court – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:

- for 2000–2009 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000–2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),
- since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 and 2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

3. The **working age population** refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished.

tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe),

*The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

***4. Median age** of population is a parameter determining border of age, which half of population already exceeded and second half has not reached yet.*

***5. Data regarding the vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:*

- *marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);*
- *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);*
- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);*
- *births – according to the mother's place of permanent residence;*
- *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

*The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Church or the Religious Association. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.*

The religious marriages may be contracted only in the ten Churches and Religious Association: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

***Female fertility rate** is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of*

obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

6. Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych. Dane o ludności według wieku **produkcyjnego** i **poprodukcyjnego** podano w dwóch ujęciach:

- wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3 na str. 89,
- wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.

live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers at the age under of 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers at the age of 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born to a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming the age-specific fertility rates for this period are treated as constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters that would be born by a woman, assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

6. Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

7. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

8. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on fertility, mortality and international migration. Data about population by **working** and **post-working** age are given in two approaches;

- variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3 on page 89,
- variant II – considering the changes in the limit retirement age, according to the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws dated 11 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of

2012, poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:

- dla mężczyzn 65,75 roku w 2015 r. oraz 67,0 lat w latach 2020–2050,
- dla kobiet – 60,75 roku w 2015 r., 62,0 w 2020 r., 63,25 w 2025 r., 64,5 w 2030 r., 65,75 w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040–2050.

9. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

10. Dane o migracjach zagranicznych ludności na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

11. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, **odpływ** – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

12. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:

- do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały,
- od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

projection as the lower limit of the post-working age (the upper limit of the working age) were used:

- for males – 65,75 years in 2015 and 67,0 in 2020–2050,
- for females – 60,75 years in 2015, 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 63,45 in 2030 and 67,0 in 2040–2050.

9. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

10. Data regarding international migration of the population for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

11. The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, **outflow** – registrations of departures from permanent residence.

12. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI:

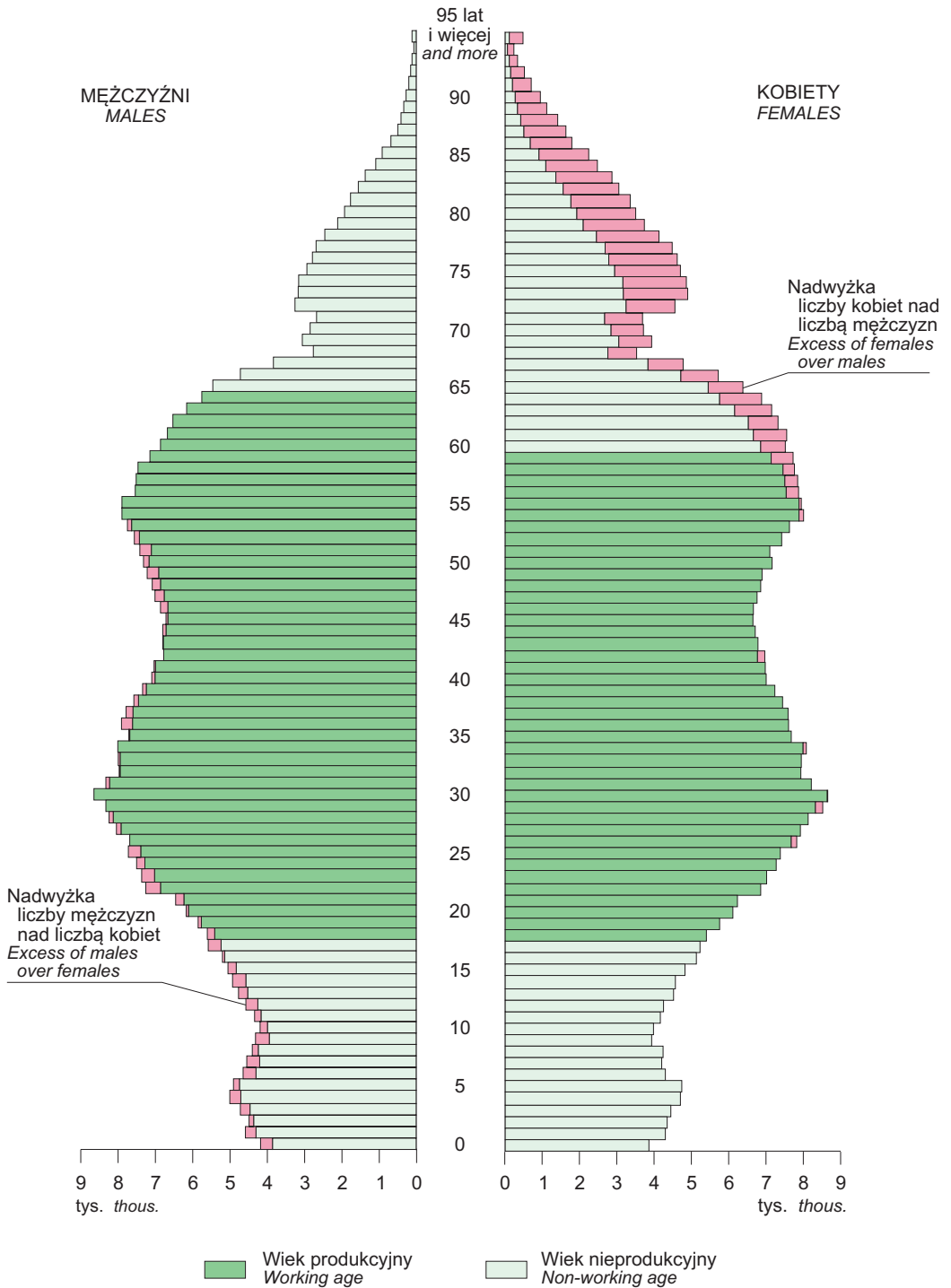
- to 2009 – registered for permanent residence,
- since 2010 – de facto population (population actually residing).

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2013 R.

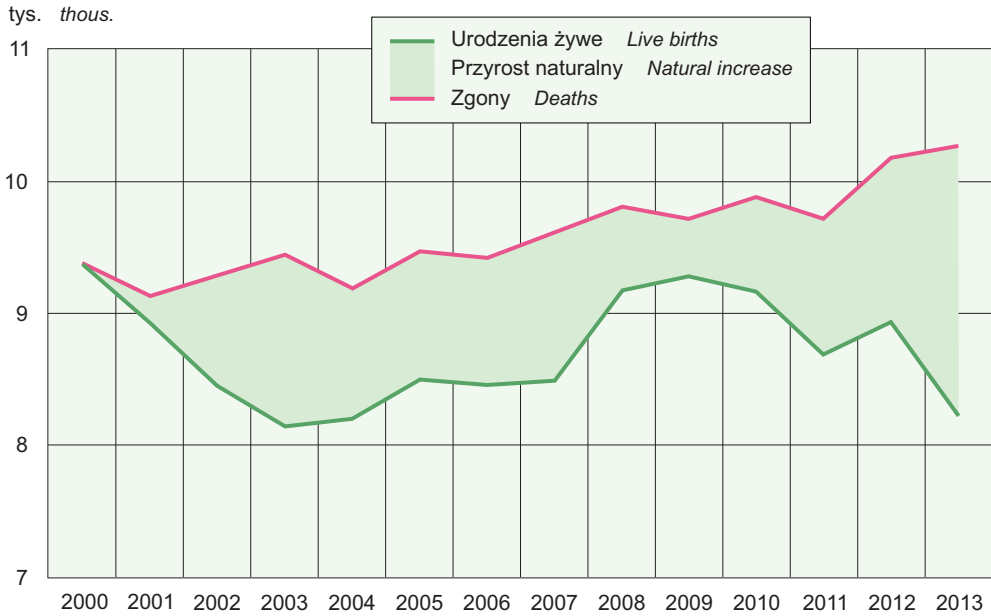
Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2013

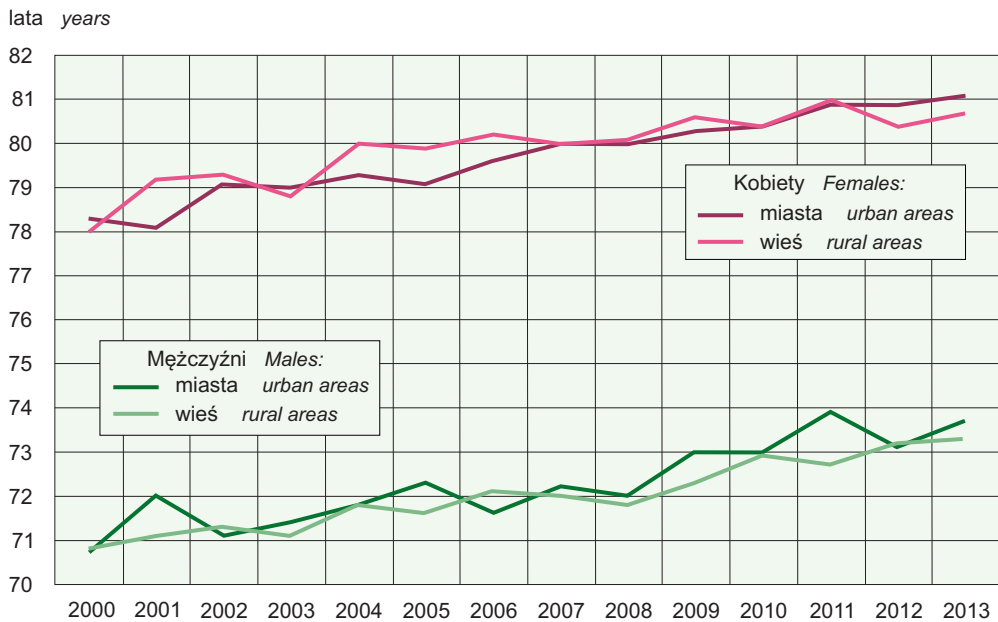
As of 31 XII

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT
LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

TABL. 1 /42/. **LUDNOŚĆ^a**
POPULATION^P

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	1049541	1018550	1012296	1006999	T O T A L
mężczyźni	508437	492291	489464	486953	males
kobiety	541104	526259	522832	520046	females
Miasta	552737	534019	529096	525512	Urban areas
Wieś	496804	484531	483200	481487	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	1047407	1017241	1010203	1004416	T O T A L
na 1 km ²	111	108	107	107	per 1 km ²
mężczyźni	507195	491801	488457	485944	males
kobiety	540212	525440	521746	518472	females
na 100 mężczyzn	107	107	107	107	per 100 males
Miasta	551238	532927	527735	523455	Urban areas
w % ogółu ludności	52,6	52,4	52,2	52,1	in % of total population
Wieś	496169	484314	482468	480961	Rural areas
w % ogółu ludności	47,4	47,6	47,8	47,9	in % of total population

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP²⁰⁰², od 2010 r. – NSP²⁰¹¹.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 /43/. **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^P
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1047407	1017241	1010203	1004416	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	205079	174257	167241	164129	Pre-working age
mężczyźni	105049	89233	85779	84345	males
kobiety	100030	85024	81462	79784	females
Miasta	102217	86815	83323	81767	Urban areas
mężczyźni	52580	44601	42778	42057	males
kobiety	49637	42214	40545	39710	females
Wieś	102862	87442	83918	82362	Rural areas
mężczyźni	52469	44632	43001	42288	males
kobiety	50393	42810	40917	40074	females
W wieku produkcyjnym	677421	666937	657955	650157	Working age
w tym w wieku mobilnym	430509	410057	402738	397412	of which of mobility age
mężczyźni	347938	347950	345591	342321	males
w tym w wieku mobilnym	216798	206023	202409	199986	of which of mobility age
kobiety	329483	318987	312364	307836	females
w tym w wieku mobilnym	213711	204034	200329	197426	of which of mobility age
Miasta	365809	350934	342233	335712	Urban areas
mężczyźni	184131	181098	177978	175250	males
kobiety	181678	169836	164255	160462	females
Wieś	311612	316003	315722	314445	Rural areas
mężczyźni	163807	166852	167613	167071	males
kobiety	147805	149151	148109	147374	females

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP²⁰⁰², od 2010 r. – NSP²⁰¹¹.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 /43/. **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^b (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W wieku poprodukcyjnym	164907	176047	185007	190130	Post-working age
mężczyźni	54208	54618	57087	59278	males
kobiety	110699	121429	127920	130852	females
Miasta	83212	95178	102179	105976	Urban areas
mężczyźni	26548	28398	30641	32225	males
kobiety	56664	66780	71538	73751	females
Wieś	81695	80869	82828	84154	Rural areas
mężczyźni	27660	26220	26446	27053	males
kobiety	54035	54649	56382	57101	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	55	53	54	54	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	46	41	41	42	Males
Kobiety	64	65	67	68	Females

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP²⁰⁰², od 2010 r. – NSP²⁰¹¹.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 3 /44/. **LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION^b BY SEX AND AGE

As of 31 XII

W I E K A G E	2005	2010	2012	2013					
				ogółem grand total	z ogółem of grand total				
					miasta urban areas		wieś rural areas		
					razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males	
OGÓŁEM	1047407	1017241	1010203	1004416	485944	523455	249532	480961	236412
TOTAL									
0– 2 lata	24809	28652	26785	25761	13243	13110	6796	12651	6447
3– 6	37028	34724	37133	37454	19248	19347	9910	18107	9338
7–12	68416	54416	51783	51118	26346	25569	13189	25549	13157
13–15	43163	32287	29762	28661	14741	13547	6951	15114	7790
16–18	48248	37061	33526	32149	16376	15450	7949	16699	8427
19–24	107530	91593	84102	79868	40599	39332	20076	40536	20523
25–29	82508	84659	82705	79820	40016	41018	20596	38802	19420
30–34	75479	79496	80451	81806	40937	43842	22029	37964	18908
35–39	71498	72445	75038	75920	38322	40220	20319	35700	18003
40–44	76909	68981	68694	68984	34503	34829	17227	34155	17276
45–49	83633	73635	70400	68736	34882	33307	16472	35429	18410
50–54	79700	79999	77334	75270	37920	37683	18185	37587	19735
55–59	64588	75390	76191	76765	37559	42363	19746	34402	17813
60–64	40853	59821	66999	68434	31974	39823	17862	28611	14112
65–69	49108	36485	39782	44169	19815	27120	11794	17049	8021
70–74	40459	42435	39058	36820	15101	19689	7948	17131	7153
75–79	28816	32565	34049	34637	12957	17788	6512	16849	6445
80 lat i więcej	24662	32597	36411	38044	11405	19418	5971	18626	5434
and more									

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP²⁰⁰², od 2010 r. – NSP²⁰¹¹.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 4 /45/. **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**

Stan w dniu 31 XII

TOWNS AND URBAN POPULATION

As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność ^a w miastach Urban population ^a	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	35	551238	52,6
TOTAL	2010	35	532927	52,4
	2012	35	527735	52,2
	2013	35	523455	52,1
Poniżej 2000 <i>Below</i>		2	3633	0,4
2000– 4999		8	24330	2,4
5000– 9999		13	93228	9,3
10000–19999		6	90723	9,0
20000–49999		4	128201	12,8
50000–99999		1	63194	6,3
100000 i więcej <i>and more</i>		1	120146	12,0

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 5 /46/. **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS AND RURAL POPULATION

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność ^b na wsi Rural population ^b	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	68	496169	47,4
TOTAL	2010	68	484314	47,6
	2012	68	482468	47,8
	2013	68	480961	47,9
Poniżej 2000 <i>Below</i>		–	–	–
2000–4999		16	64575	6,4
5000–6999		20	118919	11,8
7000–9999		23	191314	19,0
10000 i więcej <i>and more</i>		9	106153	10,6

a Wiejskie i miejsko-wiejskie. b Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Rural and urban-rural gminas. b Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 6 /47/. **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	37,6	39,5	40,3	40,7	TOTAL
mężczyźni	36,0	38,0	38,7	39,1	males
kobiety	39,1	41,1	42,0	42,4	females
Miasta	38,1	40,2	41,0	41,5	Urban areas
mężczyźni	35,9	38,1	38,9	39,2	males
kobiety	40,2	42,4	43,3	43,8	females
Wieś	37,0	38,9	39,6	39,9	Rural areas
mężczyźni	36,1	37,9	38,6	38,9	males
kobiety	38,0	39,8	40,6	40,9	females

TABL. 7 /48/. **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural in- crease
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	4969	3169	203	1848	8496	9471	42	-975
TOTAL	2010	5693	3591	41	1516	9163	9882	48	-719
	2012	5351	3256	34	1656	8939	10180	55	-1241
	2013	4740	2819	29	1630	8227	10267	35	-2040
Miasta	2005	2682	1603	146	1362	4476	4756	24	-280
Urban areas	2010	2947	1700	23	1047	4765	5046	29	-281
	2012	2737	1517	18	1125	4561	5221	31	-660
	2013	2414	1332	18	1100	4138	5258	20	-1120
Wieś	2005	2287	1566	57	486	4020	4715	18	-695
Rural areas	2010	2746	1891	18	469	4398	4836	19	-438
	2012	2614	1739	16	531	4378	4959	24	-581
	2013	2326	1487	11	530	4089	5009	15	-920

NA 1000 LUDNOŚCI^b
 PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2005	4,7	3,0	19,4	1,8	8,1	9,0	4,9	-0,9
TOTAL	2010	5,6	3,5	4,0	1,5	9,0	9,7	5,2	-0,7
	2012	5,3	3,2	3,4	1,6	8,8	10,0	6,2	-1,2
	2013	4,7	2,8	2,9	1,6	8,2	10,2	4,3	-2,0
Miasta	2005	4,9	2,9	26,5	2,5	8,1	8,6	5,4	-0,5
Urban areas	2010	5,5	3,2	4,3	2,0	8,9	9,4	6,1	-0,5
	2012	5,2	2,9	3,4	2,1	8,6	9,9	6,8	-1,3
	2013	4,6	2,5	3,4	2,1	7,9	10,0	4,8	-2,1
Wieś	2005	4,6	3,1	11,5	1,0	8,1	9,5	4,5	-1,4
Rural areas	2010	5,7	3,9	3,7	1,0	9,1	10,0	4,3	-0,9
	2012	5,4	3,6	3,3	1,1	9,1	10,3	5,5	-1,2
	2013	4,8	3,1	2,3	1,1	8,5	10,4	3,7	-1,9

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.
 a With civil law consequences. b In case of: separations – per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 9 /50/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES OF AGED	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females of aged							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	

OGÓŁEM (dok.)
 GRAND TOTAL (cont.)

W tym małżeństwa wyznaniowe^a	2819	55	1013	1252	337	95	38	12	17
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej	7	1	5	1	-	-	-	-	-
<i>Under 20 years</i>									
20-24	476	38	362	70	5	-	1	-	-
25-29	1431	12	549	796	67	4	3	-	-
30-34	644	3	89	329	190	32	1	-	-
35-39	165	-	8	49	61	41	6	-	-
40-49	50	1	-	5	12	14	18	-	-
50-59	18	-	-	1	2	3	8	4	-
60 lat i więcej	28	-	-	1	-	1	1	8	17
<i>and more</i>									

MIASTA
 URBAN AREAS

RAZEM	2414	44	628	971	354	154	141	72	50
TOTAL									
19 lat i mniej	9	4	5	-	-	-	-	-	-
<i>Under 20 years</i>									
20-24	323	27	242	49	2	1	2	-	-
25-29	971	9	303	570	77	9	3	-	-
30-34	568	3	66	275	175	40	8	1	-
35-39	200	-	11	62	66	45	14	2	-
40-49	170	-	1	12	32	47	72	6	-
50-59	91	1	-	2	1	10	38	36	3
60 lat i więcej	82	-	-	1	1	2	4	27	47
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	1332	15	370	668	189	54	16	7	13
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej	3	-	3	-	-	-	-	-	-
<i>Under 20 years</i>									
20-24	180	10	132	36	1	-	1	-	-
25-29	669	4	199	423	39	3	1	-	-
30-34	340	1	35	174	111	18	1	-	-
35-39	85	-	1	29	28	24	3	-	-
40-49	30	-	-	4	10	8	8	-	-
50-59	5	-	-	1	-	-	2	2	-
60 lat i więcej	20	-	-	1	-	1	-	5	13
<i>and more</i>									

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 9/50/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES OF AGED	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females of aged							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	2326	102	919	795	254	113	84	46	13
19 lat i mniej Under 20 years	18	8	7	2	1	-	-	-	-
20-24	466	69	340	46	10	1	-	-	-
25-29	1037	19	478	482	47	7	4	-	-
30-34	448	4	80	219	119	24	2	-	-
35-39	169	1	11	37	60	46	12	2	-
40-49	97	1	2	7	14	29	38	6	-
50-59	57	-	1	1	3	6	24	22	-
60 lat i więcej and more	34	-	-	1	-	-	4	16	13
W tym małżeństwa wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	1487	40	643	584	148	41	22	5	4
19 lat i mniej Under 20 years	4	1	2	1	-	-	-	-	-
20-24	296	28	230	34	4	-	-	-	-
25-29	762	8	350	373	28	1	2	-	-
30-34	304	2	54	155	79	14	-	-	-
35-39	80	-	7	20	33	17	3	-	-
40-49	20	1	-	1	2	6	10	-	-
50-59	13	-	-	-	2	3	6	2	-
60 lat i więcej and more	8	-	-	-	-	-	1	3	4

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 10 /51/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.**

MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
OGÓŁEM GRAND TOTAL	4740	4105	105	530
Kawalerowie Single	4136	3871	24	241

OGÓŁEM
GRAND TOTAL

OGÓŁEM GRAND TOTAL	4740	4105	105	530
Kawalerowie Single	4136	3871	24	241

TABL. 10 /51/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)***MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDE-GROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)*

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŃ <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwidzione <i>divorced</i>

O G Ó Ł E M (dok.)
GRAND TOTAL (cont.)

Wdowcy <i>Widowers</i>	85	13	37	35
Rozwiedzeni <i>Divorced</i>	519	221	44	254

M I A S T A
URBAN AREAS

RAZEM TOTAL	2414	2026	64	324
Kawalerowie <i>Single</i>	2028	1881	14	133
Wdowcy <i>Widowers</i>	51	7	21	23
Rozwiedzeni <i>Divorced</i>	335	138	29	168

W I E Ś
RURAL AREAS

RAZEM TOTAL	2326	2079	41	206
Kawalerowie <i>Single</i>	2108	1990	10	108
Wdowcy <i>Widowers</i>	34	6	16	12
Rozwiedzeni <i>Divorced</i>	184	83	15	86

TABL. 11 /52/. **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

LATA YEARS	Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>
KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE <i>CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS</i>			
O G Ó Ł E M 2005	3169	1603	1566
TOTAL 2010	3591	1700	1891
..... 2012	3256	1517	1739
..... 2013	2819	1332	1487
W tym Kościół Katolicki <i>Of which Catholic Church</i>	2811	1326	1485

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL.13 /54/. **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^P IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM <i>GRAND TOTAL</i>					
OGÓŁEM	1848	1516	1656	1630	GRAND TOTAL
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	577	598	704	687	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	1271	918	952	943	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	707	568	598	585	1
2	393	286	281	282	2
3	114	57	57	64	3
4 i więcej	57	7	16	12	4 and more
MIASTA <i>URBAN AREAS</i>					
RAZEM	1362	1047	1125	1100	TOTAL
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	450	441	490	492	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	912	606	635	608	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	525	391	416	377	1
2	269	179	178	186	2
3	87	32	35	38	3
4 i więcej	31	4	6	7	4 and more
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>					
RAZEM	486	469	531	530	TOTAL
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	127	157	214	195	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	359	312	317	335	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	182	177	182	208	1
2	124	107	103	96	2
3	27	25	22	26	3
4 i więcej	26	3	10	5	4 and more

a Poniżej 18 lat.

a Below the age of 18.

TABL. 14 /55/. **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	8496	9163	8939	8227	4138	4089	Live births
chłopcy	4308	5002	4610	4276	2179	2097	<i>males</i>
dziewczęta	4188	4161	4329	3951	1959	1992	<i>females</i>
Małżeńskie	6892	7208	6835	6310	2959	3351	<i>Legitimate</i>
chłopcy	3496	3944	3535	3249	1550	1699	<i>males</i>
dziewczęta	3396	3264	3300	3061	1409	1652	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	1604	1955	2104	1917	1179	738	<i>Illegitimate</i>
chłopcy	812	1058	1075	1027	629	398	<i>males</i>
dziewczęta	792	897	1029	890	550	340	<i>females</i>
Urodzenia martwe	32	32	37	44	25	19	Still births
chłopcy	20	17	19	26	14	12	<i>males</i>
dziewczęta	12	15	18	18	11	7	<i>females</i>

TABL. 15 /56/. **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	8496	4246	2742	897	347	125	139
TOTAL	2010	9163	4664	3187	829	285	101	97
.....	2012	8939	4361	3222	941	262	77	76
.....	2013	8227	4080	2976	804	232	75	60
19 lat i mniej Under 20 years	375	341	31	2	1	–	–
20–24	1578	1156	351	63	5	3	–
25–29	2973	1652	1075	178	50	11	7
30–34	2296	725	1143	303	86	24	15
35–39	850	180	347	204	71	22	26
40–44	148	25	29	52	16	14	12
45 lat i więcej and more	7	1	–	2	3	1	–

W ODSETKACH
 IN PERCENT

OGÓŁEM	2005	100,0	50,0	32,3	10,5	4,1	1,5	1,6
TOTAL	2010	100,0	50,9	34,8	9,0	3,1	1,1	1,1
.....	2012	100,0	48,8	36,0	10,5	2,9	0,9	0,9
.....	2013	100,0	49,6	36,2	9,8	2,8	0,9	0,7
19 lat i mniej Under 20 years	100,0	90,9	8,3	0,5	0,3	–	–
20–24	100,0	73,3	22,2	4,0	0,3	0,2	–
25–29	100,0	55,6	36,2	6,0	1,7	0,4	0,2
30–34	100,0	31,6	49,8	13,2	3,7	1,0	0,7
35–39	100,0	21,2	40,8	24,0	8,4	2,6	3,1
40–44	100,0	16,9	19,6	35,1	10,8	9,5	8,1
45 lat i więcej and more	100,0	14,3	–	28,6	42,9	14,3	–

TABL. 16 /57/. **PŁODNOŚĆ KOBIEC I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCYJ LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 ^{ab}	30,4	35,4	35,4	33,1	32,5	33,7
15–19 ^a	13,7	15,5	14,2	13,9	14,0	13,7
20–24	49,7	49,5	48,4	45,8	40,4	51,2
25–29	74,6	79,1	79,6	73,1	68,8	77,8
30–34	48,3	59,9	57,9	56,7	57,5	55,8
35–39	18,0	23,8	26,2	22,7	24,2	21,1
40–44	4,9	4,8	4,7	4,3	4,8	3,8
45–49 ^b	0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	0,1

a, b łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 16 /57/. **PŁODNOŚĆ KOBIECI I WSPÓLCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI (dok.)**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Współczynniki: Rates:						
Dzielnosci ogólnej Total fertility	1,044	1,155	1,146	1,074	1,039	1,109
Reprodukcji brutto Gross reproduction	0,515	0,525	0,555	0,516	0,492	0,541
Dynamiki demograficznej Demographic dynamics	0,897	0,927	0,878	0,801	0,787	0,816

TABL. 17 /58/. **ZGONY WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE GROUPS OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Z ogółem Of grand total					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM 2005	9471	4951	4520	4756	2447	2309	4715	2504	2211
TOTAL 2010	9882	5158	4724	5046	2653	2393	4836	2505	2331
2012	10180	5250	4930	5221	2701	2520	4959	2549	2410
2013	10267	5293	4974	5258	2698	2560	5009	2595	2414
0 lat	35	19	16	20	12	8	15	7	8
1- 4 lata	5	3	2	2	1	1	3	2	1
5- 9	3	2	1	2	2	-	1	-	1
10-14	7	4	3	4	3	1	3	1	2
15-19	17	13	4	8	7	1	9	6	3
20-24	43	37	6	16	14	2	27	23	4
25-29	47	35	12	21	16	5	26	19	7
30-34	56	40	16	29	20	9	27	20	7
35-39	79	54	25	42	27	15	37	27	10
40-44	133	103	30	73	49	24	60	54	6
45-49	216	150	66	116	83	33	100	67	33
50-54	449	324	125	235	169	66	214	155	59
55-59	716	508	208	398	272	126	318	236	82
60-64	1002	685	317	574	380	194	428	305	123
65-69	867	578	289	530	345	185	337	233	104
70-74	1110	639	471	538	306	232	572	333	239
75-79	1575	840	735	736	388	348	839	452	387
80-84	1750	686	1064	846	326	520	904	360	544
85 lat i więcej and more	2157	573	1584	1068	278	790	1089	295	794

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	9471	4951	4520	4756	2447	2309	4715	2504	2211
TOTAL 2010	9882	5158	4724	5046	2653	2393	4836	2505	2331
2012	10180	5250	4930	5221	2701	2520	4959	2549	2410
2013	10267	5293	4974	5258	2698	2560	5009	2595	2414
0 lat	35	19	16	20	12	8	15	7	8
1- 4 lata	5	3	2	2	1	1	3	2	1
5- 9	3	2	1	2	2	-	1	-	1
10-14	7	4	3	4	3	1	3	1	2
15-19	17	13	4	8	7	1	9	6	3
20-24	43	37	6	16	14	2	27	23	4
25-29	47	35	12	21	16	5	26	19	7
30-34	56	40	16	29	20	9	27	20	7
35-39	79	54	25	42	27	15	37	27	10
40-44	133	103	30	73	49	24	60	54	6
45-49	216	150	66	116	83	33	100	67	33
50-54	449	324	125	235	169	66	214	155	59
55-59	716	508	208	398	272	126	318	236	82
60-64	1002	685	317	574	380	194	428	305	123
65-69	867	578	289	530	345	185	337	233	104
70-74	1110	639	471	538	306	232	572	333	239
75-79	1575	840	735	736	388	348	839	452	387
80-84	1750	686	1064	846	326	520	904	360	544
85 lat i więcej and more	2157	573	1584	1068	278	790	1089	295	794

TABL.17 /58/. ZGONY WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU ZMARŁYCH (dok.)
DEATHS BY SEX AND AGE GROUPS OF DECEASED (cont.)

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Z ogółem Of grand total					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM 2005	903	975	836	863	929	803	947	1024	873
TOTAL 2010	970	1048	898	945	1042	856	998	1054	944
2012	1006	1073	943	987	1071	910	1026	1074	980
2013	1020	1087	956	1001	1078	930	1040	1097	986
0 lat ^a	4	4	4	5	6	4	4	3	4
1– 4 lata	14	16	11	10	10	11	17	22	11
5– 9	7	9	5	9	17	–	5	–	10
10–14	15	17	14	18	27	9	13	8	18
15–19	31	47	15	30	52	8	32	42	21
20–24	61	104	17	46	79	12	77	129	23
25–29	58	86	30	50	76	24	66	97	36
30–34	69	99	40	67	92	41	72	107	37
35–39	105	142	67	105	134	76	104	150	57
40–44	193	299	87	211	286	137	175	312	35
45–49	310	424	193	343	496	193	280	360	192
50–54	588	843	330	609	909	330	567	781	330
55–59	937	1362	532	937	1378	554	936	1344	500
60–64	1480	2165	879	1448	2131	889	1525	2209	862
65–69	2066	3075	1248	2068	3090	1279	2064	3053	1197
70–74	2928	4138	2096	2679	3797	1930	3207	4510	2286
75–79	4598	6554	3429	4190	6033	3126	5028	7079	3757
80–84	7729	9125	7036	7385	8450	6844	8082	9836	7229
85 lat i więcej	14923	16385	14457	14519	14906	14387	15342	18076	14526
and more									

a Na 1000 urodzeń żywych.

a Per 1000 live births.

TABL. 18 /59/. ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ
DEATHS BY SELECTED CAUSES

LATA YEARS PRZYCZYNY ZGONÓW ^a CAUSES OF DEATHS ^a	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural area	
						na 100 tys. ludności per 100 thous. population
OGÓŁEM	2005	903	975	836	863	947
TOTAL 2010	970	1048	898	945	945	998
2011	957	1033	886	909	1009	980
2012	1006	1073	943	987	1026	980
w tym: of which:						
Choroby zakaźne i pasożytnicze	3	4	3	5	2	
Infectious and parasitic diseases						
Nowotwory	264	304	227	273	255	
Neoplasms						
w tym nowotwory złośliwe	243	280	208	252	233	
of which malignant neoplasms						

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 18 /59/. ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ (dok.)

DEATHS BY SELECTED CAUSES (cont.)

L A T A Y E A R S PRZYCZYNY ZGONÓW ^a CAUSES OF DEATHS ^a	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural area</i>
	na 100 tys. ludności		per 100 thous. population		
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	24	19	28	23	24
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>					
w tym cukrzyca	23	19	27	22	24
<i>of which diabetes mellitus</i>					
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	13	13	13	13	13
<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>					
Choroby układu krążenia	463	447	478	435	493
<i>Diseases of the circulatory system</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
choroba nadciśnieniowa	20	20	20	20	19
<i>hypertensive disease</i>					
choroba niedokrwienna serca	75	92	60	77	74
<i>ischaemic heart disease</i>					
w tym ostry zawał serca	27	32	22	29	25
<i>of which acute myocardial infarction</i>					
choroby naczyń mózgowych	79	75	84	73	86
<i>cerebrovascular diseases</i>					
miażdżyca	138	113	161	125	151
<i>atherosclerosis</i>					
Choroby układu oddechowego	39	50	29	37	42
<i>Diseases of the respiratory system</i>					
Choroby układu trawiennego	40	55	27	43	38
<i>Diseases of the digestive system</i>					
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	7	11	4	8	7
<i>of which fibrosis and cirrhosis of liver</i>					
Choroby układu moczowo-płciowego	16	14	17	14	17
<i>Diseases of the genitourinary system</i>					
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	91	92	91	92	90
<i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>					
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	45	68	23	45	45
<i>Injuries and poisonings by external cause</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
wypadki komunikacyjne	9	14	5	9	11
<i>transport accidents</i>					
samobójstwa	15	27	4	15	14
<i>suicides</i>					

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 19 /60/. ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
 INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Z ogółem			Of grand total		
				miasta		urban areas	wieś		rural areas
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	42	24	18	24	13	11	18	11	7
TOTAL 2010	48	26	22	29	17	12	19	9	10
2012	55	31	24	31	18	13	24	13	11
2013	35	19	16	20	12	8	15	7	8
0 dni days	11	7	4	9	5	4	2	2	-
1- 6	2	1	1	1	1	-	1	-	1
7-29 dni days	11	5	6	6	4	2	5	1	4
1 miesiąc month	3	2	1	-	-	-	3	2	1
2	3	2	1	1	1	-	2	1	1
3-11 miesięcy months	5	2	3	3	1	2	2	1	1

Na 100 tys. urodzeń żywych danej płci
 Per 100 thous. of live births of each sex

OGÓŁEM 2005	494	557	430	536	567	503	448	545	349
TOTAL 2010	524	520	529	609	656	552	432	373	504
2012	615	672	554	680	762	591	548	578	517
2013	425	444	405	483	551	408	367	334	402
0 dni days	134	164	101	217	229	204	49	95	-
1- 6	24	23	25	24	46	-	24	-	50
7-29 dni days	134	117	152	145	184	102	122	48	201
1 miesiąc month	36	47	25	-	-	-	73	95	50
2	36	47	25	24	46	-	49	48	50
3-11 miesięcy months	61	47	76	72	46	102	49	48	50

TABL. 20 /61/. **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

LATA YEARS PRZYCZYNY ZGONÓW ^a CAUSES OF DEATHS ^a	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziewczęta Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	
		na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births				
OGÓŁEM	2005	42	557	430	536	448
TOTAL	2010	48	520	529	609	432
	2011	33	478	280	428	330
	2012	55	672	554	680	548
w tym: of which:						
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ Congenital anomalies ^Δ		15	174	162	219	114
w tym wrodzone wady serca of which congenital malformations of heart		7	65	92	110	46
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym Conditions originating in the perinatal period		27	304	300	263	343
w tym zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu of which disorders related to length of gestation and fetal growth		18	217	185	132	274

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 21 /62/. **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	163	186	147	218	176	TOTAL
w tym dokonane	111	94	98	152	128	of which committed
Miasta	102	122	92	123	100	Urban areas
Wieś	61	64	55	95	76	Rural areas
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	3	4	1	5	2	14 and less
15–19	16	21	13	11	7	15–19
20–29	35	48	32	34	28	20–29
30–49	46	61	42	77	67	30–49
50–69	50	40	45	74	59	50–69
70 lat i więcej	13	12	14	17	13	70 and more

a Usiłowane i dokonane.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu.

a Attempted and committed.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Opole.

TABL. 22 /63/. PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	71,9	57,6	43,2	29,3	17,6
TOTAL	2010	73,0	58,4	44,1	30,1	18,1
	2012	73,1	58,7	44,3	30,3	18,3
	2013	73,5	58,9	44,5	30,5	18,5
Miasta		73,7	59,2	44,8	30,7	18,9
Urban areas						
Wieś		73,3	58,6	44,3	30,3	18,1
Rural areas						
KOBIECY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	79,5	65,0	50,2	35,8	22,5
TOTAL	2010	80,4	66,0	51,1	36,5	23,1
	2012	80,6	66,2	51,4	36,8	23,3
	2013	80,9	66,3	51,5	36,9	23,4
Miasta		81,1	66,4	51,6	37,1	23,6
Urban areas						
Wieś		80,7	66,1	51,4	36,7	23,1
Rural areas						

TABL. 23 /64/. PROGNOZA LUDNOŚCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM
DO 2050 R.

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING^a AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2050

As of 31 XII

A. I WARIANT/ I WARIANT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. in thous.							
OGÓŁEM	994,5	966,6	935,9	902,0	865,1	825,8	785,2	744,6
TOTAL								
mężczyźni	481,3	468,2	453,5	437,1	419,5	401,0	382,4	364,0
males								
kobiety	513,2	498,4	482,3	464,9	445,7	424,8	402,9	380,6
females								
Miasta	516,6	498,1	478,0	456,2	432,8	408,5	383,9	359,9
Urban areas								
mężczyźni	246,1	236,9	227,0	216,3	205,2	194,0	183,0	172,4
males								
kobiety	270,5	261,2	251,0	239,9	227,6	214,5	200,9	187,5
females								
Wieś	477,9	468,5	457,8	445,9	432,3	417,3	401,3	384,6
Rural areas								
mężczyźni	235,3	231,3	226,6	220,9	214,3	207,0	199,3	191,6
males								
kobiety	242,7	237,2	231,3	225,0	218,1	210,4	202,0	193,1
females								

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 91.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 91.

TABL. 23 /64/. **PROGNOZA LUDNOŚCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2050 R. (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING^a AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2050 (cont.)

As of 31 XII

A. I WARIANT (cd.) / I WARIANT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. in thous.							
W wieku przedprodukcyjnym Pre-working age	158,1	147,9	138,2	121,9	111,0	102,0	95,5	90,7
mężczyźni males	81,3	76,1	71,0	62,8	57,1	52,5	49,1	46,7
kobiety females	76,8	71,8	67,2	59,1	53,9	49,5	46,4	44,0
Miasta Urban areas	78,5	73,4	67,8	59,1	53,7	49,2	45,8	43,1
mężczyźni males	40,4	37,7	34,8	30,3	27,5	25,1	23,4	22,0
kobiety females	38,2	35,7	33,1	28,9	26,3	24,0	22,4	21,1
Wieś Rural areas	79,6	74,5	70,4	62,8	57,2	52,8	49,7	47,6
mężczyźni males	40,9	38,4	36,3	32,5	29,6	27,3	25,8	24,6
kobiety females	38,6	36,1	34,1	30,3	27,6	25,5	24,0	22,9
W wieku produkcyjnym Working age	635,9	592,5	551,6	521,6	486,4	445,6	399,1	354,4
mężczyźni males	336,2	315,8	294,1	278,5	262,6	244,4	222,5	198,6
kobiety females	299,7	276,7	257,5	243,1	223,8	201,2	176,5	155,8
Miasta Urban areas	325,0	296,2	272,9	256,7	237,1	214,4	188,8	165,1
mężczyźni males	170,4	156,7	144,0	135,7	126,8	116,5	104,1	91,1
kobiety females	154,6	139,6	128,9	121,0	110,3	97,9	84,7	74,0
Wieś Rural areas	310,9	296,3	278,7	264,8	249,2	231,3	210,3	189,3
mężczyźni males	165,8	159,1	150,1	142,8	135,8	127,9	118,5	107,5
kobiety females	145,2	137,1	128,5	122,0	113,5	103,4	91,8	81,8
W wieku poprodukcyjnym Working age	200,5	226,3	246,1	258,6	267,8	278,2	290,7	299,5
mężczyźni males	63,9	76,4	88,4	95,9	99,8	104,1	110,7	118,7
kobiety females	136,7	149,9	157,7	162,7	168,1	174,1	180,0	180,8
Miasta Urban areas	113,1	128,5	137,3	140,3	141,9	144,9	149,4	151,8
mężczyźni males	35,3	42,6	48,3	50,3	50,9	52,4	55,6	59,3
kobiety females	77,8	85,9	89,1	90,0	91,0	92,6	93,8	92,5

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 91.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 91.

TABL. 23 /64/. **PROGNOZA LUDNOŚCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2050 R. (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING^a AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2050 (cont.)

As of 31 XII

A. I WARIANT (dok.) / I WARIANT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. in thous.							
W wieku poprodukcyjnym (dok.) Working age (cont.)								
Wieś <i>Rural areas</i>	87,4	97,7	108,7	118,3	125,9	133,3	141,3	147,8
mężczyźni <i>males</i>	28,6	33,8	40,1	45,6	48,9	51,7	55,1	59,4
kobiety <i>females</i>	58,9	64,0	68,6	72,7	77,0	81,5	86,2	88,3
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE-PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE	56	63	70	73	78	85	97	110
Mężczyźni <i>Males</i>	43	48	54	57	60	64	72	83
Kobiety <i>Females</i>	71	80	87	91	99	111	128	144

B. II WARIANT/ II WARIANT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. in thous.							
W wieku produkcyjnym Working age	646,0	620,1	585,5	560,5	533,7	504,8	461,0	411,9
mężczyźni <i>males</i>	340,6	328,5	307,1	290,1	273,6	256,5	235,5	211,8
kobiety <i>females</i>	305,5	291,6	278,5	270,4	260,1	248,2	225,6	200,1
Miasta <i>Urban areas</i>	330,8	311,0	289,8	275,5	260,7	244,3	219,9	193,1
mężczyźni <i>males</i>	172,9	163,5	150,3	141,1	132,1	122,6	110,6	97,6
kobiety <i>females</i>	157,9	147,5	139,5	134,5	128,6	121,8	109,3	95,6
Wieś <i>Rural areas</i>	315,3	309,1	295,7	284,9	273,0	260,4	241,1	218,8
mężczyźni <i>males</i>	167,7	165,0	156,7	149,0	141,5	134,0	124,8	114,3
kobiety <i>females</i>	147,6	144,1	139,0	135,9	131,6	126,5	116,2	104,5
W wieku poprodukcyjnym Working age	190,4	198,6	212,1	219,6	220,5	219,1	228,7	242,0
mężczyźni <i>males</i>	59,5	63,6	75,4	84,3	88,8	92,0	97,8	105,5
kobiety <i>females</i>	130,9	135,0	136,7	135,3	131,7	127,1	130,9	136,5

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 91.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 91.

TABL. 23 /64/. **PROGNOZA LUDNOŚCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2050 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING^a AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2050 (cont.)

As of 31 XII

B. II WARIANT (dok.) / II WARIANT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. in thous.							
W wieku poprodukcyjnym (dok.) Working age (cont.)								
Miasta <i>Urban areas</i>	107,3	113,7	120,4	121,5	118,4	115,0	118,2	123,7
mężczyźni <i>males</i>	32,8	35,7	41,9	44,9	45,6	46,3	49,0	52,8
kobiety <i>females</i>	74,5	78,0	78,5	76,5	72,8	68,7	69,2	70,9
Wieś <i>Rural areas</i>	83,1	84,9	91,7	98,2	102,0	104,1	110,5	118,3
mężczyźni <i>males</i>	26,7	27,9	33,6	39,3	43,1	45,7	48,7	52,7
kobiety <i>females</i>	56,4	57,0	58,2	58,8	58,9	58,4	61,8	65,6
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE-PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE	54	56	60	61	62	64	70	81
Mężczyźni <i>Males</i>	41	43	48	51	53	56	62	72
Kobiety <i>Females</i>	68	71	73	72	71	71	79	90

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 91.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 91.

TABL. 24 /65/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	10389	5400	4127	862	13574	5380	4780	3414	-3185
TOTAL	2010	11154	5752	4676	726	12947	5584	5515	1848	-1793
	2012	10530	5459	4510	561	12703	5269	5137	2297	-2173
	2013	10878	5551	4832	495	14209	5709	5566	2934	-3331
Miasta	2005	4948	2271	2321	356	7463	2858	2982	1623	-2515
<i>Urban areas</i>	2010	5096	2129	2640	327	6850	2690	3417	743	-1754
	2012	4893	1973	2637	283	6866	2480	3304	1082	-1973
	2013	4899	1939	2681	279	7482	2704	3472	1306	-2583

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 24 /65/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY (dok.)**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
PERMANENT RESIDENCE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net mi- gration
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagra- nicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za gra- nicę to abroad	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (dok.) IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)									
Wieś 2005	5441	3129	1806	506	6111	2522	1798	1791	-670
Rural areas 2010	6058	3623	2036	399	6097	2894	2098	1105	-39
2012	5637	3486	1873	278	5837	2789	1833	1215	-200
2013	5979	3612	2151	216	6727	3005	2094	1628	-748
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION									
OGÓŁEM 2005	9,9	5,1	3,9	0,8	12,9	5,1	4,6	3,3	-3,0
TOTAL 2010	10,9	5,6	4,6	0,7	12,7	5,5	5,4	1,8	-1,8
2012	10,4	5,4	4,5	0,6	12,5	5,2	5,1	2,3	-2,1
2013	10,8	5,5	4,8	0,5	14,1	5,7	5,5	2,9	-3,3
Miasta 2005	8,9	4,1	4,2	0,6	13,5	5,2	5,4	2,9	-4,6
Urban areas 2010	9,5	4,0	4,9	0,6	12,8	5,0	6,4	1,4	-3,3
2012	9,3	3,7	5,0	0,5	13,0	4,7	6,2	2,0	-3,7
2013	9,3	3,7	5,1	0,5	14,2	5,1	6,6	2,5	-4,9
Wieś 2005	10,9	6,3	3,6	1,0	12,2	5,1	3,6	3,6	-1,3
Rural areas 2010	12,5	7,5	4,2	0,8	12,6	6,0	4,3	2,3	-0,1
2012	11,7	7,2	3,9	0,6	12,1	5,8	3,8	2,5	-0,4
2013	12,4	7,5	4,5	0,5	14,0	6,2	4,3	3,4	-1,6

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 25 /66/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
OGÓŁEM 2005	9527	6802	2725	10160	6802	3358
TOTAL 2010	10428	7551	2877	11099	7551	3548
2012	9969	7336	2633	10406	7336	3070
2013	10383	7755	2628	11275	7755	3520
Miasta 2005	4592	2991	1601	5840	3536	2304
Urban areas 2010	4769	3164	1605	6107	3800	2307
2012	4610	3120	1490	5784	3780	2004
2013	4620	3221	1399	6176	3866	2310
Wieś 2005	4935	3811	1124	4320	3266	1054
Rural areas 2010	5659	4387	1272	4992	3751	1241
2012	5359	4216	1143	4622	3556	1066
2013	5763	4534	1229	5099	3889	1210

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 25 /66/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW (dok.)**

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM	2005	9,1	6,5	2,6	9,7	6,5	3,2
TOTAL	2010	10,2	7,4	2,8	10,9	7,4	3,5
	2012	9,8	7,2	2,6	10,3	7,2	3,0
	2013	10,3	7,7	2,6	11,2	7,7	3,5
Miasta	2005	8,3	5,4	2,9	10,6	6,4	4,2
Urban areas	2010	8,9	5,9	3,0	11,4	7,1	4,3
	2012	8,7	5,9	2,8	10,9	7,1	3,8
	2013	8,8	6,1	2,7	11,8	7,4	4,4
Wieś	2005	9,9	7,7	2,3	8,7	6,6	2,1
Rural areas	2010	11,7	9,1	2,6	10,3	7,7	2,6
	2012	11,1	8,7	2,4	9,6	7,4	2,2
	2013	12,0	9,4	2,6	10,6	8,1	2,5

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 26 /67/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration			
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	
OGÓŁEM	2005	9527	4517	5010	10160	4829	5331	-633	-312	-321
TOTAL	2010	10428	4911	5517	11099	5220	5879	-671	-309	-362
	2012	9969	4595	5374	10406	4824	5582	-437	-229	-208
	2013	10383	4928	5455	11275	5397	5878	-892	-469	-423
0- 4 lata		1041	532	509	1081	530	551	-40	2	-42
5- 9		672	348	324	662	339	323	10	9	1
10-14		451	216	235	445	203	242	6	13	-7
15-19		423	195	228	451	201	250	-28	-6	-22
20-24		984	317	667	1105	366	739	-121	-49	-72
25-29		1988	875	1113	2319	1066	1253	-331	-191	-140
30-34		1403	723	680	1638	871	767	-235	-148	-87
35-39		911	493	418	972	518	454	-61	-25	-36
40-44		559	300	259	597	328	269	-38	-28	-10
45-49		388	205	183	412	224	188	-24	-19	-5
50-54		354	188	166	350	186	164	4	2	2
55-59		357	178	179	366	182	184	-9	-4	-5
60-64		288	147	141	309	164	145	-21	-17	-4
65 lat i więcej and more		564	211	353	568	219	349	-4	-8	4

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 27 /68/. **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci <i>Immigrants</i>			Emigranci <i>Emigrants</i>			Saldo migracji <i>Net migration</i>		
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
OGÓŁEM 2005	862	545	317	3414	1940	1474	-2552	-1395	-1157
TOTAL 2010	726	507	219	1848	894	954	-1122	-387	-735
2012	561	329	232	2297	1059	1238	-1736	-730	-1006
2013	495	326	169	2934	1351	1583	-2439	-1025	-1414
0-4 lata	53	30	23	73	39	34	-20	-9	-11
5-9	19	9	10	122	58	64	-103	-49	-54
10-14	6	2	4	99	48	51	-93	-46	-47
15-19	16	11	5	141	90	51	-125	-79	-46
20-24	33	21	12	172	82	90	-139	-61	-78
25-29	86	66	20	374	142	232	-288	-76	-212
30-34	57	45	12	364	137	227	-307	-92	-215
35-39	50	38	12	306	131	175	-256	-93	-163
40-44	36	23	13	302	130	172	-266	-107	-159
45-49	29	19	10	287	135	152	-258	-116	-142
50-54	28	18	10	244	130	114	-216	-112	-104
55-59	21	15	6	165	93	72	-144	-78	-66
60-64	24	12	12	128	70	58	-104	-58	-46
65 lat i więcej <i>and more</i>	37	17	20	157	66	91	-120	-49	-71

TABL. 28 /69/. **NIEKÓTRE KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATIONS</i>	2005	2010	2012	2013
JEDNOSTKI KOŚCIELNE^b CHURCH UNITS^b				
Kościół katolicki Catholic church				
Kościół Rzymskokatolicki ^c	397	398	398	399
Starokatolicki Old Catholic				
Kościół Polskokatolicki ^d	3	1	1	2
Protestantkie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition				
Kościół Zielonoświątkowy	13	13	13	13
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	5	5	5	3
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	1	1	1	1
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	2	2	2	2
Kościół Chrystusowy	-	.	-	.
Nowoapostolski Kościół w Polsce	1	1	1	1
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c Dane dotyczą diecezji polskiej. d Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Eklezjalnej.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern polska diocese. d Church associated in the Polish Ecumenical Council.

TABL.28 /69/. **NIKTÓRE KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATIONS	2005	2010	2012	2013
JEDNOSTKI KOŚCIELNE^b (dok.) CHURCH UNITS^b (cont.)				
Inne Others				
Związek Wyznania Świadków Jehowy	47	48	.	35
DUCHOWNI CLERGY				
Kościół katolicki Catholic church				
Kościół Rzymskokatolicki ^c	841	831	856	858
Starokatolicki Old Catholic				
Kościół Polskokatolicki ^d	2	1	1	2
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition				
Kościół Zielonoświątkowy	23	22	24	23
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	3	2	1	1
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	4	2	2	2
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	8	7	5	6
Kościół Chrystusowy	1	.	–	.
Nowoapostolski Kościół w Polsce	–	–	–	–
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	3
Inne Others				
Związek Wyznania Świadków Jehowy	–	–	.	.
WIERNI, WYZNAWCY ADHERENTS, FAITHFUL				
Kościół katolicki Catholic church				
Kościół Rzymskokatolicki ^c	860000 ^e	850000 ^e	847000 ^e	812000 ^e
Starokatolicki Old Catholic				
Kościół Polskokatolicki ^d	35	20	55	55
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition				
Kościół Zielonoświątkowy	1027	1081	1240	1280
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	217	197	175	185
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	39	41	45	37
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	39	29	33	35
Kościół Chrystusowy	35	.	32	.
Nowoapostolski Kościół w Polsce	23	27	31	30
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	16	14	14	13
Inne Others				
Związek Wyznania Świadków Jehowy	3158 ^f	.	2948 ^f

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c Dane dotyczą diecezji polskiej. d Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Eklezjalnej. e Ochrzczeni. f Głosiciele.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern Polish diocese. d Church associated in the Polish Ecumenical Council. e Baptised. f Proclaimers.

Uwagi ogólne

General notes

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby w wieku 15 lat i więcej będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 1–2) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Od 2010 r. dane uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

1. Data on **economic activity of population** concern the actually living population and cover persons aged 15 and more, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishment and homeless. Presented data were compiled on the basis of representative **Labour Force Survey – LFS** (tables 1–2); the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Census of Population and Housing 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g. due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Podziału na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonano na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job;

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
— w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,

2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:
— within the reference week were not employed,

- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009 – patrz ust. 5 na str. 119,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (among others in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009 – see item 5 on page 119,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions,
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives, and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Full-time paid employees are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker; **part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2005–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs;
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

Data regarding employed persons on private farms in agriculture since 2010 are not strictly comparable to those for previous years.

6. Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:

- 1) **the employment, as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Dane o pracujących nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

8. Dane grupowane według sekcji opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 23.

9. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki (przedsiębiorstwa).

10. Dane w tabl. 4, 6–9 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych.

11. Informacje o **ruchu zatrudnionych** obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi) osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze (do 2009 r. na urlopy bezpłatne) i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

Do **korzystających z urlopów wychowawczych** zalicza się osoby (matki oraz inne osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem), którym zakład pracy udzielił urlopu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 XII 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania urlopu wychowawczego (Dz. U. Nr 230, poz. 2291).

12. Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

7. Data regarding employment do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

8. Data grouped according to sections were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 23.

9. In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables – by seat of management of unit (enterprise).

10. Data in tables 4, 6–9 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers, clergy.

11. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care leave (until 2009 unpaid vacations) and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

Persons **taking child-care leave** include persons (mothers as well as other persons authorized to care for the child), to whom a workplace has granted leave in accordance with the decree of the Minister of Economy, Labour and Social Policy dated 16 XII 2003 concerning detailed conditions of granting a child-care leave (Journal of Laws No. 230, item 2291).

12. Data regarding **school leavers starting work for the first time** concern full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees.

13. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

14. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

13. Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,
- the employer made efforts to find people willing to take up the job,
- if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

14. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późniejszymi zmianami) określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Długotrwale bezrobotni są to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

3. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013, item 674 with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. The long-term unemployed persons are unemployed persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding (since November 2005) the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training in the workplace.

3. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The registered unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of

indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyznaczonych: dla 2000 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, dla 2005 r. oraz dla lat 2008–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Dane za lata 2010–2013 nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

4. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się

the economically active civilian population) estimated: for 2000 – on the basis of the results of the Agricultural Census 1996, for 2005 as well as for the years 2008–2009 – Population and Housing Census 2002 as well as Agricultural Census 2002, since 2010 – on the basis of the Agricultural Census 2010. Data for 2010–2013 are not strictly comparable to those for previous years.

4. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013, item 674 with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the

wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zleczenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według wydarzeń je powodujących (określających

employee had such accident:

- 1) *during a business trip;*
- 2) *during a training within the scope of common self-defence;*
- 3) *at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *performing the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;*
- 7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *performing supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

3. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.a., according to contact-mode of injury which directly

rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikrokli-

cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports. Data concern persons:

- 1) employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope scientific research and development as well as veterinary activities), administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);
- 2) exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

mat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869) z późniejszymi zmianami.

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

8. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

9. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 21 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869) with later amendments.

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 /70/. **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
– na podstawie BAEL

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages		kwartały		quarters			
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	751	734	713	714	715	707	714	POPULATION in thous.
Mężczyźni	359	345	334	331	338	334	335	Men
Kobiety	392	389	378	383	378	374	379	Women
Aktywni zawodowo	401	399	382	380	385	383	379	Economically active persons
mężczyźni	228	225	214	211	217	213	214	men
kobiety	173	174	168	170	169	170	165	women
Pracujący	362	361	346	336	347	350	351	Employed persons
mężczyźni	208	205	195	187	196	198	201	men
kobiety	154	156	151	149	151	152	151	women
Bezrobotni ^a	39	38	36	44	38	33	28	Unemployed persons ^a
mężczyźni	21	19	18	24	21	15	13	men
kobiety	18	18	18	21	18	18	15	women
Bierni zawodowo	351	335	331	333	330	324	335	Economically inactive persons
Mężczyźni	131	121	121	120	121	120	121	Men
Kobiety	220	215	210	213	209	204	214	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYW- NOŚCI ZAWODOWEJ w %	53,4	54,4	53,6	53,2	53,8	54,2	53,1	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	63,5	65,2	64,1	63,7	64,2	63,8	63,9	men
kobiety	44,1	44,7	44,4	44,4	44,7	45,5	43,5	women
Miasta	53,5	54,3	53,2	53,4	53,7	53,2	52,8	Urban areas
Wieś	53,2	54,4	54,0	53,4	53,9	55,3	53,5	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIE- NIA w %	48,2	49,2	48,5	47,1	48,5	49,5	49,2	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	57,9	59,4	58,4	56,5	58,0	59,3	60,0	men
kobiety	39,3	40,1	39,9	38,9	39,9	40,6	39,8	women
Miasta	47,9	49,0	47,5	46,8	47,4	47,8	48,7	Urban areas
Wieś	48,6	49,4	49,7	47,5	50,0	51,6	50,0	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	9,7	9,5	9,4	11,6	9,9	8,6	7,4	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	9,2	8,4	8,4	11,4	9,7	7,0	6,1	men
kobiety	10,4	10,3	10,7	12,4	10,7	10,6	9,1	women
Miasta	10,6	9,9	10,2	12,4	12,3	10,2	7,7	Urban areas
Wieś	8,6	8,6	7,9	11,2	7,7	6,7	7,1	Rural areas

^a Osoby w wieku 15–74 lata.

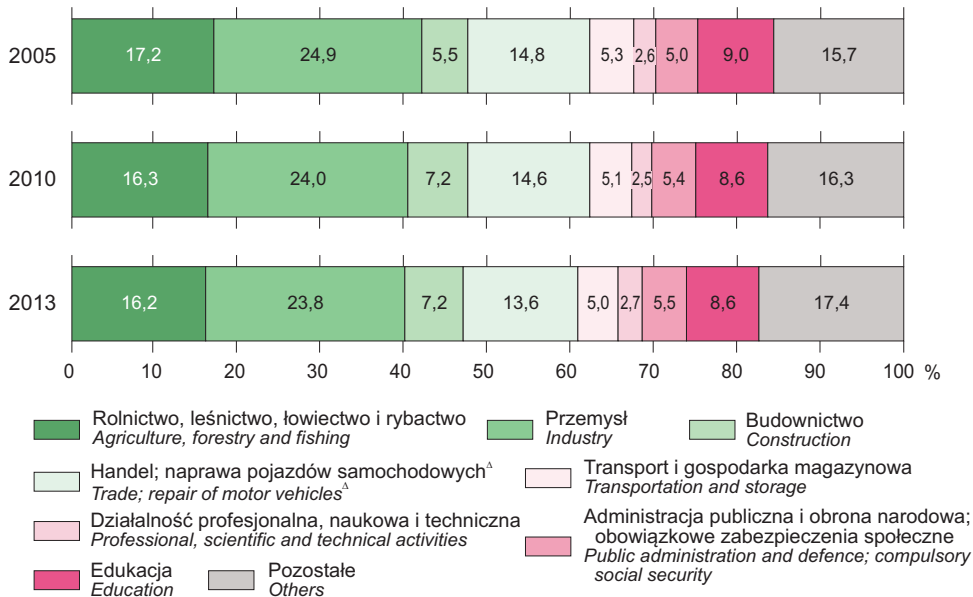
^a Persons aged 15–74.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI^a

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS

As of 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.

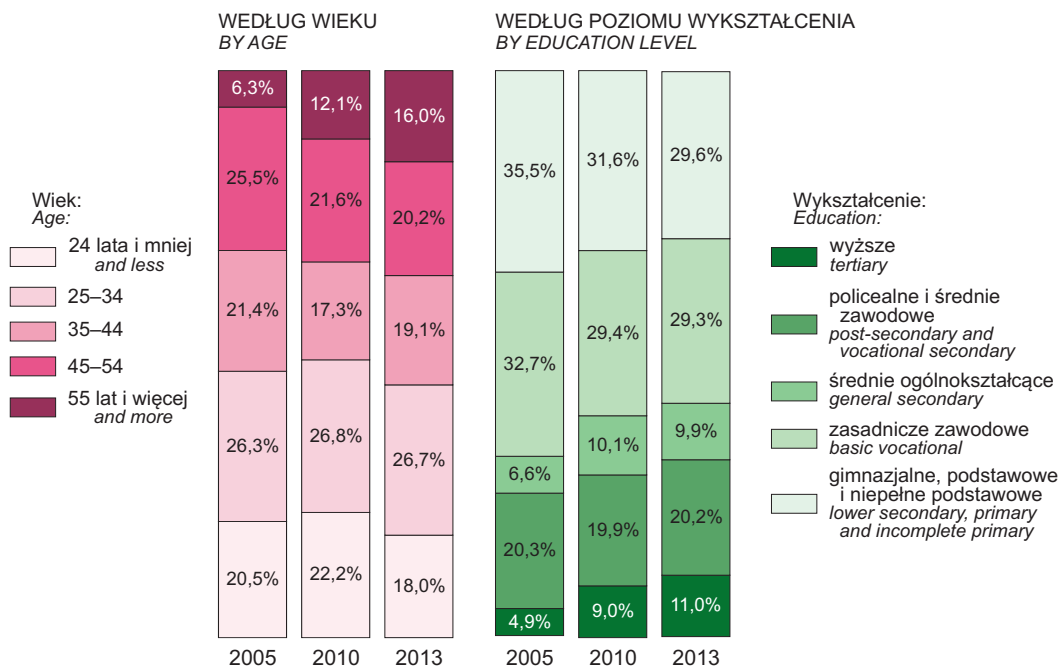
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

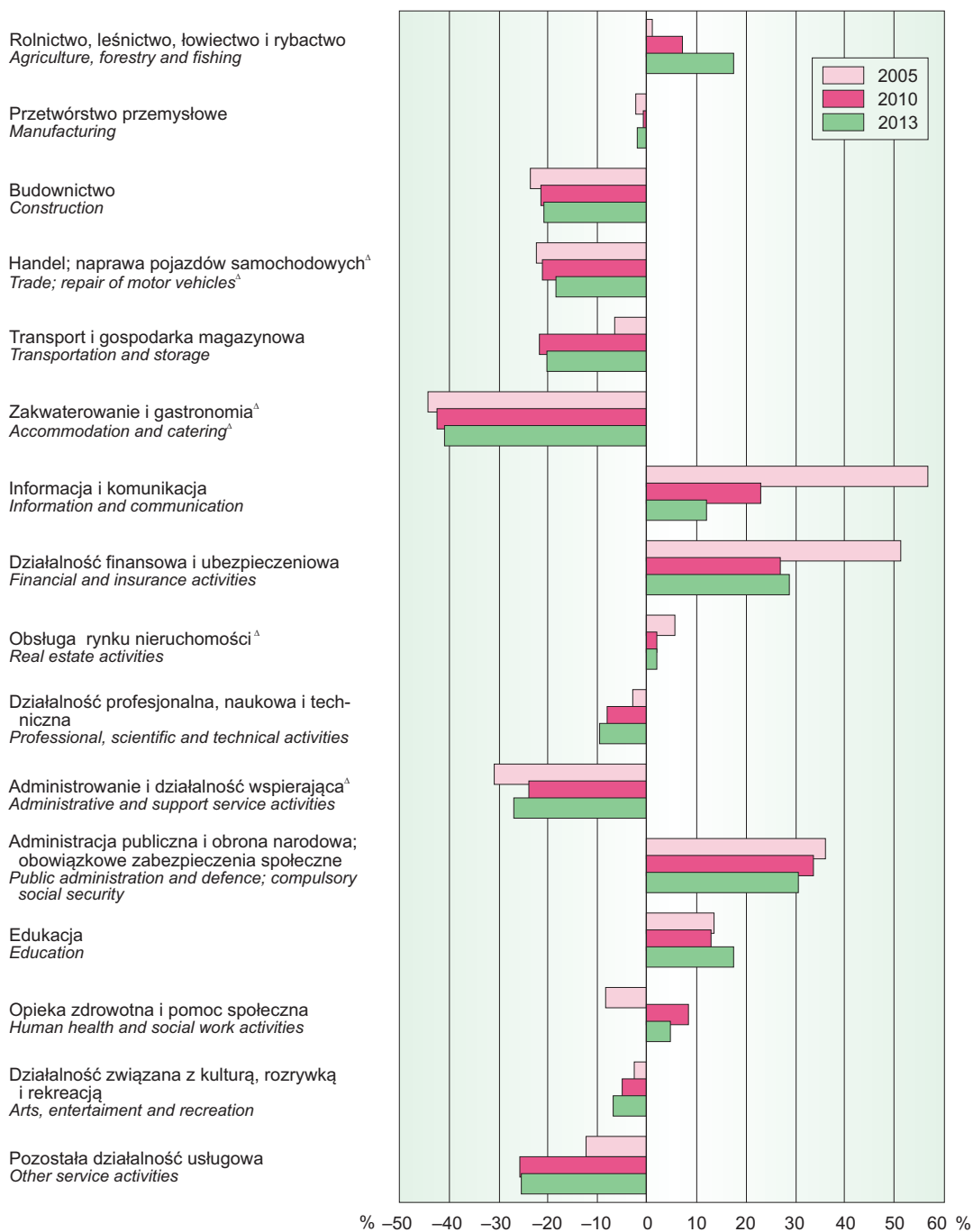
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE**
*RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS
FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN VOIVODSHIP*

TABL. 2/71/. **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – na podstawie BAEL**

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Popula- tion	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Econo- mically inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaź- nik za- trud- nienia <i>Employ- ment rate</i>	Stopa bezrobo- cia <i>Unem- ployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>emplo- yed</i>	bezro- botni ^a <i>unem- ployed^a</i>				
		w tys.	<i>in thous.</i>					
OGÓŁEM	714	379	351	28	335	53,1	49,2	7,4
TOTAL								
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyj- nym ^b	502	368	340	28	134	73,3	67,7	7,6
<i>of which of working age^b</i>								
15 – 24 lata	88	30	25	5	58	34,1	28,4	16,7
25 – 34	118	95	87	9	23	80,5	73,7	9,5
35 – 44	120	103	96	6	17	85,8	80,0	5,8
45 – 54	114	93	88	5	21	81,6	77,2	5,4
55 lat i więcej	274	58	55	. ^c	216	21,2	20,1	5,2
<i>and more</i>								
Według poziomu wykształ- cenia: By educational level:								
Wyższe	127	98	94	. ^c	29	77,2	74,0	4,1
<i>Tertiary</i>								
Policealne i średnie zawo- dowe	156	95	88	7	61	60,9	56,4	7,4
<i>Post-secondary and voca- tional secondary</i>								
Średnie ogólnokształcące ...	61	31	29	. ^c	30	50,8	47,5	6,5
<i>General secondary</i>								
Zasadnicze zawodowe	207	129	118	11	78	62,3	57,0	8,5
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	163	25	22	. ^c	137	15,3	13,5	16,0
<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>								

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat. c Szacunek mniejszy niż 5 tys., konkretna wartość nie podana ze względu na losowy błąd próby.

a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59. c The estimate less than 5 thous., specific value not given because of high random error of sample.

Pracujący Employment

TABL. 3 /72/. **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	z ogółem kobiety of total women
OGÓŁEM	294256	310991	308926	311442	146228
TOTAL					
sektor publiczny	84851	83700	73639	73108	48710
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	209405	227291	235287	238334	97518
<i>private sector</i>					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	50506	50793	50654	50536	23198
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>					
Przemysł	73115	74714	75170	74155	21848
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	63678	65239	66259	65709	20155
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	16148	22414	21768	22295	1958
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	43609	45377	41921	42304	23680
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	15612	15711	15870	15649	3714
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4684	4664	4748	4891	3180
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	2190	2133	2130	2124	684
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6149	5539	5642	5768	4147
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2981	3063	3010	3293	1657
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	7595	7857	8457	8536	4438
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	5992	8308	8541	9240	4299
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne	14833	16746	17004	17055	10441
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	26572	26682	26643	26656	21272
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16981	19144	19322	19772	16130
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekre- acją	3287	3509	3427	3182	2036
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	4002	4337	4619	5986	3546
<i>Other service activities</i>					

^a Według faktycznego (stałego) miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 119.

^a By actual workplace kind of activity, see general notes. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 119.

TABL. 4 /73/. **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers	
OGÓŁEM	2005	172120	168018	1899
TOTAL	2010	175967	172199	1992
	2012	168952	165362	1878
	2013	170169	166421	2119
sektor publiczny	65683	65683	–	–
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	104486	100738	2119	2119
<i>private sector</i>				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5278	3794	39	39
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>				
Przemysł	53998	53362	633	633
<i>Industry</i>				
w tym przetwórstwo przemysłowe	48830	48201	626	626
<i>of which manufacturing</i>				
Budownictwo	13164	12809	355	355
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	15638	15068	570	570
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa	6617	6467	150	150
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1622	1545	77	77
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Informacja i komunikacja	547	536	10	10
<i>Information and communication</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2474	2278	16	16
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2353	2340	13	13
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2753	2701	52	52
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4514	4468	46	46
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16355	16355	–	–
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>				
Edukacja	25767	25708	59	59
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	15769	15699	70	70
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2894	2892	2	2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	426	399	27	27
<i>Other service activities</i>				

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 /74/. **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	w tym pod- mioty o licz- bie pracują- cych powy- żej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a
OGÓŁEM	194333	198372	191327	186993	157361
TOTAL					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	5172	4617	4477	4346	3339
Przemysł	65003	62840	59782	56705	52416
w tym przetwórstwo przemysłowe	57961	55982	54338	51447	47351
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	12395	15941	15880	15389	8796
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	24497	25233	22750	22350	14465
Transport i gospodarka magazynowa	8315	8521	7667	7744	6219
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2640	2761	2747	2577	1377
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	1376	828	783	839	488
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3818	3153	2944	2790	2399
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2369	2392	2394	2524	2093
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i technicz- na	4106	4225	4423	4376	2650
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	5318	5120	5152	4933	4186
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14211	16434	15919	15866	15866
<i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>					
Edukacja	26189	25628	25716	25067	24866
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14693	16082	16076	16150	15271
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i re- kreacją	2643	3074	2958	2681	2587
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	1588	1523	1659	2657	345
<i>Other service activities</i>					

a Bez zatrudnionych za granicą.

a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 /75/. PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a

Stan w dniu 31 XII

FULL-AND PART-TIME PAID EMPLOYEES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees		
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
OGÓŁEM	2005	154858	72396	13160	8167
TOTAL	2010	158964	74028	13235	8392
	2012	151892	72447	13470	8898
	2013	152744	72638	13677	9131
sektor publiczny		58688	40432	6995	4931
public sector					
sektor prywatny		94056	32206	6682	4200
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		3284	750	510	383
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		51097	15724	2265	1067
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		46146	14698	2055	966
of which manufacturing					
Budownictwo		12392	847	417	129
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		13805	6840	1263	916
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		6139	937	328	133
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1267	894	278	193
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		439	170	97	52
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		2184	1804	94	76
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2049	959	291	229
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ...		2455	1378	246	185
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		3766	1532	702	412
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne		15637	9690	718	449
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja		21069	17203	4639	3520
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		14659	12380	1040	778
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		2193	1386	699	556
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa		309	144	90	53
Other service activities					

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 /76/. PRZYJĘCIA DO PRACY^a
 HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejm- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący previously employed	powracający z urlopow wycho- wawczych ^b persons returning from child- -care ^b leaves ^b	
OGÓŁEM	2005 36030	12918	4719	17776	861	22,8
TOTAL	2010 31729	10751	3728	24795	649	19,6
	2012 28746	10402	3216	23015	521	18,2
	2013 31579	10850	3244	25820	458	20,4
sektor publiczny	6049	3726	726	5035	210	10,0
<i>public sector</i>						
sektor prywatny	25530	7124	2518	20785	248	26,9
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	452	117	73	356	3	13,7
Przemysł	8967	2551	1319	6961	117	16,7
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe	8468	2434	1277	6572	114	17,3
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo	6569	228	305	5905	7	63,6
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3047	1469	371	2278	62	21,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa	1714	246	155	1505	6	28,4
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	277	174	23	218	4	21,0
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja	76	23	28	43	-	17,4
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	437	325	39	313	21	17,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	502	114	9	435	4	27,3
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	479	230	56	386	7	18,6
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	3301	1469	147	2683	5	87,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	2484	1384	272	2097	97	15,4
Edukacja	1479	1194	164	1236	59	6,7
<i>Education</i>						

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 7 /76/. **PRZYJĘCIA DO PRACY^a** (dok.)
HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podjemu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący previously employed	powracający z urlopów wychowawczych ^b persons returning from child- care leaves ^b	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	1410	1097	210	1129	57	9,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	276	167	62	198	7	11,8
Pozostała działalność usługowa Other service activities	109	62	11	77	2	39,1

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 /77/. **ZWOLNIENIA Z PRACY^a**
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia przez terminated due to dis- solution of an employ- ment contract by		przenie- sieni na emeryturę, rentę z ty- tułu nie- zdolności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzysta- jący z urlopów wychowawczych ^b taking child-care ^b	
			zakład pracy employer	pracownika employee			
OGÓŁEM 2005	34795	12733	6001	5259	2165	1283	21,8
TOTAL 2010	31207	10462	4775	3087	1131	794	19,2
..... 2012	30175	10188	5592	2446	1298	556	19,1
..... 2013	30710	10852	4917	2486	1152	460	19,8
sektor publiczny public sector	5891	3321	686	300	596	134	9,8
sektor prywatny private sector	24819	7531	4231	2186	556	326	26,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	436	114	48	22	49	2	13,2
Przemysł Industry	10883	3372	2213	1192	397	207	20,1
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	10354	3258	2113	1173	305	206	21,1

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 /77/. **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia przez terminated due to disso- lution of an employment contract by		przenie- sieni na emeryturę, rentę z ty- tułu nie- zdolności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlopów wychowa- wczych ^b taking child-care ^b	
			zakład pracy employer	pracownika employee			
Budownictwo Construction	4361	113	633	169	61	6	42,2
Handel; naprawa pojazdów sam- ochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2981	1306	648	423	36	35	21,4
Transport i gospodarka magazy- nowa Transportation and storage	1578	236	133	130	82	3	26,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	290	178	33	51	5	16	21,1
Informacja i komunikacja Information and communication	70	30	26	10	#	-	16,1
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa Financial and insurance activities	664	522	69	71	9	19	26,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	276	80	45	10	23	3	15,0
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna Professional, scientific and tech- nical activities	568	172	#	30	4	4	22,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	3051	1227	217	60	28	2	81,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2305	1141	73	76	174	65	14,5
Edukacja Education	1601	1197	334	70	150	32	7,4
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna Human health and social work ac- tivities	1219	897	138	143	107	44	8,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	353	225	110	24	20	3	15,3
Pozostała działalność usługowa ... Other service activities	74	42	#	5	#	19	20,1

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL.9 /78/. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW
 OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
**THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL
 AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z ogółem – absolwenci szkół Of total – school leavers				
			wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodo- wych post-secon- dary and secondary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational	
OGÓŁEM	2005	4189	1959	1281	1324	591	993
TOTAL	2010	2953	1387	1042	782	367	762
.....	2012	2430	1071	803	561	340	726
.....	2013	2446	1062	937	638	305	566
sektor publiczny		606	397	407	124	48	27
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		1840	665	530	514	257	539
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		54	12	19	27	#	#
Przemysł		1061	340	257	310	171	323
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		1029	326	237	303	170	319
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		250	11	37	60	23	130
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		234	122	83	67	32	52
Transport i gospodarka magazynowa		68	21	23	30	6	9
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>		8	3	–	#	–	#
Informacja i komunikacja		20	7	17	#	#	#
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		23	15	14	2	#	#
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>		6	5	#	–	–	#
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		49	32	34	5	#	#
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		75	43	35	17	#	#
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>		244	169	146	64	26	8
Edukacja		115	101	93	13	5	4
<i>Education</i>							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych do-
 tymczasowo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and
 temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL.9 /78/. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a (dok.)**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z ogółem – absolwenci szkół Of total – school leavers			
			wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodo- wych post-secon- dary and secondary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	177	136	143	23	7	4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	59	44	30	#	13	#
Pozostała działalność usługowa Other service activities	3	#	#	-	-	#

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych do-
 ryczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and
 temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 /79/. **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a newly created ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo ut- worzone of which newly cre- ated jobs	z ogółem w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM TOTAL	842	122	612	9187	5196	6814	4136
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	13	8	1	173	78	147	102
Przemysł Industry	334	56	227	2582	1612	1753	1312
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	-	-	-	16	10	35	35
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	323	55	219	2391	1478	1485	1086
wytwarzanie i zaopatrywanie w ener- gię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air condi- tioning supply	-	-	-	26	11	124	103

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 /79/. **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a newly created ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo ut- worzone of which newly cre- ated jobs	z ogółem w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
Przemysł (dok.) Industry (cont.)							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	11	1	8	149	113	109	88
Budownictwo Construction	61	–	3	1184	774	898	607
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	65	23	65	1119	744	1637	544
Transport i gospodarka magazynowa Transport and storage	112	2	112	513	188	279	165
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	21	–	8	920	30	243	113
Informacja i komunikacja Information and communication	–	–	–	96	34	72	18
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	11	2	11	49	25	31	23
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3	1	3	137	127	71	43
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	3	1	3	398	84	287	91
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	19	2	19	295	208	269	222
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	92	3	91	313	312	140	134
Edukacja Education	16	10	16	806	648	654	545
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	61	10	39	330	223	160	146
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	12	4	8	136	98	81	65
Pozostała działalność usługowa Other service activities	19	–	6	136	11	92	6

a W ciągu roku.

a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11 /80/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	69396	48775	51775	51636	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	38725	25801	26991	27040	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	13305	8969	7775	7423	previously not employed
w tym absolwenci ^a	2933	3162	3041	2896	of which school-leavers ^a
w tym w szkole wyższej ^b	614	897	769	709	of which in tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	17020	13979	16884	16565	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1760	1634	2492	2941	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	45532	21608	24968	26325	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku	9289	6935	8317	7551	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia	2658 ^d	4452	5121	5509	bringing up single-handed at least one child aged 18 and below
niepełnosprawni	1744	2472	2739	2888	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^e w %	18,7	13,6	14,4	14,2	Registered unemployment rate^e in %
Oferty pracy	310	1057	473	770	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. e Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 121.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. e See general notes, item 3 on page 121.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 /82/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
Według poziomu wykształcenia (dok.): By educational level (cont.):								
Średnie ogólnokształcące General secondary	4598	3480	4950	3417	4891	3302	5094	3455
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	22720	11340	14318	6401	15129	6647	15111	6666
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	24591	12321	15420	6986	15509	6876	15311	6689
Według czasu pozostawania bez pracy^{ab}: By duration of unemployment^{ab}:								
3 miesiące i mniej months and less	16889	7533	18841	8566	16748	7455	15749	7116
3 – 6	9736	5260	9726	5426	9364	4928	9561	5119
6 – 12	9716	5135	8504	4664	9388	4799	9981	5167
12 – 24	10230	5633	7552	4416	8649	5001	8454	4646
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	22825	15164	4152	2729	7626	4808	7891	4992
Według stażu pracy^b: By work seniority^b:								
Bez stażu pracy No work seniority	13305	8616	8969	5586	7775	4747	7423	4522
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej and less	7569	4688	6780	4082	7212	4268	7321	4421
1 – 5	14412	7868	11025	6042	12452	6859	12217	6777
5 – 10	9703	5521	6093	3327	6976	3722	7090	3826
10 – 20	12782	7389	7482	3783	8058	4094	8265	4171
20 – 30	9818	4340	6216	2441	6328	2434	6525	2572
powyżej 30 lat more than 30 years	1807	303	2210	540	2974	867	2795	751

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 pełnych miesięcy włącznie.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 14081 osób (w tym 5352 kobiety) w wieku 50 lat i więcej. Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to full 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 14081 persons (of which 5352 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 /83/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	1217	492	316	309	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	595	259	171	158	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	3067	4504	1262	2053	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	1327	1803	488	936	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	7195	16316	8526	8920	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	4178	9656	5081	4642	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne.....	.	4049	2338	1587	Started a social useful works
w tym kobiety	2004	1046	745	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	18847	38632	29412	29377	Number of submitted job offers

a W ciągu roku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 /84/. **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	134,3	253,7	172,9	197,4	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	73,0	74,0	80,2	89,2	45,2	Unemployment benefits
Szkolenia	3,8	10,2	4,5	4,7	2,4	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk	12,9	67,8	23,4	27,3	13,8	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Roboty publiczne	10,3	21,8	5,8	8,8	4,5	Public works
Prace interwencyjne	3,1	2,4	1,9	2,3	1,2	Intervention works
Stypendia za okres stażu	14,7	54,3	26,9	34,9	17,7	Scholarship for intership period

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 122.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes item 4 on page 122.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 /85/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total – accidents resulting in an inability to work			
		śmiertel- nych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM	2005	2418	15	28	2375	12	778	1499
TOTAL	2010	2396	10	23	2363	33	918	1243
	2012	2238	8	23	2207	45	909	1233
	2013	2294	10	18	2266	46	782	1264
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo	67	–	–	67	–	17	48	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	908	–	15	893	15	340	508	
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie	24	–	1	23	–	8	16	
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe	793	–	14	779	13	305	432	
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	28	–	–	28	1	8	19	
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^Δ	63	–	–	63	1	19	41	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>								
Budownictwo	315	4	3	308	7	96	192	
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	261	2	–	259	7	105	120	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	157	4	–	153	3	32	102	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	14	–	–	14	–	7	7	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja	4	–	–	4	–	2	2	
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	14	–	–	14	–	7	6	
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	18	–	–	18	–	7	11	
<i>Real estate activities</i>								

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 /85/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total – accidents resulting in an inability to work		
		śmiertel- nych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	19	–	–	19	–	3	15
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	72	–	–	72	–	38	31
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	114	–	–	114	2	34	62
Edukacja <i>Education</i>	137	–	–	137	5	43	68
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	166	–	–	166	6	43	74
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	23	–	–	23	1	7	15
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	5	–	–	5	–	1	3

O G Ó Ł E M (dok.)
T O T A L (cont.)

NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości)
PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)

O G Ó Ł E M	2005	9,66	0,06	0,11	9,49	0,05	3,11	5,99
T O T A L	2010	9,44	0,04	0,09	9,31	0,13	3,62	4,90
	2012	8,37	0,03	0,09	8,25	0,17	3,40	4,61
	2013	8,62	0,04	0,07	8,51	0,17	2,94	4,75
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	10,43	–	–	10,43	–	2,65	7,48	
Przemysł <i>Industry</i>	12,16	–	0,20	11,96	0,20	4,55	6,80	
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	31,03	–	1,29	29,73	–	10,34	20,69	
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	12,02	–	0,21	11,81	0,20	4,62	6,55	
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	6,78	–	–	6,78	0,24	1,94	4,60	

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 16 /85/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total – accidents resulting in an inability to work		
		śmiertel- nych fatal	ciężkich serious	łżejszych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more

NA 1000 PRACUJĄCYCH (dok.)
 PER 1000 EMPLOYED PERSONS (cont.)

Przemysł (dok.) Industry (cont.)							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^Δ	16,69	–	–	16,69	0,26	5,03	10,86
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>							
Budownictwo	14,30	0,18	0,14	13,98	0,32	4,36	8,71
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	6,20	0,05	–	6,15	0,17	2,49	2,85
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	9,96	0,25	–	9,71	0,19	2,03	6,47
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2,90	–	–	2,90	–	1,45	1,45
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	1,88	–	–	1,88	–	0,94	0,94
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	2,45	–	–	2,45	–	1,23	1,05
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,71	–	–	5,71	–	2,22	3,49
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,24	–	–	2,24	–	0,35	1,77
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	8,10	–	–	8,10	–	4,27	3,49
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	6,69	–	–	6,69	0,12	2,00	3,64
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	5,14	–	–	5,14	0,19	1,61	2,55
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	8,49	–	–	8,49	0,31	2,20	3,79
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją	6,96	–	–	6,96	0,30	2,12	4,54
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	0,94	–	–	0,94	–	0,19	0,57
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 /86/. **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transport and storage	opieka zdrowotn a i pomoc społecz- zna human health and so- cial work activities
			razem total	w tym przet- wórstwo przemy- słowe of which manu- facturing				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY
CONTACT-MODE OF INJURY

OGÓŁEM	2005	2418	106	1098	986	285	220	142	137
TOTAL	2010	2396	101	986	879	264	298	161	145
	2012	2238	62	973	869	267	280	129	126
	2013	2294	67	908	793	315	261	157	166
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami che- micznymi		79	–	46	43	7	4	6	2
Contact with electrical voltage, temperature, hazardous sub- stances and chemicals									
w tym z preparatami chemicz- nymi		13	–	6	6	3	–	3	1
of which chemicals									
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie Drowned, buried, enveloped		3	–	3	1	–	–	–	–
Zderzenie z lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact with or against:									
nieruchomy obiekt		585	13	212	169	85	54	55	38
a stationary object									
obiekt w ruchu		493	12	196	175	93	68	23	27
object in motion									
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt		165	3	64	56	42	22	6	9
falling object									
poruszający się lub transporto- wany obiekt		106	4	39	38	15	19	6	9
moving or transported object									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		381	9	184	169	52	52	9	32
Contact with sharp, pointed, rough coarse material agent									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		194	5	98	94	27	35	2	4
of which contact with sharp mate- rial agent									

a Zgłoszone w danym roku
a Registered in a given year.

TABL. 17 /86/. **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (cd.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo agriculture, forestry and fish- ing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transport and storage	opieka zdrowot- na i po- moc spo- leczna human health and so- cial work activities
			razem total	w tym przet- wórstwo przemys- łowe of which manu- facturing				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.)
 CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)

Uwięzienie, zmiżdżenie <i>Trapped, crushed</i>	148	4	87	78	17	20	4	2
Obciążenie psychiczne lub fizyczne <i>Physical or mental stress</i>	236	3	66	65	30	35	29	22
w tym obciążenie układu mię- śniowo-szkieletowego <i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>	207	3	62	61	29	27	24	18
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Aggression human or animal</i>	53	10	4	–	–	3	16	12
Pozostałe <i>Others</i>	316	16	110	93	31	25	15	31

PRZYCZYNY WYPADKÓW
 CAUSES OF ACCIDENTS

OGÓŁEM 2005	5058	214	2547	2305	550	497	226	255
TOTAL 2010	5273	191	2394	2149	604	701	293	311
..... 2012	4843	145	2352	2118	491	663	228	235
..... 2013	5047	135	2166	1896	636	634	334	334
Niewłaściwy stan czynnika mate- rialnego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	453	7	198	173	51	59	37	25
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy <i>work</i>	307	6	162	150	35	39	17	15
stanowiska pracy <i>work post</i>	315	7	138	117	37	43	23	20
Brak lub niewłaściwe postępowanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	415	5	221	201	57	62	12	20
Nie używanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equipment</i>	117	1	59	55	24	10	12	3
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee ac- tion</i>	443	9	243	218	50	41	27	20

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 /86/. **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo agriculture, forestry and fish- ing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowot- na i pomo- c spo- leczna human health and so- cial work activities
			razem total	w tym przet- wórstwo przemys- łowe of which manu- facturing				

PRZYCZYNY WYPADKÓW (dok.)
 CAUSES OF ACCIDENTS (cont.)

Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical con- dition of employee^b</i>	76	3	33	26	3	13	2	8
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika <i>Incorrect employee action</i>	2583	84	1017	879	354	340	177	193
Inne <i>Others</i>	338	13	95	77	25	27	27	30

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 /87/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH
 INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
**PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS
 IN AGRICULTURE^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	348	252	264	189	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	–	3	1	–	of which fatal accidents
Wypadki powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	161	115	112	63	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	26	24	26	22	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwy- cenie przez środki transportu w ruchu	7	9	8	5	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urzą- dzeń	61	40	48	39	persons caught and hit by moving parts of machinery and equip- ment
uderzenie, przygniecenie, pogry- zienie przez zwierzęta	27	19	16	20	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie skrajnych temperatur	4	2	2	–	influence of extreme temperatures
działanie materiałów szkodliwych	–	1	–	2	influence of hazardous materials
inne wydarzenia	62	42	52	38	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 /88/. **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard						
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors		
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	143,9	125,2	74,6	59,5	57,4	54,8	12,0	11,0
TOTAL	2010	154,9	108,2	73,8	58,8	67,2	38,2	13,9	11,2
	2012	160,1	107,4	77,4	63,5	68,4	32,9	14,3	11,0
	2013	143,3	100,9	70,4	61,1	58,0	28,8	14,9	10,9
sektor publiczny		121,4	100,6	30,3	26,2	86,3	70,3	4,9	4,1
public sector									
sektor prywatny		148,7	101,0	80,4	69,8	51,0	18,6	17,4	12,7
private sector									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		75,2	62,4	20,3	17,5	34,1	31,3	20,8	13,5
Agriculture, forestry and fishing									
Przemysł		159,1	96,5	66,0	56,0	70,4	22,7	22,6	17,8
Industry									
górnictwo i wydobywanie		163,0	146,0	68,1	51,1	79,1	79,1	15,8	15,8
mining and quarrying									
przetwórstwo przemysłowe		164,9	95,2	70,1	59,2	73,6	18,8	21,2	17,2
manufacturing									
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		108,0	108,0	4,8	4,8	65,3	65,3	37,8	37,8
electricity, gas, steam and air conditioning supply									
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		120,8	93,6	62,7	58,9	26,3	26,3	31,8	8,5
water supply; sewerage, waste management and remediation activities									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124.

TABL. 19 /88/. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
	ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions					
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Budownictwo Construction	301,0	256,5	276,8	243,8	10,9	9,0	13,3	3,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	36,5	28,8	22,1	17,0	11,9	10,0	2,5	1,8
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	209,6	172,7	30,7	30,1	173,9	137,5	5,0	5,0
Informacja i komunikacja Information and communication	–	–	–	–	–	–	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	–	–	–	–	–	–	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	13,5	4,1	5,4	4,1	8,1	–	–	–
Edukacja Education	159,7	159,7	–	–	157,8	157,8	1,9	1,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	31,0	24,4	24,4	24,4	5,8	–	0,8	–
Pozostała działalność usługowa Other service activities	–	–	–	–	–	–	–	–

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124.

TABL. 20 /89/. ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2013 R.PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oceny ryzyka zawo- dowego <i>Evaluation of occupati- onal risk</i>	Wyeliminowa- nie lub ograni- czenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyj- ne <i>organiza- tional</i>	ochrony indy- widualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	397,9	214,0	71,0	95,9	156,5
TOTAL					
sektor publiczny	257,1	179,1	36,9	76,7	113,2
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	432,8	222,7	79,5	100,6	167,2
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	495,1	215,3	50,4	62,4	154,9
Przemysł	443,2	241,8	104,6	106,9	188,4
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	183,7	156,9	48,7	7,3	108,3
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	436,5	240,9	93,5	97,0	188,0
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	736,8	364,8	350,9	334,8	283,7
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	320,9	156,9	44,6	58,9	120,8
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>					
Budownictwo	561,6	273,7	52,1	120,1	221,1
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	354,3	157,0	30,2	87,1	66,3
Transport i gospodarka magazynowa	292,3	189,3	11,6	99,0	109,1
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja	241,2	174,4	13,0	146,6	57,5
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna	57,3	100,4	–	–	100,4
<i>Professional, scientific and techni- cal activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	106,9	89,3	–	25,7	81,2
Edukacja	12,2	–	–	–	–
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	222,6	160,7	38,3	62,5	118,0
<i>Human health and social work activities</i>					
Pozostała działalność usługowa	–	–	–	–	–
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124.

TABL. 21 /90/. **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnio- nych <i>per 100 thous. paid employees</i>		
OGÓŁEM	2005	48	24,1	TOTAL
	2010	43	20,7	
	2012	12	5,9	
	2013	13	6,6	
Choroby płucnej lub osierdzia wywołane py- łem azbestu		–	–	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Astma oskrzelowa		–	–	<i>Bronchial asthma</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodo- wane nadmiernym wysiłkiem głosowym		2	1,0	<i>Chronic voice disorders due to excessive vo- cal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środo- wisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		1	0,5	<i>Malignant neoplasms induced by human car- cinogens present in work environment</i>
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu ty- pu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem		2	1,0	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich na- stępstwa		5	2,5	<i>Infectious and parasitic diseases or their se- quels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 /91/. **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH
SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**
Stan w dniu 15 XII
*PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS
CONDITIONS^a*
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Posiłki profilak- tyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodat- kowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szcze- gólnych warun- kach ^b <i>Entitle- ments arising from work in particular conditions</i>	
OGÓŁEM	2005	12660	40248	4909	12996	565	1460	9581
TOTAL	2010	11315	34760	955	9294	511	2076	233
	2012	12072	39296	2789	7785	661	1832	296
	2013	11351	23163	626	7333	818	1934	159
sektor publiczny		1918	2618	96	2442	423	1282	23
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		9433	20545	530	4891	395	652	136
<i>private sector</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124. ^b Or particular character.

TABL. 22 /91/. **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne Preventive food	Napoje Drinks	Inne środki odżywcze Other nutrition	Dodatki pieniężne Special pay	Skrócony czas pracy Short-time work	Dodatkowe urlopy Extra leaves	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b Entitlements arising from work in particular conditions ^b
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	640	694	215	275	4	3	4
Przemysł <i>Industry</i>	7295	16876	372	4903	337	640	99
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	438	157	46	190	1	1	3
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	5234	14745	143	2076	333	121	89
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	638	1291	87	1928	–	512	7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	985	683	96	709	3	6	–
Budownictwo <i>Construction</i>	2281	3477	20	118	–	–	2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^b</i>	314	711	14	146	1	3	22
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	586	692	5	1803	166	1249	15
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	–	4	–	25	–	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	10	–	–	10	–	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	–	9	–	–	–	13	–
Edukacja <i>Education</i>	16	2	–	–	–	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	209	698	–	53	310	26	17
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	–	–	–	–	–	–	–

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124. ^b Or particular character.

TABL. 23 /92/. ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	
OGÓŁEM	2005	467	452	2390	2252
TOTAL	2010	297	288	3919	3652
	2012	278	269	3482	2957
	2013	403	395	3785	3830
sektor publiczny		55	53	2426	2489
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		348	342	4000	4038
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		13	13	2708	2708
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		229	224	3886	3933
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie		7	7	5157	5157
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe		198	193	3975	4032
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		5	5	2980	2980
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		19	19	2721	2721
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		82	82	4290	4290
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		30	30	2840	2840
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		22	21	4355	4467
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja		2	2	1100	1100
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		–	–	–	–
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1	1	4900	4900
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		4	4	1750	1750
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		20	18	2670	2883
<i>Human health and social work activities</i>					
Pozostała działalność usługowa		–	–	–	–
<i>Other service activities</i>					

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124.

DZIAŁ VII WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane prezentowane w dziale nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do **wynagrodzeń osobowych** zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data presented in this chapter do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, among others: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).

4. Dane w tabl. 2–6 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych — OFE;

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego

4. Data in tables 2–6 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds — OFE;

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' co-operatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) professional soldiers;
- 8) the public safety functionaries i.e., the Police,

nego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej;

- 9) rolnicy indywidualni;
- 10) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatancki oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m. in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, Border Guard, State Fire Service and Penitentiary Staff functionaries;

- 9) *farmers;*
- 10) *war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.*

3. Retirement pay and pension benefits (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) *retirement pay;*
- 2) *pensions resulting from an inability to work;*
- 3) *family pensions.*

4. Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

5. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of earning revenue from work.

6. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 /93/. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM	2126,53	2946,59	3172,23	3281,48	3473,40
TOTAL					
sektor publiczny	2516,47	3606,25	3795,41	3936,72	3936,72
public sector					
sektor prywatny	1873,04	2551,92	2841,97	2931,87	3158,68
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybacktvo	2149,92	3157,96	3773,31	3854,47	4024,71
Agriculture, forestry, hunting and fishing					
Przemysł	2166,44	3041,07	3192,34	3301,17	3386,41
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe	2076,54	2921,30	3122,79	3219,14	3303,98
of which manufacturing					
Budownictwo	1622,54	2319,46	2449,22	2598,97	2945,36
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	1652,82	2320,38	2588,05	2681,44	3032,62
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	1985,43	2308,37	2563,56	2621,89	2786,64
Transport and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1183,84	1700,22	1823,45	1935,96	2109,83
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja	3333,25	3620,52	3588,00	3673,74	4096,58
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3219,68	3743,63	4161,50	4225,23	4529,27
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2245,18	3001,92	3316,87	3344,60	3456,45
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2065,09	2710,74	2880,93	2973,23	3401,41
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1468,48	2246,60	2231,64	2395,34	2389,19
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2892,34	3934,71	4181,62	4290,26	4290,31
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja	2413,62	3326,80	3705,92	3852,99	3865,71
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1946,79	3191,67	3333,38	3442,60	3510,18
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2072,59	2801,90	2963,33	3059,12	3091,61
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa	1866,57	2186,33	2259,91	2445,13	2074,95
Other service activities					

TABL. 2 /94/. **ZATRUDNIENI^a WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b**
PAID EMPLOYMENT^a BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^b

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
a – w tys. osób b – w odsetkach	in thous. person in percent			
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	a	182,5	96,5	86,0
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3895,72 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2012 roku: out of by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW=3895,72 zł) for national economy in October 2012				
Do 1500,00 złotych zl and less	Do 1500,00 zł a zl and less b	10,3 5,6	6,2 6,4	4,1 4,8
1500,01– 1947,86	1500,01 zł – 50% PW a b	22,5 12,3	9,5 9,9	13,0 15,1
1947,87– 2610,13	50– 67% PW a b	34,7 19,1	16,2 16,6	18,5 21,6
2610,14– 2921,79	67– 75% PW a b	20,3 11,1	11,6 12,1	8,7 10,1
2921,80– 3895,72	75–100% PW a b	44,3 24,4	25,2 25,9	19,1 22,4
3895,73– 4869,65	100–125% PW a b	23,4 12,8	12,1 12,6	11,3 13,1
4869,66– 5843,58	125–150% PW a b	12,1 6,6	6,3 6,5	5,8 6,7
5843,59– 6817,51	150–175% PW a b	6,2 3,4	3,8 4,0	2,4 2,8
6817,52– 7791,44	175–200% PW a b	3,0 1,6	1,7 1,8	1,3 1,5
7791,45– 8765,37	200–225% PW a b	1,8 1,0	1,2 1,3	0,6 0,7
8765,38– 9739,30	225–250% PW a b	0,9 0,5	0,7 0,7	0,2 0,3
9739,31–10713,23	250–275% PW a b	0,7 0,4	0,4 0,5	0,3 0,3
10713,24–11687,16	275–300% PW a b	0,6 0,3	0,4 0,4	0,2 0,2
11687,17–20000,00	300% PW–20000,00 zł a b	1,4 0,8	1,0 1,1	0,4 0,4
Od 20000,01 złotych zl and more	Od 20000,01 zł a zl and more b	0,3 0,1	0,2 0,2	0,1 0,0

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

TABL. 2 /94/. **ZATRUDNIENI^a WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b (cd.)**
PAID EMPLOYMENT^a BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^b (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
a – w tys. osób b – w odsetkach	in thous. person in percent			
SEKTOR PUBLICZNY PUBLIC SECTOR				
OGÓŁEM	a	67,8	19,8	48,0
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3895,72 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2012 roku: out of by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW=3895,72 zł) for national economy in October 2012				
Do 1500,00 złotych zl and less	Do 1500,00 zł	0,3 0,4	0,0 0,2	0,3 0,5
1500,01– 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	5,4 7,9	0,7 3,5	4,7 9,7
1947,87– 2610,13	50– 67% PW	12,5 18,4	2,9 14,9	9,6 19,8
2610,14– 2921,79	67– 75% PW	7,3 10,8	1,8 9,1	5,5 11,5
2921,80– 3895,72	75–100% PW	17,8 26,3	5,9 29,2	11,9 25,2
3895,73– 4869,65	100–125% PW	11,5 17,0	3,6 18,2	7,9 16,5
4869,66– 5843,58	125–150% PW	6,1 8,9	1,8 8,9	4,3 8,9
5843,59– 6817,51	150–175% PW	3,0 4,5	1,1 5,7	1,9 4,0
6817,52– 7791,44	175–200% PW	1,4 2,1	0,6 2,9	0,8 1,7
7791,45– 8765,37	200–225% PW	0,7 1,1	0,4 2,2	0,3 0,6
8765,38– 9739,30	225–250% PW	0,4 0,6	0,2 1,1	0,2 0,4
9739,31–10713,23	250–275% PW	0,4 0,5	0,2 1,0	0,2 0,4
10713,24–11687,16	275–300% PW	0,3 0,4	0,2 0,8	0,1 0,3
11687,17–20000,00	300% PW–20000,00 zł	0,7 1,0	0,4 2,1	0,3 0,5
Od 20000,01 złotych zl and more	Od 20000,01 zł	0,0 0,1	0,0 0,2	– –

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

TABL. 2 /94/. **ZATRUDNIENI^a WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^b (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
a – w tys. osób b – w odsetkach	<i>in thous. person in percent</i>			
SEKTOR PRYWATNY PRIVATE SECTOR				
OGÓŁEM	a	114,7	76,7	38,0
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3895,72 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2012 roku: <i>out of by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW=3895,72 zł) for national economy in October 2012</i>				
Do 1500,00 złotych <i>zl and less</i>	Do 1500,00 zł	a 10,0 b 8,7	6,2 8,0	3,8 10,2
1500,01– 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	a 17,1 b 15,0	8,8 11,5	8,3 22,0
1947,87– 2610,13	50– 67% PW	a 22,2 b 19,4	13,3 17,2	8,9 24,0
2610,14– 2921,79	67– 75% PW	a 13,0 b 11,3	9,8 12,8	3,2 8,2
2921,80– 3895,72	75–100% PW	a 26,5 b 23,0	19,3 25,3	7,2 18,9
3895,73– 4869,65	100–125% PW	a 11,9 b 10,4	8,5 11,1	3,4 8,9
4869,66– 5843,58	125–150% PW	a 6,0 b 5,2	4,5 5,9	1,5 3,8
5843,59– 6817,51	150–175% PW	a 3,2 b 2,8	2,7 3,5	0,5 1,3
6817,52– 7791,44	175–200% PW	a 1,6 b 1,4	1,1 1,5	0,5 1,1
7791,45– 8765,37	200–225% PW	a 1,1 b 0,9	0,8 1,0	0,3 0,7
8765,38– 9739,30	225–250% PW	a 0,5 b 0,5	0,5 0,6	0,0 0,2
9739,31–10713,23	250–275% PW	a 0,3 b 0,3	0,2 0,3	0,1 0,2
10713,24–11687,16	275–300% PW	a 0,3 b 0,3	0,2 0,3	0,1 0,1
11687,17–20000,00	300% PW–20000,00 zł	a 0,7 b 0,6	0,6 0,8	0,1 0,3
Od 20000,01 złotych <i>zl and more</i>	Od 20000,01 zł	a 0,3 b 0,2	0,2 0,2	0,1 0,1

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

U w a g a: W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1947,87–2610,13 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

N o t e: The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1947,87–2610,13 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 /95/. **ZATRUDNIENI^a WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b**
PAID EMPLOYMENT^a BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^b

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
a – w tys. osób b – w odsetkach	in thous. person in percent			
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	a	182,5	96,5	86,0
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3444,48 zł) dla województwa w październiku 2012 roku: out of by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW=3444,48 zł) for voivodship in October 2012				
1722,24 i mniej zł and less	50% i mniej	19,8	10,4	9,4
	and less	10,8	10,7	11,0
1722,25– 2583,36	50– 75%	46,0	20,5	25,5
	25,2	21,3	29,5
2583,37– 3444,48	75–100%	48,2	27,0	21,2
	26,5	28,0	24,7
3444,49– 4305,60	100–125%	29,9	17,2	12,7
	16,4	17,8	14,8
4305,61– 5166,72	125–150%	16,5	8,1	8,4
	9,0	8,3	9,8
5166,73– 6027,84	150–175%	8,9	4,9	4,0
	4,9	5,1	4,7
6027,85– 6888,96	175–200%	5,0	2,9	2,1
	2,8	3,0	2,5
6888,97– 7750,08	200–225%	2,4	1,6	0,8
	1,3	1,6	1,0
7750,09– 8611,20	225–250%	1,7	1,1	0,6
	0,9	1,2	0,7
8611,21– 9472,32	250–275%	0,9	0,6	0,3
	0,5	0,6	0,3
9472,33–10333,44	275–300%	0,8	0,5	0,3
	0,4	0,6	0,3
10333,45 i więcej zł and more	300% i więcej	2,4	1,7	0,7
	and more	1,3	1,8	0,7

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

TABL. 3 /95/. **ZATRUDNIENI^a WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b (cd.)**
PAID EMPLOYMENT^a BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^b (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
a – w tys. osób b – w odsetkach	in thous. person in percent			
SEKTOR PUBLICZNY PUBLIC SECTOR				
OGÓŁEM	a	67,8	19,8	48,0
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3444,48 zł) dla województwa w październiku 2012 roku: out of by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW=3444,48 zł) for voivodship in October 2012				
1722,24 i mniej zł and less	50% i mniej	2,1	0,2	1,9
	and less	3,1	1,3	3,8
1722,25– 2583,36	50– 75%	15,4	3,3	12,1
	22,8	16,8	25,3
2583,37– 3444,48	75–100%	18,5	5,3	13,2
	27,1	26,5	27,4
3444,49– 4305,60	100–125%	12,7	4,4	8,3
	18,7	21,5	17,5
4305,61– 5166,72	125–150%	8,4	2,4	6,0
	12,3	11,9	12,5
5166,73– 6027,84	150–175%	4,6	1,4	3,2
	6,8	7,3	6,6
6027,85– 6888,96	175–200%	2,5	0,9	1,6
	3,7	4,7	3,3
6888,97– 7750,08	200–225%	1,1	0,5	0,6
	1,7	2,5	1,3
7750,09– 8611,20	225–250%	0,7	0,4	0,3
	1,1	2,1	0,7
8611,21– 9472,32	250–275%	0,4	0,2	0,2
	0,5	1,0	0,4
9472,33–10333,44	275–300%	0,4	0,2	0,2
	0,6	1,1	0,4
10333,45 i więcej zł and more	300% i więcej	1,0	0,6	0,4
	and more	1,6	3,3	0,8

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

TABL. 3 /95/. **ZATRUDNIENI^a WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^b (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
a – w tys. osób b – w odsetkach	in thous. person in percent			
SEKTOR PRYWATNY PRIVATE SECTOR				
OGÓŁEM	a	114,7	76,7	38,0
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3444,48 zł) dla województwa w październiku 2012 roku: out of by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW=3444,48 zł) for voivodship in October 2012				
1722,24 i mniej zł and less	50% i mniej and less b	17,7 15,4	10,2 13,1	7,5 20,0
1722,25– 2583,36	50– 75% b	30,6 26,6	17,2 22,4	13,4 35,1
2583,37– 3444,48	75–100% b	29,7 26,0	21,7 28,6	8,0 21,2
3444,49– 4305,60	100–125% b	17,2 15,0	12,8 16,8	4,4 11,4
4305,61– 5166,72	125–150% b	8,1 7,1	5,7 7,4	2,4 6,3
5166,73– 6027,84	150–175% b	4,3 3,8	3,5 4,5	0,8 2,3
6027,85– 6888,96	175–200% b	2,5 2,2	2,0 2,6	0,5 1,5
6888,97– 7750,08	200–225% b	1,3 1,1	1,1 1,4	0,2 0,6
7750,09– 8611,20	225–250% b	1,0 0,8	0,7 0,9	0,3 0,6
8611,21– 9472,32	250–275% b	0,5 0,5	0,4 0,5	0,1 0,3
9472,33–10333,44	275–300% b	0,4 0,3	0,3 0,4	0,1 0,2
10333,45 i więcej zł and more	300% i więcej and more b	1,4 1,2	1,1 1,4	0,3 0,5

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

U w a g a: W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1722,25–2583,36 zł stanowi 50–75% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–75% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 75,00% przeciętnego wynagrodzenia).

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

N o t e: The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1722,25–2583,36 zł range accounts for 50–75% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–75% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 75,00% of the average wage and salary).

TABL. 4 /96/. ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>		
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0	3444,48	3600,78	3268,96
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy <i>Managers</i>	6,7	6,6	6,8	6528,24	7178,83	5817,40
Specjaliści <i>Professionals</i>	23,7	13,4	35,3	4182,69	4796,98	3921,47
specjaliści nauk fizycznych, matema- tycznych i technicznych <i>science and engineering professionals</i>	2,2	2,9	1,5	4642,14	5056,55	3746,55
specjaliści do spraw zdrowia <i>health professionals</i>	5,0	1,2	9,2	3918,09	6634,43	3509,62
specjaliści nauczania i wychowania <i>teaching professionals</i>	9,6	4,2	15,7	4081,75	4068,16	4085,79
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania <i>business and administration profes- sionals</i>	5,6	3,8	7,5	4272,67	4810,16	3963,13
specjaliści do spraw technologii infor- macyjno-komunikacyjnych <i>information and communications tech- nology professionals</i>	0,5	0,9	0,1	4501,36	4501,76	4495,68
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury <i>legal, social and cultural professionals</i>	0,8	0,4	1,3	4955,27	5511,15	4777,82
Technicy i inny średni personel <i>Technicians and associate profes- sionals</i>	10,3	8,3	12,6	3575,84	4167,80	3136,87
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych <i>science and engineering associate professionals</i>	3,0	4,5	1,3	4302,33	4578,33	3245,22
średni personel do spraw zdrowia <i>health associate professionals</i>	1,5	1,0	2,2	2646,01	2761,26	2589,55
średni personel do spraw biznesu i administracji <i>business and administration associate professionals</i>	4,7	2,3	7,3	3602,03	4176,82	3394,38

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 24.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 24.

TABL. 4 /96/. **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (cd.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>		
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>
Technicy i inny średni personel (dok.) <i>Technicians and associate professionals (cont.)</i>						
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i po- krewny <i>legal, social, cultural and related as- sociate professionals</i>	1,0	0,3	1,8	2738,62	2896,15	2710,90
technicy informatycy <i>information and communications tech- nicians</i>	0,1	0,2	0,0	3289,85	3385,92	1752,80
Pracownicy biurowi <i>Clerks</i>	8,5	4,7	12,7	3232,11	3567,04	3092,06
sekretarki, operatorzy urządzeń biu- rowych i pokrewni <i>general and keyboard clerks</i>	3,2	1,5	5,1	3441,23	4182,16	3200,59
pracownicy obsługi klienta <i>customer services clerks</i>	1,6	0,3	3,1	3145,32	3356,01	3120,57
pracownicy do spraw finansowo- statystycznych i ewidencji materia- łowej <i>numerical and material recording clerks</i>	2,5	2,6	2,4	2978,95	3179,65	2733,08
pozostali pracownicy obsługi biura <i>other clerical support workers</i>	1,2	0,3	2,1	3326,62	4123,53	3195,78
Pracownicy usług i sprzedawcy <i>Service and sales workers</i>	7,4	4,2	11,0	2145,22	2289,95	2083,61
pracownicy usług osobistych <i>personal service workers</i>	3,0	2,0	4,0	2188,65	2247,25	2155,38
sprzedawcy i pokrewni <i>sales workers</i>	3,3	0,9	6,2	2093,39	2379,35	2046,60
pracownicy opieki osobistej i pokrewni <i>personal care workers</i>	0,4	0,1	0,7	2062,77	2576,28	1993,49
pracownicy usług ochrony <i>protective services workers</i>	0,7	1,2	0,1	2256,77	2274,85	2097,25
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy <i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	0,5	0,6	0,4	2636,17	2594,79	2707,31

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 24.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 24.

TABL. 4 /96/. **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>		
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy <i>Craft and related trades workers</i>	20,4	32,2	7,2	2846,13	2965,16	2249,06
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	5,6	9,7	0,9	2804,26	2838,34	2397,72
<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>						
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	8,6	14,9	1,6	2916,92	2990,43	2129,57
<i>metal, machinery and related trades workers</i>						
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni ...	0,3	0,4	0,3	1893,65	1933,95	1820,54
<i>handicraft and printing workers</i>						
elektrycy i elektronicy	1,8	3,4	0,0	3620,94	3628,84	2996,38
<i>electrical and electronic trades workers</i>						
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	4,1	3,8	4,4	2492,72	2716,25	2277,32
<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>						
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	14,7	25,0	3,1	3024,80	3091,03	2417,06
<i>Plant and machine operators and assemblers</i>						
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	3,5	6,1	0,5	3733,12	3776,96	3173,50
<i>stationary plant and machine operators</i>						
monterzy	1,5	0,9	2,2	2558,37	3515,08	2122,93
<i>assemblers</i>						
kierowcy i operatorzy pojazdów	9,7	18,0	0,4	2841,34	2838,75	2974,47
<i>drivers and mobile plant operators</i>						
Pracownicy przy pracach prostych	7,8	5,0	10,9	2239,16	2596,63	2053,55
<i>Elementary occupations</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,4	0,6	0,2	2807,46	2768,97	2942,58
<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>						
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	2,3	3,0	1,5	2537,01	2599,13	2401,46
<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>						

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 24.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 24.

TABL. 5 /97/. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^a
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – OGÓŁEM=100 TOTAL=100		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	a	3444,48	3600,78	3268,96
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0
z ogółem według: of total by:				
POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATION LEVEL				
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym <i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent</i>	a	4643,71	5399,43	4265,02
	b	134,8	150,0	130,5
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowa- nego ekonomisty lub równorzędnym <i>Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	a	3937,10	4634,32	3331,81
	b	114,3	128,7	101,9
Policealne	a	3021,77	3323,29	2897,74
<i>Post – secondary</i>	b	87,7	92,3	88,6
Średnie zawodowe	a	3121,94	3406,72	2764,74
<i>Vocational secondary</i>	b	90,6	94,6	84,6
Średnie ogólnokształcące	a	3081,09	3477,87	2705,88
<i>General secondary</i>	b	89,5	96,6	82,8
Zasadnicze zawodowe	a	2728,64	2929,42	2140,23
<i>Basic vocational</i>	b	79,2	81,4	65,5
Gimnazjalne	a	2293,70	2372,49	1877,48
<i>Lower secondary</i>	b	66,6	65,9	57,4
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2720,57	3031,20	2227,51
<i>Primary and incomplete primary</i>	b	79,0	84,2	68,1
WIEKU BY AGE				
24 lata i mniej	a	2349,09	2473,65	2042,10
<i>and less</i>	b	68,2	68,7	62,5
25–34	a	3173,38	3358,34	2957,98
	b	92,1	93,3	90,5
35–44	a	3654,30	3968,08	3378,12
	b	106,1	110,2	103,3
45–54	a	3556,03	3738,50	3395,90
	b	103,2	103,8	103,9
55–59	a	3568,94	3587,62	3540,96
	b	103,6	99,6	108,3
60–64	a	4110,96	3988,29	5370,48
	b	119,3	110,8	164,3
65 lat i więcej	a	4324,96	4249,78	5042,89
<i>and more</i>	b	125,6	118,0	154,3

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 /97/. **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^a** (cd.)
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – OGÓŁEM=100 TOTAL=100		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
z ogółem według: (dok.) of total by: (cont.)				
STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY				
Do 1,9 roku a		2562,48	2651,50	2433,09
and less b		74,4	73,6	74,4
2,0– 4,9 a		2815,30	2951,38	2622,45
..... b		81,7	82,0	80,2
5,0– 9,9 a		3238,83	3451,20	3003,60
..... b		94,0	95,8	91,9
10,0–14,9 a		3479,64	3683,13	3266,44
..... b		101,0	102,3	99,9
15,0–19,9 a		3788,38	4188,27	3460,69
..... b		110,0	116,3	105,9
20,0 lat i więcej a		3679,56	3809,70	3531,03
and more b		106,8	105,8	108,0
SEKTOR PUBLICZNY PUBLIC SECTOR				
OGÓŁEM a		3795,06	4297,17	3588,52
TOTAL b		100,0	100,0	100,0
z sektora publicznego według: of public sector by:				
POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATION LEVEL				
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym <i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent</i>	a	4606,73	5169,00	4389,17
..... b		121,4	120,3	122,3
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowa- nego ekonomisty lub równorzędnym <i>Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	a	3848,07	4905,59	3409,81
..... b		101,4	114,2	95,0
Policealne a		3047,94	3278,18	3011,94
Post – secondary b		80,3	76,3	83,9
Średnie zawodowe a		3146,75	3557,55	3000,11
Vocational secondary b		82,9	82,8	83,6
Średnie ogólnokształcące a		2902,94	3390,44	2752,60
General secondary b		76,5	78,9	76,7
Zasadnicze zawodowe a		2596,62	3165,68	2087,62
Basic vocational b		68,4	73,7	58,2
Gimnazjalne a		4245,19	4245,19	–
Lower secondary b		111,9	98,8	–
Podstawowe i niepełne podstawowe a		2412,72	3140,15	2017,77
Primary and incomplete primary b		63,6	73,1	56,2

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 /97/. **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^a** (cd.)
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – OGÓŁEM=100 TOTAL=100	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
---	-----------------	------------------	------------------

z sektora publicznego według: (dok.)
of public sector by: (cont.)

WIEKU
BY AGE

24 lata i mniej and less	a 2376,45	2680,56	2234,46
	b 62,6	62,4	62,3
25–34	a 3213,03	3494,57	3084,92
	b 84,7	81,3	86,0
35–44	a 3902,73	4458,42	3725,60
	b 102,8	103,8	103,8
45–54	a 3904,98	4543,08	3682,71
	b 102,9	105,7	102,6
55–59	a 4017,06	4505,31	3770,59
	b 105,8	104,8	105,1
60–64	a 4975,69	4858,64	5457,78
	b 131,1	113,1	152,1
65 lat i więcej and more	a 5076,10	5081,78	5042,89
	b 133,8	118,3	140,5

STAŻU PRACY
BY WORK SENIORITY

Do 1,9 roku and less	a 2501,94	2697,17	2408,90
	b 65,9	62,8	67,1
2,0– 4,9	a 2878,34	3160,51	2739,51
	b 75,8	73,5	76,3
5,0– 9,9	a 3391,58	3847,95	3200,26
	b 89,4	89,5	89,2
10,0–14,9	a 3894,75	4526,87	3663,29
	b 102,6	105,3	102,1
15,0–19,9	a 4133,21	5108,08	3849,66
	b 108,9	118,9	107,3
20,0 lat i więcej and more	a 3973,86	4469,91	3758,74
	b 104,7	104,0	104,7

SEKTOR PRYWATNY
PRIVATE SECTOR

OGÓŁEM	a 3237,17	3421,49	2863,91
TOTAL	b 100,0	100,0	100,0

z sektora prywatnego według:
of private sector by:

POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATION LEVEL

Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent	a 4715,79	5683,77	3953,05
	b 145,7	166,1	138,0
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowa- nego ekonomisty lub równorzędnym Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent	a 4013,86	4522,49	3209,05
	b 124,0	132,2	112,1

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 /97/. **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^a** (dok.)
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – OGÓŁEM=100 TOTAL=100		Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
z sektora prywatnego według: (dok.) of private sector by: (cont.)				
POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (dok.) BY EDUCATION LEVEL (cont.)				
Policealne	a	2994,92	3337,14	2712,90
Post – secondary	b	92,5	97,5	94,7
Średnie zawodowe	a	3111,82	3382,77	2546,16
Vocational secondary	b	96,1	98,9	88,9
Średnie ogólnokształcące	a	3142,15	3490,22	2677,29
General secondary	b	97,1	102,0	93,5
Zasadnicze zawodowe	a	2753,32	2903,24	2165,77
Basic vocational	b	85,1	84,9	75,6
Gimnazjalne	a	2261,81	2335,98	1877,48
Lower secondary	b	69,9	68,3	65,6
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2838,38	3010,64	2409,16
Primary and incomplete primary	b	87,7	88,0	84,1
WIEKU BY AGE				
24 lata i mniej	a	2346,16	2464,28	1985,06
and less	b	72,5	72,0	69,3
25–34	a	3156,91	3330,31	2859,56
	b	97,5	97,3	99,8
35–44	a	3499,11	3846,63	2956,51
	b	108,1	112,4	103,2
45–54	a	3248,80	3457,58	2858,50
	b	100,4	101,1	99,8
55–59	a	3254,76	3312,63	3043,57
	b	100,5	96,8	106,3
60–64	a	3723,54	3661,13	5184,00
	b	115,0	107,0	181,0
65 lat i więcej	a	2934,32	2934,32	–
and more	b	90,6	85,8	–
STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY				
Do 1,9 roku	a	2576,30	2646,35	2443,90
and less	b	79,6	77,3	85,3
2,0– 4,9	a	2794,80	2917,89	2545,19
	b	86,3	85,3	88,9
5,0– 9,9	a	3170,82	3368,12	2837,73
	b	98,0	98,4	99,1
10,0–14,9	a	3297,14	3522,44	2931,42
	b	101,9	103,0	102,4
15,0–19,9	a	3573,07	3969,27	3000,77
	b	110,4	116,0	104,8
20,0 lat i więcej	a	3425,93	3574,47	3020,92
and more	b	105,8	104,5	105,5

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 6 /98/. **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH^a WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODOW^b WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment^a) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS^b FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)</i>									
	pierwszej <i>first</i>	drugiej <i>second</i>	trzeciej <i>third</i>	czwartej <i>fourth</i>	piątej (media- na) <i>fifth (me- dian)</i>	szóstej <i>sixth</i>	siódmej <i>seventh</i>	ósmej <i>eight</i>	dziątej <i>ninth</i>	
	w zł in zł									
OGÓŁEM	a	1677,18	2012,90	2385,02	2684,08	2980,83	3353,18	3765,41	4400,92	5480,88
TOTAL	b	1662,00	2097,38	2503,96	2777,90	3083,85	3447,16	3846,22	4504,91	5810,94
	c	1684,70	1945,80	2254,86	2562,95	2867,18	3229,05	3657,53	4299,96	5201,65
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy <i>Public government representatives senior officials and managers</i>	a	2950,64	3691,16	4337,99	4943,90	5551,88	6269,67	7002,04	8367,11	11253,79
	b	2927,14	3540,61	4355,55	5184,32	6000,41	6599,67	7768,98	9927,81	13043,18
	c	2996,15	3818,65	4330,64	4848,77	5265,37	5761,59	6477,26	7398,14	9097,01
Specjaliści	a	2476,23	2784,93	3094,85	3431,31	3765,72	4144,54	4597,29	5166,14	6192,04
<i>Professionals</i>	b	2524,95	2987,85	3481,66	3812,18	4136,02	4603,97	5213,36	6073,57	7718,56
	c	2467,76	2748,80	2998,50	3306,53	3601,76	3986,35	4395,53	4882,58	5641,70
Technicy i inny średni personel <i>Technicians and associate professionals</i>	a	1986,92	2365,22	2625,42	2893,45	3230,33	3598,92	3991,12	4573,45	5620,23
	b	2395,64	2783,30	3056,06	3405,15	3808,07	4167,36	4677,49	5513,00	6658,04
	c	1843,87	2188,27	2405,96	2619,44	2879,32	3229,16	3549,43	3981,30	4649,71
Pracownicy biurowi	a	1857,72	2223,95	2583,00	2841,78	3096,29	3310,65	3606,55	3984,77	4653,72
<i>Clerks</i>	b	1978,76	2381,23	2702,41	2976,03	3307,29	3605,71	3944,25	4337,87	5252,36
	c	1826,96	2198,31	2542,58	2788,86	3051,18	3233,89	3506,45	3799,45	4550,36
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy <i>Service and sales workers</i>	a	1492,37	1558,97	1698,79	1816,68	1985,40	2107,17	2334,01	2521,37	2833,43
	b	1495,22	1589,42	1749,39	1980,23	2087,73	2209,14	2396,55	2789,14	3529,01
	c	1491,48	1549,94	1686,04	1792,75	1918,02	2085,23	2305,99	2501,72	2680,24
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy <i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	a	1491,12	1667,01	1902,09	2205,57	2556,26	2863,76	3039,48	3355,57	3781,09
	b	1489,04	1498,07	1867,14	2152,12	2559,39	2774,75	2981,16	3236,01	3750,29
	c	1498,40	1808,48	1912,25	2403,90	2545,84	2957,51	3142,84	3488,34	3817,74
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy <i>Craft and related trades workers</i>	a	1565,83	1880,79	2171,15	2448,20	2700,29	2949,12	3257,88	3620,35	4112,96
	b	1565,76	1980,59	2323,48	2587,26	2818,10	3094,95	3408,83	3721,93	4225,01
	c	1565,91	1661,34	1842,81	1975,35	2106,77	2244,26	2523,10	2773,34	3046,72
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń <i>Plant and machine operators and assemblers</i>	a	1577,48	1798,50	2206,84	2628,11	2795,79	3051,78	3389,20	3789,54	4716,24
	b	1573,01	1876,91	2338,13	2646,73	2869,52	3160,12	3433,66	3895,28	4784,27
	c	1699,95	1766,58	1797,25	1831,44	1912,51	2574,30	2868,96	3050,58	3386,68
Pracownicy przy pracach prostych <i>Elementary occupations</i>	a	1514,50	1657,78	1773,99	1893,55	2028,08	2172,72	2378,74	2685,69	3215,95
	b	1498,81	1735,74	1951,57	2172,47	2385,35	2661,79	2867,10	3280,13	3837,78
	c	1518,85	1646,53	1742,79	1837,39	1927,76	2041,31	2168,71	2356,47	2705,56

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 24.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 24.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 7 /99/. **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	213404	215577	208143	204532	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	175970	184857	179979	177575	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
Emerytury	109630	132451	129122	127802	Retirement pay
Renty z tytułu niezdolności do pracy	33763	19329	17583	16803	Pensions resulting from an inability to work
Renty rodzinne	32577	33077	33274	32970	Family pensions
Rolnicy indywidualni	37434	30720	28164	26957	Farmers

a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 8 /100/. **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M <i>GRAND TOTAL</i>					
Świadczenia w mln zł	2678,6	3835,8	4115,5	4277,2	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH <i>PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION</i>					
Razem <i>Total</i>					
Świadczenia w mln zł	2318,4	3460,8	3735,8	3893,2	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1097,91	1560,14	1729,76	1827,00	Average monthly retirement pay and pension in zł
Emerytury <i>Retirement pay</i>					
Świadczenia w mln zł	1546,3	2602,1	2805,8	2925,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1175,39	1637,13	1810,83	1907,66	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>					
Świadczenia w mln zł	372,2	296,3	300,4	302,9	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	918,59	1277,29	1423,73	1502,02	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne <i>Family pensions</i>					
Świadczenia w mln zł	399,9	562,5	629,6	664,7	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1023,03	1417,10	1576,86	1679,98	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a <i>FARMERS^a</i>					
Świadczenia w mln zł	360,2	375,0	379,6	384,0	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	801,89	1017,25	1123,30	1187,16	Average monthly retirement pay and pension in zł

a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 155.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 155.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama, czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania gospodarstw domowych zostały przeważone danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników,

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, the furnishing of households with durable goods as well as risk of poverty, is a sample survey of **household budgets**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees,

rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób **pracujących** zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby **pobierające emeryturę lub rentę**, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby **utrzymujące się z niezarobkowych źródeł** innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne, dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);
- 4) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpie-

pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. *The categories of persons comprising households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:*

- 1) **employed persons** include:
 - a) *hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, out-work, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.),*
 - b) *employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,*
 - c) *self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) including rental of real estate connected with conducting economic activity and practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;*
- 2) **persons receiving retirement pay or a pension**, *the main source of maintenance for which is the retirement pay or pension;*
- 3) **persons maintained from non-earned sources** *other than retirement pay and pensions, for whom the main source of maintenance is: social security benefits, other social benefits, income from property and rental of real estate not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);*
- 4) **dependents** *(without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.*

4. **Available income** *includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, social benefits – from social security benefits and from other social*

czeń społecznych oraz pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
- 5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy – po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych;
- 6) dochód z pozostałych świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia

benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spend of consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
- 4) *income from property (interest, shares in profits, including dividends) and income from rental of real estate (net income i.e. revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);*
- 5) *income from social security benefits, which includes retirement pay, pensions, benefits (of which sick benefit – after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off accident compensations, as well as since 2005, early retirement pay for farmers;*
- 6) *income from other social benefits, which includes among others: unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances), social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis*

pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary).

- 7) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

6. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w 2013 r. zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymywane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od war-

of the Law on Social Welfare, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts);

- 7) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

6. Expenditures on consumer goods and services aggregated in 2013 in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

7. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

8. Risk of poverty — a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the

tości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**.

9. Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

10. „Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

11. Minimum egzystencji, uznawane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego.

*socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum).*

9. Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of All households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale.

10. "Legal" poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text in Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.

11. The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household.

TABL. 1 /101/. **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	990	966	1016	1014	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,97	2,90	2,89	2,75	Average number of persons in a household
w tym:					<i>of which:</i>
Pracujących	1,00	1,16	1,24	1,07	<i>Employed</i>
Pobierających świadczenia społeczne ^a	0,89	0,85	0,76	0,79	<i>Receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,68	0,73	0,64	0,66	<i>of which retirement pay and pension</i>
Pozostających na utrzymaniu	1,00	0,84	0,82	0,81	<i>Dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 /102/. **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
OGÓŁEM	796,30	1118,53	1294,26	1198,79	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	357,32	606,16	714,53	625,96 ^a	<i>from hired work</i>
z pracy na własny rachunek	54,12 ^b	70,14	72,78	74,28 ^c	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^d	291,66	359,72	342,01	388,17	<i>from social benefits^d</i>
W tym dochód do dyspozycji	750,03	1059,67	1239,85	1143,26	Of which disposable income

a – c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 10,45%, b – 19,91%, c – 10,75%. d W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a – c Relative error of estimates more than 10% and is: a – 10,45%, b – 19,91%, c – 10,75%. d In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 /103/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
OGÓŁEM	777,61	1023,67	1068,99	1072,97	TOTAL
W tym towary i usługi konsumpcyjne^a	731,34	964,80	1014,58	1017,44	Of which consumer goods and services^a
w tym:					<i>of which:</i>
Żywność i napoje bezalkoholowe	203,46	250,07	260,39	257,05	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	23,24	36,02	33,30	29,97	<i>Alcoholic beverages and tobacco</i>
Odzież i obuwie	34,43	51,57	51,22	50,11	<i>Clothing and footwear</i>
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	137,28	176,14	186,49	203,51	<i>Housing, water, electricity, gas and other fuels</i>

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures.

TABL. 3 /103/. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
W tym towary i usługi konsumpcyjne^a (dok.)					Of which consumer goods and services^a (cont.)
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	41,52 ^e	50,82	50,07	50,18	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
Zdrowie	40,57	44,34	48,12	53,48	Health
Transport	82,05 ^f	109,20	100,15	108,15 ^g	Transport
Łączność ^b	39,38	40,16	41,22	51,34	Communication ^b
Rekreacja i kultura ^b	50,05	85,80	93,49 ^h	75,16	Recreation and culture ^b
Edukacja ^c	7,73	12,34	9,45	8,92	Education ^c
Restauracje i hotele	14,59 ⁱ	22,18	28,95 ^k	27,41 ^l	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi ^d	40,93	58,23	57,63	69,20	Miscellaneous goods and services ^d

a Łącznie z kieszkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. b Wydatki na usługi internetowe ujmowane do 2012 r. w pozycji „Rekreacja i kultura”. c Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. d Od 2013 r. łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. e – k Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: e – 11,10%, f – 13,48%, g – 16,45%, h – 10,06%, i – 17,94%, k – 17,11%, l – 12,56%.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. b Expenditures for Internet services by 2012 included in position “Recreation and culture”. c Including pre-school education. d From 2013, including expenditures on life insurance. e – k Relative error of estimates more than 10% and is: e – 11,10%, f – 13,48%, g – 16,45%, h – 10,06%, i – 17,94%, k – 17,11%, l – 12,56%.

TABL. 4 /104/. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,43	6,92	6,53	6,33	Bread and cereals in kg
w tym pieczywo	5,87	4,72	4,45	4,25	of which bread
Mięso w kg	5,36	5,60	5,20	5,01	Meat in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne	2,14	2,37	2,20	1,96	of which processed meat and other meat preparations
Ryby ^a w kg	0,40	0,40	0,35	0,30	Fish ^a in kg
Mleko ^b w l	4,43	3,16	3,20	3,22	Milk ^b in l
Jogurty w kg	0,79	1,00	0,89	0,48	Yoghurt in kg
Sery w kg	0,83	0,93	0,91	0,75	Cheese in kg
Jaja w szt.	17,20	13,23	12,55	11,65	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,70	1,41	1,35	1,28	Oils and fats in kg
w tym masło	0,28 ^c	0,27	0,25	0,26	of which butter
Owoce ^d w kg	4,71	3,60	3,70	3,10	Fruit ^d in kg
Warzywa w kg	13,76	10,32	9,77	9,54	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	7,26	4,79	4,39	4,64	of which potatoes
Cukier w kg	1,36	1,10	1,05	0,95	Sugar in kg
Napoje bezalkoholowe w l	7,12	10,31	9,64	3,84	Non-alkoholic beverages in l

a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. b Bez zagęszczonego i w proszku. c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 10,73%. d Uwzględniono nasiona i pestki jadalne.

U w a g a. W stosunku do lat poprzednich dane o spożyciu za 2013 r. podaje się dla pozycji: „Pieczywo i produkty zbożowe” – bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego, bez mąki ziemniaczanej; „Mięso” – łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w poz. „Oleje i pozostałe tłuszcze”); „Ryby” – bez konserw rybnych; „Jogurty” – bez napojów mlecznych; „Sery” – bez serków stwardniających; dane te nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. b Excluding condensed and powdered milk. c Relative error of estimates more than 10% and is 10,73%. d Included edible seeds.

N o t e. In relation to previous years data for consumption in 2013 in items: “Bread” – excluding crisp bread, toasted bread and confectionery; “Flour” – excluding potato flour; “Meat” – including raw bacon (until 2012, included in item “Oils and other fats”); “Cheese” – excluding sweet cottage cheese; those data are not strictly comparable to data for previous years.

TABL. 5 /105/. **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	98,5	98,3	99,5	99,5	Refrigerator
Zamrażarka	34,9	33,0	27,4	27,2	Freezer
Automat pralniczy	86,5	93,2	96,9	96,0	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	7,2	22,8	29,9	30,7	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	43,5	58,3	60,2	62,0	Microwave oven
Samochód osobowy	49,5	61,6	65,6	62,6	Passenger car
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	45,6	39,0	32,2	28,1	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,7	98,8	98,5	98,2	Television set
Odtwarzacz DVD	25,4	54,6	52,1	49,1	DVD player
Telefon komórkowy	63,3	86,2	90,1	90,9	Mobile phone
Zestaw kina domowego	x	18,6	16,1	14,0	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	58,3	75,4	80,7	67,6	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	47,4	51,9	50,3	Digital camera
Komputer osobisty	36,4	62,4	70,6	69,1	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	19,3	57,4	66,7	66,5	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	51,9	65,3	65,0	of which broadband access
Drukarka	24,9	40,7	40,8	36,6	Printer

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 /106/. **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	11,6	13,8	9,9	16,1	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	12,0	4,6	4,8	11,7	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	8,4	3,6	4,7	6,1	subsistence minimum

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 181.

a See general notes, item 1 on page 181.

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 23.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Źródł uliczny** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 23.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply network** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network i.e., conduits providing water to the distribution network and since 2003 – gas.

Data regarding the **length of the sewage system**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and **gas supply connections** leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system – with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage system** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in case of sewage – sewage inlets.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o liczbie odbiorców gazu podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych; od 2005 r. obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustalono na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczenia ciepłej wody.

7. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą **komunikacji autobusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Data regarding the number of consumers using gas from gas supply include consumers using collective gas-meter.

Data regarding the population using the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

*5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** concern households; since 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.*

*The **consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households (including consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.*

*6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line — with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348 with later amendments).*

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing cooperatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

***Boiler-house** is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.*

*7. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.*

***Transport line** is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.*

8. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Grupowanie odpadów przeznaczonych do procesów odzysku i unieszkodliwiania podano w układzie funkcjonującym w organizacjach międzynarodowych (m.in. UE, OECD).

9. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wej-

8. Data on municipal waste concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

Grouping of waste designated for recovery and disposal operations is given according to the layout functioning in international organisations (i.a. EU, OECD).

9. Data on liquid waste concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.

10. Strolling-recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street,

ścia z ulicy podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

4. W zasobach mieszkaniowych za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na mieszkanie i na izbę przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

5. Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** oraz **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem, dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

6. Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

courtyard or from a common space in the building.

The usable floor area of a dwelling is the total usable floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding dwelling stocks have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII in each administrative division.

3. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002–2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

4. In dwelling stocks as the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room the total number of population as of 31 XII was used.

5. Information regarding completed dwellings, as well as dwellings which construction has started concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

The division of dwellings into buildings of housing co-operatives, private buildings (i.e., realized by natural persons, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

6. Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state

- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

bank BGK (until 31 V 2009 – from the National Housing Fund);

- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 /107/. **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km:				Distribution network in km:
Wodociągowa	6809,6	6939,3	7074,2	Water supply
miasta	1483,2	1508,4	1532,5	urban areas
wieś	5326,4	5430,9	5541,7	rural areas
Kanalizacyjna ^a	3043,4	3665,9	3979,3	Sewage ^a
miasta	1268,2	1364,8	1388,5	urban areas
wieś	1775,2	2301,1	2590,8	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	156623	160076	161674	Water supply system
miasta	45601	47109	47761	urban areas
wieś	111022	112967	113913	rural areas
Kanalizacyjne	73675	83340	90223	Sewage system
miasta	38002	39750	41148	urban areas
wieś	35673	43590	49075	rural areas
Zdroje uliczne	9	17	20	Street outlets
Miasta	6	13	16	Urban areas
Wieś	3	4	4	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	29,8	29,9	29,1	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	18,0	17,7	17,1	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	33,7	33,5	32,5	per capita in m ³
Wieś w hm ³	11,8	12,1	12,0	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	30,0	29,7	29,7	Wastewater discharged by sewage systems (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	30,0	29,7	29,7	Of which treated

a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

TABL. 2 /108/. **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIENIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH****CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	393,1	397,4	397,2	394,2	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	215,2	224,8	225,6	224,5	Urban areas
Wieś	177,9	172,6	171,7	169,7	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
W GW-h	809,2	928,5	841,0	832,0	In GW-h
miasta	404,3	470,2	420,5	417,3	urban areas
wieś	404,9	458,3	420,5	414,7	rural areas
W kW-h:					In kW-h:
miasta: na 1 mieszkańca	731,4	880,5	794,7	794,0	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1878,4	2091,6	1863,9	1858,5	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	2276,1	2655,0	2449,9	2443,7	rural areas – per consumer ^a

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 /109/. **SIĘĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIENIE GAZU Z SIĘCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII

GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa					Distribution and transmission network in km
w km	2068,8	2318,3	2398,7	2426,2	
miasta	1277,0	1431,2	1439,5	1459,6	urban areas
wieś	791,8	887,0	959,2	966,6	rural areas
W tym przesyłowa	845,1	826,9	839,2	838,1	Of which transmission
miasta	242,1	174,8	167,2	166,4	urban areas
wieś	603,0	652,1	672,0	671,7	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	33635	38865	39990	41346	Connections leading to residential and non-residential building in pcs
Miasta	30356	35547	36415	37577	Urban areas
Wieś	3279	3318	3575	3769	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	153,6	155,1	155,4	155,4	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	147,4	150,5	150,4	150,2	Urban areas
Wieś	6,2	4,6	5,0	5,2	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku) w hm³	68,1	76,7	66,6	68,0	Consumption of gas from gas supply system^b (during the year) in hm³
miasta	63,3	72,1	62,1	62,9	urban areas
wieś	4,8	4,6	4,5	5,1	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	64,8	75,3	65,8	67,5	Per capita in m ³
miasta	114,4	135,0	117,4	119,7	urban areas
wieś	9,7	9,5	9,3	10,6	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meter. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 /110/. **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Sieć ciepła w km Heating network in km	649,4	754,4	696,0	719,5	640,7	78,8
w tym przesyłowa of which transmission	424,6	508,4	451,9	464,5	409,9	54,6
Kotłownie Boiler-houses	573	619	521	462	372	90
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ Sale of heating energy (during the year) in TJ	4444,5	5003,8	3743,5	3830,5	3623,7	206,8
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³ Cubature of buildings with central heating in dam ³	56077	43050	41294	41129	39495	1634
w tym budynków mieszkalnych of which residential buildings	33196	25198	25476	26247	25188	1059

TABL. 5 /111/. **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ
I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thous. – using ^a :
wodociągu	981,5	961,4	955,6	950,6	water supply system
miasta	536,9	519,4	514,5	510,5	urban areas
wieś	444,6	442,0	441,1	440,1	rural areas
kanalizacji	561,4	602,6	624,5	635,6	sewage system
miasta	475,7	465,5	462,5	461,3	urban areas
wieś	85,7	137,1	162,0	174,3	rural areas
gazu	433,2	423,5	424,6	421,5	gas supply system
miasta	421,1	407,9	407,6	404,0	urban areas
wieś	12,1	15,6	17,0	17,5	rural areas
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					Population – in % of total population ^b – using ^a :
wodociągu	93,7	94,5	94,6	94,6	water supply system
miasta	97,4	97,5	97,5	97,5	urban areas
wieś	89,6	91,3	91,4	91,5	rural areas
kanalizacji	53,6	59,2	61,8	63,3	sewage system
miasta	86,3	87,3	87,6	88,1	urban areas
wieś	17,3	28,3	33,6	36,2	rural areas
gazu	41,4	41,6	42,0	42,0	gas supply system
miasta	76,5	76,5	77,2	77,2	urban areas
wieś	2,4	3,2	3,5	3,6	rural areas

a Dane szacunkowe. b Na podstawie bilansów.

a Estimated data. b Based on balances.

TABL. 6 /112/. **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	
Odpady komunalne zebrane ^b						<i>Municipal waste collected^b</i>
w tys. t	254,6	260,1	247,0	248,0	200,6	<i>in thous t</i>
zmieszane	238,8	241,9	225,3	216,0	173,4	<i>mixed</i>
miasta	165,1	160,5	145,3	135,0	104,5	<i>urban areas</i>
wieś	73,7	81,3	80,0	81,0	68,8	<i>rural areas</i>
zebrane selektywnie	15,8	18,3	21,7	32,0	27,2	<i>collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	1,0	3,4	3,9	5,1	4,0	<i>paper and cardboard</i>
szkło	12,4	5,8	7,1	9,8	8,5	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	1,0	4,2	5,5	6,9	5,8	<i>plastic</i>
metale	0,0	0,3	0,1	0,2	0,2	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	1,3	2,4	2,3	4,4	4,2	<i>largesize</i>
biodegradowalne	-	1,2	1,6	4,0	3,0	<i>biodegradable</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 183. b Dane szacunkowe.

a See general notes, item 8 on page 183. b Estimated data.

TABL. 7 /113/. **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione					
w dam ³	600,6	528,5	396,4	386,3	<i>Liquid waste^b removed in dam³</i>
miasta	205,1	123,4	81,9	80,2	<i>urban areas</i>
wieś	395,6	405,1	314,5	306,1	<i>rural areas</i>
W tym z gospodarstw domowych	369,1	359,5	245,9	247,5	<i>Of which from households</i>
miasta	115,7	78,7	51,0	49,4	<i>urban areas</i>
wieś	253,4	280,8	194,9	198,1	<i>rural areas</i>
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	85,6	73,7	67,0	61,4	<i>Septic tanks in thous. (as of 31 XII)</i>
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	0,5	1,5	3,2	3,2	<i>Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 183. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a See general notes, item 9 on page 183. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 /114/. **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							<i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>
liczba	40	26	24	21	5	16	<i>number</i>
powierzchnia w ha	190,2	150,6	146,5	128,0	46,6	81,4	<i>area in ha</i>

TABL. 8 /114/. **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH (dok.)**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	–	3,4	–	4,7	2,8	1,9	Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha
czynnych	–	2,8	–	2,8	2,8	–	in operation
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	–	0,6	–	1,9	–	1,9	exploitation completed

TABL. 9 /115/. **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
 Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna autobusowa – linie w km	936	579	588	659	Transport network – lines in km
Tabor autobusowy:					Fleet buses:
w sztukach	201	183	169	166	in units
liczba miejsc w tys.	20,2	18,9	17,0	16,3	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w tys.	29826	28747	25503	25510	Transport of passengers ^b (during the year) in thous.

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Dane szacunkowe.

^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 10 /116/. **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
 Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2012		2013		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
OGÓŁEM w ha	1509,7	1364,2	2114,8	1899,0	1716,1	1482,4	1691,9	1439,9	TOTAL in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,2	1,8	0,2	2,5	0,2	1,9	0,2	1,9	in % of total area space of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ²	14,4	24,7	20,8	35,6	17,0	28,1	16,8	27,5	per capita ^b in m ²
Tereny zielone miejskiej ogólnodostępnej:									Generally accessible urban area green belts:
parki spacerowo-wypoczynkowe	766,5	631,6	842,6	693,9	849,4	697,2	859,4	697,2	strolling-recreational parks
zieleńce	171,7	161,1	219,6	189,6	222,0	190,5	230,4	190,4	lawns
Tereny zielone osiedlowej	571,5	571,5	1052,6	1015,5	644,7	594,7	602,0	552,3	Estate green belts

^a, ^b W przypadku miast obliczono: ^a – w % ogólnej powierzchni miast, ^b – na 1 mieszkańca miast.

^a, ^b For urban areas calculated: ^a – in % total urban areas space, ^b – per capita in urban areas.

Mieszkania Dwellings

TABL. 11 /117/. **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2012	2013			SPECIFICATION
		A	B		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	334,1	341,7	343,9	346,9	348,5	202,2	146,3	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys.	1352,7	1390,7	1433,8	1448,6	1456,6	745,8	710,8	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	25606,3	26567,0	27311,6	27693,1	27899,6	13404,5	14495,0	Usable floor area of dwell- ings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach:								Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu powierzchnia użytkowa w m ² :	4,05	4,07	4,17	4,18	4,18	3,69	4,86	number of rooms in a dwelling usable floor area in m ² :
1 mieszkanie	76,6	77,7	79,4	79,8	80,1	66,3	99,1	per dwelling
na 1 osobę	24,4	25,8	26,8	27,4	27,8	25,6	30,1	per person
liczba osób ^b na:								number of persons ^b :
1 mieszkanie	3,13	3,01	2,96	2,91	2,88	2,59	3,29	per dwelling
1 izbę	0,77	0,74	0,71	0,70	0,69	0,70	0,68	per room

a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. – wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2012 i 2013 – wariant B). b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 str. 184.

a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (comparably with the data for 2005 – variant A) and 2011 (comparably with the data for 2012 i 2013 – variant B). b See general notes, item 4 on page 184.

TABL. 12 /118/. **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with					
		wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM	2005	97,7	90,2	90,1	45,8	78,8
TOTAL	2010	98,1	96,7	93,2	46,9	81,5
	2012	98,2	96,8	93,3	46,8	81,7
	2013	98,2	96,8	93,3	46,7	81,8
Miasta	2005	99,2	95,1	93,1	77,3	83,4
Urban areas	2010	99,5	97,8	96,2	78,2	85,2
	2012	99,5	97,8	96,2	78,1	85,4
	2013	99,5	97,8	96,2	78,1	85,5
Wieś	2005	95,6	83,4	86,0	2,5	72,5
Rural areas	2010	96,3	95,3	89,2	3,4	76,3
	2012	96,4	95,3	89,3	3,4	76,6
	2013	96,4	95,4	89,4	3,4	76,7

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 /119/. DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R.
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali <i>Dwellings allowances paid out user to</i>					
		gminnych <i>gminas</i>	spółdziel- czych <i>coopera- tives</i>	wspólnot mieszka- niowych <i>housing community</i>	prywat- nych <i>private</i>	towa- rzystw bu- downictwa społecz- nego <i>public bu- ilding so- ciety</i>	innych <i>others</i>
a – liczba wypłaconych dodat- ków <i>number of allowances</i>							
b – kwota dodatków w tys. zł <i>amount of allowances in thous. zł</i>							
c – przeciętna wysokość dodat- ku w zł <i>average value of allowances in zł</i>							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	a	98943	43830	26857	18217	1916	4155	3968
TOTAL	b	18897,3	8886,0	4748,5	3425,1	336,9	703,1	797,8
	c	191,0	202,7	176,8	188,0	175,8	169,2	201,1
Miasta	a	87680	40017	23731	15639	1172	4049	3072
<i>Urban areas</i>	b	16668,5	8138,8	4079,5	2905,8	224,1	686,7	633,5
	c	190,1	203,4	171,9	185,8	191,2	169,6	206,2
Wieś	a	11263	3813	3126	2578	744	106	896
<i>Rural areas</i>	b	2228,8	747,1	668,9	519,3	112,7	16,3	164,3
	c	197,9	195,9	214,0	201,4	151,5	154,0	183,4

W % OGÓŁU
IN % OF TOTAL

OGÓŁEM	a	100,0	44,3	27,1	18,4	1,9	4,2	4,0
TOTAL	b	100,0	47,0	25,1	18,1	1,8	3,7	4,2
Miasta	a	100,0	45,6	27,1	17,8	1,3	4,6	3,5
<i>Urban areas</i>	b	100,0	48,8	24,5	17,4	1,3	4,1	3,8
Wieś	a	100,0	33,9	27,8	22,9	6,6	0,9	8,0
<i>Rural areas</i>	b	100,0	33,5	30,0	23,3	5,1	0,7	7,4

TABL. 14 /120/. GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo <i>Area of grounds transferred to investor for dwelling construction</i>			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe <i>Area of grounds in gminas stock for dwelling construction</i>			
		ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		wielorodzinne <i>multi-family</i>		jednorodzinne <i>single-family</i>	
			spółdziel- cze <i>coopera- tives</i>	osób fizycznych <i>of natural persons</i>	razem <i>total</i>	w tym uzbrojone <i>of which developed</i>	razem <i>total</i>	w tym uzbrojone <i>of which developed</i>
		w ha <i>in ha</i>						
OGÓŁEM	2005	33,5	–	32,1	191,7	58,3	664,7	293,2
TOTAL	2010	31,3	–	28,3	134,2	26,2	782,1	259,4
	2012	16,3	–	15,7	131,0	27,6	775,6	258,8
	2013	18,1	–	16,4	132,4	28,2	794,7	282,7
Miasta	2005	20,5	–	19,1	184,3	50,9	339,6	71,1
<i>Urban areas</i>	2010	19,6	–	17,8	129,8	22,1	409,9	77,2
	2012	9,4	–	8,9	126,6	23,5	415,9	78,7
	2013	7,4	–	6,9	128,0	24,1	410,4	93,7
Wieś	2005	13,0	–	13,0	7,4	7,4	325,1	222,1
<i>Rural areas</i>	2010	11,7	–	10,5	4,4	4,1	372,2	182,2
	2012	6,9	–	6,8	4,4	4,1	359,7	180,1
	2013	10,7	–	9,5	4,4	4,1	384,3	189,0

TABL. 15 /121/. **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1114	1982	1683	1785	TOTAL
Spółdzielcze	32	–	–	–	Cooperatives
Komunalne (gminne)	130	7	1	–	Municipal (gmina)
Zakładowe	39	–	1	–	Company
Indywidualne	863	1510	1308	1294	Private
Spółeczne czynszowe	–	–	–	–	Public building society
Na sprzedaż lub wynajem	50	465	373	491	For sale or rent

TABL. 16 /122/. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkania	1157	2149	1820	1745	Dwellings
miasta	713	1330	921	828	urban areas
wieś	444	819	899	917	rural areas
Spółdzielcze	28	9	–	–	Cooperative
Komunalne (gminne)	255	70	10	4	Municipal (gmina)
Zakładowe	3	1	–	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	676	461	273	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	19	59	–	–	Public building society
Indywidualne	852	1334	1349	1468	Private
miasta	416	564	483	565	urban areas
wieś	436	770	866	903	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	233	377	340	368	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	266	451	336	343	Urban areas
Wieś	194	298	344	394	Rural areas
Izby	5272	10153	9016	9050	Rooms
miasta	2743	5516	3906	3685	urban areas
wieś	2529	4637	5110	5365	rural areas
Spółdzielcze	48	27	–	–	Cooperative
Komunalne (gminne)	394	102	18	8	Municipal (gmina)
Zakładowe	13	5	–	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	2298	1534	989	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	43	203	–	–	Public building society
Indywidualne	4774	7518	7464	8053	Private
miasta	2271	3025	2467	2739	urban areas
wieś	2503	4493	4997	5314	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	139387	244701	229861	232405	Usable floor area of dwellings in m²
miasta	74439	122297	93709	88659	urban areas
wieś	64948	122404	136152	143746	rural areas
Spółdzielcze	1061	398	–	–	Cooperative
Komunalne (gminne)	10362	2249	472	152	Municipal (gmina)
Zakładowe	280	134	–	–	Company

TABL. 16 /122/. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m² (dok.)					Usable floor area of dwellings in m² (cont.)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	38640	29603	16274	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	889	2565	–	–	Public building society
Indywidualne	126795	200715	199786	215979	Private
miasta	62477	81388	66258	73281	urban areas
wieś	64318	119327	133528	142698	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	120,5	113,9	126,3	133,2	Average usable floor area per dwelling in m²
miasta	104,4	92,0	101,7	107,1	urban areas
wieś	146,3	149,5	151,4	156,8	rural areas
Spółdzielcze	37,9	44,2	–	–	Cooperative
Komunalne (gminne)	40,6	32,1	47,2	38,0	Municipal (gmina)
Zakładowe	93,3	134,0	–	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	57,2	64,2	59,6	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	46,8	43,5	–	–	Public building society
Indywidualne	148,8	150,5	148,1	147,1	Private
miasta	150,2	144,3	137,2	129,7	urban areas
wieś	147,5	155,0	154,2	158,0	rural areas

TABL. 17 /123/. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

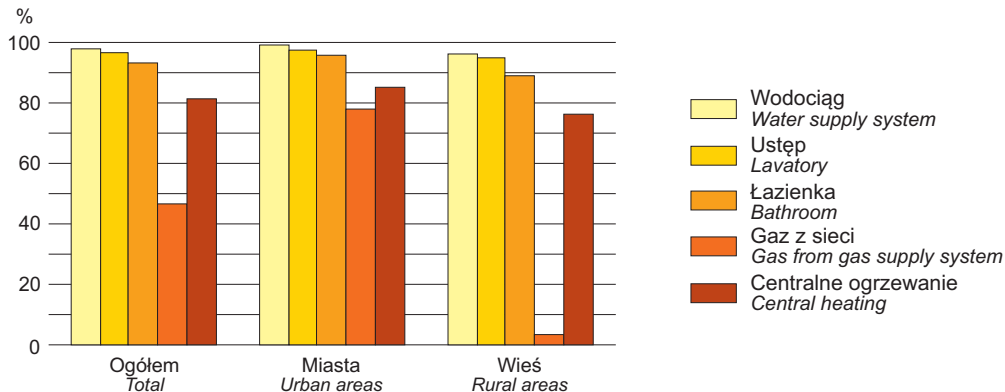
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings					
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM	2005	1157	852	0,2	1,6	5,4	92,7	305	51,2	36,4	11,5	1,0
TOTAL	2010	2149	1334	0,1	2,0	7,4	90,6	815	5,8	16,7	41,7	35,8
	2012	1820	1349	0,2	4,2	4,3	91,3	471	1,3	34,0	23,4	41,4
	2013	1745	1468	0,5	4,3	4,0	91,3	277	–	10,8	42,2	46,9
Miasta	2005	713	416	0,5	2,9	7,5	89,2	297	52,5	36,4	10,8	0,3
Urban areas	2010	1330	564	0,2	4,1	12,8	83,0	766	5,9	15,8	41,4	37,0
	2012	921	483	0,6	11,2	6,6	81,6	438	1,4	33,8	23,7	41,1
	2013	828	565	1,2	10,8	8,3	79,7	263	–	9,1	44,1	46,8
Wieś	2005	444	436	–	0,5	3,4	96,1	8	–	37,5	37,5	25,0
Rural areas	2010	819	770	–	0,5	3,4	96,1	49	4,1	30,6	46,9	18,4
	2012	899	866	–	0,4	3,0	96,7	33	–	36,4	18,2	45,5
	2013	917	903	–	0,2	1,2	98,6	14	–	42,9	7,1	50,0

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS^a IN 2013

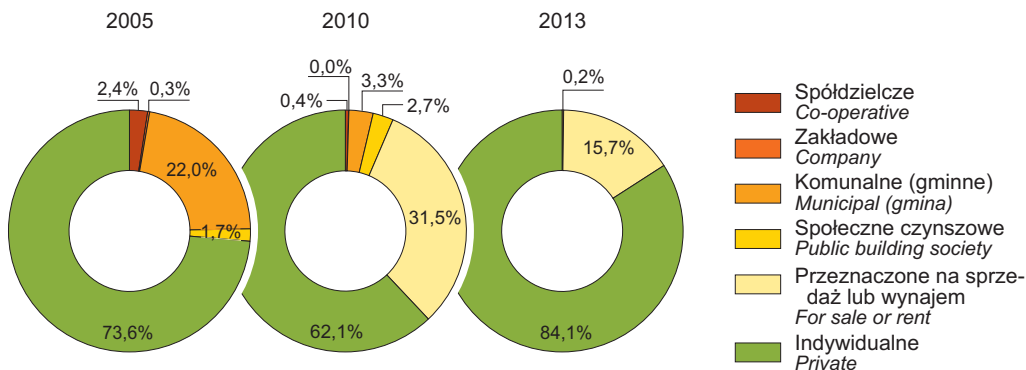
As of 31 XII

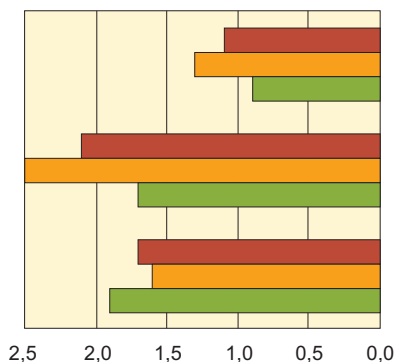
a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
a Based on balance of dwelling stocks.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

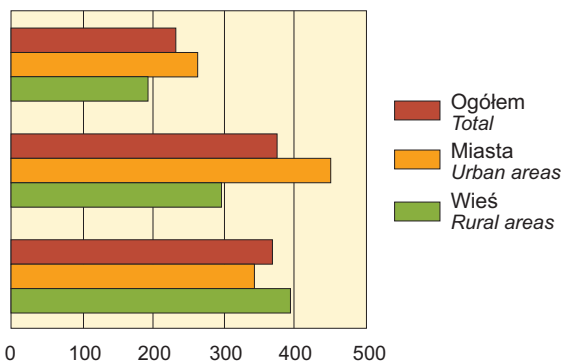
DWELLINGS COMPLETED

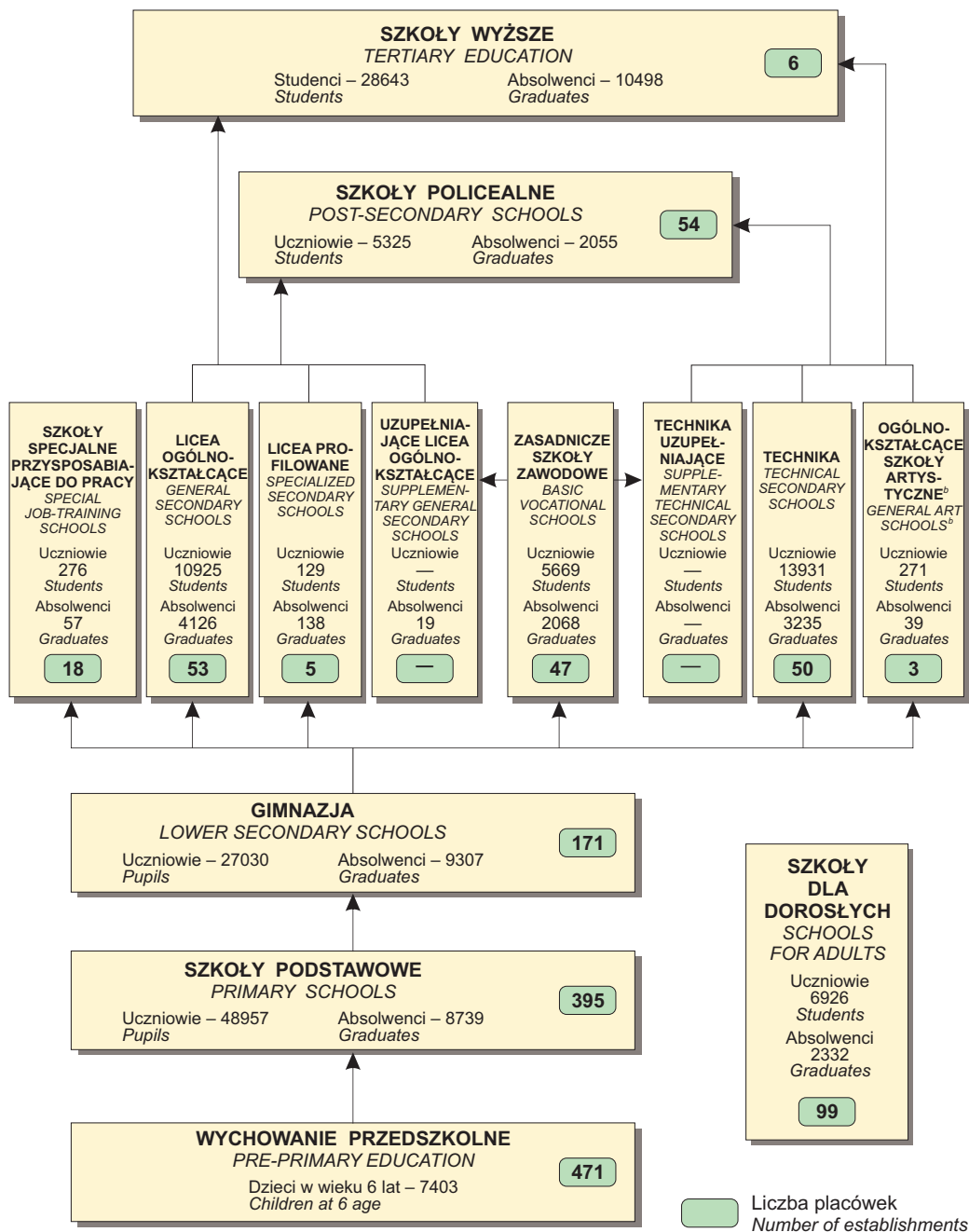
NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW
PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA^a WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2013/14
EDUCATION^a BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2013/14 SCHOOL YEAR

^a Patrz uwagi ogólne do działu "Edukacja i wychowanie" ust. 1 i 2 na str. 203. ^b Dające uprawnienia zawodowe.
^a See general notes to the chapter "Education" items 1 and 2 on page 203. ^b Leading to professional certification.

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572) z późniejszymi zmianami oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami.

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa, powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych,
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej działające do zakończenia cyklu kształcenia ujmowano odpowiednio w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach).

Ponadto, w latach szkolnych 2004/05–2010/11 wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat, a od 1 IX 2011 r. – w wieku 5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

3. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

4. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Act of 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572) with later amendments and the Act of 27 VII 2005 – Higher Education Law (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments.

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since 1999/2000 school year, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools, where education is compulsory, and which replaced 8-year primary schools,
- since 2002/03 school year, upper secondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools), and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools; moreover, upper secondary (post-primary) schools for graduates from 8-year primary school operating until end of education cycle were included respectively in the structure of upper secondary schools (basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools).

Moreover, in 2004/05–2010/11 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age 6 and since 1 IX 2011 – children at the age of 5 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and pre-primary schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents children at the age of 6 can start education in the first class of primary school.

3. Data presented in the chapter are related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

4. Data include schools and establishments managed by central (governmental) entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

5. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

6. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika;
- 8) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

7. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata);

5. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

6. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 3) basic vocational schools;
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 5) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools;
- 8) supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 9) general art schools leading to professional certification (excluding special schools),
- 10) special job-training schools.

7. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form as well as since the 2008/09 school year also full-time and distance form – include:

- 1) post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
- 2) foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (in which graduates do not receive the title of licentiate);

- 3) kolegia pracowników służb społecznych kształcące w systemie 3-letnim (od roku szkolnego 2005/06).

8. Szkoły wyższe realizują kształcenie w systemie studiów stacjonarnych (dziennych do roku akademickiego 2005/06) i niestacjonarnych (wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych do roku 2005/06).

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i z kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą.

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet”.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

9. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
- 2) gimnazja dla dorosłych oraz w roku szkolnym 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych, stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych, ujmujące w przypadku szkół ponadpodstawowych – średnie szkoły zawodowe (technika i licea zawodowe oraz do roku 2000/01 – średnie studium zawodowe) – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

- 3) colleges of social work in 3-year system (since 2005/06 school year).

8. Tertiary education realize education in system of full-time (day studies until 2005/06 academic year) and part-time programmes (evening, weekend and extramural studies until 2005/06 academic year).

Data regarding tertiary education:

- 1) include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland;
- 3) do not include Poles studying abroad.

The division of higher education institutions by **type of institution** was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category, of “higher education schools” comprises both the schools whose proper name includes the phrase “higher school” and those containing in their proper name the word “university”.

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including sections as well as branch departments and institutes. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

9. Schools for adults educating in weekend form as well as since the 2008/09 school year also full-time and distance form – include:

- 1) primary schools for adults as well as until 2000/01 school year – primary vocational extramural studies;
- 2) lower secondary schools for adults as well as in 2000/01 school year – primary vocational extramural studies;
- 3) basic vocational schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
- 4) general secondary schools for adults;
- 5) supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational schools – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools for adults, in case of upper secondary (post-primary) schools including vocational secondary schools (technical secondary and vocational secondary schools and until 2000/01 school year – secondary vocational extramural studies) – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
- 8) supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2013/14 school year there was no recruitment to the 1st grade.

10. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

11. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

12. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

13. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

14. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

15. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono przedszkola, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008/09 zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz.38).

10. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).

11. Special educational centres are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability cannot attend regular schools or nursery schools.

12. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

13. Youth sociotherapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

14. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees in terms of full-time employees.

15. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children from the age of 3 years until beginning education in a primary school, secured children for care and aimed at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include nursery schools, pre-primary sections in primary schools and since 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points according to a decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 (Journal of Laws No. 7, item 38).

16. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach specjalnych i dla dorosłych.

17. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego (np. dla roku akademickiego 2013/14 absolwenci z roku akademickiego 1 X 2012 – 30 IX 2013).

18. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i dla dorosłych.

19. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

20. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

21. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień młodzieży oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

22. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

16. Classrooms do not include classrooms in special schools and adult schools.

17. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions), as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year (e.g., for 2013/14 academic year, graduates from 1 X 2012 – 30 IX 2013 academic year).

18. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults.

19. Enrolment rate:

- 1) **gross** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;
- 2) **net** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

20. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

21. Extracurricular education offered young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provided recreations and rest during timetable free time.

Extracurricular education establishments include: youth's palaces, youth cultural establishments, extracurricular work's centres, inter-school sports centres and other public and non-public establishments.

22. The information presented, excluding the data on higher education institutions, since 2007/08 school year (in the case of graduates – since 2006/07 school year), has been compiled on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1 /124/. **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
Podstawowe	422	404	397	395	Primary
Gimnazja	161	169	172	171	Lower secondary
Specjalne przysposabiające do pracy ...	7	18	18	18	Special job-training
Zasadnicze zawodowe	48	47	48	47	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	55	52	52	53	General secondary
Uzupełniające licea ogólnokształcące ...	6	2	3	–	Supplementary general secondary
Licea profilowane	48	10	5	5	Specialized secondary
Technika	68	53	50	50	Technical secondary
Technika uzupełniająca	1	–	–	–	Supplementary technical secondary
Artystyczne ogólnokształcące ^a	2	2	3	3 ^b	General art ^a
Policealne	104	64	57	54	Post-secondary
Wyższe	6	6	6	6	Tertiary
Szkoły dla dorosłych:					Schools for adults:
Podstawowe	–	–	–	–	Primary
Gimnazja	7	9	8	10	Lower secondary
Zasadnicze zawodowe	7	7	6	5	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	42	31	51	58	General secondary
Uzupełniające licea ogólnokształcące ..	25	42	40	11	Supplementary general secondary
Licea profilowane	13	9	7	5	Specialized secondary
Technika	31	4	3	2	Technical secondary
Technika uzupełniająca	18	17	13	8	Supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE^c CLASSROOMS^c					
Szkoły:					Schools:
Podstawowe	4245	4659	4544	4519	Primary
Gimnazja	1820	2029	2047	2074	Lower secondary
Zasadnicze zawodowe	232	310	311	314	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	846	959	1003	1015	General secondary
Uzupełniające licea ogólnokształcące ..	–	–	–	–	Supplementary general secondary
Licea profilowane	244	77	35	21	Specialized secondary
Technika	875	877	840	822	Technical secondary
Technika uzupełniająca	–	–	–	–	Supplementary technical secondary
Artystyczne ogólnokształcące ^a	19	22	22	22	General art ^a
Policealne	125	22	21	20	Post secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. b Ponadto 2 szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne. c Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

a Leading to professional certification. b Moreover, 2 art schools giving only artistic education. c Excluding classrooms in schools for adults and in special schools.

TABL. 1 /124/. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE^a TEACHERS^a					
Szkoły:					Schools:
Podstawowe	5024	4637	4430	4408	Primary
Gimnazja ^b	3058	2757	2592	2482	Lower secondary ^b
Zasadnicze zawodowe ^{bc}	283	430	392	395	Basic vocational ^{bc}
Licea ogólnokształcące ^{bd}	1004	1170	1061	992	General secondary ^{bd}
Licea profilowane ^b	242	81	34	20	Specialized secondary ^b
Technika ^{bde}	677	1257	1164	1162	Technical secondary ^{bde}
Policealne	242	219	169	168	Post secondary
Wyższe ^f	1611	1688	1643	1569	Tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	9109	7121	7366	7403	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
Podstawowe	65390	52298	49716	48957	Primary
Gimnazja	41645	31323	28418	27030	Lower secondary
Specjalne przysposabiające do pracy ...	59	245	284	276	Special job-training
Zasadnicze zawodowe	7702	7080	6044	5669	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	16364	13268	11808	10925	General secondary
Uzupełniające licea ogólnokształcące ..	219	98	51	–	Supplementary general secondary
Licea profilowane	6623	700	284	129	Specialized secondary
Technika	12958	14664	14032	13931	Technical secondary
Technika uzupełniająca	41	–	–	–	Supplementary technical secondary
Artystyczne ogólnokształcące ^h	265	240	248	271 ⁱ	General art ^h
Policealne	7247	6228	6824	5325	Post-secondary
Wyższe	37187	38301	32513	28643	Tertiary
Szkoły dla dorosłych:					Schools for adults:
Podstawowe	–	–	–	–	Primary
Gimnazja	770	849	639	629	Lower secondary
Zasadnicze zawodowe	351	287	172	54	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	3028	2845	4478	5737	General secondary
Uzupełniające licea ogólnokształcące ..	1139	3009	1572	228	Supplementary general secondary
Licea profilowane	1396	891	276	89	Specialized secondary
Technika	1407	195	77	27	Technical secondary
Technika uzupełniająca	768	821	586	162	Supplementary technical secondary
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
Podstawowe	12034	9302	8739	.	Primary
Gimnazja	13937	10171	9307	.	Lower secondary
Specjalne przysposabiające do pracy ...	x	46	57	.	Special job-training
Zasadnicze zawodowe	2564	2650	2068	.	Basic vocational

a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 198. b–e Łączenie ze szkołami: b – dla dorosłych, c – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, d – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, e – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. f Nauczyciele akademicy. g Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 33 na str. 226. h Dające uprawnienia zawodowe. i Ponadto, 287 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

a In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 14 on page 198. b–e Including: b – schools for adults, c – special job-training schools, d – supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, e – general art schools leading to professional certification. f Academic teachers. g Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 33 on page 226. h Leading to professional certification. i Moreover, 287 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 /124/. **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
ABSOLWENCI (dok.) GRADUATES (cont.)					
Szkoły (dok.):					Schools (cont.):
Licea ogólnokształcące	5316	4438	4126		General secondary
Uzupelniające licea ogólnokształcące ..	65	41	19		Supplementary general secondary
Licea profilowane	2292	247	138		Specialized secondary
Technika	2531	3691	3235		Technical secondary
Technika uzupełniające	x	–	–		Supplementary technical secondary
Artystyczne ogólnokształcące ^a	49	48	39 ^b		General art ^a
Policealne	2484	1925	2055		Post-secondary
Wyższe	7982	11297	10498		Tertiary
Szkoły dla dorosłych:					Schools for adults:
Podstawowe	–	–	–		Primary
Gimnazja	214	236	256		Lower secondary
Zasadnicze zawodowe	138	46	67		Basic vocational
Licea ogólnokształcące	1091	602	817		General secondary
Uzupelniające licea ogólnokształcące ..	275	1108	933		Supplementary general secondary
Licea profilowane	236	307	120		Specialized secondary
Technika	892	66	46		Technical secondary
Technika uzupełniające	x	207	93		Supplementary technical secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. b Ponadto 30 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.
 Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification. b Moreover 30 graduates of art schools giving only artistic education.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 /125/. **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły podstawowe	422	404	397	395	Primary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ..	393	363	339	333	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	26	38	55	60	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	–	Religious organizations
Pozostałe	2	2	2	2	Others
Gimnazja	161	169	172	171	Lower secondary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ..	154	158	158	156	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	4	8	11	12	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	3	2	2	2	Religious organizations
Pozostałe	–	1	1	1	Others
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	55	65	66	65	Basic vocational schools^a
Jednostki samorządu terytorialnego ..	51	59	60	59	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	4	5	5	4	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	–	1	1	1	Religious organizations
Pozostałe	–	–	–	1	Others

a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

a Including special job-training schools.

TABL. 2 /125/. SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY (dok.) SCHOOLS (cont.)					
Licea ogólnokształcące^a	61	54	55	53	General secondary schools^a
Jednostki samorządu terytorialnego ..	55	47	50	47	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	4	6	4	4	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	2	1	1	1	Religious organizations
Pozostałe	–	–	–	1	Others
Licea profilowane	48	10	5	5	Specialized secondary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ..	46	10	5	5	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	2	–	–	–	Social organizations and associations
Technika^b	71	55	53	53	Technical secondary schools^b
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	2	2	2	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	68	50	48	48	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	3	3	3	3	Social organizations and associations
Szkoły policealne	104	64	57	54	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	2	2	–	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego ..	41	23	18	19	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	18	8	9	5	Social organizations and associations
Pozostałe	45	31	28	30	Others
Szkoły wyższe	6	6	6	6	Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	4	4	4	Central (government) administration entities
Pozostałe	2	2	2	2	Others
Szkoły dla dorosłych	143	119	128	99	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6	7	5	5	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego ..	74	37	41	36	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	19	21	21	12	Social organizations and associations
Pozostałe	44	54	61	46	Others
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Szkoły podstawowe	65390	52298	49716	48957	Primary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ...	63786	50229	46998	46098	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	1401	1807	2407	2568	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	4	7	5	–	Religious organizations
Pozostałe	199	255	306	291	Others
Gimnazja	41645	31323	28418	27030	Lower secondary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ...	41220	30779	27799	26408	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	308	389	460	458	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	117	123	127	132	Religious organizations
Pozostałe	–	32	32	32	Others
Zasadnicze szkoły zawodowe^c	7761	7325	6328	5945	Basic vocational schools^c
Jednostki samorządu terytorialnego ...	7277	6998	6078	5749	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	484	319	245	176	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	–	8	5	6	Religious organizations
Pozostałe	–	–	–	14	Others

a–c Łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, c – specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

a–c Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification, c – special job-training schools.

TABL. 2 /125/. SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Licea ogólnokształcące^a	16583	13366	11859	10925	General secondary schools^a
Jednostki samorządu terytorialnego ...	16282	13073	11595	10628	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	180	183	143	141	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	121	110	121	123	Religious organizations
Pozostałe	–	–	–	33	Others
Licea profilowane	6623	700	284	129	Specialized secondary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ...	6558	700	284	129	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	65	–	–	–	Social organizations and associations
Technika^b	13264	14904	14280	14202	Technical secondary schools^b
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	363	325	331	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego ...	12943	14100	13584	13556	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	321	441	371	315	Social organizations and associations
Szkoły policealne	7247	6228	6824	5325	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	83	31	–	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego ...	3249	1661	1409	1095	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	1064	400	245	218	Social organizations and associations
Pozostałe	2934	4084	5139	4012	Others
Szkoły wyższe	37187	38301	32513	28643	Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	31512	32369	27985	24994	Central (government) administration entities
Pozostałe	5675	5932	4528	3649	Others
Szkoły dla dorosłych	8859	8897	7800	6926	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	415	438	226	190	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego ...	4768	2578	2284	2063	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	1196	874	579	446	Social organizations and associations
Pozostałe	2480	5007	4711	4227	Others
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły podstawowe	12034	9302	8739	.	Primary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ...	11806	8895	8242	.	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	204	364	445	.	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	3	5	6	.	Religious organizations
Pozostałe	21	38	46	.	Others
Gimnazja	13937	10171	9307	.	Lower secondary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ...	13802	10019	9113	.	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	99	103	140	.	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	36	40	42	.	Religious organizations
Pozostałe	–	9	12	.	Others
Zasadnicze szkoły zawodowe^c	2564	2696	2125	.	Basic vocational schools^c
Jednostki samorządu terytorialnego ...	2462	2607	2046	.	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzy- szenia	102	89	70	.	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	–	–	–	.	Religious organizations
Pozostałe	–	–	9	.	Others

a–Łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, c – specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

a–c Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification, c – special job-training schools.

TABL. 2 /125/. SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
ABSOLWENCI (dok.) GRADUATES (cont.)					
Licea ogólnokształcące^a	5381	4479	4145		General secondary schools^a
Jednostki samorządu terytorialnego ...	5292	4396	4037		Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	49	50	61		Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	40	33	37		Religious organizations
Pozostałe	–	–	10		Others
Licea profilowane	2292	247	138		Specialized secondary schools
Jednostki samorządu terytorialnego ...	2268	247	138		Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	24	–	–		Social organizations and associations
Technika^b	2580	3739	3274		Technical secondary schools^b
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	85	74		Central (governmental) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego ...	2549	3528	3138		Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	31	126	62		Social organizations and associations
Szkoły policealne	2484	1925	2055		Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	38	30		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego ...	1084	575	516		Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	332	170	81		Social organizations and associations
Pozostałe	1068	1142	1428		Others
Szkoły wyższe	7982	11297	10498		Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6740	9174	8663		Central (government) administration entities
Pozostałe	1242	2123	1835		Others
Szkoły dla dorosłych	2846	2572	2332		Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	158	78	110		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego ...	1512	669	532		Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	393	281	195		Social organizations and associations
Pozostałe	783	1544	1495		Others

a–b Łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–b Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 /126/. UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7–12 lat	93,8	93,4	93,1	92,7
13–15	94,4	94,1	92,6	92,2
16–18	89,8	93,1	92,4	91,5
19–21 lat	23,4	24,5	25,2	23,9

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 /127/. **WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
		w %						in %					
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe primary	7–12	95,6	96,2	95,0	96,1	96,5	95,7	96,0	96,3	95,7	95,8	95,9	95,7
gimnazja lower secondary	13–15	98,3	100,3	96,2	99,6	102,1	97,1	97,6	100,0	95,2	96,5	98,7	94,2
zasadnicze zawodowe ^a basic vocational ^a	16–18	16,8	23,6	9,7	20,5	28,0	12,9	19,4	25,9	12,6	18,7	25,3	11,8
licea ogólnokształcące i profilowane ^b general and specialized secondary ^b	16–18	59,6	50,6	69,1	56,2	45,9	66,7	55,1	44,6	65,9	53,2	44,2	65,5
technika ^c technical secondary ^c	16–18	32,0	39,1	24,5	43,0	50,8	34,9	44,6	51,1	37,8	44,8	49,1	40,3
policealne post-secondary	19–21	13,4	11,6	15,1	14,2	8,8	19,6	17,3	9,5	25,4	14,6	7,9	21,3
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^d ... Pre-primary education ^d	6 lat	92,7	92,3	93,2	85,9	87,6	84,0	84,0	85,5	82,5	82,8	84,8	80,7
Szkoły: Schools:													
podstawowe primary	7–12	93,7	93,7	93,7	93,3	93,3	93,4	92,8	92,8	92,8	92,5	92,5	92,5
gimnazja lower secondary	13–15	91,5	90,9	92,2	91,1	90,2	92,0	89,5	88,9	90,0	89,3	88,9	89,7
zasadnicze zawodowe ^a basic vocational ^a	16–18	14,8	20,3	9,1	17,6	23,0	11,9	16,6	21,7	11,3	16,3	21,8	10,5
licea ogólnokształcące i profilowane ^b .. general and specialized secondary ^b	16–18	47,7	37,5	58,5	38,8	27,3	50,7	37,4	26,4	48,9	36,0	25,5	46,9
technika ^c technical secondary ^c	16–18	21,6	25,9	17,2	30,0	34,4	25,5	31,8	35,4	28,1	33,2	36,1	30,3
policealne post-secondary	19–21	8,1	7,4	8,8	5,3	3,0	7,8	5,5	2,7	8,3	4,5	2,3	6,7

a–c Łącznie ze szkołami: a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–c Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 /128/. **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

L A T A Y E A R S SZKOŁY SCHOOLS		Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół <i>Schools, equipped with personal computers in % of a given group of schools</i>	Pracownie komputerowe <i>Computer laboratory</i>	Komputery ^a w szkołach <i>Computers^a in schools</i>			
				ogółem <i>grand total</i>	w tym przeznaczone do użytku uczniów <i>of which used by pupils and youth</i>		
					razem <i>total</i>	w tym z dostępem do Internetu <i>of which with the Internet access</i>	
						razem <i>total</i>	w tym szerokopasmowy <i>of which broadband connection</i>
Podstawowe <i>Primary</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	94,8 97,0 96,5 96,7	370 428 412 414	4898 8247 9005 9301	3917 6221 6665 6878	2741 5719 6350 6697	1294 3246 3755 3914
Gimnazja <i>Lower secondary</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	82,6 83,4 84,3 86,5	166 187 182 188	2526 4180 6313 5913	1943 2913 4450 4056	1830 2842 4294 3933	1073 2132 3302 3040
Zasadnicze zawodowe ^b <i>Basic vocational^b</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	21,8 38,5 39,4 40,0	23 41 39 39	357 911 934 954	271 733 768 794	244 718 761 792	199 542 560 580
Licea ogólnokształcące ^c <i>General secondary^c</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	59,0 77,8 78,2 81,1	63 77 83 85	1313 2023 3062 3432	991 1603 2137 2309	937 1576 2118 2298	732 1315 1744 1885
Licea profilowane <i>Specialized secondary</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	22,9 30,0 40,0 40,0	25 6 3 2	440 120 64 46	338 106 51 33	315 106 51 33	250 106 51 33
Technika ^d <i>Technical secondary^d</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	46,5 76,4 71,7 67,9	82 117 105 100	1346 2886 2971 3003	1052 2272 2122 2048	903 2229 2088 2004	735 1810 1877 1895
Policealne <i>Post-secondary</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	12,5 34,4 40,4 40,7	10 17 18 18	200 447 522 526	138 353 397 398	108 346 390 391	56 190 186 163

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. b–d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, d – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. b–d Including: b – special job-training schools, c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7 W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.
Note to tables 6 and 7 The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 /129/. UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach secondary schools		technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas			ogólnokształcących ^c general ^c	profilowanych specialized			
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski	2005/06	106095	55,2	60,2	49,1	76,7	35,7	96,4	96,1	92,4	55,9
English	2010/11	108744	93,5	94,9	91,7	90,8	41,0	98,6	100,0	98,1	2,2
	2012/13	103376	96,2	96,3	96,2	97,0	39,8	98,8	100,0	94,4	12,8
	2013/14	100385	96,7	96,5	97,0	96,1	45,3	97,4	100,0	95,7	36,6
Francuski	2005/06	3761	0,2	0,3	0,0	0,6	1,0	14,7	6,4	3,3	2,5
French	2010/11	2545	–	–	–	2,0	0,8	10,7	–	2,9	–
	2012/13	2392	0,0	–	0,0	2,6	–	11,7	–	1,9	–
	2013/14	2071	0,1	–	0,2	2,4	–	10,6	–	1,7	–
Niemiecki	2005/06	55171	13,1	11,2	15,5	26,3	51,9	81,1	91,6	88,9	33,9
German	2010/11	51090	7,7	4,7	11,5	60,2	50,0	75,4	99,3	93,3	–
	2012/13	53169	6,7	5,9	7,8	89,5	44,4	72,3	100,0	89,9	5,6
	2013/14	49960	4,7	3,1	6,8	88,2	46,3	76,2	100,0	89,8	–
Rosyjski	2005/06	1752	–	–	–	0,1	3,4	5,0	4,7	2,3	–
Russian	2010/11	1003	–	–	–	0,2	4,7	3,0	–	1,5	–
	2012/13	852	0,0	0,0	–	0,5	2,3	3,3	–	1,1	–
	2013/14	875	–	–	–	0,9	0,7	4,4	–	0,8	–
Inne	2005/06	915	0,1	0,1	0,1	0,1	–	4,8	–	–	0,6
Others	2010/11	622	–	–	–	–	–	1,1	–	3,0	4,0
	2012/13	909	–	–	–	0,3	–	3,2	–	3,1	–
	2013/14	1130	–	–	–	1,0	–	3,6	–	3,3	–
NAUCZANIE DODATKOWE^f ADDITIONAL EDUCATION^f											
Angielski	2005/06	18617	19,1	19,7	18,4	14,4	–	–	–	–	9,4
English	2010/11	3536	3,5	2,6	4,5	5,1	0,4	0,5	–	0,2	0,8
	2012/13	1077	2,0	1,4	2,7	0,3	–	0,1	–	–	2,5
	2013/14	1005	1,4	1,0	1,9	1,0	–	0,6	–	–	–
Francuski	2005/06	1983	1,3	1,7	0,7	2,8	–	–	–	–	0,9
French	2010/11	1076	1,2	1,7	0,4	1,0	–	1,3	–	–	–
	2012/13	908	1,3	2,1	0,3	0,2	–	1,3	–	0,2	–
	2013/14	727	1,2	2,0	0,1	0,1	–	0,8	–	0,0	–

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b–d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. b–d Including: b – special job-training schools in the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

TABL. 6 /129/. **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)****PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)**

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational ^b	liceach secondary schools		technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas			ogólnokształcących ^c basic general ^c	profilowanych specjalizowanych			
NAUCZANIE DODATKOWE^f (dok.) ADDITIONAL EDUCATION^f (cont.)											
Niemiecki	2005/06	16513	7,1	5,4	9,2	28,4	–	–	–	–	4,5
German	2010/11	11486	11,8	11,3	12,3	15,6	–	3,3	–	–	0,8
	2012/13	6852	10,8	10,4	11,4	3,1	–	4,6	–	0,2	–
	2013/14	6675	10,7	11,3	10,0	4,2	–	1,6	–	0,8	–
Inne	2005/06	1026	0,3	0,5	0,2	1,0	–	1,6	–	–	6,9
Others	2010/11	932	0,1	0,2	–	0,7	–	5,0	–	–	–
	2012/13	825	0,3	0,6	–	0,1	–	5,4	–	–	–
	2013/14	657	0,3	0,5	–	0,2	–	3,9	–	0,3	–

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b–d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. b–d Including: b – special job-training schools in the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 /130/. **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach		In % of total students at school				
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach secondary schools		technikach ^c technical secondary ^c	policealnych ^c post- secondary	
				ogólnokształcących ^b general ^b	profilowanych specialized			
Angielski	2005/06	7546	48,3	31,9	58,2	75,4	35,4	55,2
English	2010/11	7889	64,9	66,2	74,2	57,7	50,8	31,6
	2012/13	7892	77,3	68,0	79,7	78,6	58,2	29,6
	2013/14	7327	76,0	40,7	80,0	95,4	62,3	37,5
Niemiecki	2005/06	3921	46,8	28,2	28,4	13,4	55,8	17,9
German	2010/11	2445	22,7	23,3	19,7	13,8	50,7	7,0
	2012/13	2200	15,5	19,8	19,8	38,4	38,2	8,2
	2013/14	1471	20,0	35,2	16,1	59,8	29,8	5,2

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools.

TABL. 7 /130/. **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a (dok.)**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at schools						
		gimnazjach lower secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational	liceach secondary schools		technikach ^c technical secondary ^c	policeal- nych post- secondary	
				ogólno- kształcą- cych ^b general ^b	profilowa- nych specialized			
Rosyjski <i>Russian</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	1440 1054 472 248	4,9 12,4 3,9 4,0	24,5 – – –	12,7 7,1 6,1 3,0	36,6 50,2 15,9 19,5	13,1 8,8 3,6 10,5	0,2 – 0,2 0,1
Inne <i>Others</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	121 141 141 45	– – – –	– – – –	0,7 – – –	– – – –	2,0 – – –	1,0 2,5 2,2 0,9

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 /131/. **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe <i>Primary schools</i>	2270	1567	1586	1588	429	299	323
w tym specjalne <i>of which special</i>	946	607	604	600	196	143	110
Gimnazja <i>Lower secondary schools</i>	1720	1264	1193	1153	542	358	348
w tym specjalne <i>of which special</i>	887	718	639	590	292	202	179
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy <i>Special job-training schools</i>	59	245	284	276	–	46	57
Zasadnicze szkoły zawodowe <i>Basic vocational schools</i>	659	484	394	435	239	170	110
w tym specjalne <i>of which special</i>	626	464	332	367	225	170	92
Licea ogólnokształcące ^b <i>General secondary schools^b</i>	106	91	110	68	39	27	20
w tym specjalne <i>of which special</i>	–	41	32	–	–	15	–
Licea profilowane <i>Specialized secondary schools</i>	36	18	7	4	13	7	–
Technika ^c <i>Technical secondary schools^c</i>	22	29	52	58	8	4	8

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 198. b, c Łącznie z: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 10 on page 198. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 /132/. **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE ORAZ MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII**
SPECIAL EDUCATION CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES
AND YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b					
<i>SPECIAL EDUCATION CENTRES^b</i>					
Ośrodki	9	9	9	9	Centres
Miejsca	648	514	500	397	Places
Wychowankowie	463	331	282	255	Residents
w tym z upośledzeniem umysłowym	458	325	274	243	of which mentally disabled
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
<i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	2	3	4	5	Centres
Miejsca	106	155	179	212	Places
Wychowankowie	95	130	136	158	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII					
<i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	–	1	1	1	Centres
Miejsca	–	30	32	32	Places
Wychowankowie	–	30	36	32	Residents

a Stan w dniu 31 X. b W 2005 r. łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b In 2005 including special educational centres.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 /133/. **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a								
		ogółem total	informa- tycznych infor- mational	tech- nicznych techni- cal	przed- miotow- ych subjects	artysty- cznych arts	sporto- wych sports	tury- styczno- krajow- zaw- cznych tourism	innych others	
OGÓŁEM	2010	9	17293	168	12	450	2889	12142	48	1584
TOTAL	2012	21	18122	84	12	619	5056	11887	24	440
	2013	14	17331	24	12	148	3204	13841	–	102
Młodzieżowe domy kultury	2010	5	3179	24	12	36	2869	136	–	102
Youth community centres										
Ogniska pracy pozaszkolnej	2010	3	359	–	–	24	335	–	–	–
Extracurricular interest groups										
Międzyszkolne ośrodki sportowe	2010	2	13638	–	–	–	–	13638	–	–
Inter-school sports centres										
Pozostałe placówki	2010	4	155	–	–	88	–	67	–	–
Other institutions										

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX of the surveyed year.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 /134/. **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013/14		2005/06 ^a	2010/11	2012/13	2013/14		SPECIFICATION
	pla- cówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total				na 100 miejsc per 100 beds	
OGÓŁEM	18	1521	1496	1030	1096	1162	76,4	TOTAL
Internaty	12	978	1254	742	750	720	73,6	Boarding schools
w tym:								of which:
szkoły podstawowe i gimnazja	1	8	70	-	1	2	25	primary and lower secondary
zasadnicze szkoły za- wodowe i technika ^b ..	9	726	371	517	534	491	67,6	basic vocational and technical secondary ^b
licea ogólnokształcące ^c	2	244	-	200	215	227	93,0	general secondary ^c
licea profilowane	-	-	-	25	-	-	-	specialized sec- ondary
Bursy	6	543	242	288	346	442	81,4	Dormitories

a Stan w dniu 31 X. b, c Łącznie ze szkołami: b – technikami uzupełniającymi, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b, c Including: b – supplementary technical secondary schools, c – supplementary general secondary schools.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 /135/. **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	13	11	11	11	Dormitories
Miejsca	3738	3450	3461	3464	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	3378	3139	3101	2975	students
w % ogółu studentów	9,1	8,2	9,5	10,4	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranc- kich	21	40	49	students of doctoral studies
w % ogółu uczestników	5,6	8,5	8,9	in % of total students of doc- toral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	1	1	1	2	Canteens
Miejsca	85	85	100	180	Places

TABL. 13 /136/. **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY SCHOOLS	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14			
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholarships recipients		otrzymu- jący sty- pendia w % ogółu studentów danej grupy szkół scholarship recipients in % of total students of a given group of schools
					socjalne social	rektora dla najlepszych studentów vice- chancellor to the best students	
OGÓŁEM	10887	9323	6453	6431	3855	2564	22,5
TOTAL							
w tym: of which:							
Uniwersytety	4245	3863	2642	2669	1633	1121	22,8
Universities							
Wyższe szkoły techniczne	3273	2456	1955	2025	1315	770	21,7
Technical universities							
Wyższe szkoły ekonomiczne	1580	1244	699	614	271	341	18,0
Academies of economics							
Wyższe szkoły zawodowe	1789	1760	1157	1123	636	332	26,9
Higher vocational schools							

^a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11 – 2013/14 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11 – 2013/14 academic years excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 /137/. **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
OGÓŁEM					
TOTAL					
Szkoły	399	381	373	372	Schools
w tym:					of which:
filialne	17	12	14	14	branch
Pomieszczenia szkolne	4245	4659	4544	4519	Classrooms
Oddziały	3360	3032	2909	2883	Sections
Uczniowie	64444	51691	49112	48357	Pupils
w tym kobiety	31645	25127	23890	23522	of which females
w tym I klasa	9655	8121	7700	8296	of which 1st grade
w tym szkoły:					of which schools:
filialne	624	394	451	477	branch
Absolwenci	11838	9159	8629	.	Graduates
w tym kobiety	5837	4460	4209	.	of which females
w tym szkoły:					of which schools:
filialne	24	64	21	.	branch

TABL. 14 /137/. SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)					
Liczba uczniów na:					Number of pupils per:
1 szkołę	162	136	132	130	school
1 pomieszczenie szkolne	15	11	11	11	classroom
1 oddział	19	17	17	17	section
MIASTA URBAN AREAS					
Szkoły	106	106	104	105	Schools
w tym:					of which:
filialne	–	–	1	1	branch
Pomieszczenia szkolne	1784	1982	1924	1909	Classrooms
Oddziały	1541	1359	1314	1309	Sections
Uczniowie	35353	28901	28235	28036	Pupils
w tym kobiety	17257	14126	13728	13581	of which females
w tym I klasa	5273	4630	4468	4895	of which 1st grade
w tym szkoły:					of which schools:
filialne	–	–	109	99	branch
Absolwenci	6520	5063	4808	.	Graduates
w tym kobiety	3239	2470	2355	.	of which females
w tym szkoły:					of which schools:
filialne	–	–	–	.	branch
Liczba uczniów na:					Number of pupils per:
1 szkołę	334	273	271	267	school
1 pomieszczenie szkolne	20	15	15	15	classroom
1 oddział	23	21	21	21	section
WIEŚ RURAL AREAS					
Szkoły	293	275	269	267	Schools
w tym:					of which:
filialne	17	12	13	13	branch
Pomieszczenia szkolne	2461	2677	2620	2610	Classrooms
Oddziały	1819	1673	1595	1574	Sections
Uczniowie	29091	22790	20877	20321	Pupils
w tym kobiety	14388	11001	10162	9941	of which females
w tym I klasa	4382	3491	3232	3401	of which 1st grade
w tym szkoły:					of which schools:
filialne	624	394	342	378	branch
Absolwenci	5318	4096	3821	.	Graduates
w tym kobiety	2598	1990	1854	.	of which females
w tym szkoły:					of which schools:
filialne	24	64	21	.	branch
Liczba uczniów na:					Number of pupils per:
1 szkołę	99	83	78	76	school
1 pomieszczenie szkolne	12	9	8	8	classroom
1 oddział	16	14	13	13	section

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 /138/. **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M					
T O T A L					
Gimnazja	139	146	148	146	<i>Lower secondary</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	3	1	1	1	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	3	1	3	2	<i>with job-training sections^a</i>
Pomieszczenia szkolne	1820	2029	2047	2074	<i>Classrooms</i>
Oddziały	1640	1368	1231	1186	<i>Sections</i>
Uczniowie	40758	30605	27779	26440	<i>Students</i>
w tym kobiety	19811	14969	13491	12760	<i>of which females</i>
w tym I klasa	12877	10137	9103	8776	<i>of which 1st grade</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	1395	558	546	524	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	927	558	1035	571	<i>with job-training sections^a</i>
Absolwenci	13645	9969	9128	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	6762	4961	4602	.	<i>of which females</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	505	171	177	.	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	239	386	192	.	<i>with job-training sections^a</i>
Liczba uczniów na:					<i>Number of students per:</i>
1 szkołę	293	210	188	181	<i>school</i>
1 pomieszczenie szkolne	22	15	14	13	<i>classroom</i>
1 oddział	25	22	23	22	<i>section</i>
MIASTA					
URBAN AREAS					
Gimnazja	76	78	79	78	<i>Lower secondary</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	3	1	1	1	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	1	1	2	1	<i>with job-training sections^a</i>
Pomieszczenia szkolne	1265	1357	1387	1407	<i>Classrooms</i>
Oddziały	1136	913	820	789	<i>Sections</i>
Uczniowie	29061	21552	19552	18709	<i>Students</i>
w tym kobiety	14117	10533	9575	9052	<i>of which females</i>
w tym I klasa	9177	7152	6359	6242	<i>of which 1st grade</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	1395	558	546	524	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	550	558	984	524	<i>with job-training sections^a</i>
Absolwenci	9744	7042	6427	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	4790	3497	3275	.	<i>of which females</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	505	171	177	.	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	196	335	177	.	<i>with job-training sections^a</i>

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

a Based on 6th grade primary school.

TABL. 15 /138/. **GINNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
MIASTA (dok.) URBAN AREAS (cont.)					
Liczba uczniów na:					<i>Number of students per:</i>
1 szkołę	382	276	247	240	<i>school</i>
1 pomieszczenie szkolne	23	16	14	13	<i>classroom</i>
1 oddział	26	24	24	24	<i>section</i>
WIEŚ RURAL AREAS					
Gimnazja	63	68	69	68	<i>Lower secondary</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	–	–	–	–	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	2	–	1	1	<i>with job-training sections^a</i>
Pomieszczenia szkolne	555	672	660	667	<i>Classrooms</i>
Oddziały	504	455	411	397	<i>Sections</i>
Uczniowie	11697	9053	8227	7731	<i>Students</i>
w tym kobiety	5694	4436	3916	3708	<i>of which females</i>
w tym I klasa	3700	2985	2744	2534	<i>of which 1st grade</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	–	–	–	–	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	377	–	51	47	<i>with job-training sections^a</i>
Absolwenci	3901	2927	2701	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	1972	1464	1327	.	<i>of which females</i>
w tym szkoły:					<i>of which schools:</i>
sportowe i mistrzostwa sportowego	–	–	–	.	<i>sports and athletic</i>
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	43	51	15	.	<i>with job-training sections^a</i>
Liczba uczniów na:					<i>Number of students per:</i>
1 szkołę	186	133	119	114	<i>school</i>
1 pomieszczenie szkolne	21	13	12	12	<i>classroom</i>
1 oddział	23	20	20	19	<i>section</i>

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 /139/. **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	36	35	36	34	<i>Schools</i>
Oddziały	270	269	233	214	<i>Sections</i>
Uczniowie	7076	6616	5712	5302	<i>Students</i>
w tym kobiety	2000	2059	1824	1617	<i>of which females</i>
w tym I klasa	2930	2553	2219	2060	<i>of which 1st grade</i>
Absolwenci	2339	2480	1976	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	764	821	703	.	<i>of which females</i>

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 /140/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM TOTAL	7076	6616	5712	5302	2339	2480	1976
Artystyczne Arts	22	22	14	11	8	9	5
Ekonomiczne i administracyjne Business and administration	1180	968	726	572	522	459	339
Inżynieryjno-techniczne Engineering and engineering trades	2613	2513	2130	2134	722	885	684
Produkcji i przetwórstwa Manufacturing and processing	1406	755	669	608	463	252	212
Architektury i budownictwa Architecture and building	869	1046	918	854	293	414	267
Rolnicze, leśne i rybactwa Agriculture, forestry and fishery	6	10	9	8	1	2	3
Usług dla ludności Personal services	980	1302	1246	1115	330	459	466

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18–20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technicach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 196.

Note to tables 18–20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 6 on page 196.

TABL. 18 /141/. **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	61	53	53	53	Schools
Oddziały	590	502	446	413	Sections
Uczniowie	16583	13325	11827	10925	Students
w tym kobiety	10049	8543	7573	7019	of which females
w tym I klasa	5784	4400	3719	3456	of which 1st grade
Absolwenci	5381	4464	4145	.	Graduates
w tym kobiety	3324	2915	2638	.	of which females

a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 196.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary general secondary schools; see general notes item 6 on page 196.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 /142/. **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	48	10	5	5	Schools
Oddziały	250	27	11	5	Sections
Uczniowie	6623	700	284	129	Students
w tym kobiety	3816	521	206	97	of which females
w tym I klasa	1983	162	–	–	of which 1st grade
Absolwenci	2292	247	138	.	Graduates
w tym kobiety	1332	197	103	.	of which females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str.196.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes item 6 on page 196.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 /143/. **TECHNIKA^a ORAZ SZKOŁY ARTYSTYCZNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE^b**
DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b
FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	71	55	53	53	Schools
Oddziały	515	621	588	578	Sections
Uczniowie	13264	14904	14280	14202	Students
w tym kobiety	5122	6231	6146	6338	of which females
w tym I klasa	4332	4017	4076	4031	of which 1st grade
Absolwenci	2580	3739	3274	.	Graduates
w tym kobiety	1010	1563	1387	.	of which females

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str.196. ^b Dające uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools; see general notes item 6 on page 196. ^b Leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 /144/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a ORAZ SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH**
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH^b DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a
AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b FOR YOUTH (excluding special schools)
BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^c FIELDS OF EDUCATION ^c	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM	13264	14904	14280	14202	2580	3739	3274
TOTAL							
Artystyczne	265	268	301	328	49	48	47
Arts							
Społeczne	2572	1948	1547	1480	544	526	443
Social and behavioural science							
Ekonomiczne i administracyjne	1786	1589	1838	2048	387	263	313
Business and administration							

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Dające uprawnienia zawodowe. ^c Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

^a Including supplementary technical secondary schools. ^b Leading to professional certification. ^c According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 21 /144/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a ORAZ SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH^b DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^c FIELDS OF EDUCATION ^c	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
Fizyczne ^d Physical sciences ^d	–	40	85	92	–	–	14
Informatyczne Computing	330	2146	2115	2061	–	573	482
Inżynieryjno-techniczne Engineering and engineering trades	3811	3034	2917	2997	876	766	644
Produkcji i przetwórstwa Manufacturing and processing	562	219	214	260	157	41	30
Architektury i budownictwa Architecture and building	1394	1756	1533	1360	230	480	372
Rolnicze, leśne i rybactwa Agriculture, forestry and fishery	366	927	732	644	55	306	218
Weterynaryjne Veterinary	74	85	87	87	–	18	22
Medyczne Health	–	–	–	26	–	–	–
Usług dla ludności Personal services	1714	2716	2779	2680	239	675	655
Usług transportowych Transport services	144	107	123	139	16	14	29
Ochrony środowiska Environmental protection	246	69	9	–	27	29	5

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. b Dające uprawnienia zawodowe. c Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). d Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools. b Leading to professional certification. c According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). d Among others: physics, chemistry, geology.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 /145/. **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIE DAJĄCE UPRAWNIEŃ ZAWODOWYCH ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	16	19	18	18	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów arty- stycznych	16	19	18	18	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	2275	1740	1628	1623	Pupils
w tym kobiety	1412	1086	1004	1038	of which females
Absolwenci	345	208	190	.	Graduates
w tym kobiety	206	146	107	.	of which females

TABL. 22 /145/. **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	4	4	5	5	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów arty- stycznych	2	2	2	2	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	576	526	522	558	Students
w tym kobiety	403	352	347	384	of which females
Absolwenci	95	74	69	.	Graduates
w tym kobiety	67	58	45	.	of which females

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 /146/. **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	104	64	57	54	Schools
Oddziały	342	292	287	241	Sections
Uczniowie	7247	6228	6824	5325	Students
w tym kobiety	4064	4252	4922	3860	of which females
Absolwenci	2484	1925	2055	.	Graduates
w tym kobiety	1663	1414	1526	.	of which females

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 /147/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM	7247	6228	6824	5325	2484	1925	2055
TOTAL							
w tym: of which:							
Pedagogiczne	1293	439	333	138	382	102	111
Education science and teacher training							
Artystyczne	100	–	306	220	53	–	169
Arts							
Społeczne	412	234	68	43	156	71	56
Social and behavioural science							

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 24 /147/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
Ekonomiczne i administracyjne <i>Business and administration</i>	782	1552	1659	1310	257	295	355
Informatyczne <i>Computing</i>	1215	510	466	386	340	120	93
Inżynieryjno-techniczne <i>Engineering and engineering trades</i>	52	52	48	5	3	15	28
Architektury i budownictwa <i>Architecture and building</i>	68	55	44	–	30	37	33
Rolnicze, leśne i rybactwa <i>Agriculture, forestry and fishery</i>	197	325	169	38	8	114	129
Weterynaryjne <i>Veterinary</i>	–	32	116	45	–	9	58
Medyczne <i>Health</i>	539	929	1091	1109	341	399	433
Opieki społecznej <i>Social services</i>	448	245	201	189	208	153	100
Usług dla ludności <i>Personal services</i>	1508	760	853	645	493	330	254
Ochrony i bezpieczeństwa <i>Security services</i>	633	928	1274	1103	213	209	236

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 /148/. **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005/06	6	1611	37187	7982	TOTAL
2010/11	6	1688	38301	11297	
2012/13	6	1643	32513	10498	
2013/14	6	1569	28643	.	
Uniwersytety	1	712	11721	4490	Universities
Wyższe szkoły techniczne	1	521	9339	2614	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne	1	80	3408	1734	Academies of economics
Pozostałe szkoły wyższe	3	256	4175	1660	Others

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 198. b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 14 on page 198. b According to type of school – for 2012/13 academic year.

TABL. 26 /149/. **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKOŁY TYPE OF SCHOOLS	Ogółem Grand total	W tym kobiety of which females	Z ogółem na studiach Of total at study forms				
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	2005/06	37187	20639	20131	10950	17056	9689
TOTAL	2010/11	38301	23628	21512	13026	16789	10602
	2012/13	32513	19815	20821	12663	11692	7152
	2013/14	28643	17360	19349	11781	9294	5579
Uniwersytety		11721	8732	9117	6632	2604	2100
<i>Universities</i>							
Wyższe szkoły techniczne		9339	3665	7139	3054	2200	611
<i>Technical universities</i>							
Wyższe szkoły ekonomiczne		3408	2136	162	86	3246	2050
<i>Academies of economics</i>							
Pozostałe szkoły wyższe		4175	2827	2931	2009	1244	818
<i>Others</i>							

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic years concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 27 /150/. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKOŁY TYPE OF SCHOOLS	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z ogółem na studiach Of total at study forms				
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	2005/06	7982	5042	3614	2103	4368	2939
TOTAL	2010/11	11297	7753	5546	3645	5751	4108
	2012/13	10498	7191	5920	3934	4578	3257
Uniwersytety		4490	3490	3088	2339	1402	1151
<i>Universities</i>							
Wyższe szkoły techniczne		2614	1164	1854	858	760	306
<i>Technical universities</i>							
Wyższe szkoły ekonomiczne		1734	1220	62	41	1672	1179
<i>Academies of economics</i>							
Pozostałe szkoły wyższe		1660	1317	916	696	744	621
<i>Others</i>							

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic years concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 /151/. **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06 ^b	2010/11	2012/13	2013/14
	ogółem total				w tym kobiety of which females			
OGÓŁEM TOTAL	1611	1688	1643	1569	641	702	707	691
Profesorowie Professors	408	438	448	431	78	101	113	118
w tym z tytułem naukowym profesora of which titled only	156 ^c	184	183	179	17 ^c	31	29	37
Docenci Assistant professors	3	2	3	2	–	1	1	–
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)	–	–	–	–	–	–	–	–
Adiunkci Tutors	609	722	667	645	263	325	317	307
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)	16	35	41	41	5	12	15	14
Asystenci Assistant lecturers	307	205	182	162	164	103	88	78
Pozostali Others	284	321	343	330	136	172	188	188

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 198. b Pełnozatrudnieni. c Bez szkół wyższych zawodowych.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 14 on page 198. b Full-time employed. c Excluding higher vocational schools. d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 29 /152/. **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM 2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	40 188 337 545	27 81 167 294	11 11 86 .	6 7 50 .	TOTAL
studia: stacjonarne niestacjonarne	410 135	220 74	57 29	34 16	full-time programmes part-time programmes
Uniwersytety	209	140	60	36	Universities
Wyższe szkoły techniczne	93	26	1	–	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne	237	126	25	14	Academies of economics
Pozostałe szkoły wyższe.....	6	2	–	–	Others

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b According to study forms and type of school – for 2012/13 academic year.

TABL. 30 /153/. **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SŁUCHACZE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH ^a STUDENTS OF POSTGRADUATE STUDIES ^a					
OGÓŁEM	2191	3131	2741	2764	TOTAL
w tym kobiety	1723	2454	2248	2273	of which females
Uniwersytety	1223	1400	861	635	Universities
Wyższe szkoły techniczne	218	280	188	152	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne	174	353	389	553	Academies of economics
Pozostałe szkoły wyższe	576	1098	1303	1424	Others
WYDANE ŚWIADECTWA SŁUCHACZOM STUDIÓW PODYPLOMOWYCH CERTIFICATES ISSUED TO STUDENTS OF POSTGRADUATE STUDIES					
OGÓŁEM	1494	2470	2255	.	TOTAL
w tym kobiety	1170	2029	1873	.	of which females
Uniwersytety	540	1095	495	.	Universities
Wyższe szkoły techniczne	190	171	165	.	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne	165	274	323	.	Academies of economics
Pozostałe szkoły wyższe	599	930	1272	.	Others
UCZESTNICY STUDIÓW DOKTORANCKICH STUDENTS OF DOCTORAL STUDIES					
OGÓŁEM	359	373	468	548	TOTAL
w tym kobiety	151	154	219	263	of which females
Uniwersytety	270	260	346	414	Universities
Wyższe szkoły techniczne	89	113	122	134	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne	–	–	–	–	Academies of economics
Pozostałe szkoły wyższe	–	–	–	–	Others

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 31 /154/. **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	słuchacze studiów podyplomowych ^b studies of postgraduate studies ^b				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies		
OGÓŁEM	2191	3131	2741	2764	1494	2470	2255
TOTAL							
w tym: of which:							
Pedagogiczne	1265	1442	1604	1732	684	1088	1471
Education science and teacher training							
Humanistyczne ^c	178	114	145	145	182	63	35
Humanities ^c							
Społeczne	272	106	92	62	53	57	55
Social and behavioural science							
Ekonomiczne i administracyjne	171	1003	519	435	226	1019	444
Business and administration							

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. c Łącznie z teologią.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. c Including theology.

TABL. 31 /154/. **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	słuchacze studiów podyplomowych ^b studies of postgraduate studies ^b				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies		
Biologiczne ^c Life science ^c	-	22	22	12	17	11	-
Fizyczne ^d Physical science ^d	61	30	81	64	34	8	32
Inżynieryjno-techniczne Engineering and engineering trades	27	69	64	48	12	33	31
Medyczne Health	27	33	17	15	-	17	16

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. c, d Między innymi: c – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, d – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. c, d Among others: c – biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, d – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 32 /155/. **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoly Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Gimnazja Lower secondary schools	2005/06	7	29	770	130	214	39
	2010/11	9	33	849	162	236	51
	2012/13	8	34	639	135	256	63
	2013/14	10	33	629	126	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe Basic vocational schools	2005/06	7	18	351	48	138	17
	2010/11	7	19	287	44	46	7
	2012/13	6	11	172	27	67	16
	2013/14	5	5	54	4	.	.
Licea ogólnokształcące ^a General secondary schools ^a	2005/06	67	180	4167	1814	1366	640
	2010/11	73	210	5854	2730	1710	947
	2012/13	91	234	6050	2910	1750	904
	2013/14	69	225	5965	2697	.	.
Licea profilowane Specialized secondary schools	2005/06	13	48	1396	593	236	115
	2010/11	9	49	891	367	307	148
	2012/13	7	24	276	141	120	60
	2013/14	5	9	87	53	.	.
Technika ^b Technical secondary schools ^b	2005/06	49	94	2175	656	892	303
	2010/11	21	54	1016	152	273	40
	2012/13	16	43	663	68	139	23
	2013/14	10	27	191	22	.	.

a, b Łącznie z: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 33 /156/. **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Placówki	474	454	458	471	Establishments
miasta	160	167	179	187	urban areas
wieś	314	287	279	284	rural areas
Przedszkola	364	343	347	356	Nursery schools
w tym specjalne	3	4	4	5	of which special
miasta	150	152	158	163	urban areas
wieś	214	191	189	193	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	110	108	99	99	Pre-primary sections of primary schools
Punkty przedszkolne	-	3	12	16	Pre-primary points
Miejsca:					Places:
Przedszkola	28017	28091	28859	29485	Nursery schools
w tym specjalne	59	48	40	41	of which special
miasta	16287	17216	18073	18382	Urban areas
wieś	11730	10875	10786	11103	Rural areas
Punkty przedszkolne	-	60	274	448	Pre-primary points
Dzieci	26085	28573	30456	31246	Children
miasta	14950	17243	18278	18537	urban areas
wieś	11135	11330	12178	12709	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	9109	7121	7366	7403	of which aged: 6
5 lat	7101	7692	8252	8895	5
Przedszkola	23633	25672	27167	27655	Nursery schools
w tym specjalne	46	36	36	38	of which special
miasta	14673	16815	17714	17861	urban areas
wieś	8960	8857	9453	9794	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	8003	6155	6386	6344	of which aged: 6
5 lat	6419	6910	7359	7892	5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	2452	2847	3074	3245	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	1106	966	957	1019	of which aged 6
Punkty przedszkolne	-	54	215	346	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3-6 lat	682	788	793	815	3-6
3-5	594	766	779	810	3-5
6 lat	927	859	840	828	6
5 lat	732	886	922	922	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3-6 lat	617	707	708	721	3-6
3-5 lat	546	696	701	725	3-5
1 przedszkole	65	75	78	78	Nursery school
100 miejsc	84	91	94	94	100 places

U w a g a. W latach szkolnych 2010/11 i 2012/13 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględnione wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. In the 2010/11 and 2012/13 school years excluding pre-primary education in the units performing health care activities, in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112 poz. 654) z późniejszymi zmianami, która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarzek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

3. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Dane o osobach **posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego** podaje się na podstawie centralnych rejestrów osób posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WORK ACTIVITIES

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

2. The Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112 item. 654) with later amendments, replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Presented in the section data (for 2011– health care institutions) performing medical activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals – general, mental and health resorts, chronic medical care homes, nursing homes,, hospices, detoxification centres addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry and sanatoria).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

3. Data regarding **medical personnel** concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

Data about **persons with the right to practise medical profession** are quoted on the basis of central registries of persons entitled to practice medical profession conducted by supreme councils of the following professional self-governments:

prowadzonych przez naczelne rady samorządów zawodowych: lekarzy i lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych oraz farmaceutów.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

4. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779) z późniejszymi zmianami.

5. **Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów** w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

6. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

7. Dane o łózkach w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **łózkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

Dane o łózkach na oddziałach:

- wewnętrznych obejmują łóżka na oddziałach kardiologicznych;
- chirurgicznych obejmują chirurgię ogólną, dziecięcą, szcękową, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiochirurgię, a także urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym;
- zakaźnych obejmują łóżka na oddziałach obserwacyjno-zakaźnych,
- psychiatrycznych – łóżka na oddziałach leczenia uzależnień;
- gruźlicy i chorób płuc – łóżka na oddziałach pulmonologicznych.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594).

8. Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

9. **Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

10. **Lecznictwo uzdrowiskowe** obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych

doctors and dentists, nurses and midwives and pharmacists.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

4. **Data on doctor specialist and dental specialist** concerns doctors with grade II specialization and since 2005 with specialist title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Ministry of Health, dated 20 X 2005 on Doctors and Dentist Specialization (Journal of Laws No. 213, item 1779) with later amendments.

5. **Consultations provided by doctors and dentists** are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

6. **Data on hospitals** comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

7. **Data regarding beds in in-patient health care units** concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

Data regarding beds in:

- *internal wards are given together with beds in cardiology wards;*
- *surgical wards are given together with general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, maxillo-facial, cardiosurgery and urology;*
- *infectious disease wards are given together with beds in communicable disease wards;*
- *psychiatric wards are given together with beds in addiction recovery wards;*
- *tubercular wards are given together with beds in pulmonology wards.*

In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 594).

8. **Data regarding psychiatric hospitals** do not include psychiatric wards in general hospitals.

9. **Chronic medical care homes and nursing homes** provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

10. **Health resort treatment** includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the

surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

11. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

12. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

13. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podano zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” (X Rewizja), obowiązującą od 1997 r.

Obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w kraju.

14. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. 2011 Nr 45 poz. 235) z późniejszymi zmianami opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

15. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, począwszy od danych za 2012 r., prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 135).

16. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,

healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

11. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

12. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

13. Data concerning incidence of infectious diseases is given in accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems" obligatory since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

Includes all cases registered in the country.

14. According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws No. 45 item 235) with later amendments care can be organized in nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.

15. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 135).

16. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialist centre** – organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carries out motivating and socio-therapeutic activities,

- 4) w **połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom, m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

17. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) **rodziny zastępcze:**

- a) spokrewnione,
- b) niezawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa),
- c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa); w tym:
 - zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami,
 - zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
 - zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonują nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.).

- 2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie, może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

18. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:

- 4) **in a combination of the forms**, i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

17. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, health-care, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

1) **foster families:**

- a) related,
- b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings)
- c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
 - professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493) with later amendments,
 - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments), underage mothers with children.
 - professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 XII 2014);

- 2) **foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

18. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) **care and education centre**, which shall be exercised in the form of:

- a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
- c) **socjalizacyjny** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.
- a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
- b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.
- c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
- d) **a specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,
- 2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time.
- 3) **pre-adoptive intervention centre** – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

19. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 182 z późniejszymi zmianami).

20. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasilek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasilek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasilek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

19. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local self government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182 with later amendments).

20. Data on social welfare benefits are presented according to the Act on Social Assistance of 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs.

The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 /157/. **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Lekarze	1895	1886	Doctors
w tym kobiety	912	945	of which women
Lekarze dentyści	300	289	Dentists
w tym kobiety	219	195	of which women
Farmaceuci	573	579	Pharmacists
w tym kobiety	448	454	of which women
Pielęgniarki	5844	5239 ^b	Nurses
Położne	536	621 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	558	576 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	227	177	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 227; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^{b-d} W tym magistrzy: ^b – pielęgniarstwa – 225, ^c – położnictwa – 30, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 376. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 227; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local self-government administration and National Health Fund. ^{b-d} Of which masters: ^b – of nursing – 225, ^c – of midwifery – 30, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 376. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 /158/. **LEKARZE SPECJALIŚCI^a**

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE	1268	1239	DOCTORS
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	81	79	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	215	205	Surgery ^b
Chorób płuc	52	44	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	167	154	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	19	18	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	46	45	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	119	112	General practitioners
Neurologii ^{cd}	53	55	Neurology ^{cd}
Okulistyki	42	40	Ophthalmology
Onkologii ^e	5	5	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	37	39	Otolaryngology ^{cf}
Pedriatrii	71	66	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	103	95	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	48	55	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	21	34	Radiology and diagnostic imaging ^g

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 228 oraz notka a do tabl. 1 na str. 233. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^{d-g} Także: ^d – neuropatologii, ^e – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, ^f – otorynolaryngologii, ^g – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

^a See general notes, item 4 on page 228 and footnote a to the table 1 on page 233. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists. ^{d-g} Also: ^d – neuropathology, ^e – oncological pathology, children's oncology and haematology, ^f – otorynolaryngology, ^g – oncological radiotherapy and children's radiology.

TABL. 2 /158/. LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	66,9	65,7	SPECIALISTS (in % of total doctors)
LEKARZE DENTYŚCI	70	69	DENTISTS
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			<i>of which dentists with specialization:</i>
Chirurgii stomatologicznej	8	12	<i>Oral surgery</i>
Chirurgii szczękowej.....	2	2	<i>Maxillo surgery</i>
Ortodoncji	19	16	<i>Orthodontics</i>
Periodontologii (paradontologii)	5	6	<i>Periodontology (paradontics)</i>
Protetyki stomatologicznej	24	19	<i>Dental prosthetics</i>
Stomatologii dziecięcej	2	2	<i>Children's dentistry</i>
Stomatologii zachowawczej	10	12	<i>Restorative dentistry</i>
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyistów)	23,3	23,9	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 228 oraz notka a do tabl. 1 na str. 233.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 4 on page 228 and footnote a to the table 1 on page 233.

SOURCE: Data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 /159/. AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^aOUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	518	520	<i>Out-patients departments (as of 31 XII)</i>
miasta	370	374	<i>urban areas</i>
wieś	148	146	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII) ..	287	277	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta	219	211	<i>urban areas</i>
wieś	68	66	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	6770,7	6989,5	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
miasta	5549,8	5758,8	<i>urban areas</i>
wieś	1220,9	1230,7	<i>rural areas</i>
lekarskie	6159,5	6346,2	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	2132,8	2207,5	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	611,2	643,3	<i>stomatological</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 227. b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego

a See general notes, item 1 on page 227. b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or health care facilities. c Including consultations paid by patients (non-public funds).

SOURCE: data the Ministry of Health, the Ministry of Interior and the Central Statistical Office.

TABL. 4 /160/. **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII			
<i>FACILITIES – as of 31 XII</i>			
Szpital ogólny ^b	28	28	General hospitals ^b
Szpital psychiatryczny	3	3	Psychiatric hospital
Ośrodek leczenia alkoholowego	1	1	Detoxification centres
Ośrodek rehabilitacyjny dla narkomanów ...	–	–	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	1	1	Regional centres of forensic psychiatry
Zakład opiekuńczo-leczniczy ^c	20	20	Chronic medical care homes ^c
Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy ^c	–	–	Nursing homes ^c
Hospicja	5	3	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	–	–	sanatoria
szpitale	–	–	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII			
<i>BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII</i>			
Szpital ogólny ^d	4973	4930	General hospitals ^d
Szpital psychiatryczny	832	799	Psychiatric hospital
Ośrodek leczenia alkoholowego	93	85	Detoxification centres
Ośrodek rehabilitacyjny dla narkomanów ...	–	–	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	75	75	Regional centres of forensic psychiatry
Zakład opiekuńczo-leczniczy ^c	934	987	Chronic medical care homes ^c
Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy ^c	–	–	Nursing homes ^c
Hospicja	67	42	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	–	–	sanatoria
szpitale	–	–	hospitals
LECZENIE			
<i>IN-PATIENTS</i>			
Szpital ogólny ^e	165225	172506	General hospitals ^e
Szpital psychiatryczny	13615	14341	Psychiatric hospital
Ośrodek leczenia alkoholowego	1037	1055	Detoxification centres
Ośrodek rehabilitacyjny dla narkomanów ...	–	–	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	80	97	Regional centres of forensic psychiatry
Zakład opiekuńczo-leczniczy ^c	1797	1953	Chronic medical care homes ^c
Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy ^c	–	–	Nursing homes ^c
Hospicja	944	404	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze:			Health resort treatment patients:
sanatoria	–	–	sanatoria
szpitale	–	–	hospitals

a Patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 227. b Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 228. c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

a See general notes, item 1 on page 227. b See general notes, item 6 on page 228. c Including psychiatric types facilities. d Including beds and incubator for newborns. e Excluding inter-ward patient transfer.

Source: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 /161/. SZPITALI OGÓLNE^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Szpitali ogólne (stan w dniu 31 XII)	28	28	General hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	4973	4930	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	49,2	49,1	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	986*	979	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	143	160	of which cardiological ^b
chirurgicznych	1126	1090	surgical
pediatrycznych	293	293	paediatric
ginekologiczno-położniczych	464	464	gynaecological-obstetric
onkologicznych	100	100	oncological
intensywnej terapii	71	75	intensive therapy
zakaźnych	55*	55	communicable
gruźlicy i chorób płuc	385	385	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	48	48	dermatological
neurologicznych	71	71	neurological
psychiatrycznych	85	87	psychiatric
Leczeni ^c w tys.	165,2	172,5	In-patients ^c in thous.
w tym na oddziałach ^d :			of which in specified wards ^d :
chorób wewnętrznych	46,7*	48,0	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	11,4	12,8	of which cardiological ^b
chirurgicznych	45,3	46,0	surgical
pediatrycznych	12,1	12,9	paediatric
ginekologiczno-położniczych	25,2	25,3	gynaecological-obstetric
onkologicznych	4,5	8,2	oncological
intensywnej terapii	2,1	2,0	intensive therapy
zakaźnych	2,2*	2,3	communicable
gruźlicy i chorób płuc	11,8	12,0	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	1,0	1,0	dermathological
neurologicznych	2,7	2,8	neurological
psychiatrycznych	1,0	1,1	psychiatric
Wypisani w tys.	158,6	166,4	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	4,3	4,1	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	1895	1976	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^e	40,2*	42,3	bed ^e
Przeciętny pobyt chorego w dniach	6,3	6,0	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	240	243	Average bed use in days

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 oraz ust. 7 na str. 228. b Łącznie z oddziałami intensywnej opieki kardiologicznej. c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. d Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych. e Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 6 and item 7 on page 228. b Including intensive cardiological care wards including. c Excluding inter-ward patient transfer. d Including inter-ward patient transfer. e Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 /162/. RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a
 Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST-AID^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	.	41	41	42	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	25	24	24	basic
specjalistyczne	16	17	18	specialist
Szpitalne oddziały ratunkowe	5	5	6	7	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	7	3	4	3	Admission-rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	–	–	–	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	66,3	65,8	63,9	62,1	in thousands
na 1000 ludności	63,1	64,6	63,2	61,7	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	67,0	66,3	67,5	62,4	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat	3,5	2,8	2,6	2,7	children and youth at the age of 0–18
w wieku 65 lat i więcej	.	26,7	28,6	23,4	aged 65 and more
na 1000 ludności	63,9	65,0	66,6	61,9	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 229. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. d W ciągu roku.

a See general notes, item 11 on page 229. b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7 /163/. APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a
 Stan w dniu 31 XII
PUBLIC PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Apteki	263	279	303	308	Pharmacies
w tym prywatne	263	279	303	308	of which private
w tym na wsi	51	51	52	52	of which in rural areas
Punkty apteczne	27	38	42	47	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	27	38	42	47	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3612	3209	2928	2829	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	6361	5442	5133	4858	of which in rural areas
1 aptekę	3983	3646	3334	3261	pharmacy
w tym na wsi	9729	9496	9278	9249	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	461	474	536	535	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 229.

a See general notes, item 12 on page 229.

TABL. 8 /164/. KRWIODAWSTWO^a
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	4	4	4	4	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	11,9	14,8	14,8	15,7	Blood donors in thous.
w tym honorowi	11,9	14,8	14,8	15,7	of which honorary blood donors

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior.

TABL. 8 /164/. **KRWIODAWSTWO^a (dok.)**
BLOOD DONATION^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	21,2	27,4	29,7	28,9	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	21,6 ^c	29,2	29,6	28,5	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d in thous.

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP). d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP). d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

Source: Data of the National Blood Centre.

 TABL. 9 /165/. **ZACHOROWANIA NA NIKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	214	132	155	167	20,4	13,0	15,3	16,6	Tuberculosis
Tęžec	1	1	–	–	0,1	0,1	–	–	Tetanus
Krztusiec	77	8	58	14	7,3	0,8	5,7	1,4	Whooping cough
Odra	–	–	–	–	–	–	–	–	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	4	2	2	–	0,4	0,2	0,2	–	type A
typ B	49	122	40	42	4,7	12,0	4,0	4,2	type B
typ C	30	85	80	48	2,9	8,3	7,9	4,8	type C
Różyczka	160	428	109	952	15,2	42,0	10,8	94,5	Rubella
AIDS ^a	2	6	3	3	0,2	0,6	0,3	0,3	AIDS ^a
Salmonellozy	297	154	129	123	28,3	15,1	12,7	12,2	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	3	–	–	3	0,3	–	–	0,3	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	38	4	13	12	3,6	0,4	1,3	1,2	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	225	740	800	895	135,5	385,4	452,7	522,0	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	270	417	743	1044	25,7	40,9	73,4	103,7	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	29	27	19	17	2,8	2,7	1,9	1,7	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	31	84	58	56	3,0	8,2	5,7	5,6	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	20	8	12	9	1,9	0,8	1,2	0,9	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyuszniczy nagminne)	2211	94	91	93	210,7	9,2	9,0	9,2	Mumps
Włośnica	–	–	–	–	–	–	–	–	Trichinellosis
Grypa ^c	25045	26370	23032	55807	2386,3	2589,0	2275,2	5541,9	Influenza ^c
Choroby weneryczne	40	24	7	53	3,8	2,4	0,7	5,3	Veneral diseases
Szczepieni przeciw wściekliznie	136	110	116	121	13,0	10,8	11,5	12,0	Rabies vaccinations

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Łącznie z podejrzanymi zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health - NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 /166/. **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Żłobki	13	12	34	40	Nurseries
w tym publiczne	13	12	.	.	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	10	11	9	8	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	4	7	Children's clubs
w tym publiczne	of which public
Miejsca w tys.	1,0	1,2	2,0	2,5	Places in thous.
w żłobkach	1,0	1,2	2,0	2,3	in nurseries
w klubach dziecięcych	0,0	0,2	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.	1,7	2,0	2,9	3,5	Children staying (during the year) in thous.
w żłobkach	1,7	2,0	2,9	3,4	in nurseries
w klubach dziecięcych	0,0	0,1	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecię- cych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	79,5	80,6	146,7	188,4	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and chil- dren's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	35,2	42,9	70,7	86,6	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	84,4	102,2	94,4	90,3	per 100 places

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children - including nursery wards.

TABL. 11 /167/. **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	placówki ^a centres ^a				wychowankowie w tys. residents in thous.				
OGÓŁEM	113	122	101	90	4,4	4,1	3,2	2,8	TOTAL
Opiekuńcze	86	97	86	72	3,2	3,1	2,4	1,9	General care
Specjalistyczne	27	25	12	13	1,1	1,0	0,6	0,7	Specialized
Praca podwórkowa	-	-	.	.	-	-	Street work
W połączonych formach	3	5	.	.	0,2	0,2	In a combination of the forms

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

TABL. 12 /168/. **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	1044	1057	1072	1026	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	878	850	708	667	<i>Related to the child</i>
dzieci ^b	1251	1230	927	853	<i>children^b</i>
Niezawodowe	157	180	332	331	<i>Non-professional foster families</i>
dzieci ^b	278	325	463	443	<i>children^b</i>
Zawodowe ^c	9	27	32	28	<i>Professional foster families^c</i>
dzieci ^b	30	102	146	101	<i>children^b</i>
Rodzinne domy dziecka	7	18	<i>Foster homes</i>
dzieci ^d	39	108	<i>children^d</i>

a Od 2012 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. d W wieku do 25 lat.

a Since 2012 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. c Until 2011 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 13 /169/. **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a****INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	placówki ^b <i>centres^b</i>				wychowankowie ^b <i>residents^b</i>				wolontariusze <i>volunteers</i>			
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	17	17	19	19	565	521	498	552 ^c	65	61	61	46
<i>Care and education centres</i>												
interwencyjne	–	–	2	1	–	–	25	15	–	–	–	–
<i>intervention</i>												
rodzinne	1	1	1	–	7	3	2	–	–	–	–	–
<i>family</i>												
socjalizacyjne	10	11	14	16	409	340	425	474	55	60	61	45
<i>socialization</i>												
specjalistyczno-terapeutyczne	1	1	.	.	8	20	.	.	–	–
<i>specialist therapy</i>												
łącznie zadania placówek ^d	6	5	1	1	149	178	38	43	10	1	–	1
<i>combining tasks of the centres^d</i>												
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne	–	–	.	.	–	–	.	.	–	–
<i>Regional care and therapy centres</i>												
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	–	–	.	.	–	–	.	.	–	–
<i>Pre-adoptive intervention centres</i>												

a Patrz uwagi ogólne, ust. 18 na str. 230. b Stan w dniu 31 XII. c W tym 12 wychowanków w wieku 0–3 lata i 35 w wieku 4–6 lat oraz 17 sierot i 59 niepełnosprawnych. d Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 18 on page 230. b As of 31 XII. c Of which 12 residents at age 0–3 and 35 at age 4–6, 17 orphans and 59 disabled. d Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14 /170/. **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	45	49	49	49	Homes and facilities (excluding subbranches)
Miejsca^a	3676	3538	3791	3805	Places^a
na 10 tys. ludności	35,1	34,8	37,5	37,9	per 10 thous. population
Mieszkańcy^a	3533	3711	3713	3696	Residents^a
w tym kobiety	1530	1505	1783	1758	of which women
w tym do 18 lat	50	69	198	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	789	748	936	855	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	33,7	36,5	36,8	36,8	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	76	323	263	174	Persons awaiting a place

a Łącznie z filiami.

a Including branches.

TABL. 15 /171/. **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG GRUP****MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^a	45	49	49	49	Homes and facilities (excluding branches)^a
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	8	18	19	19	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy	8	7	5	6	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	5	7	8	8	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	6	5	6	6	Children and young mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	5	5	3	3	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	-	2	2	2	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	3	4	4	4	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	10	10	8	8	Homeless
Inne osoby	-	-	3	3	Other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^b	3533	3711	3713	3696	Residents in homes and facilities^b
dla:					for:
Osób w podeszłym wieku	593	1027	1039	1030	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorych	554	531	312	314	Chronically ill with somatic disorders
Dorostych niepełnosprawnych intelektualnie	546	405	453	549	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	512	313	415	308	Children and young mentally retarded

a W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. b Łącznie z filiami.

a In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. b Including branches.

TABL. 15 /171/. **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES BY GROUPS OF RESIDENTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkańcy w domach i zakładach^a (dok.)					Residents in homes and facilities^a (cont.)
dla:					for:
Przewlekłe psychicznie chorych	677	662	767	768	Chronically mentally ill
Niepelnospawnych fizycznie	-	98	94	92	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	204	157	178	177	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	447	518	431	400	Homeless
Innych osób	-	-	24	58	Other persons

a Łącznie z filiami.
a Including branches.

TABL. 16 /172/. **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
Stan w dniu 31 XII
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION	
O G Ó Ł E M	2005 2010 2012 2013	58610 42957 38782 41084	74458,4 91930,0 78064,0 91575,9	T O T A L
Pomoc pieniężna	42686	68066,6	Monetary assistance	
w tym:			of which:	
Zasilek stały	4201	17578,8	Permanent benefit	
Zasilek okresowy	14441	32858,9	Temporary benefit	
Zasilek celowy	23942	17276,1	Appropriated benefit	
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	78	277,3	Assistance to reach self-dependence and to continue education	
Pomoc niepieniężna	19212	23509,3	Non-monetary assistance	
w tym:			of which:	
Schronienie	410	1299,3	Shelter	
Posiłek	16326	11109,3	Meal	
Ubranie	46	10,5	Clothing	
Sprawienie pogrzebu	115	246,6	Burial	
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2299	10794,9	Attendance services and specialized attendance services	
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	16	48,6	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 232. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 20 on page 232. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of Opolskie Voivodship Office.

DZIAŁ XII KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

4. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

5. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

6. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

7. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie badania cyklicznego przeprowadzane go co dwa lata, od 2011 r. – na podstawie sprawozdawczości rocznej.

CHAPTER XII CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute **the collection** of public libraries.

A borrower is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as **exhibits** in museums.

5. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

6. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- **entertainment activities**.

7. Information concerning the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** was compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years, since 2011 – on the basis on annual reporting data.

8. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **miniplexy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multiplexy** – posiadające 8 sal i więcej.

9. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odborników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmujące obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościńce).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, zakłady uzdrowiskowe, pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki rekreacyjnosportowe itp.).

3. W informacjach o **obiekтах i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielo-

8. *Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital). Among indoor cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.*

9. *Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (UE) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

2. **Tourist accommodation facilities** include tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar establishments and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Hotels and similar establishment covers hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road house, inns).

Other facilities covers: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments, rooms for rent, agrotourism lodgings and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. *Facilities and places in temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.*

4. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or

nych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pialnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W kategoriach **ćwiczących** oraz **trenerów i instruktorów sportowych** według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl.17/198) jedna osoba może być wykazana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

4. W stosunku do poprzedniej edycji Rocznika prezentowane dane zmieniono, gdyż w ogólnej liczbie ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych w klubach sportowych (tabl.16/197) osoba uprawiająca bądź prowadząca zajęcia w kilku rodzajach sportu jest wykazywana jednokrotnie, zamiast jak dotychczas wielokrotnie.

5. Informacje o wybranych obiektach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzonego co cztery lata.

rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours, snack-bars, etc.

Sport

1. Since 2002 information regarding student sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

2. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

3. In the category of **persons practising sports** as well as **coaches and sports instructors** according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 17/198) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practised or taught.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

4. In comparison to the previous edition of the Yearbook presented data was changed because in the total number of persons practising sports, coaches and sports instructors in sports clubs (table 16/197) a person practising or conducting trainings in several kinds of sports is recognized once, instead of many times, as before.

5. Information on selected sport facilities has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every four years.

Kultura Culture

TABL. 1 /173/. **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Grand total</i>	Wydawnictwa naukowe <i>Scientific publications</i>	Podręczniki dla szkół wyższych <i>University textbooks</i>	Wydawnictwa zawodowe <i>Professional publications</i>	Podręczniki szkolne <i>School textbooks</i>	Wydawnictwa popularne <i>Popular science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>	
								razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i młodzieży <i>of which for children and youth</i>
Tytuły <i>Titles</i>	2005	153	93	23	4	3	21	9	–
	2010	305	181	19	4	12	61	28	2
	2012	373	219	21	3	4	93	33	3
	2013	337	155	11	7	12	109	43	4
Nakład w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	76,6	28,4	7,5	5,5	8,0	20,4	6,8	–
	2010	237,4	61,1	6,5	3,5	57,0	92,6	16,7	2,0
	2012	217,3	65,3	6,8	2,9	11,0	99,5	31,8	5,0
	2013	217,3	65,3	6,8	2,9	11,0	99,5	31,8	5,0

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 2 /174/. **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>								nieregularnie <i>irregularly</i>
			w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>				
			6–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 miesiące <i>bimonthly</i>	w kwartale <i>quarterly</i>	w półroczu <i>half-yearly</i>	w roku <i>yearly</i>	
Tytuły <i>Titles</i>	2005	115	1	11	5	29	6	23	3	11	26
	2010	129	1	10	5	27	10	23	9	20	24
	2012	121	1	11	5	30	8	30	3	21	12
	2013	114	1	10	4	34	5	30	4	18	8
Nakład w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	20040,7	14945,0	3814,3	296,4	728,7	54,3	88,1	2,1	5,5	106,3
	2010	17046,3	10461,5	2576,1	805,8	981,6	833,0	441,1	14,6	7,2	925,4
	2012	13694,8	8086,4	3257,6	102,2	1268,9	598,4	346,9	1,6	7,7	25,1
	2013	12863,5	7241,7	3367,0	312,3	1260,3	572,0	91,1	1,2	6,4	11,5

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 3 /175/. **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**

Stan w dniu 31 XII

PUBLIC LIBRARIES (with branches)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL					
Biblioteki	325	318	317	319	Libraries
Punkty biblioteczne	13	18	13	13	Library service points
Księgozbiór w tys. wol.	4200,2	4091,9	3969,3	3978,0	Collection in thous. vol.
Czytelnicy ^a (w ciągu roku) w tys.	170,1	155,2	164,3	161,8	Borrowers ^a (during the year) in thous.
Wypożyczenia ^{ab} (w ciągu roku):					Loans ^{ab} (during the year):
w tysiącach wol.	3351,2	3127,0	3082,8	3055,5	in thousand vol.
na 1 czytelnika w wol.	19,7	20,2	18,8	18,9	per borrower in vol.
w tym WIEŚ of which RURAL AREAS					
Biblioteki	245	241	242	242	Libraries
Punkty biblioteczne	9	14	9	.	Library service points
Księgozbiór w tys. wol.	2108,7	2002,0	1948,6	1915,6	Collection in thous. vol.
Czytelnicy ^a (w ciągu roku) w tys.	54,4	50,2	48,1	47,2	Borrowers ^a (during the year) in thous.
Wypożyczenia ^{ab} (w ciągu roku):					Loans ^{ab} (during the year):
w tysiącach wol.	989,9	885,1	845,4	840,1	in thousand vol.
na 1 czytelnika w wol.	18,2	17,6	17,6	17,8	per borrower in vol.

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; in 2013 assigned with division into urban areas according to the parent entity's registered office. b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 /176/. **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	13	13	14	16	Museums with branches ^a
Muzealia ^a w tys.	115,2	93,1	100,1	102,5	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe	130	141	163	153	Temporary exhibitions
własne ^b	54	60	76	70	own ^b
obce ^c	76	81	87	83	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	194,0	180,4	182,9	196,6	Museum and exhibition visitors in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	83,3	67,3	65,7	56,1	of which primary and secondary school students ^d

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 /177/. GALERIE SZTUKI
ARTS GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
Galerie (stan w dniu 31 XII) Galleries (as of 31 XII)	3	3	3	3	1	2
Wystawy ^a Exhibitions ^a	69	53	43	43	20	23
w tym z zagranicy of which foreign	7	3	7	2	–	2
Ekspozycje ^a Expositions ^a	69	53	43	43	20	23
Zwiedzający w tys. Visitors in thous.	23,5	286,0	255,4	115,3	104,3	11,0

a W kraju.

a In Poland.

TABL. 6 /178/. TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Institucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seats in fixed halls ^a	Przedstawienia i koncerty ^b Performances ^b and concerts	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thous.	
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	2005	3	1726	915	199,5
	2010	3	1755	968	170,7
	2012	3	1715	819	138,6
	2013	3	1938	934	173,3
Teatry Theatres		2	1173	619	85,8
dramatyczne dramatic		1	968	347	61,1
lalkowe puppet		1	205	272	24,7
Teatry muzyczne Music theatres		–	–	4	0,8
Filharmonie Philharmonic halls		1	765	299	75,0
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry Symphonic and chamber orchestras, choirs		–	–	4	2,1
Zespoły pieśni i tańca Song and dance ensembles		–	–	8	9,7
Przedsiębiorstwa estradowe Entertainment enterprises	2005	1	–	38	10,8
	2010	–	–	21	10,4
	2012	1	161*	70	9,4
	2013	1	161	98	14,5

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 7 /179/. **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS, COMMUNITY CENTRES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Instytucje	211	232	209	219	47	172	<i>Institutions</i>
domy kultury	43	46	38	42	12	30	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	45	40	45	43	24	19	<i>cultural centres</i>
kluby	6	7	5	4	4	–	<i>clubs</i>
światlice	117	139	121	130	7	123	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	135	161	193	191	118	73	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	7562	10496	7900	8698	4396	4302	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1130,2	1210,2	853,0	988,1	746,6	241,5	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	101	245	130	218	119	99	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	1610	3321	2440	3856	2149	1707	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	610	1869	1317	2355	1720	635	<i>of which children and youth^a</i>
Zespoły artystyczne	550	577	583	592	365	227	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	7605	9265	8663	9633	6413	3220	<i>Members of artistic ensembles</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	4334	5342	4506	5830	3648	2182	<i>of which children and youth^a</i>
Koła (kluby)	262	297	466	498	267	231	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	5710	6405	10351	10712	6199	4513	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	2601	2424	3709	4181	2503	1678	<i>of which children and youth^a</i>

a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 8 /180/. **KINA STAŁE****FIXED CINEMAS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	14	9	13	14^a	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	14	9	13	14	<i>of which urban areas</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	19	14	22	24	Screens (as of 31 XII)
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	5118	3566	5211	5661	Seats (as of 31 XII)
Seanse:					Screenings:
W liczbach bezwzględnych	16528	14190	17887	25749	<i>In absolute numbers</i>
Na 1 kino	1181	1577	1376	1839	<i>Per cinema</i>
Widzowie:					Audience:
W liczbach bezwzględnych	450794	560744	608832	622918	<i>In absolute numbers</i>
Na 1 kino	32200	62305	46833	44494	<i>Per cinema</i>
Na 1 seans	27	40	34	24	<i>Per screening</i>

a W tym 2 minipleksy.

a Of which 2 miniplexes.

TABL. 9 /181/. **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	55755	74073	86796	81873	TOTAL
Na 1000 ludności	53	73	86	82	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 10 /182/. **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	241,2	193,2	193,0	193,6	230	190	191	193	Radio subscribers
Miasta	140,8	114,2	114,2	114,4	255	214	216	219	Urban areas
Wieś	100,4	79,0	78,8	79,2	202	163	163	165	Rural areas
Abonenci telewizyjni	235,6	188,0	187,5	188,0	225	185	186	187	Television subscribers
Miasta	136,8	110,4	110,1	110,3	248	207	209	211	Urban areas
Wieś	98,8	77,6	77,3	77,7	199	160	160	162	Rural areas

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 11 /183/. **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
OBIEKTY – stan w dniu 31 VII FACILITIES – as of 31 VII					
OGÓŁEM	118^b	111^b	120	136	TOTAL
w tym całoroczne	88	88	97	107	of which open all year
Obiekty hotelowe	46	59	58	63	Hotels and similar facilities
hotele	26	29	36	41	hotels
motele	3	1	1	2	motels
pensjonaty	4	4	2	2	boarding houses
inne obiekty hotelowe	13	25	19	18	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	72 ^b	52 ^b	62	73	Other facilities
domy wycieczkowe	2	2	2	2	excursion hostels
schroniska	1	1	1	1	shelters
schroniska młodzieżowe	11	8	10	10	youth hostels
w tym szkolne schroniska mł- dzieżowe	11	7	9	9	of which school youth hostels
kempingi	5	4	4	5	camping sites
pola biwakowe	–	1	1	1	tent camp sites
ośrodki wczasowe	9	8	7	8	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	11	10	7	5	training-recreational centres
zespoły domków turystycznych	4	4	5	6	complexes of tourist cottages
pokoje gościnne	6	10	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	5	13	agrotourism lodgings
inne obiekty	29	14	14	12	miscellaneous facilities

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings.

TABL. 11 /183/. **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (cd.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
MIEJSCA NOCLEGOWE – stan w dniu 31 VII <i>BED PLACES – as of 31 VII</i>					
OGÓŁEM	7459^b	7765^b	7873	7938	TOTAL
w tym całoroczne	4717	5187	5496	5680	<i>of which open all year</i>
Obiekty hotelowe	2121	2845	2721	2981	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	1375	1564	1884	2174	<i>hotels</i>
motele	132	25	25	74	<i>motels</i>
pensjonaty	121	103	36	36	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	493	1153	776	697	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	5338 ^b	4920 ^b	5152	4957	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	479	474	489	489	<i>excursion hostels</i>
schroniska	55	50	50	50	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	498	383	484	493	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	498	358	459	468	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	1556	1458	842	662	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	–	42	658	658	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	672	582	488	528	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	835	948	813	665	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	327	369	383	398	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	102	164	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	70	200	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	916	614	773	650	<i>miscellaneous facilities</i>

KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW
TOURISTS ACCOMMODATED

OGÓŁEM	189099^b	224531^b	260469	266917	TOTAL
w tym turyści zagraniczni	33043	31155	35222	32624	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	111449	142577	145794	160950	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	84159	96762	108017	127826	<i>hotels</i>
motele	3888	4500	4634	5055	<i>motels</i>
pensjonaty	3148	3094	1615	2093	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	20254	38221	31528	25976	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	77650 ^b	81954 ^b	114675	105967	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	10520	13255	12860	13361	<i>excursion hostels</i>
schroniska	293	900	639	989	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	9597	14641	19235	20521	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	9597	14531	19208	20497	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	5261	7414	4919	6639	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	–	2162	7306	8794	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	5771	6425	6068	4485	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	22585	20851	22991	17437	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	4840	4838	12409	5742	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	862	1231	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	1288	1801	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	18783	11468	26098	24967	<i>miscellaneous facilities</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 /183/. **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
UDZIELONE NOCLEGI <i>NIGHTS SPENT (overnight stay)</i>					
OGÓŁEM	497556^b	552041^b	613049	595441	TOTAL
w tym turystom zagranicznym	72884	71472	81787	74948	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	219472	277371	277687	281473	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	145745	158978	185563	215981	<i>hotels</i>
motele	8198	6181	5759	8329	<i>motels</i>
pensjonaty	11938	13707	5789	7093	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	53591	98505	80576	50070	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	278084 ^b	274670 ^b	335362	313968	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	52699	61003	57558	56007	<i>excursion hostels</i>
schroniska	363	1273	828	1087	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	38422	33188	47432	48353	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzie- zowe	38422	32996	47390	48321	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	17710	17708	11471	19148	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	-	4031	13811	17332	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	25784	23543	20713	20392	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe ..	76231	57748	83300	64182	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	18021	17169	26745	19009	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	2722	4481	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	4167	5156	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	48854	59007	66615	58821	<i>miscellaneous facilities</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 /184/. **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW <i>TOURISTS ACCOMMODATED</i>					
OGÓŁEM	33043^b	31155^b	35222	32624	TOTAL
Obiekty hotelowe	29798	28968	29498	26250	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	26804	24421	26638	23851	<i>hotels</i>
motele	953	304	260	430	<i>motels</i>
pensjonaty	89	53	94	74	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	1952	4190	2506	1895	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	3245 ^b	2187 ^b	5724	6374	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	80	10	25	6	<i>excursion hostels</i>
schroniska młodzieżowe	476	643	3292	3903	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska mło- dzieżowe	476	643	3292	3903	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	706	447	399	466	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	-	87	142	305	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	89	113	42	56	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	309	104	153	109	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	337	183	132	110	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	106	54	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	258	265	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	1248	600	1175	1100	<i>miscellaneous facilities</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 /184/. **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI (dok.)**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
UDZIELONE NOCLEGI <i>NIGHTS SPENT (overnight stay)</i>					
OGÓŁEM	72884^b	71472^b	81787	74948	TOTAL
Obiekty hotelowe	62841	65225	66949	59766	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	54123	50786	58384	54654	<i>hotels</i>
motele	2822	349	302	753	<i>motels</i>
pensjonaty	342	340	604	368	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	5554	13750	7659	3991	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	10043 ^b	6247 ^b	14838	15182	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	115	126	103	6	<i>excursion hostels</i>
schroniska młodzieżowe	1960	1365	6775	6674	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodoziewowe	1960	1365	6775	6674	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	1647	1322	953	1893	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	–	189	370	646	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	558	643	218	350	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1249	213	1297	664	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	1156	397	373	400	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	364	192	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	1008	1049	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	3358	1992	3377	3308	<i>miscellaneous facilities</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 /1/85/. **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych <i>occupancy rate of bed places</i>				stopień wykorzystania pokoi <i>occupancy rate of rooms</i>			
Obiekty hotelowe	28,6	28,2	28,4	27,3	31,3	34,9	36,4	34,8
<i>Hotels and similar facilities</i>								
hotele	29,4	29,6	28,8	28,3	35,9	38,4	37,4	37,5
<i>hotels</i>								
motele	17,0	32,7	23,8	27,7	9,8	34,4	28,3	26,5
<i>motels</i>								
pensjonaty	28,4	41,3	30,5	41,6	16,7	43,9	33,0	40,2
<i>boarding houses</i>								
inne obiekty hotelowe	29,4	24,9	27,8	22,6	25,7	29,1	35,0	25,8
<i>other hotel facilities</i>								
Pozostałe obiekty	22,2	22,6	24,5	24,7	x	x	x	x
<i>Other facilities</i>								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 244.

a See general notes, item 4 on page 244.

TABL. 14 /186/. **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary <i>Bars</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastronomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005 ^a	45	57	26	44	TOTAL
..... 2010 ^a	46	40	26	19	
..... 2012 ^b	51	43	21	16	
..... 2013^b	52	33	16	14	
Obiekty hotelowe	41	21	3	3	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	33	18	2	1	<i>hotels</i>
motele	2	–	–	–	<i>motels</i>
pensjonaty	–	2	–	–	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	6	1	1	2	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	11	12	13	11	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	1	–	1	1	<i>excursion hostels</i>
schroniska	–	1	–	–	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	–	–	4	1	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	–	4	1	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	1	2	–	3	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	–	–	–	2	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	2	2	1	1	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	–	1	5	–	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ...	1	2	–	3	<i>complexes of tourist cottages</i>
pokoje gościnne	6	4	2	–	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	–	–	–	–	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	–	–	–	–	<i>miscellaneous facilities</i>

a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. b Concern establishments having 10 and more bed places.

TABL. 15 /187/. **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kategorie <i>Categories</i>			w trakcie kategoryzacji <i>in the process of the categorisation</i>	
		***	**	*		
Hotele ^a	2005	26	11	6	2	7
<i>Hotels^a</i>	2010	29	17	6	3	3
.....	2012	36	19	10	4	3
.....	2013	41	24	11	4	2
Pokoje ^a	2005	763	412	121	43	187
<i>Rooms^a</i>	2010	816	565	125	63	63
.....	2012	975	643	183	84	65
.....	2013	1098	781	193	84	40
Miejsca noclegowe ^a	2005	1375	697	233	80	365
<i>Bed places^a</i>	2010	1564	1061	238	112	153
.....	2012	1884	1244	354	136	150
.....	2013	2174	1532	402	136	104

a Stan w dniu 31 VII.
a As of 31 VII.

TABL. 15 /187/. **HOTELE WEDŁUG KATEGORII (dok.)**
HOTELS BY CATEGORY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories			w trakcie kategoryzacji in the proc- ess of the categorisa- tion
		***	**	*	
Korzystający z noclegów w tys. 2005	84,2	50,1	12,7	7,4	14,0
Tourists accommodated in thous. 2010	96,8	71,2	12,1	6,4	7,0
..... 2012	108,0	82,1	13,9	7,4	4,7
..... 2013	127,8	101,8	14,5	6,6	5,0
w tym turyści zagraniczni 2005	26,8	20,2	2,3	1,1	3,3
of which foreign tourists 2010	24,4	20,3	1,2	1,4	1,5
..... 2012	26,6	22,2	1,7	1,6	1,2
..... 2013	23,9	20,1	1,6	1,2	1,0
Stopień wykorzystania w %: Occupancy rate in %:					
miejsc noclegowych 2005	29,4	34,3	30,6	33,9	18,6
bed places 2010	29,6	32,6	26,2	27,6	17,5
..... 2012	28,8	32,1	20,1	28,1	20,4
..... 2013	28,3	31,6	18,5	32,6	16,1
pokoje 2005	35,9	43,6	29,2	37,2	22,9
rooms 2010	38,4	43,2	28,5	34,7	21,8
..... 2012	37,4	41,7	24,8	33,2	33,7
..... 2013	37,5	41,6	24,9	36,6	24,9

Sport Sport

TABL. 16 /188/. **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ ^a				
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS ^a				
Jednostki organizacyjne	301	339	303	Organizational entities
Członkowie	10696	13522	13858	Members
Ćwiczący ^b	10189	12554	12370	Persons practicing sports ^b
KLUBY SPORTOWE ^{cd}				
SPORTS CLUBS ^{cd}				
Jednostki organizacyjne	319	382	513	Organizational entities
Członkowie	19790	20597	29042	Members
Ćwiczący	18650	21121	28484	Persons practicing sports
mężczyźni	14236	16854	23672	males
kobiety	4414	4267	4812	females
w wieku do 18 lat	13336	13060	16965	Aged up to 18
Sekcje sportowe	607	619	841	Sports sections

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 245. ^b Dane szacunkowe. ^c Łącznie z uczniowskimi klubami sportowych UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. ^d Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 245.

^a See general notes, item 2 on page 245. ^b Estimated data. ^c Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^d Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 245.

TABL. 16 /188/. **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2013	SPECIFICATION
KLUBY SPORTOWE ^{ab} (dok.) SPORTS CLUBS ^{ab} (cont.)				
Trenerzy	207	338	493	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	6	22	39	M class (champion)
klasy I	19	39	80	I class
klasy II	182	277	374	II class
Instruktorzy sportowi	450	553	726	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	392	332	439	Other persons conducting sports activities

a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowych UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 245.

a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. b Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 245.

TABL. 17 /189/. **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^b	2	90	60	35	3	1	Acrobatics ^b
Badminton	12	371	171	282	10	9	Badminton
Brydż sportowy	5	60	5	12	–	3	Bridge
Gimnastyka sportowa	2	86	47	71	8	3	Artistic gymnastics
Hokej na lodzie	1	111	1	63	2	3	Ice hockey
Hokej na trawie	3	164	100	72	3	7	Field hockey
Jeździectwo ^b	13	225	161	99	4	36	Equestrian sport ^b
Judo	5	378	68	271	7	9	Judo
Kajakarstwo klasyczne ...	4	91	20	25	3	2	Classic canoeing
Karate ^b	22	1329	365	992	13	45	Karate ^b
Kolarstwo szosowe	3	52	18	13	–	3	Road cycling
Koszykówka	27	797	302	584	24	14	Basketball
Lekkoatletyka	36	881	410	771	25	28	Athletics
Łucznictwo	1	23	9	19	–	2	Archery
Łyżwiarstwo figurowe	2	55	51	20	2	2	Figure skating
Łyżwiarstwo szybkie ^b	1	52	26	10	2	1	Speed skating ^b
Narciarstwo alpejskie	2	119	58	17	1	1	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne	3	37	13	–	–	2	Classic skiing
Pięciobój nowoczesny	11	575	24	346	14	6	Modern pentathlon
Piłka nożna	370	15543	430	9185	248	273	Football
Piłka ręczna	23	1165	417	926	32	25	Handball
Piłka siatkowa	66	1704	727	1209	29	62	Volleyball
Pływanie	14	616	275	474	16	12	Swimming
Podnoszenie ciężarów	2	28	3	16	3	1	Weight lifting

a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 17 /189/. **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012 (cont.)

As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Sport motorowy ^b	8	172	13	22	2	30	Motorsport ^b
Sport lotniczy ^b	4	43	13	10	–	4	Air sport ^b
Strzelectwo sportowe ^b	6	183	16	38	1	13	Sport shooting ^b
Szachy	13	290	63	140	–	15	Chess
Szermierka	2	109	45	78	3	2	Fencing
Tenis	8	298	44	109	4	6	Tennis
Tenis stołowy	37	716	237	448	7	29	Table tennis
Wioślarstwo	1	16	–	–	1	–	Rowing
Zapasy w stylu klasycznym	1	50	3	50	–	4	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym ..	4	131	3	117	2	7	Free style wrestling
Żeglarstwo ^b	5	87	22	30	1	13	Sailing ^b

a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 /190/. **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2010

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled	SPECIFICATION
Stadiony	109	31	Stadiums
w tym piłkarskie	74	17	of which football
Boiska do gier wielkich	319	63	Fields for big games
w tym piłkarskie	319	63	of which football
Boiska do gier małych	35	10	Fields for small games
koszykówki	10	5	basketball
piłki ręcznej	3	1	handball
piłki siatkowej	22	4	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	94	39	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	45	13	Tennis courts
Hale sportowe	32	23	Sports halls
Sale gimnastyczne ^b	15	3	Gyms ^b
Pływalnie	30	13	Swimming pools
Tory sportowe	2	–	Sports tracks
Lodowiska sztuczne	4	–	Artificial skating rinks
Ścieżki rowerowe w km	504,9	74,0	Bicycle paths-length in km

a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z salami pomocniczymi.

a Excluding schools facilities. b Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII
NAUKA I TECHNIKA.
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych;
- **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych, bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod;
- **prace rozwojowe**, tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619) z późniejszymi zmianami,
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618) z późniejszymi zmianami,
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe** tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe;

CHAPTER XIII
SCIENCE AND TECHNOLOGY.
INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view;
- **applied research** (of which industrial research), i.e. also original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective;
- **experimental development**, i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.

1. Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:
 - a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences operating on the basis of the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws No. 96, item 619) with later amendments,
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws No. 96, item 618) with later amendments,
 - c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”;
- 2) **auxiliary scientific units** i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development;

- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą działalność badawczą i rozwojową;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w pozycjach 1)–4), np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Do **zatrudnionych** w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

- 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
 - a) pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, w pomocniczych jednostkach naukowych oraz w pozostałych jednostkach,
 - b) pracowników naukowych i innych zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
 - c) pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w szkołach wyższych,
 - d) uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe;
- 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** – pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
- 3) w kategorii **pozostały personel** – pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Liczbę zatrudnionych (z wyjątkiem danych w tabl. 2) podano w jednostkach przeliczeniowych, tj. w tzw. **ekwiwalentach pełnego czasu pracy** (osobolatach).

Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania, a w przypadku nakładów na działalność innowacyjną

- 3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity;
- 4) **higher education institutions**;
- 5) **other units** – institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in items 1)–4), e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.

2. **Employment** in R&D includes:

- 1) **researchers (RSE)**:
 - a) researchers, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in scientific and research-development units, auxiliary scientific units and other units,
 - b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,
 - c) researchers and academics employed in higher education institutions,
 - d) students of doctoral studies conducting R&D;
- 2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their nominal working time on R&D.

The number of persons (excluding data in table 2) engaged in R&D is expressed in **full-time equivalents (FTE)**.

One FTE equals one person-year spent on R&D.

4. Expenditures on research and development include **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing, as well as in case of expenditures on innovation activities

w przemyśle (tabl. 10) obejmują również **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe od 2003 r. podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

5. W tablicach działu wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, tj. nauki: przyrodnicze, inżynierijne i techniczne, medyczne i o zdrowiu, rolnicze, społeczne oraz humanistyczne.

6. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy (patrz ust. 1 na str. 258)
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **sektor zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

7. **Działalność innowacyjna** obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wytworzonych) – **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie – **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: badania naukowe i prace rozwo-

in in industry (table 10) include **external expenditures**; including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Since 2003, **capital expenditures on fixed assets** comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project.

5. Six main fields of science were listed in the chapter tables according to Field of Science and Technology Classification of OECD, i.e. natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

6. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the law (see item 1 on page 258) subject to the ministries,
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities,
- 3) **higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,
- 5) **abroad sector** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

7. **Innovation activity** comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications – **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises – **process innovation** in which these products and processes are novel at least for the enterprise.

Expenditures on innovation activity include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the

jowe (B+R), zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw – patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

8. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

9. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

form of documentation and rights – patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

*A **new product** is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.*

*A **significantly improved product** is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.*

8. A patentable invention – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i. e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

9. An utility model eligible for protection – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), administrowanie i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego. W 2013 r. w kraju badaniem objęto 17,4 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,0% ich ogólnej liczby).

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply, water supply; sewerage and waste management and remediation activities, construction, wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, transportation and storage, accommodation and food service activities, information and communication, real estate activities, professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities), administrative and support service activities, other service activities – repair of computers and communication equipment. In 2013 the survey in the country covered 17,4 thous. enterprises (i.e. 18,0% of total enterprises).

3. Handel elektroniczny prowadzony przez przedsiębiorstwa polega na składaniu zamówienia (zakup) lub przyjmowaniu przez przedsiębiorstwo zamówienia (sprzedaż) za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości wysyłane w uzgodnionym formacie np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych lub składanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

3. E-commerce conducted by enterprise: type of trade where orders are received or sent via web shop, web forms on a enterprises's website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format e.g. EDIFACT, XML allowing their automatic processing), without the email messages typed manually.

Nauka i technika
Science and technology

TABL. 1 /191/. **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M JEDNOSTKI (stan w dniu 31 XII)	18	25	59	69	T O T A L U N I T S (as of 31 XII)
Zatrudnieni ogółem ^a	962	950	1217	1006	Total personnel ^a
pracownicy naukowo-badawczy technicy i pracownicy równorzędni	790	762	793	809	researchers
pozostały personel	111	112	227	97	technicians and equivalent staff
W tym podmioty gospodarcze	13	17	44	53	Of which economic entities
Razem zatrudnieni ^a	36	61	276	186	Total personnel ^a
w tym pracownicy naukowo-badawczy	29	44	55	95	of which researchers

a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

a In full-time equivalents.

TABL. 2 /192/. **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1516	1514	1762	1722	T O T A L
z wykształceniem:					education:
Wyższym:					Higher:
z tytułem naukowym profesora	123	126	121	132	with title of professor
ze stopniem naukowym:					with scientific degree of:
doktora habilitowanego	182	208	233	247	habilitated doctor ^a (HD)
doktora	602	673	643	641	doctor (PhD)
z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata ...	454	406	502	511	with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)
Pozostałym	155	101	263	191	Others
W tym podmioty gospodarcze	74	91	296	269	Of which economic entities

a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 /193/. **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	28,0	38,5	66,1	79,3	T O T A L in mln zł
Bieżące	23,9	31,0	43,7	59,1	Current
w tym osobowe	10,1	14,9	19,0	31,4	of which labour costs

a Wewnętrzne bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 3 /193/. **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (dok.)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Inwestycyjne na środki trwałe	4,1	7,5	22,4	20,2	<i>Capital</i>
w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu	4,1	7,1	16,0	17,6	<i>of which machinery, technical equipment and tools as well as transport equipment</i>
W tym podmioty gospodarcze	3,6	6,9	26,4	25,8	Of which economic entities

a Wewnętrzne bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 /194/. **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	38,5	66,1	79,3	TOTAL
Przyrodniczych	9,9	11,9	14,5	<i>Natural sciences</i>
Inżynierskich i technicznych	18,8	44,4	49,6	<i>Engineering and technology</i>
Medycznych i nauk o zdrowiu	#	0,2	#	<i>Medical and health sciences</i>
Rolniczych	#	4,2	#	<i>Agricultural sciences</i>
Społecznych	2,2	2,6	6,0	<i>Social sciences</i>
Humanistycznych	4,3	2,8	3,9	<i>Humanities</i>

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 /195/. **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	w odsetkach		
				in percent		
OGÓŁEM	38,5	66,1	79,3	100,0	100,0	TOTAL
sektor:						sector:
Rządowy	27,5	33,7	42,3	71,3	53,3	<i>Government</i>
Przedsiębiorstw	8,0	22,3	21,5	20,7	27,1	<i>Business enterprise</i>
Szkolnictwa wyższego	#	0,9	#	x	x	<i>Higher education</i>
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	-	#	x	x	<i>Private non-profit</i>
Zagranica	3,1	9,2	15,2	8,0	19,2	<i>Abroad</i>

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 /196/. **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	23,9	31,0	43,7	59,1	TOTAL in mln zł
Badania:					Research:
podstawowe	7,0	#	11,6	20,5	basic
stosowane ^b	7,4	#	15,8	20,0	applied ^b
Prace rozwojowe	9,6	14,9	16,2	18,6	Experimental development
W tym podmioty gospodarcze	3,1	6,6	14,6	18,6	Of which economic entities

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.

a Internal, excluding depreciation of fixed asset. b Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 /197/. **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % degree of consumption in %				
OGÓŁEM	82,8	82,8	56,8	56,3	TOTAL
W tym podmioty gospodarcze	#	#	11,4	20,5	Of which economic entities

TABL. 8 /198/. **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE^a W 2013 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011–2013 Products – in % – introduced into the market during 2011–2013				SPECIFICATION
	ogółem total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved products		w tym eksport ogółem of which export total	
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise		
OGÓŁEM	7,6	4,6	3,0	3,1	TOTAL
sektor publiczny	1,3	0,3	1,0	0,0	public sector
sektor prywatny	7,8	4,8	3,1	3,2	private sector
W tym przetwórstwo przemysłowe	8,0	4,8	3,2	3,3	Of which manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych ...	11,9	11,2	0,7	4,4	Manufacture of food products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	13,0	7,3	5,7	6,2	Manufacture of chemicals and chemical products

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011–2013.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, applies to products introduced into the market during 2011–2013.

TABL. 8 /198/. **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSLE^a W 2013 R. (dok.)**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011–2013 <i>Products – in % – introduced into the market during 2011–2013</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone <i>of which new or significantly improved products</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>	
		dla rynku <i>to the market</i>	tylko dla przedsiębiorstwa <i>only to the enterprise</i>		
W tym przetwórstwo przemysłowe (dok.)					Of which manufacturing (cont.)
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja wyrobów z metali ^A	6,2	2,2	3,9	4,1	<i>Manufacture of metal products^A</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^A	13,5	0,1	13,4	4,8	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011–2013.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, applies to products introduced into the market during 2011–2013.

TABL. 9 /199/. **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSLE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>	
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>		
OGÓŁEM	41,6	30,3	14,7	28,1	TOTAL
sektor publiczny	33,3	10,0	#	30,0	<i>public sector</i>
sektor prywatny	42,8	33,3	16,4	27,9	<i>private sector</i>
W tym przetwórstwo przemysłowe	44,7	34,5	17,3	29,4	Of which manufacturing
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych ...	33,3	33,3	14,3	28,6	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	100,0	85,7	57,1	42,9	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons.

TABL. 9 /199/. PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013 (dok.)
 INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>	
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>		
W tym przetwórstwo przemysłowe (dok.) w tym:					Of which manufacturing (cont.) of which:
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	34,9	20,9	11,6	23,3	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	64,7	47,1	17,6	29,4	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	72,7	45,5	27,3	27,3	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja mebli	46,2	46,2	#	30,8	Manufacture of furniture

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 /200/. NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)
 EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W tym nakłady <i>Of which expenditures</i>					
		na działalność badawczą i rozwojową ^b <i>on research and development activity^b</i>	na zakup oprogramowania <i>on the acquisition of the software</i>	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c <i>capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment^c</i>	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną <i>on staff training connected with innovation activity</i>	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów <i>on the marketing for new or significantly improved products</i>	
							w tys. zł <i>in thous. zł</i>
OGÓŁEM	2005	275034	9896	11331	185128	417	1055
TOTAL	2010	240626	10172	4005	208250	1205	536
	2012	146943	18646	4386	89525	#	1096
	2013	310627	31029	4502	191798	257	1149

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 /200/. **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSLE^a (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures				
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup oprogramowania on the acquisition of the software	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
		w tys. zł		in thous. zł		
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	284361	#	#	#	257	1149
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych	22197	#	493	9259	#	#
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	7354	4286	#	#	#	#
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	#	1559	–	#	19	#
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	11870	5352	489	5661	#	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	6126	–	#	5315	#	#
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	12304	8344	#	#	#	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2040	#	#	1533	#	–
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja mebli	4715	#	#	#	#	155
<i>Manufacture of furniture</i>						

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 /201/. **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYŚLE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z tego środki Of which funds			
			własne own	pozyskane z zagranicy (bez zwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	275034	225849	160	48465	560
TOTAL	2010	240626	205965	13844	18042	2775
	2012	146943	127239	9387	7917	2400
	2013	310627	88355	55704	#	41034
W tym przetwórstwo przemysłowe		284361	83354	#	#	39689
<i>Of which manufacturing</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych		22197	22197	-	-	-
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		7354	7354	-	-	-
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		#	11128	17879	#	-
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		11870	8709	#	-	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych		6126	#	#	#	#
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		12304	5707	#	-	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ		2040	1588	#	-	#
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja mebli		4715	4715	-	-	-
<i>Manufacture of furniture</i>						

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b The others consist of: budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 /202/. **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wynałazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	40	70	85	78	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	24	28	76	52	<i>patents granted</i>

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 12 /202/. **WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a (dok.)**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	10	17	16	12	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne	9	8	12	17	<i>rights of protection granted</i>

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 /203/. **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE**
INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE
 Stan w styczniu
ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES
 As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery^b	94,3	98,5	95,6	96,7	Computers^b
Dostęp do Internetu	88,8	98,5	91,8	95,6	<i>Internet access</i>
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	39,1	64,7	78,3	81,6	<i>Internet access via broadband connection^c</i>
w tym mobilne łącze szerokopa- smowe	20,5	33,7	40,8	<i>of which mobile broadband</i>
Własna strona internetowa	45,5	64,3	63,1	66,1	<i>Own Website</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2012 i 2013 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). *c* Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. *b* Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2012 and 2013 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). *c* Since year 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 /204/. **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z admini- stracją publiczną ^b	65,2	87,6	90,8	85,6	<i>Enterprises using the Internet in their contacts with public admini- stration^b</i>
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	8,5	9,1	7,7	11,7	<i>Enterprises which received orders via computer networks</i>
Przedsiębiorstwa dokonujące za- kupów przez sieci komputerowe	27,1	10,2	26,7	26,0	<i>Enterprises which sent orders via computer networks</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Przedsiębiorstwa wykorzystują Internet głównie w celu: pozyskania informacji, pobierania i odsyłania wypełnionych formularzy, obsługi procedur administracyjnych oraz składania ofert dotyczących zamówień publicznych.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. *b* Enterprises use the Internet mainly for: obtaining information, downloading and returning filled in forms, treating an administrative procedure, submitting a proposal in a public electronic tender system.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane były w 2013 r. raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

2. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1400 w 2013 r.).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług – VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych 12 targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly related to agriculture.

The source of information on **retail prices** of presented goods and services were quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected in 2013 once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month.

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

2. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about 1400 in 2013).

The consumer price indices have been calculated applying the weight system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budgets survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected 12 marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 /205/. WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	102,2	102,8	103,7	100,7	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,3	102,6	104,6	102,4	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,4	105,9	104,1	103,5	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	93,1	95,3	94,5	93,5	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,8	103,2	104,7	101,6	Dwelling
Zdrowie	103,2	103,0	102,4	101,0	Health
Transport	105,1	106,6	108,8	97,7	Transport
Rekreacja i kultura	99,9	101,0	101,2	102,5	Recreation and culture
Edukacja	103,3	102,2	103,5	98,6	Education

TABL. 2 /206/. PRZECIĘTNE CENY DETALICZNE^a WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
AVERAGE RETAIL PRICES^a OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ryż – za 1 kg	2,55	3,92	3,92	3,88	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,53	2,14	2,46	2,60	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	4,22	3,35	3,80	3,81	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,52	1,83	2,33	2,51	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,21	17,77	23,33	24,05	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,12	12,73	15,20	14,81	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,56	6,05	7,45	7,51	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,91	24,17	27,55	28,15	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	10,92	14,21	15,10	16,46	Smoked sausage – per kg
Filety z morskczuka mrożone – za 1 kg	13,12	19,25	22,98	24,21	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	11,70	13,50	16,18	16,54	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,83	10,13	13,15	13,51	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,48	2,74	2,76	2,82	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,76	12,57	13,26	13,41	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,38	17,79	19,82	20,75	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,32	0,42	0,52	0,49	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,18	3,55	3,78	4,08	Fresh butter, fat content about 82.5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,51	5,91	6,87	6,66	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,73	5,51	5,00	5,33	Oranges – per kg
Jabłka ^b – za 1 kg	2,10	2,68	3,06	2,99	Apples ^b – per kg
Buraki ^b – za 1 kg	1,31	1,78	1,58	1,91	Beetroots ^b – per kg
Marchew ^b – za 1 kg	1,60	2,01	2,18	2,17	Carrots ^b – per kg
Ziemniaki ^b – za 1 kg	0,71	1,39	0,78	1,46	Potatoes ^b – per kg

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 279. b Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a See general notes, item 1 on page 279. b Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 /206/. PRZECIĘTNE CENY DETALICZNE^a WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)
 AVARAGE RETAIL PRICES^a OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,06	2,53	3,77	3,38	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g ...	4,56	5,42	6,89	6,37	Natural coffee – per 250 g
Herbata czarna liściasta – za 100 g ...	2,34	2,91	3,21	3,42	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	18,85	18,67	20,19	20,00	Pure Vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,18	9,42	11,49	12,03	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elano- wełny – za 1 kpl	408,20	512,70	526,03	541,18	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	151,10	151,66	167,21	163,96	Men's low leather shoes with non- leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	128,80	130,25	137,59	132,42	Women's low leather shoes with non- leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,76	31,76	37,88	38,86	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodocią- gowej – za 1 m ³	2,09	2,84	3,12	3,32	Cold water by municipal water- -system – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b – za 1 kWh	0,40	0,59	0,66	0,65	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^c – za 1 m ³	1,49	2,51	2,92	2,69	Natural net-gas, high-methanated for households ^c – per m ³
Węgiel kamienny – za 1 t	434,41	677,80	773,26	758,06	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	12,02	16,83	18,17	20,06	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkal- nych – za 1 m ² p u	2,99	3,10	3,25	3,18	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domo- wego, poj. ok. 300 l	1442 ^d	1219	1042	1035	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1286	1143	1050	1006	Automatic washing machine, dry- -linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	311,55	360,90	334,52	310,98	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	164,32	206,38	224,21	239,03	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 400 g	4,44	5,00	4,33	Washing powder – per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,01	4,62	5,73	5,51	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,82	2,10	2,22	2,24	Regular ticket for travelling by intra- -urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	13,12	16,32	17,99	18,22	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	13,32	15,50	16,60	16,75	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	57,69	67,40	69,55	71,60	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	61846	82373	153812	153812	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9830	13386	12874	13479	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,72	31,18	42,04	42,28	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	Grinding of wheat – per dt

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 279. b, c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: b – 100 kWh energii elektrycznej, c – 18,25 m³ gazu. d Pojemność ok. 320 l.

a See general notes, item 1 on page 279. b, c Including standing and variable charges with the monthly use: b – of 100 kWh of electricity, c – of 18,25 m³ of gas. d Capacity about 320 l.

TABL. 3 /207/ PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					<i>Cereal grain consumer and for feeds – per dt:</i>
pszenicy	35,71	60,50	89,03	80,68	<i>wheat</i>
żyta	27,08	40,23	76,83	53,55	<i>rye</i>
jęczmienia	40,01	50,68	82,27	74,26	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	31,76	34,01	51,58	55,55	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyta	29,38	53,05	77,60	61,74	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt	43,84	53,09	45,10	58,07	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne	44,89	52,23	48,79	59,30	<i>of which edible</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,83	11,61	11,64	13,87	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	75,37	130,43	205,62	144,65	<i>Industrial rape and turnip rape – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	204,68	572,34	582,02	767,96	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Chmiel surowy – za 1 dt	835,02	1094,40	1019,98	954,27	<i>Raw hop – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	4,00	4,59	6,05	5,83	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	6,82	8,58	7,39	8,05	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,76	3,85	5,31	5,17	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	1,02	1,06	1,22	1,34	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,24	.	0,31	0,33	<i>Consumer hen eggs – per piece</i>

TABL. 4 /208/ PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziarno zbóż – za 1 dt:					<i>Cereal grain – per dt:</i>
pszenicy	56,42	77,24	106,19	103,14	<i>wheat</i>
żyta	47,78	66,67	93,33	71,33	<i>rye</i>
jęczmienia	46,67	91,04	84,65	<i>barley</i>
owsa	26,67	.	68,28	74,03	<i>oats</i>
pszenżyta	83,20	77,88	<i>triticale</i>
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) – za 1 dt	60,66	113,73	64,70	112,38	<i>Edible potatoes (excluding early kinds) – per dt</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					<i>Livestock – per head:</i>
krowa dojna	<i>dairy cow</i>
jałówka 1-rocza	<i>one-year heifer</i>
prosię na chów	128,78	.	.	.	<i>piglet</i>
koń roboczy	<i>farm horse</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
cielęta	<i>calves</i>
trzoda chlewna	<i>pigs</i>
Jaja kurze – za 1 szt.	0,36	0,51	0,65	0,63	<i>Hen eggs – per piece</i>

DZIAŁ XV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, samy, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, samy, daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2 od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów (bez warzyw gruntowych), pogłowia zwierząt gospodar-

CHAPTER XV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. **An agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit tress plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than to 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on: land use, sown area, yields (excluding ground vegetables), livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for

skich, ciągników rolniczych oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze to utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornym obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywności rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego),

2010 corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

4. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not less than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2013 r. – z lat 2012 i 2013.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie**: zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści tytoniu, chmielu – chmielu surowego. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię). **Uprawy pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

Dane o produkcji **żywcza rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzę-

***Final agricultural output** is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.*

***Agricultural market output** is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.*

6. *The average national current prices for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices for two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2013 – the prices from 2012 and 2013, are assumed.*

7. *Data regarding the production, yields and procurement of: cereals, pulses and oilseeds plants concern grain, tobacco – tobacco leaves, hop – raw hop. Data concerning cereals include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding basic cereals, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.*

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory). Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

Data regarding the production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

8. *Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.*

9. *Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural prod-*

cych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. Dane o atestowanych gospodarstwach ekologicznych zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

11. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

12. Do przeliczeń wyników i czynników produkcji na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczane według siedziby użytkownika gospodarstwa – stan w czerwcu.

13. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

14. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

ucts (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 VI 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

11. Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2012/13 farming year covers the period from 1 VII 2012 to 30 VI 2013).

12. Agricultural land calculated by the official residence of the land user was assumed for calculating results and production factors per area unit – as of June.

13. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

14. Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors and consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.

15. Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:
- 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w wieczyste przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),
 - b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);
 - 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:
- 1) **public forests** owned by:
 - a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of the Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency (until 15 VII 2003 – the Agricultural Property Agency of the State Treasury),
 - b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);
 - 2) **private forests** owned by:
 - a) natural persons,
 - b) land held in common by all or part of the

- wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 c) spółdzielni produkcji rolniczej,
 d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlórębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlórębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnie warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- residents of a village,
 c) agricultural production cooperatives,
 d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full plantings at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni łądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni łądowej województwa zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o pozyskaniu drewna w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

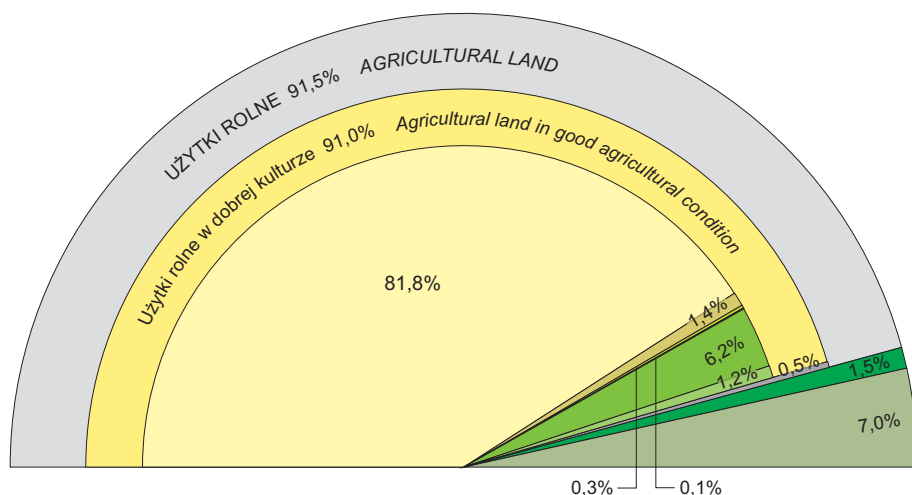
4. Data on removals in the rows according to wood assortments were compiled on the basis of the quality-size classification defined by Polish Norms.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2013 R.

Stan w czerwcu

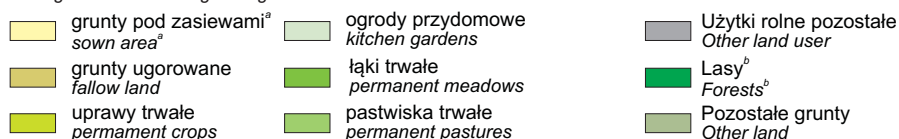
LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2013

As of June

Użytki rolne w dobrej kulturze:

Agricultural land in good agricultural condition:

a Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). b Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

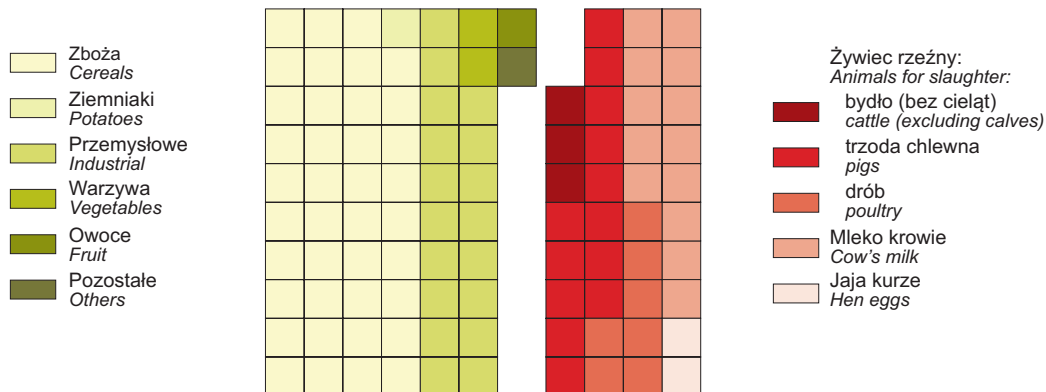
a Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). b Including land connected with silviculture.

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R. (ceny stałe 2011 r.)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2012 (constant prices 2011)

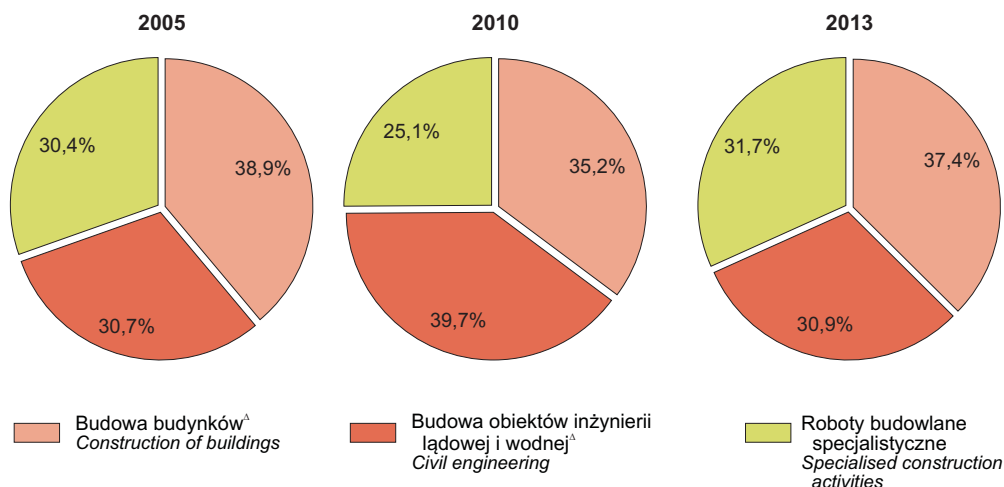
PRODUKCJA ROŚLINNA – 62%
CROP OUTPUT

PRODUKCJA ZWIERZĘCA – 38%
ANIMAL OUTPUT

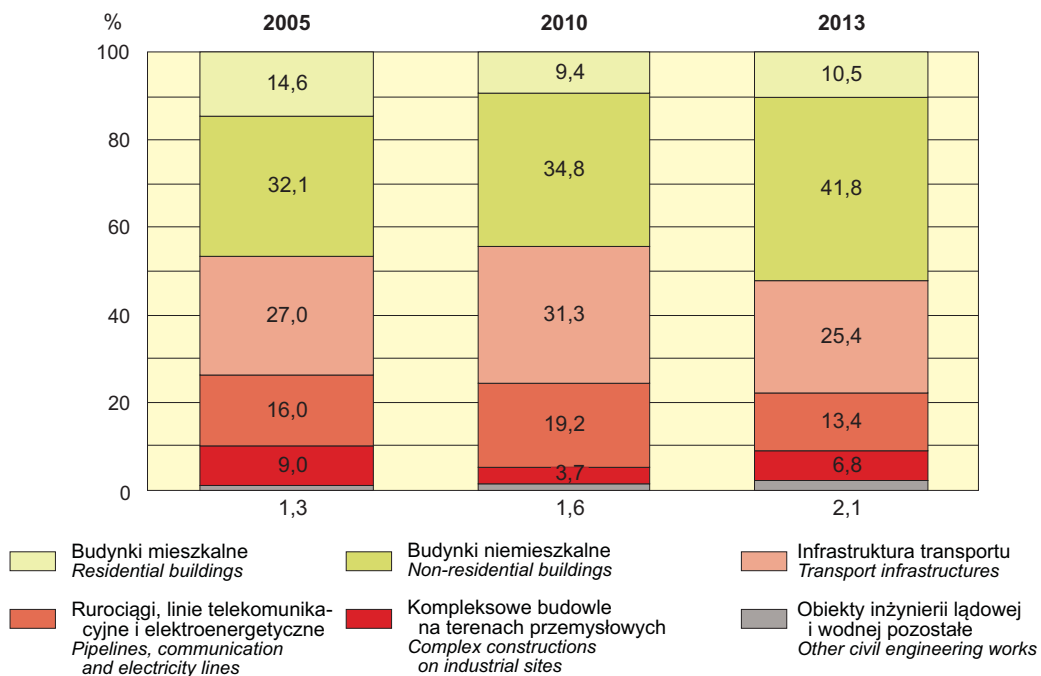

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

**WEDŁUG DZIAŁÓW
 BY DIVISIONS**

**WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
 BY TYPE OF CONSTRUCTIONS**

^a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa opolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.
^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Opolskie voivodship without subcontractors participation.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 /209/. **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE^a**
*TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
IN AGRICULTURE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu) ^b w tys.	66,6	28,4	26,8	26,8	Agricultural holdings (as of June) ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	66,4	28,2	26,6	26,5	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	553,9	513,1	518,3	523,1	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	378,4	367,9	369,8	386,1	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zbóż podstawowych	59,4	56,7	56,7	53,7	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	62,5	59,7	59,2	55,2	of which private farms
ziemniaków	2,3	1,9	2,6	1,6	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	2,8	1,9	2,9	1,5	of which private farms
roślin przemysłowych	16,5	22,8	16,2	21,2	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	12,4	19,7	13,1	18,5	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	47,6	49,8	53,1	50,2	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	43,8	49,5	51,5	47,5	of which private farms
ziemniaków	213	259	310	256	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	207	262	300	236	of which private farms
rzepaku i rzepiku	25,0	24,4	30,5	33,7	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	21,5	25,0	29,0	33,1	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użyt- ków rolnych	38,8	37,5	32,1	29,6	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	46,8	42,7	37,6	32,6	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	42,8	39,3	43,3	37,1	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	42,1	37,8	42,6	34,3	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %	9,4	9,6	9,7	9,4	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	9,3	9,5	9,5	9,3	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przelicze- niu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d na 1 ha użytków rolnych w kg	182,9	238,5	208,5	201,3	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^d per 1 ha of agricultural land in kg

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 292; trzoda chlewna w latach 2005, 2012 i 2013 – stan w końcu lipca. d Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej cieplej.

a See general notes, item 3 on page 275. b In 2010 data of the Agricultural Census. c See note to the table 11 on page 292, pigs in 2005, 2012 and 2013 – as of the end of July. d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

TABL. 1 /209/. **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Produkcja mleka krowiego w l:					<i>Production of cows' milk in l:</i>
na 1 ha użytków rolnych	539	565	507	472	<i>per 1 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	526	547	463	378	<i>of which private farms</i>
na 1 krowę	5772	6109	5493	5836	<i>per cow</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	5415	5671	4737	4835	<i>of which private farms</i>
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	8	7	.	7	<i>Agricultural tractors (as of June)^b per 100 ha of agricultural land in units</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	11	10	.	9	<i>of which private farms</i>
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bc} na 1 ha użytków rolnych w kg	141,8	183,5	191,2	223,5	<i>Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient^{bc} per 1 ha of agricultural land in kg</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	102,6	168,0	162,7	215,6	<i>of which private farms</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13.

a See general notes, item 3 on page 275. b In 2010 data of the Agricultural Census. c Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13 farming years.

TABL. 2 /210/. **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW^a**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
	w ha	in ha	
OGÓŁEM 2010 ^b	513137	367946	TOTAL
2012	518269	369840	
2013	523126	386103	
W dobrej kulturze rolnej	520161	384464	In good agricultural condition
Pod zasiewami	467141	337951	Sown area
Grunty ugorowane	8201	7508	Fallow land
Uprawy trwałe	1551	1530	Permanent crops
w tym sady	1159	1154	of which orchards
Ogrody przydomowe	685	647	Kitchen gardens
Łąki trwałe	35666	32014	Permanent meadows
Pastwiska trwałe	6918	4815	Permanent pastures
Pozostałe	2965	1639	Others

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a See general notes, item 3 on page 275. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 /211/. **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**

Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS^a
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010 ^b	2013
OGÓŁEM w tys. TOTAL in thous.	28,4	26,8
o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach: with agricultural land area of – in percent:		
Do 1,00 ha Up to	1,5	1,9
1,01– 1,99	17,6	17,9
2,00– 4,99	26,7	26,5
5,00– 9,99	20,5	19,2
10,00–14,99	10,7	9,8
15,00–19,99	6,4	6,2
20,00–49,99	11,6	12,6
50,00 ha i więcej and more	5,0	5,8
Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	18,9	21,4

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 i 3 na str. 275. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
 a See general notes, item 2 and 3 on page 275. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 4 /212/. **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**

INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
 (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	rok poprzedni = 100				previous year = 100				
Produkcja globalna ...	101,3	101,7	105,6	93,2	104,0	104,3	103,2	91,9	Gross output
Roślinna	94,3	91,8	113,6	96,6	95,1	90,9	113,1	96,2	Crop
Zwierzęca	114,3	117,8	93,4	85,9	118,6	123,8	90,3	84,0	Animal
Produkcja końcowa	95,9	93,4	111,9	88,0	102,2	79,7	107,5	91,1	Final output
Roślinna	82,5	98,4	129,6	89,3	86,6	81,6	128,0	96,7	Crop
Zwierzęca	113,6	89,7	94,0	85,9	118,9	78,6	90,9	84,0	Animal
Produkcja towarowa	101,9	118,2	104,4	96,8	106,3	99,5	108,5	96,8	Market output
Roślinna	96,1	101,8	111,5	102,1	98,7	78,1	126,1	104,2	Crop
Zwierzęca	108,7	138,5	96,7	89,3	113,6	121,5	94,4	88,0	Animal

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 277.
 a See general notes, item 6 on page 277.

TABL. 5 /213/. **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach		in percent		
PRODUKCJA GLOBALNA <i>GROSS OUTPUT</i>					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	60,8	55,9	65,1	70,2	Crop output
Zboża	34,0	28,8	34,5	43,4	Cereals
w tym zboża podstawowe	27,1	22,9	26,0	31,8	of which basic cereals
w tym: pszenica	17,3	15,7	18,8	21,6	of which: wheat
żyto	0,9	0,6	0,7	1,1	rye
jęczmień	6,5	4,6	4,9	7,2	barley
Ziemniaki	2,7	2,6	3,1	3,2	Potatoes
Przemysłowe	12,8	12,3	14,8	13,8	Industrial
w tym buraki cukrowe	7,4	3,2	3,8	4,6	of which sugar beets
Warzywa	2,4	2,0	3,5	2,1	Vegetables
Owoce	0,8	1,0	0,7	0,9	Fruit
Siano łąkowe	1,3	1,4	1,6	1,1	Meadow hay
Pozostałe	6,8	7,8	6,9	5,6	Others
Produkcja zwierzęca	39,2	44,1	34,9	29,8	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	22,1	26,3	22,0	18,6	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	2,0	2,8	1,8	2,3	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,2	0,0	calves
trzoda chlewna	14,4	15,5	12,6	10,4	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	5,5	7,9	7,3	5,9	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	0,9	0,8	-0,6	-1,4	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	11,9	12,0	10,1	9,9	Cows' milk
Jaja kurze	2,8	3,7	2,1	1,8	Hen eggs
Obornik	1,3	0,9	1,0	0,7	Manure
Pozostałe	0,2	0,4	0,2	0,2	Others
PRODUKCJA TOWAROWA <i>MARKET OUTPUT</i>					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	51,2	47,5	55,8	62,1	Crop output
Zboża	27,9	27,7	32,0	38,8	Cereals
w tym zboża podstawowe	25,1	23,3	24,7	31,1	of which basic cereals
w tym: pszenica	18,1	18,3	19,8	23,8	of which: wheat
żyto	0,9	0,4	0,4	0,7	rye
jęczmień	6,0	2,7	4,3	6,2	barley
Ziemniaki	1,1	0,9	0,9	0,9	Potatoes
Przemysłowe	18,0	14,7	16,5	18,2	Industrial
w tym buraki cukrowe	10,1	4,3	3,9	6,1	of which sugar beets
Warzywa	2,6	2,1	4,1	2,3	Vegetables
Owoce	0,8	1,1	0,8	0,9	Fruit
Pozostałe	0,8	0,9	1,5	1,0	Others

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 277. b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a See general notes, item 6 on page 277. b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 5 /213/. **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA TOWAROWA (dok.) MARKET OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	48,8	52,5	44,2	37,9	Animal output
Żywiec rzeźny ^a	29,4	33,1	28,5	23,3	Animals for slaughter ^a
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	2,8	3,4	2,4	2,8	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,2	0,1	calves
trzoda chlewna	18,9	19,5	16,2	12,9	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	7,6	10,1	9,6	7,5	poultry
Mleko krowie	16,0	15,3	13,3	12,5	Cows' milk
Jaja kurze	3,2	3,7	2,2	2,0	Hen eggs
Pozostałe	0,2	0,5	0,2	0,1	Others

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 /214/. **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu

SOWN AREA^a

As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
w ha in ha						
OGÓŁEM	458863	453162	442510	467141	337951	TOTAL
Zboża	346231	322180	336186	339812	257677	Cereals
zboża podstawowe	272654	256735	250888	250870	186526	basic cereals
pszenica	152264	147906	145043	146224	101119	wheat
żyto	15368	12709	13915	17983	14382	rye
jęczmień	70202	62264	68079	56167	42857	barley
owies	7644	8027	6771	4714	4469	oats
pszennyto	27176	25829	17080	25782	23699	triticale
mieszanki zbożowe	32901	21970	32270	38161	38089	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe zbożowe	147	1292	264	488	482	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno	40530	42183	52765	50293	32580	maize for grain
Strączkowe	2164	1640	2112	2688	2033	Pulses
konsumpcyjne	583	564	563	876	402	consumer
pastewne ^b	1581	1076	1549	1812	1631	feed ^b

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b Including cereal and pulse mixed for grain.

TABL. 6 /214/. **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a (dok.)**

Stan w czerwcu

SOWN AREA^a (cont.)

As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
w ha in ha						
Ziemniaki	10705	8610	11393	7452	5073	Potatoes
Przemysłowe	75719	103540	71585	98880	62383	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	19269	14479	16456	14200	9385	sugar beets
oleiste	56092	88936	54986	84626	52976	oilseeds
w tym rzepak i rzepik ..	55079	87553	54373	84313	52765	of which rape and tur- nip rape
Pastewne	18210	14828	17854	16021	9337	Feed
w tym:						of which:
okopowe	768	254	307	180	180	root plants
kukurydza na pasze	12081	10443	11868	10963	6921	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^b	5834	2364	3380	2288	1448	Other crops ^b

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 /215/. **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**

SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006– –2010 ^a	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

ZBIORY w t
PRODUCTION in t

Zboża	1622256	1644765	1931957	1762050	1263223	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	1274710	1278730	1331618	1259470	885327	basic cereals
pszenica	789075	813994	865808	825154	532387	wheat
żyto	55617	48037	51645	68514	53789	rye
jęczmień	297444	274423	316471	237746	179820	barley
owies	25214	26586	26147	18531	17474	oats
pszenżyto	107360	115690	71548	109525	101859	triticale
mieszanki zbożowe	107217	79109	115687	145028	144750	cereal mixed
Ziemniaki	264182	222615	353198	191000	119723	Potatoes

a Przeciętne roczne.

a Annual averages.

TABLE 7 /215/. **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPLÓDÓW (dok.)**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS (cont.)

ZIEMIOPLÓDY	2006– –2010 ^a	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

ZBIORY w t (dok.)
 PRODUCTION in t (cont.)

Buraki cukrowe	830240	722118	976176	790457	519929	Sugar beets
Rzepak i rzepik	222979	213241	165719	284041	174465	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	238717	225894	237442	199901	190758	Meadow hay

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Zboża	47,2	51,1	57,5	51,9	49,0	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	46,6	49,8	53,1	50,2	47,5	basic cereals
pszenica	52,1	55,0	59,7	56,4	52,6	wheat
żyto	34,7	37,8	37,1	38,1	37,4	rye
jęczmień	41,2	44,1	46,5	42,3	42,0	barley
owies	32,8	33,1	38,6	39,3	39,1	oats
pszenżyto	41,0	44,8	41,9	42,5	43,0	triticale
mieszanki zbożowe	34,4	36,0	35,8	38,0	38,0	cereal mixed
Ziemniaki	217	259	310	256	236	Potatoes
Buraki cukrowe	545	499	593	557	554	Sugar beets
Rzepak i rzepik	29,6	24,4	30,5	33,7	33,1	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	48,8	56,4	57,3	56,0	59,6	Meadow hay

a Przeciętne roczne.
 a Annual averages.

TABLE 8 /216/. **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006– –2010 ^b	2010	2012	2013		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu
 AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	2390	1377	2581	1311	865	TOTAL
Kapusta	247	122	167	162	161	Cabbages
Kalafiori	61	19	31	18	18	Cauliflowers
Cebula	603	381	538	332	211	Onions

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.
 a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census.

TABLE 8 /216/. **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a (dok.)**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a (cont.)

WARZYWA	2006– –2010 ^b	2010	2012	2013		VEGETABLES
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu (dok.)
 AREA^c in ha – as of June (cont.)

Marchew jadalna	308	137	325	190	159	Carrots
Buraki ćwikłowe	171	78	210	28	21	Beetroots
Ogórki	264	134	282	118	118	Cucumbers
Pomidory	137	71	155	84	83	Tomatoes
Pozostałe ^d	597	434	873	379	93	Others ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	54264	37422	59147	36522	28683	TOTAL
Kapusta	9800	5809	6819	8432	8430	Cabbages
Kalafiorzy	1312	522	609	459	458	Cauliflowers
Cebula	14376	11299	16112	10839	7786	Onions
Marchew jadalna	8293	5327	10524	6527	5611	Carrots
Buraki ćwikłowe	4870	2882	6061	1075	794	Beetroots
Ogórki	4942	3028	4941	2177	2176	Cucumbers
Pomidory	2498	1623	2627	2253	2251	Tomatoes
Pozostałe ^d	8173	6932	11454	4759	1178	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	397	477	409	522	523	Cabbages
Kalafiorzy	214	270	197	250	253	Cauliflowers
Cebula	238	296	299	326	369	Onions
Marchew jadalna	269	388	324	344	352	Carrots
Buraki ćwikłowe	284	368	289	380	378	Beetroots
Ogórki	187	226	175	184	185	Cucumbers
Pomidory	182	227	170	269	270	Tomatoes
Pozostałe ^d	137	160	131	126	126	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, poręby, seler, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABLE 9 /217/. **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^b	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu
 AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	1171	1195	959	1207	1202	TOTAL
Jablonie	487	634	392	658	654	Apples
Grusze	107	140	110	110	110	Pears
Śliwy	137	110	110	132	131	Plums
Wiśnie	183	124	127	119	119	Cherries
Czereśnie	108	111	108	96	96	Sweet cherries
Pozostałe ^d	148	76	111	93	93	Others ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	10286	10666	9716	13176	13172	TOTAL
Jabłka	6110	7430	6018	9086	9083	Apples
Gruszki	857	1005	796	1003	1003	Pears
Śliwki	909	686	803	1250	1248	Plums
Wiśnie	1246	649	954	755	755	Cherries
Czereśnie	596	611	800	574	574	Sweet cherries
Pozostałe ^d	568	286	347	509	509	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Jabłka	125	117	154	138	139	Apples
Gruszki	80	72	72	91	91	Pears
Śliwki	66	63	73	95	95	Plums
Wiśnie	68	52	75	64	64	Cherries
Czereśnie	55	55	74	60	60	Sweet cherries
Pozostałe ^d	38	37	31	55	55	Others ^d

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Peaches, apricots, walnuts.

TABL. 10 /218/. **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT^a

OWOCE	2006– –2010 ^b	2010	2012	2013		FRUIT
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu
 AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	666	543	823	396	395	TOTAL
Truskawki ^d	364	219	554	282	282	Strawberries ^d
Maliny ^e	38	57	25	12	12	Raspberries ^e
Porzeczki	134	144	111	48	48	Currants
Agrest	51	29	38	13	13	Gooseberries
Pozostałe ^f	80	94	95	41	40	Others ^f

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	3445	2985	3995	1365	1365	TOTAL
Truskawki ^d	1792	1112	1966	717	717	Strawberries ^d
Maliny ^e	81	129	62	22	22	Raspberries ^e
Porzeczki	1020	1130	987	318	318	Currants
Agrest	302	201	287	61	61	Gooseberries
Pozostałe ^f	251	413	693	247	247	Others ^f

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Truskawki ^d	49	51	35	25	25	Strawberries ^d
Maliny ^e	21	23	25	19	19	Raspberries ^e
Porzeczki	76	78	89	66	66	Currants
Agrest	60	71	76	48	48	Gooseberries
Pozostałe ^f	31	44	73	60	61	Others ^f

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. e Łącznie z jeżyną bezkolcową. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item „others”. e Including thornless blackberry. f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 /219/. **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W SZTUKACH IN HEADS				
Bydło	2005	124910	91122	<i>Cattle</i>
	2010 ^a	122637	90352	
	2012	116020	90482	
	2013	112944	85639	
w tym krowy	2005	53459	38388	<i>of which cows</i>
	2010 ^a	48204	34122	
	2012	50189	38522	
	2013	41871	29402	
Trzoda chlewna ^b	2005	743056	674115	<i>Pigs^b</i>
	2010 ^a	601154	540732	
	2012	469205	425502	
	2013	409043	366003	
w tym lochy	2005	70148	62506	<i>of which sows</i>
	2010 ^a	57462	51502	
	2012	45390	40601	
	2013	38418	33915	
Owce	2005	1927	1868	<i>Sheep</i>
	2010 ^a	3057	3016	
	2012	1882	1859	
	2013	2975	2948	
w tym maciorki	2005	1250	1219	<i>of which ewes</i>
	2010 ^a	1874	1856	
	2012	1155	1132	
	2013	1442	1425	
Konie ^c	2005	3310	2950	<i>Horses^c</i>
	2010 ^a	4097	3464	
	2012	2970	2574	
	2013	2714	2297	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2005	214851	177114	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>
	2010 ^a	192624	157097	
	2012	166317	138934	
	2013	154664	125944	

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b, c W latach 2005, 2012 i 2013: b – stan w końcu lipca, c – dane szacunkowe.

a Data of the Agricultural Census. b, c In years 2005, 2012 and 2013: b – as of the end of July, c – estimated data.

TABL. 11 /219/. **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE (dok.)**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES (cont.)

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^a w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^a in heads				
Bydło	2005	22,6	24,1	<i>Cattle</i>
	2010 ^b	23,9	24,6	
	2012	22,4	24,5	
	2013	21,6	22,2	
w tym krowy	2005	9,7	10,1	<i>of which cows</i>
	2010 ^b	9,4	9,3	
	2012	9,7	10,4	
	2013	8,0	7,6	
Trzoda chlewna ^c	2005	134,2	178,1	<i>Pigs^c</i>
	2010 ^b	117,2	147,0	
	2012	90,5	115,1	
	2013	78,2	94,8	
w tym lochy	2005	12,7	16,5	<i>of which sows</i>
	2010 ^b	11,2	14,0	
	2012	8,8	11,0	
	2013	7,3	8,8	
Owce	2005	0,3	0,5	<i>Sheep</i>
	2010 ^b	0,6	0,8	
	2012	0,4	0,5	
	2013	0,6	0,8	
w tym maciorki	2005	0,2	0,3	<i>of which ewes</i>
	2010 ^b	0,4	0,5	
	2012	0,2	0,3	
	2013	0,3	0,4	
Konie ^d	2005	0,6	0,8	<i>Horses^d</i>
	2010 ^b	0,8	0,9	
	2012	0,6	0,7	
	2013	0,5	0,6	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2005	38,8	46,8	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>
	2010 ^b	37,5	42,7	
	2012	32,1	37,6	
	2013	29,6	32,6	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego. c, d W latach 2005, 2012 i 2013: c – stan w końcu lipca, d – dane szacunkowe.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy wykorzystaniu następujących współczynników: dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a See general notes, item 3 on page 275. b Data of the Agricultural Census. c, d In years 2005, 2012 and 2013: c – as of the end of July, d – estimated data.

Note. The following ratios are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 /220/. **DRÓB^a**
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
 End of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt.	3703,3	3896,6	3363,2	3533,8	3111,0	Hens in thous. heads
w tym nioski	1265,2	1110,9	637,8	765,0	539,5	of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	30,7	66,4	9,1	9,0	9,0	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt.	30,4	28,7	13,0	16,6	10,1	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^b w tys. szt.	136,5	139,8	28,1	49,8	30,8	Ducks ^b in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w tys. szt.	668,6	759,4	648,9	675,5	805,7	Hens per 100 ha of agricultural land ^c in heads
w tym nioski	228,4	216,5	123,1	146,2	139,7	of which laying hens

a W wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.

a Aged more than 2 weeks old. b Including other poultry. c See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 13 /221/. **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO^a**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	27,1	28,2	23,1	24,5	17,9	Cattle (excluding calves)
Cielęta	5,0	3,1	2,0	3,8	3,1	Calves
Trzoda chlewna	708,7	723,8	607,9	507,0	445,9	Pigs
Owce	1,4	0,7	0,6	0,7	0,7	Sheep
Konie	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	Horses

W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI
 IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	13,5	15,7	13,9	14,8	11,6	Cattle (excluding calves)
Cielęta	0,4	0,2	0,2	0,3	0,3	Calves
Trzoda chlewna	79,4	87,6	77,9	65,9	59,5	Pigs
Owce	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	Sheep
Konie	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	Horses
Drób	37,8	55,8	48,4	56,6	50,6	Poultry
Kozy i króliki	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	Goats and rabbits

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animal for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 /222/. **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywcza rzeźnego w prze- liczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	101,3	122,4	108,0	105,3	<i>Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)</i>
mięso i tłuszcze	96,5	116,5	102,9	100,1	<i>meat and fats</i>
wołowe	7,0	8,2	7,1	7,6	<i>beef</i>
cielęce	0,2	0,1	0,1	0,2	<i>veal</i>
wieprzowe	62,0	68,3	60,7	51,5	<i>pork</i>
baranie	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>mutton</i>
końskie	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>horseflesh</i>
drobiowe	26,5	39,1	33,9	39,6	<i>poultry</i>
kozy i królicze ^b	0,8	0,8	1,1	1,2	<i>goat and rabbit^b</i>
podroby	4,7	5,8	5,1	5,2	<i>pluck</i>

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^c w kg
 PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND^c in kg

OGÓŁEM | 18289,9 | 23845,5 | 20846,3 | 20129,9 | **TOTAL**

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 15 /223/. **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						<i>Milk production:</i>
w milionach litrów	298,7	290,2	262,7	246,8	146,0	<i>in million litres</i>
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	53,9	56,5	50,7	47,2	37,8	<i>per 100 ha of agricultural land^a in thous. l</i>
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	5772	6109	5493	5836	4835	<i>Average annual quantity of milk per cow in l</i>
Produkcja jaj w mln szt.	218,4	238,9	165,9	146,8	87,6	<i>Egg production in mln units</i>
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niośki w szt.	185	251	222	201	172	<i>Average annual number of eggs per laying hen in units</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.

^a See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 16 /224/. **CIĄGNIKI ROLNICZE**
 Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
W sztukach	2005 42080 2010 ^a 37502 2013 36059	39963 35272 34370	In units
Powierzchnia użytków rolnych ^b na 1 ciągnik w ha	2005 13,2 2010 ^a 13,7 2013 14,5	9,5 10,4 11,2	Agricultural land area ^b per tractor in ha

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a Data of the Agricultural Census. b See general notes, item 3 on page 275.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 /225/. **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2011/12	2012/13		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TONACH
 IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne^b	78510	94181	99090	116900	83244	Mineral or chemical fertilizers^b
Azotowe	41734	51842	57561	59468	43911	Nitrogenous
Fosforowe	14124	19506	17944	30832	17801	Phosphatic
Potasowe	22652	22833	23586	26600	21532	Potassic
Nawozy wapniowe^c	112270	53307	36445	51114	30938	Lime fertilizers^c

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne^b	141,8	183,5	191,2	223,5	215,6	Mineral or chemical fertilizers^b
Azotowe	75,4	101,0	111,1	113,7	113,7	Nitrogenous
Fosforowe	25,5	38,0	34,6	58,9	46,1	Phosphatic
Potasowe	40,9	44,5	45,5	50,8	55,8	Potassic
Nawozy wapniowe^c	202,7	103,9	70,3	97,7	80,1	Lime fertilizers^c

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.

a Data of the Agricultural Census 2010. b Including mixed fertilizers. c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. d See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 18 /226/. **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
OGÓŁEM	1073395,2	1578159,9	2134162,0	2143235,9	1564289,0	TOTAL
Produkty roślinne	481078,8	834378,2	1251008,2	1149776,7	776390,7	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	203430,3	479414,8	734353,0	577896,5	422810,5	Cereals
w tym zboża podstawowe	172191,0	370198,1	530746,5	454645,0	324967,8	of which basic cereals
pszenica	137572,3	315024,8	435822,4	384578,4	280124,0	wheat
żyto	4395,6	5436,3	10097,5	8545,3	6451,7	rye
jęczmień	27634,2	39262,9	76412,1	53563,7	33332,8	barley
owies i mieszanki zbożowe	594,6	364,2	837,7	894,8	246,9	oats and cereal mixed
pszenżyto	1994,5	10110,0	7576,9	7062,9	4812,3	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	203422,3	479191,5	730820,1	576401,4	422699,1	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	172183,0	370070,5	528359,3	454106,4	324856,4	of which basic cereals
pszenica	137568,4	314983,9	434929,7	384236,2	280053,9	wheat
żyto	4395,6	5436,3	9995,3	8545,3	6451,7	rye
jęczmień	27630,1	39176,2	75584,5	53387,6	33304,7	barley
owies i mieszanki zbożowe	594,6	364,2	670,1	881,5	233,7	oats and cereal mixed
pszenżyto	1994,5	10110,0	7179,8	7055,8	4812,3	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	-	-	257,0	2,8	2,8	Consumer pulses ^b
Ziemniaki	17447,6	20302,8	21816,3	24867,3	8687,3	Potatoes
Buraki cukrowe	149893,8	83864,6	127609,2	120479,1	85661,1	Sugar beets
Rzepak i rzepik	103900,3	239752,6	351267,5	411080,4	247260,9	Rape and turnip rape
Warzywa	740,5	2338,8	3638,1	6484,6	4668,8	Vegetables
Owoce	54,6	2084,1	4458,1	2051,5	2051,5	Fruit
Produkty zwierzęce	592316,4	743781,7	883153,9	993459,2	787898,3	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny^c	311880,8	500151,4	588398,0	652504,8	585674,2	Animals for slaughter^c
bydło (bez cieląt)	33926,5	51875,5	55443,7	77863,6	66971,6	cattle (excluding calves)
cielęta	197,9	240,3	251,1	201,3	121,3	calves
trzoda chlewna	182548,0	284335,3	361053,5	369297,0	336453,8	pigs
owce	178,1	75,2	99,8	143,0	143,0	sheep
konie	32,5	19,8	112,8	288,3	288,3	horses
drób	94997,8	163605,3	171437,1	204711,6	181696,1	poultry
Mleko krowie	263866,8	231740,9	281868,4	314251,7	175644,6	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	2384,4	-	415,6	93,4	6,1	Consumer hen eggs

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w zł
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in zł

OGÓŁEM	1938	3076	4118	4097	4051	TOTAL
Produkty: roślinne	869	1626	2414	2198	2011	Products: crop
zwierzęce	1069	1449	1704	1899	2041	animal

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.
 a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 19 /227/. **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t	577576	821672	897934	767273	572999	Cereals in t
w tym zboża podstawowe .	479256	631658	606021	577654	420001	of which basic cereals
pszenica	385296	520628	489237	476612	352409	wheat
żyto	16230	13513	13113	15957	12574	rye
jęczmień	69069	77389	92639	72057	46711	barley
owies i mieszanki zbożowe	1872	1071	1485	1595	444	oats and cereal mixed
pszenżyto	6789	19057	9547	11433	7863	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	577560	821537	895808	766688	572900	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	479240	631541	603954	577141	419902	of which basic cereals
pszenica	385286	520599	488519	476278	352348	wheat
żyto	16230	13513	13009	15957	12574	rye
jęczmień	69063	77301	91875	71891	46681	barley
owies i mieszanki zbożowe	1872	1071	1299	1587	436	oats and cereal mixed
pszenżyto	6789	19057	9252	11428	7863	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	–	–	181	2	2	Consumer pulses ^a in t
Ziemniaki w t	39797	38241	48377	42821	17450	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	840572	722118	1096327	868586	634153	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t	137858	183632	170717	283886	174427	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t	1500	3698	4932	7237	5044	Vegetables in t
Owoce w t	37	889	3022	941	941	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t	91229	136938	121892	137010	122545	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt)	8482	11295	9162	13356	11280	cattle (excluding calves)
cielęta	29	28	34	25	18	calves
trzoda chlewna	48579	73832	67980	71407	65001	pigs
owce	26	10	12	19	19	sheep
konie	5	5	19	41	41	horses
drób	34108	51768	44685	52162	46186	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	66238	99760	88995	99059	88812	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l	257739	217842	230518	234017	137544	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	10122	–	1340	283	15	Consumer hen eggs in thous. units

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 /228/. **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Z certyfikatem:					Certified:
gospodarstwa	15	49	66	74	farms
powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha	142	2190	1816	2578	organic agricultural land in ha

TABL. 20 /228/. **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE (dok.)**
ORGANIC FARMS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W okresie przestawiania:					<i>Under conversion:</i>
gospodarstwa	21	30	24	14	<i>farms</i>
powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha	436	991	1114	965	<i>organic agricultural land in ha</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

S o u r c e: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo

Hunting

TABL. 21 /229/. **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**
 Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
 As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2012	2013	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Daniele	524	1315	2072	2181	<i>Fallow deer</i>
Muflony	–	39	35	34	<i>Mouflons</i>
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie	6,3	8,4	10,7	11,3	<i>Deer</i>
Sarny	27,7	32,1	35,4	38,0	<i>Roe deer</i>
Dziki	7,5	9,6	10,3	11,2	<i>Wild boars</i>
Lisy	5,8	5,9	6,1	6,1	<i>Foxes</i>
Zajęce	6,5	7,7	8,2	8,8	<i>Hares</i>
Bazanty	9,4	12,0	12,8	13,3	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	4,3	6,2	4,8	4,5	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 /230/. **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2012/13	2013/14	GAME SPECIES
Jelenie	2387	3423	4834	5384	<i>Deer</i>
Daniele	190	384	686	786	<i>Fallow deer</i>
Sarny	6659	7844	9735	11143	<i>Roe deer</i>
Dziki	7654	10548	10472	12431	<i>Wild boars</i>

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

TABL. 22 /230/. **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH (dok.)**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES (cont.)

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2012/13	2013/14	GAME SPECIES
Lisy	5354	4189	5016	4265	Foxes
Zająca	15	17	18	3	Hares
Bażanty	2935	2593	3001	3330	Pheasants
Kuropatwy	31	8	-	-	Partridges

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 /231/. **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**

Stan w dniu 10 III

CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	63	63	72	72	number ^a
członkowie ^b	2944	3348	3497	3540	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	147	147	147	147	number
powierzchnia w tys. ha	754,4	767,0	765,5	754,6	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	209,0	216,2	212,6	212,9	of which on forest land

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. b Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. b Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo Forestry

TABL. 24 /232/. **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM w ha	254859	256427	256684	256892	TOTAL in ha
Lasy	248053	249337	249762	249986	Forests
Publiczne	237110	237826	237861	237823	Public
zalesione	234586	235038	234789	234643	wooded
niezalesione	2524	2789	3071	3180	non-wooded
własność Skarbu Państwa	235646	236339	236355	236330	owned by the State Treasury
zalesione	233143	233584	233318	233184	wooded
niezalesione	2503	2755	3037	3146	non-wooded
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	230756	231865	232112	232223	of which managed by the State Forests
zalesione	228278	229115	229082	229083	wooded
niezalesione	2478	2750	3029	3140	non-wooded

TABL. 24 /232/. **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Lasy (dok.)					Forests (cont.)
Publiczne (dok.)					<i>Public (cont.)</i>
własność gmin ^a	1465	1487	1506	1494	<i>gmina^a owned</i>
zalesione	1443	1453	1472	1459	<i>wooded</i>
niezalesione	22	34	34	34	<i>non-wooded</i>
Prywatne	10943	11511	11901	12163	<i>Private</i>
zalesione	10809	11374	11797	12056	<i>wooded</i>
niezalesione	134	137	105	107	<i>non-wooded</i>
Grunty związane z gospodarką leśną	6807	7090	6922	6906	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	26,4	26,5	26,5	26,6	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	27,4	27,6	27,7	27,7	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF VOIVODSHIP in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25–26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2009–2013 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25–26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2009–2013 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in the previous editions of the Year-book.

TABL. 25 /233/. **POWIERZCHNIA LASÓW***FOREST AREAS*

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		SPECIFICATION
		w zarządzie Lasów Państwowych <i>managed by the State Forests</i>	lasy prywatne <i>private forests</i>	
OGÓŁEM w ha.....	249762	232112	11901	TOTAL in ha
w tym w % ogółem:				<i>of which in % of total:</i>
Powierzchnia zalesiona	96,9	97,2	93,8	<i>Wooded area</i>
drzewostany w klasie wieku:				<i>tree stands in age group:</i>
I (1–20 lat)	16,0	16,9	5,7	<i>I (1–20 years)</i>
II (21–40)	17,4	16,1	35,4	<i>II (21–40)</i>
III (41–60)	22,4	22,6	21,3	<i>III (41–60)</i>
IV (61–80)	15,6	15,9	12,8	<i>IV (61–80)</i>
V (81–100)	15,1	14,7	16,9	<i>V (81–100)</i>
VI i wyższe (101 lat i więcej)	8,6	9,1	1,7	<i>VI and higher (101 years and older)</i>
drzewostany w klasie odnowienia ^a				<i>tree stands in renewal class^a with</i>
o budowie przrębowej	1,8	1,9	–	<i>a troughfell construction</i>

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

a Including regeneration class.

TABL. 25 /233/. **POWIERZCHNIA LASÓW (dok.)**
FOREST AREAS (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem <i>Total</i>		W tym <i>Of which</i>		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwo- wych <i>managed by the State Forests</i>	lasy prywatne <i>private forests</i>	
	w ha	w odsetkach	<i>in percent</i>		
OGÓŁEM	249762	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	170249	68,1	70,0	41,0	Coniferous trees
w tym:					<i>of which:</i>
Sosna	155619	62,2	63,9	41,0	<i>Pine</i>
Świerk	8102	3,2	3,4	–	<i>Spruce</i>
Jodła	635	0,3	0,3	–	<i>Fir</i>
Drzewa liściaste	79513	31,9	30,0	59,0	Broadleaved trees
w tym:					<i>of which:</i>
Buk	5829	2,3	2,4	1,7	<i>Beech</i>
Dąb	22269	8,9	8,9	8,1	<i>Oak</i>
Grab	633	0,3	0,2	1,7	<i>Hornbeam</i>
Brzoza	29099	11,7	10,4	31,0	<i>Birch</i>
Olsza	9888	4,0	3,9	4,8	<i>Alder</i>
Osika	300	0,1	0,0	–	<i>Aspen</i>

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 /234/. **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		SPECIFICATION
		w zarządzie Lasów Państwo- wych <i>managed by the State Forests</i>	lasy prywatne <i>private forests</i>	
OGÓŁEM GRUBIZNA BRUTTO^a w tys. m³	69376,1	64780,8	3212,4	GROSS^a GRAND TOTAL TIMBER in thous. m³
w tym w % ogółem:				<i>of which in % of total:</i>
Powierzchnia zalesiona	99,8	99,8	99,9	<i>Wooded area</i>
drzewostany w klasie wieku:				<i>tree stands in age group:</i>
I (1–20 lat)	2,2	2,4	0,1	<i>I (1–20 years)</i>
II (21–40)	11,7	11,2	15,3	<i>II (21–40)</i>
III (41–60)	25,9	26,0	27,7	<i>III (41–60)</i>
IV (61–80)	20,8	21,1	20,0	<i>IV (61–80)</i>
V (81–100)	21,8	21,4	22,5	<i>V (81–100)</i>
VI i wyższe (101 lat i więcej)	13,2	13,9	4,1	<i>VI and higher (101 years and older)</i>
drzewostany w klasie odnowienia ^b				<i>tree stands in renewal class^b with</i>
i o budowie przerębowej	1,7	1,8	–	<i>a troughfell construction</i>
przestoje ^c	2,4	2,0	10,2	<i>hold-over trees^c</i>

a W korze. b Łącznie z klasą do odnowienia. c Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością.

a Overbark. b Including regeneration class. c Trees not felled in the assumed through fell order.

TABL. 26 /234/. **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU (dok.)**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forest	lasy prywatne private forest	
	w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent			
O G Ó Ł E M	69376,1	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Drzewa iglaste	51593,7	74,3	76,1	51,1	Coniferous trees
w tym:					of which:
Sosna	48744,6	70,2	71,7	51,1	Pine
Świerk	1678,2	2,4	2,6	–	Spruce
Jodła	105,8	0,2	0,2	–	Fir
Drzewa liściaste	17782,4	25,7	23,9	48,9	Broadleaved trees
w tym:					of which:
Buk	937,8	1,4	1,4	–	Beech
Dąb	6788,5	9,8	9,7	8,8	Oak
Grab	125,2	0,2	0,1	2,0	Hornbeam
Brzoza	4852,7	7,0	5,9	24,9	Birch
Olsza	2064,4	3,0	2,9	3,3	Alder
Osika	85,4	0,1	0,0	–	Aspen

a W korze.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 /235/. **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne ^a private forests ^a	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
w ha				in ha				
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	99	85	67	73	73	73	–	Production area of forest nurseries (as of 31 XII)
Odnowienia i zalesienia	1832	1802	2115	2024	1962	1947	62	Renewals and afforestations
odnowienia	1714	1671	1988	1938	1917	1902	21	renewals
sztuczne	1601	1517	1879	1751	1734	1725	17	artificial
zrębów ^b	1509	1480	1829	1727	1711	1702	16	felling sites ^b
halizn i plazowin ...	92	37	50	24	23	23	1	blanks and irregularly stocked open stands
naturalne	113	154	109	187	184	177	3	natural

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands.

TABL. 27 /235/. **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE (dok.)**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne ^a private forests ^a	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
w ha		in ha						
Odnowienia i zalesienia (dok.)								<i>Renewals and afforestation (cont.)</i>
zalesienia ^b	118	131	127	86	45	45	41	<i>afforestation^b</i>
Poprawki i uzupełnienia ^c	305	243	276	217	211	200	6	<i>Corrections and supple- ments^c</i>
Pielęgnowanie ^d	12338	10315	12110	12815	12603	12541	212	<i>Tending^d</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw	8827	7490	8870	9390	9179	9117	211	<i>crops</i>
młodników	3475	2822	3234	3424	3424	3424	-	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszy- tów ^e	1	-	-	-	-	-	-	<i>introduction of under- growth^e</i>
Melioracje	1717	1893	2136	2355	2355	2355	-	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. b Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. c Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. d Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. e Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. c Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. d Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. e Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 /236/. **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne private forests	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
OGÓŁEM w dam³ ...	987,3	1227,6	1265,1	1275,0	1261,5	1256,4	13,5	TOTAL in dam³
Grubizna	951,7	1187,7	1216,4	1230,3	1216,8	1211,7	13,5	Timber
Grubizna iglasta	752,5	979,4	940,4	931,0	920,7	916,8	10,3	<i>Coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	307,0	429,4	432,3	440,6	434,4	432,0	6,2	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowo- wego	375,5	486,0	416,5	407,2	404,8	403,9	2,4	<i>medium-size wood for industrial uses</i>

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień.

a Excluding logging (large timber) from plantings.

TABL. 28 /236/. **POZYSKANIE DREWNA^a (dok.)**
REMOVALS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem grand total	las publiczne public forests		
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury	
Grubizna (dok.)							Timber (cont.)
Grubizna liściasta	199,3	208,3	276,0	299,3	296,1	294,9	3,2 Non-coniferous
w tym drewno:							of which:
wielkowymiarowe	68,9	58,4	79,4	81,9	80,7	80,1	1,2 large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	84,3	104,1	136,1	157,6	156,7	156,5	0,9 medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiario- we^b	35,5	40,0	48,6	44,7	44,7	44,7	- Slash^b
Do przerobu przemysłowego	2,8	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	- Slash for industrial uses
Opałowe	32,7	39,9	48,4	44,6	44,6	44,6	- Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	383,7	476,3	487,0	492,1	511,6	512,7	111,0 TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.

a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

Note. For presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 /237/. **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIENI^a**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywat- nych of which on private land	
Powierzchnia produkcyjna szkółek zadrzewieniowych ^a w ha	-	-	-	-	-	Production area of nurseries ^a in ha
Sadzenie w szt.: drzew	34930	55589	70873	74310	6046	Plantings in units of: trees
krzewów	19985	30016	15118	6090	1719	bushes

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

TABL. 29 /237/. **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIENI (dok.)**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywat- nych of which on private land	
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	14957	23253	21099	21321	12968	Removals (timber) ^a in m ³
grubizna iglasta	990	2243	2988	2547	1764	coniferous
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznacze- nia	516	1085	1422	1213	971	of which large-size general purpose wood
grubizna liściasta	13967	21010	18111	18774	11204	non-coniferous
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	4597	7809	5830	6060	3921	of which large-size general purpose wood

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 30 /238/. **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pożary	244	100	212	86	Fires
w tym:					of which:
podpalenia	138	57	98	47	arsons
nieostrożność dorosłych	45	12	23	5	negligence of adults
Powierzchnia lasów dotkniętych poża- rami w ha	145	35	151	13	Area of forest burned in ha
w tym:					of which:
podpalenia	88	24	95	10	arsons
nieostrożność dorosłych	32	3	8	0	negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,59	0,35	0,71	0,16	Average forest areas burned by fire in ha

a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

S o u r c e: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

Uwagi ogólne

General notes

Przemysł

Industry

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007), do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabelicy 3 dane obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 23.

3. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 24.

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

In table 3 data regarding the production of products also include the activity of entities producing industrial products and included in sections other than: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

2. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 23.

3. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them) semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 24.

As **constant prices** in 2013 were adopted

Jako **ceny stałe** w 2013 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

4. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytworzeniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

5. Przedstawione w tabl. 3 wyroby klasyfikacyjne są według Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU).

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych ugrupowań stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne, niż występujące w PKWiU kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano skrócone nazwy.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”.

2. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleciowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceniodawców.

3. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 23.

4. Dane o produkcji budowlano-montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego.

2010 constant prices (2010 average current prices).

4. In data concerning production, the value of outwork is included.

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

5. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU).

In some cases the so-called inconsistent with PKWiU codes items were introduced. They comprises however:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

6. Data regarding **average employment and average monthly gross wages and salaries** concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section “Construction”.

2. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.

3. Data were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 23.

4. Data concerning construction and assembly production are presented in **producer's prices** due to the lack of subsidies for products as well as the excise tax.

5. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

6. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

7. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).

6. Data regarding buildings completed (by all investors) concern:

- *within the scope of the number of buildings – newly built buildings,*
- *within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).*

7. Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł

Industry

TABL. 1 /239/. **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2012=100 (ceny stałe) (constant prices)
OGÓŁEM TOTAL	16091,0	17194,2	20088,8	20033,9	100,0	99,0
sektor publiczny public sector	6197,1	4230,0	798,3	809,4	4,0	x
sektor prywatny private sector	9893,9	12964,2	19290,5	19224,5	96,0	x
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	#	#	260,0	279,5	1,4	115,6
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	13944,4	14602,3	19034,6	18905,0	94,4	98,5
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	2554,6	2469,0	2843,2	2899,9	14,5	101,2
Produkcja napojów Manufacture of beverages	#	#	174,5	230,4	1,2	127,3
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	76,0	41,4	35,4	34,4	0,2	95,4
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	71,7	48,9	48,8	45,8	0,2	95,3
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^A Processing of leather and related products	62,1	80,4	77,7	75,7	0,4	93,5
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^A Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^A	200,4	425,5	706,7	731,8	3,7	101,4
Produkcja papieru i wyrobów z papieru ... Manufacture of paper and paper products	253,9	252,1	521,9	654,5	3,3	122,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	83,9	131,2	166,4	181,9	0,9	114,2
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	2240,4	2658,4	3434,1	3395,1	16,9	96,8
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	419,1	571,0	927,8	1131,2	5,6	121,3
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	1323,4	2020,5	2455,3	2117,3	10,6	85,6

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 /239/. **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent	2012=100 (ceny stałe) (constant prices)	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
w tym: of which:						
Produkcja metali Manufacture of basic metals	272,8	510,7	559,8	312,6	1,6	55,2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	931,4	1573,2	2460,2	2651,3	13,2	105,6
Produkcja komputerów, wyrobów elektro- nicznych i optycznych Manufacture of computer, electronic and optical products	#	12,3	53,1	43,2	0,2	80,4
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	430,6	648,6	807,5	806,5	4,0	100,7
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	577,6	781,5	889,3	823,5	4,1	92,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	700,9	1298,6	1431,7	1453,8	7,3	102,8
Produkcja pozostałego sprzętu transpor- towego Manufacture of other transport equipment	#	#	#	83,5	0,4	51,9
Produkcja mebli Manufacture of furniture	516,1	439,6	447,8	435,0	2,2	95,2
Pozostała produkcja wyrobów Other manufacturing	56,5	66,4	62,7	62,6	0,3	96,7
Naprawa, konserwacja i instalowanie ma- szyn i urządzeń Repair and installation of machinery and equipment	330,0	314,7	729,7	672,3	3,4	92,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ Electricity, gas, steam and air condi- tioning supply	#	#	359,0	379,7	1,9	104,3
Dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities	248,4	408,4	435,2	469,7	2,3	104,7
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody Water collection, treatment and supply	138,0	200,1	213,3	148,4	0,7	66,7
Gospodarka odpadami; odzysk surow- ców ^Δ Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery	81,3	162,6	163,4	183,6	0,9	111,9

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABLE 2 /240/. **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	16091,0	17194,2	20088,8	20033,9	T O T A L
Podmioty o liczbie zatrudnionych:					<i>Entities with following number of paid employees:</i>
49 osób i mniej	1672,5	2177,5	2423,1	2592,3	<i>49 persons and less</i>
50–249	4818,0	5286,6	6882,6	7124,6	<i>50–249</i>
250–499	1692,3	2562,8	4303,8	3812,7	<i>250–499</i>
500–999	2302,3	3396,5	3352,7	3883,9	<i>500–999</i>
1000 osób i więcej	5606,0	3770,8	3126,6	2620,4	<i>1000 persons and more</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABLE 3 /241/. **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY PRODUCTS	2010	2012	2013	
			ogółem total	udział w kraju w % share in country in %
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t: <i>Slaughter products^b included in slaughter capacity in thous. t:</i>				
bydła i cieląt	0,8	0,7	0,7	0,3
<i>cattle and calves</i>				
trzody chlewnej	8,4	8,8	1,2	0,1
<i>pigs</i>				
Wędliny ^c w tys. t	1,6	1,6	1,0	0,1
<i>Cured meat products^c in thous. t</i>				
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	505,1	336,1	320,2	1,1
<i>Processed liquid milk^d in thous. hl</i>				
Sery i twarogi w tys. t	10,9	6,2	8,5	1,0
<i>Cheese and curd in thous. t</i>				
Mąka pszenna w tys. t	150,9	147,3	176,0	7,9
<i>Wheat flour in thous. t</i>				
Garsonki i zestawy odzieżowe damskie lub dziewczęce w tys. szt	426,8	536,9	533,3	8,8
<i>Women's or girl's suits and ensembles</i>				
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^e w tys. par	176	155	137	1,2
<i>Footwear with leather uppers^e in thous. pairs</i>				
Tarcica w dam ³	93,6	#	93,7	2,2
<i>Sawnwood in dam³</i>				
w tym iglasta	89,3	91,6	89,6	2,3
<i>of which coniferous sawnwood</i>				
Cegła w mln cegieł	11,4	6,0	4,3	1,1
<i>Bricks in mln bricks</i>				

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Bez drobiowych. d Łącznie z mlekiem przetworzonym do dalszej produkcji. e Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwieniem ze spodem drewnianym.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat. d Including milk for further processing. e Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4 /242/. PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE^a
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
OGÓŁEM	59827	57352	54515	51967
TOTAL				
sektor publiczny	11951	10655	4412	4130
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	47876	46697	50102	47837
<i>private sector</i>				
Górnictwo i wydobywanie	#	#	856	840
Mining and quarrying				
Przetwórstwo przemysłowe	53478	51385	49746	47351
Manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	8869	7458	6567	6261
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	#	#	349	392
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	967	518	272	283
<i>Manufacture of textiles</i>				
Produkcja odzieży	1680	812	729	678
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	679	654	610	549
<i>Processing of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1640	2072	2072	2114
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	899	938	1267	1366
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ...	352	455	478	486
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2996	2770	2699	2715
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1686	1637	2402	2710
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3672	3565	3942	3854
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja metali	2295	2227	1735	1224
<i>Manufacture of basic metals</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	4595	6582	7485	7022
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycz- nych	#	81	669	482
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	2168	2780	3420	3274
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	4147	3937	3264	3287
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	4476	5178	5440	5054
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1563	972	#	664
<i>Manufacture of other transport equipment</i>				
Produkcja mebli	4530	3608	2943	2637
<i>Manufacture of furniture</i>				
Pozostała produkcja wyrobów	660	575	431	370
<i>Other manufacturing</i>				
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2481	1947	1973	1884
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>				

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 /242/. **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	#	#	1176	1118
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2572	2559	2736	2659
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1407	1428	1392	896
<i>Water collection, treatment and supply</i>				
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	933	810	923	860
<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>				

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 /243/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
O G Ó Ł E M TOTAL	2229,90	3135,69	3276,47	3386,66
sektor publiczny	2821,28	4245,62	3633,20	3851,16
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	2082,28	2882,43	3245,12	3346,56
<i>private sector</i>				
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	#	#	4671,93	4839,52
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	2140,15	3012,87	3207,67	3303,98
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	2119,32	2718,90	3042,72	3108,43
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	#	#	3000,67	3070,90
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	1520,85	1905,76	1817,19	1834,75
<i>Manufacture of textiles</i>				
Produkcja odzieży	1177,33	1656,28	1858,20	1972,27
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1318,23	1686,39	2068,72	2189,53
<i>Processing of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1518,93	2512,15	2885,68	2827,10
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2233,44	2636,54	3293,82	3626,01
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ...	2774,20	3754,23	4098,64	4138,75
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 /243/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)				
w tym: of which:				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	2631,08	4517,39	4852,30	5202,20
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	1836,73	2598,46	2817,60	3182,84
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	3250,43	4179,09	4406,02	4339,44
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	1959,54	2611,47	3077,52	3127,05
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	2128,31	3077,15	3233,47	3200,02
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycz- nych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	#	2162,65	2198,63	1956,57
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	1887,69	2987,38	3106,99	3295,45
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	2224,22	3022,56	3588,68	3507,54
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	1639,29	2294,59	2468,33	2562,44
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	2104,39	2981,59	#	3087,53
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	1585,75	2114,91	2268,55	2342,36
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	1430,05	2055,04	2233,00	2696,94
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	2482,20	3828,54	4180,92	4439,27
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	#	#	4490,16	4854,01
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2276,16	3292,65	3570,30	3781,80
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	2420,21	3359,54	3639,88	3764,43
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materi- als recovery</i>	2097,43	3233,30	3555,28	3900,36

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo

Construction

TABL. 6 /244/. **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł			
O G Ó Ł E M	1536,4	2892,8	2516,9	2800,7	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	590,4	1492,7	1241,9	1256,4	44,9	Entities employing more than 9 persons
Budowa budynków ^Δ	229,9	526,0	479,5	471,0	16,8	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	181,1	592,0	385,5	387,7	13,9	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	179,4	374,7	376,8	397,7	14,2	Specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa opolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Opolskie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 /245/. **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakterze Works with a character		SPECIFICATION	
		inwestycyjnym investment	remontowym renovation (restoration)		
		w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	2005	590,4	328,4	262,0	T O T A L
	2010	1492,7	861,5	631,2	
	2012	1241,9	806,5	435,4	
	2013	1256,4	801,5	454,9	
Budynki		656,9	437,5	219,4	Buildings
Budynki mieszkalne		131,4	57,6	73,7	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne		57,3	23,5	33,8	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		54,7	28,6	26,1	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania		19,4	5,5	13,9	residences for communities
Budynki niemieszkalne		525,5	379,9	145,6	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego		12,5	5,2	7,3	hotels and similar buildings
budynki biurowe		40,2	28,6	11,6	office buildings
budynki handlowo-usługowe		92,7	68,0	24,7	wholesale and retail trade buildings
budynki transportu i łączności		3,6	3,1	0,5	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe		258,6	193,8	64,8	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej		69,0	51,6	17,3	public entertainment, education, hospital or institutional care buildings
pozostałe budynki niemieszkalne		49,1	29,6	19,5	other non-residential buildings

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa opolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Opolskie voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 /245/. **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakterze Works with a character		SPECIFICATION
		inwestycyjnym investment	remontowym renovation (restoration)	
	w mln zł		in mln zł	
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej ...	599,5	364,0	235,5	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	319,4	154,2	165,2	Transport infrastructures
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	219,2	76,0	143,1	highways, streets and roads
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	0,0	–	0,0	railways, suspension and elevated railways
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	51,8	44,7	7,2	bridges, elevated highways, tunnels and subways
budowle wodne	48,4	33,5	14,9	harbours, waterways, dams and other water works
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	168,2	125,9	42,3	Pipelines, communication and electricity lines
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	61,1	53,3	7,8	long-distance pipelines, communication and electricity power lines
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	107,1	72,6	34,5	local pipelines and cables
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	85,0	59,1	25,9	Complex constructions on industrial sites
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	26,8	24,8	2,1	Other civil engineering works

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa opolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Opolskie voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 /246/. **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Budynki^b	1211	1636	1791	1835	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkanowie ^c	783	1185	1269	1331	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	566	651	639	630	urban areas
wieś	645	985	1152	1205	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	1128	1473	1588	1664	Of which private buildings ^d
miasta	508	543	517	531	urban areas
wieś	620	930	1071	1133	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkanowie ^c ...	779	1149	1217	1308	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	349	323	371	356	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	85	90	66	95	of which farm buildings

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 308. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

a See general notes, item 6 on page 308. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

TABL. 8 /246/. **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Kubatura^b w dam³	1572,1	3229,1	3527,6	3033,4	Cubic^b volume in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	609,9	1036,9	1027,6	1038,9	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	945,6	1161,2	1973,5	1452,9	<i>urban areas</i>
wieś	626,5	2067,9	1554,2	1580,5	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	954,8	1308,5	1655,9	1643,2	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	443,7	492,4	642,9	570,7	<i>urban areas</i>
wieś	511,1	816,0	1013,0	1072,5	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c ...	582,1	871,2	905,4	981,4	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	372,7	433,2	750,5	661,8	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	83,6	124,6	199,2	119,7	<i>of which farm buildings</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 308. b Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy). c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

a See general notes, item 6 on page 308. b Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion). c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

TABL. 9 /247/. **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
					BUDYNKI ^b BUILDINGS ^b
Budynki mieszkalne	783	1187	1270	1331	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	783	1185	1269	1331	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednorodzinne	767	1149	1231	1311	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania ...	–	2	1	–	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	428	449	521	504	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	7	12	13	11	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	6	21	30	15	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	56	78	65	92	<i>Wholesale and retail trade buildings</i>
Budynki łączności, dworców i terminali	–	1	–	–	<i>Communication buildings, stations, terminals and associated buildings</i>
Budynki garaży	186	137	190	123	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	28	24	48	47	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	35	42	64	76	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek ...	1	2	5	2	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 308. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

a See general notes, item 6 on page 308. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 9 /247/. **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
BUDYNKI^b (dok.) BUILDINGS^b (cont.)					
Budynki niemieszkalne (dok.)					Non-residential buildings (cont.)
w tym:					of which:
Budynki szkół i instytucji badawczych	2	2	6	3	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	4	5	7	8	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	6	21	14	12	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	87	95	73	108	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	5	–	1	2	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA^c w dam³ CUBIC VOLUME^c in dam³					
Budynki mieszkalne	609,9	1050,6	1029,5	1038,9	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszalniach i wielomieszkalniowe ^d	609,9	1036,9	1027,6	1038,9	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^d
w tym jednorodzinne	561,5	832,7	878,3	946,7	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	13,7	1,9	–	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	962,1	2178,5	2498,1	1994,5	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	25,1	34,8	72,3	42,2	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	24,4	109,9	78,1	99,0	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	147,2	306,6	523,9	289,5	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	–	0,6	–	–	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	23,7	36,8	61,5	32,3	Garage buildings
Budynki przemysłowe	311,1	1152,7	895,1	634,5	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	139,2	237,8	441,4	562,1	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek ...	2,3	23,4	23,1	6,4	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	6,7	3,9	32,4	25,9	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	50,8	27,6	27,0	36,9	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	136,9	105,1	57,9	126,5	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	85,2	130,8	278,3	136,5	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	7,8	–	0,1	0,8	Buildings used as places of worship and for religious activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 308. b Nowo wybudowane. c Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy). d Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji większych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

a See general notes, item 6 on page 308. b Newly built. c Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion). d Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 10 /248/. **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	6769	9507	8748	8796	Average paid employment
Budowa budynków ^Δ	3345	4040	3642	3448	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	1540	2377	2141	2410	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	1884	3091	2965	2938	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1774,41	2674,20	2768,79	2945,36	Average monthly gross wages and salaries in zł
Budowa budynków ^Δ	1779,11	2499,94	2579,22	2701,24	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	1908,00	3121,03	2952,26	3169,62	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	1656,89	2557,49	2869,15	3047,91	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne** ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115) z późniejszymi zmianami na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym, niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Informacje o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** do 2001 r. prezentowane są według ewidencji prowadzonej

CHAPTER XVII TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. On account of functions in a road network **public roads** are divided, according to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (unified text: Journal of Laws 2007 No. 19, item 115) with later amendments, into following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the state road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among state roads.

District roads include roads other than those mentioned above, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Until 2001, information on registered **vehicles and tractors** has been presented according to the evidence conducted by voivodes, while

przez wojewodów, od 2002 r. przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004–2008 na podstawie danych organów rejestrujących pojazdy (tj. starostw powiatowych), ujętych w systemie „Pojazd”, natomiast od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów, prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Od 2011 r. dane łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu danego roku.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od liczby kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy.

6. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

since 2002 according to the evidence conducted by starosts and mayors and in 2004–2008 on the base of data of the registering bodies (i.e. powiat starosta offices and district containing in “Pojazd” system, from 2009 according to central vehicle register maintained by the Ministry of Interior and Administration. Since 2011 data including road vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

4. A bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Road transport for hire or reward in regard to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport.

6. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads, as a result of which death or injury occurred.

A road traffic accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A road traffic accident injury is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą:

- 1) w zakresie usług pocztowych – operatorów pocztowych, tj. operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) oraz od 2009 r. pozostałych operatorów pocztowych (do 2012 r. określanych jako operatorzy niepubliczni);
- 2) w zakresie usług telekomunikacyjnych – operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns:

- 1) in scope of postal services - post operators, i.e. appointed operator (until 2012 the public operator) and from 2009 other post operators (until 2012 defined as non-public operators);
- 2) in scope of telecommunication services – operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks - networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

2. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: przesyłki (np. listy, kartki pocztowe z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

3. Placówkę pocztową stanowi jednostka organizacyjna operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych, lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

2. Communication services include services paid for, free of charge and official.

Data on letter mail include mail (e.g., letters, postcards, excluding packages) containing an address for the purpose of being delivered to the addressee.

3. Postal office represents an organizational unit of the public operator (until 2012 the public operator) or its agent, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addressees of the consignment or the amount of money specified in the postal transfers.

4. Telephone main line includes standard main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, faxes, data.

Transport

Transport

TABL. 1 /249/. LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM^b	851	868	821	798	TOTAL^b
Normalnotorowe	851	868	821	798	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	481	441	433	440	of which electrified
jednotorowe	413	432	386	362	single track
dwu- i więcej torowe	438	436	435	436	double and more track
Wąskotorowe	–	–	–	–	Narrow gauge
Na 100 km² powierzchni ogólnej	9,0	9,2	8,7	8,5	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szero-
torowe.

^a Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as other entities which are administrators of railway infra-
structure. ^b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 /250/. DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o na- wierzchni ulepszonej of which improved	
				w km in km		
OGÓŁEM	8363	8615	8508	8496	7795	TOTAL
Miejskie	1425	1536	1618	1617	1562	Urban
Zamiejskie	6938	7079	6890	6879	6233	Non-urban
Krajowe	800	779	778	778	778	National
Miejskie	172	151	150	150	150	Urban
Zamiejskie	628	628	628	628	628	Non-urban
Wojewódzkie	969	987	984	984	984	Regional
Miejskie	156	155	152	152	152	Urban
Zamiejskie	813	832	832	832	832	Non-urban
Powiatowe	3763	3746	3713	3714	3632	District
Miejskie	384	362	360	361	358	Urban
Zamiejskie	3379	3384	3353	3353	3274	Non-urban
Gminne	2831	3103	3033	3020	2401	Communal
Miejskie	713	868	956	954	902	Urban
Zamiejskie	2118	2235	2077	2066	1499	Non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 /251/. **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM^b	481516	630900	682053	701399	TOTAL^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	374087	493369	536479	552176	Passenger cars
Autobusy	2058	2322	2405	2482	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	53645	68402	73730	75156	Lorries and road tractors ^c
Ciągniki balastowe i rolnicze	33729	41194	41150	41804	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	15000	21400	23914	24988	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 321. b Bez trolejbusów. c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See general notes, item 3 on page 321. b Excluding trolleybuses. c Including vans.

TABL. 4 /252/. **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS TRANSPORT LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	781	458	428	417	National: number
długość w km	35010	16208	13905	13116	length in km
Dalekobieżne: liczba	23	6	3	3	Long distance: number
długość w km	8037	1366	596	507	length in km
Regionalne: liczba	91	57	25	65	Regional: number
długość w km	7243	3466	1918	3094	length in km
Podmiejskie: liczba	655	388	391	340	Suburban: number
długość w km	19581	11322	11321	9445	length in km
Miejskie: liczba	12	7	9	9	Urban: number
długość w km	149	54	70	70	length in km
Międzynarodowe: liczba	20	20	20	16	International: number
długość w km	23639	32062	32062	30433	length in km

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 /253/. **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa:					Domestic communication:
Przewozy ładunków w tys. t	2197,5	2676,9	3123,9	3438,9	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	175	225	178	266	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ...	21655,7	11428,8	9689,3	9004,4	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	29	33	31	37	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa:					International communication:
Przewozy ładunków w tys. t	1060,3	2181,1	2545,9	2795,9	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1098	1005	844	849	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ...	449,3	689,8	714,4	804,1	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	978	1895	1878	1858	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

^a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road fleet (of which by taxis).

TABL. 6 /254/. **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	1013	836	797	791	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	21,0	13,3	11,7	11,3	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	1442	1135	1058	1020	Road traffic casualties
Śmiertelne	148	107	81	97	Fatalities
na 100 tys. ludności	14,1	10,5	8,0	9,6	per 100 thous. population
Ranni	1294	1028	977	923	Injured
na 100 tys. ludności	123,3	100,9	96,5	91,7	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2012 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; since 2012 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 7 /255/. **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	797	791	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	647	660	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	175	172	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	166	166	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie	54	53	<i>incorrectly overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	87	66	<i>incorrectly behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	69	81	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>
Z winy pieszych	57	39	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	41	24	<i>of which carelessly entering to the roadway</i>
Pozostałe ^b	93	92	<i>Others^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	647	660	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	506	503	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	17	30	<i>Motorcycles</i>
Rowery	45	38	<i>Bicycles</i>
Motorowery	30	27	<i>Motor-bicycles</i>
Samochody ciężarowe	37	39	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	12	23	<i>Other vehicles^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	101	72	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	65	50	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	47	34	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	1	4	<i>of motorcycles</i>
rowerami	10	1	<i>of bicycles</i>
motorowerami	6	7	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	1	1	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	–	3	<i>of other vehicles</i>
Pieszycy	18	8	<i>Pedestrians</i>

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność Communications

TABL. 8 /256/. **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE OPERATORA WYZNACZONEGO^a**
ELEMENTARY POSTAL SERVICES APPOINTED OPERATOR^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII)	264	248	239	216	Postal offices (as of 31 XII)
miasta	80	83	89	86	urban areas
wieś	184	165	150	130	rural areas
Nadane (w ciągu roku):					Mailed (during the year):
przesyłki listowe polecone ^{bc} w tys. ..	6599,9	7826,4	8138,6	8856,7	registered letters ^{bc} in thous.
paczki ^b w tys.	332,8	370,8	377,9	373,2	packages ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	1896,3	1111,8	1126,3	197,4	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys. ...	4839,6	4543,2	3205,3	2964,2	Payments to bank accounts in thous.

a W latach 2005–2012 określany jako operator publiczny (poczta publiczna). b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. c W latach 2010–2013 łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

a In 2005–2012 the public post office (public operator). b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. c In 2010–2013 including insured letters.

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 9 /257/. **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	279,1	190,3	147,9	140,3	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	213,9	145,0	106,2	103,6	of which private subscribers ^b
miasta	229,0	154,9	117,7	111,2	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	169,7	115,0	83,2	80,9	of which private subscribers ^b
wieś	50,1	35,4	30,1	29,1	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	44,1	30,0	23,0	22,7	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	256,9	172,0	131,7	125,2	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	209,3	138,4	103,3	98,2	urban areas
wieś	47,6	33,6	28,4	27,0	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samo- inkasujące	1975	1155	1823	556	Public pay telephones
miasta	1302	722	1312	385	urban areas
wieś	673	433	511	171	rural areas

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

a Data concern operators of public telecommunication network. b Possessing telephones installed in private dwellings.

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaż produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaż na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agencji, aukcjonery), jak również wartość sprzedaży zrealizowa-

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade activity or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev.2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motor-cycles".

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods in:
 - retail sales outlets,
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) the sale of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis; non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agriculture production (e.g., agricultural machinery tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages, as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of com-

nej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do placówek gastronomicznych zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

modities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational forms was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments each, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales area above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

The division of shops was made on the basis of the actual location of a shop.

6. Shops include public pharmacies.

7. Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are the organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (plac, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

9. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 /258/. **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)***RETAIL SALES (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	7701,1	8314,8	8311,8	8629,0	TOTAL in mln zł
w tym udział przedsiębiorstw handlowych ^a :					of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	808,3	1420,1	1117,3	1202,8	in million zlotys
w %	10,5	17,1	13,4	13,9	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	7338	8163	8211	8569	PER CAPITA in zł

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 /259/. **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)***RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
IN MILLIONS ZLOTYS

OGÓŁEM | **2850,3** | **3708,1** | **3729,6** | **3767,2** | **TOTAL**

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	61,6	61,9	72,2	79,6	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	21,0	21,6	22,3	24,5	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	3,4	3,3	3,5	4,3	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	37,2	37,0	46,4	50,8	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	38,4	38,1	27,8	20,4	Non-consumer goods

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 /260/. **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a (ceny bieżące)***WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
IN MILLIONS ZLOTYS

OGÓŁEM | **3884,6** | **6960,3** | **9518,6** | **9639,5** | **TOTAL**

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe ...	5,1	4,4	2,5	5,5	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	3,1	2,9	2,0	2,9	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	91,8	92,7	95,5	91,6	Non-foodstuffs goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 /261/. SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^{ab}
 Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^{ab}
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sklepy	8913	8652	8122	8300	Shops
Domy: towarowe	1	1	–	–	Department stores
handlowe	4	9	6	6	Trade stores
Supermarkety	82	155	191	210	Supermarkets
Hipermarkety	6	18	21	21	Hipermarkets
Sklepy: powszechne	239	209	213	219	General shops
wyspecjalizowane	441	705	801	787	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	8140	7555	6890	7057	Other shops ^c
Stacje paliw	272	239	255	227	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 329. b Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. c Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 5 on page 329. b According to location of shop/petrol station. c Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 /262/. GASTRONOMIA^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	302	254	247	235	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	104	94	99	100	of which restaurants
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł ...	115709	160261	146594	155726	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	61143	114106	111436	110997	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych ...	29145	26354	19449	25937	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 /263/. MAGAZYNY HANDLOWE^a
 Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				Secured warehouses:
liczba	546	512	489	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	257,1	387,3	580,7	storage space in thous. m ²

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 6 /263/. **MAGAZYNY HANDLOWE^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

TRADE WAREHOUSES^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	61	87	119	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	16,7	37,8	72,4	<i>storage space in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	113	137	113	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	263,7	352,1	429,5	<i>storage space in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Silos and reservoirs:</i>
liczba	231	245	266	<i>number</i>
pojemność w dam ³	33,4	65,6	193,7	<i>capacity in dam³</i>

a Hurtu i rozdzielnice detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 /264/. **TARGOWISKA**

Stan w dniu 31 XII

MARKETPLACES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	50	53	50	51	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	49	46	48	50	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	152,0	171,1	166,5	166,7	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	108,9	101,7	96,5	95,1	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	2119	2350	2170	2111	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	1634	1867	1662	1570	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	17	415	413	494	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	6526,5	5254,1	5122,2	4725,2	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 330).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa) otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt

CHAPTER XIX FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 2013 item 330).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, co-operative savings and credit unions, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights) assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs

wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów ;

- wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz do 2009 r. inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;

- *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- *other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
- *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) oraz krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz

- *the current part, i.e. the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,*
- *the deferred part, i.e. a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.*

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues, short-term investments and short-term deferred expenditures) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the

odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o. o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych, – kapitał zakładowy
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

Kapitał zagraniczny to kapitał wniesiony do przedsiębiorstwa przez podmiot zagraniczny. Podmiotem zagranicznym może być:

- osoba prawna z siedzibą za granicą,
- osoba fizyczna, mająca miejsce zamieszkania za granicą,
- niemająca osobowości prawnej spółka osób prawnych lub fizycznych, utworzona zgodnie z ustawodawstwem państw obcych.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,*
- *founders' capital – in state owned enterprises,*
- *participation fund – in co-operatives,*
- *owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.*

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

Foreign capital is capital transferred to an enterprise by a foreign entity. A foreign entity includes:

- *a legal person with the head office located abroad,*
- *a natural person with a foreign place of residence,*
- *a company of legal or natural persons, without legal personality, established in accordance with regulations applicable in the foreign country.*

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 /265/. **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	28179,6	37212,0	41992,6	42282,5	Revenues from total activity
sektor publiczny	7199,0	5161,8	1325,7	1336,2	public sector
sektor prywatny	20980,6	32050,2	40666,9	40946,3	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	19478,5	24100,3	27002,3	27227,0	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	7708,5	11698,4	13954,2	14165,8	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	469,4	638,0	332,9	208,4	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	26300,8	35334,7	40357,0	40631,2	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	6231,7	4832,3	1269,1	1274,5	public sector
sektor prywatny	20069,1	30502,4	39087,9	39356,7	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	18619,8	24342,0	27499,0	27664,6	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	6556,7	9858,3	11952,1	12156,5	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	670,1	756,5	466,1	377,8	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	1878,8	1877,3	1635,5	1651,3	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	967,3	329,4	56,5	61,7	Public sector
Sektor prywatny	911,5	1547,9	1579,0	1589,6	Private sector
Zyski nadzwyczajne	90,7	15,9	16,8	3,6	Extraordinary profits
Sektor publiczny	6,4	7,8	1,0	0,5	Public sector
Sektor prywatny	84,3	8,1	15,8	3,1	Private sector
Straty nadzwyczajne	1,9	13,5	6,7	1,4	Extraordinary losses
Sektor publiczny	0,1	5,9	1,2	0,5	Public sector
Sektor prywatny	1,8	7,6	5,5	0,9	Private sector
Wynik finansowy brutto	1967,6	1879,8	1645,7	1653,5	Gross financial result
sektor publiczny	973,5	331,4	56,3	61,7	public sector
sektor prywatny	994,1	1548,4	1589,3	1591,8	private sector
Zysk brutto	2138,7	2137,7	2055,2	2008,3	Gross profit
Strata brutto	171,1	258,0	409,5	354,7	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	391,2	310,5	295,8	300,1	Obligatory encumbrances on gross financial result
Sektor publiczny	200,0	59,4	11,7	13,5	Public sector
Sektor prywatny	191,2	251,1	284,1	286,7	Private sector
Wynik finansowy netto	1576,5	1569,3	1349,9	1353,3	Net financial result
sektor publiczny	773,5	272	44,7	48,2	public sector
sektor prywatny	803,0	1297,3	1305,2	1305,1	private sector
Zysk netto	1751,0	1824,5	1757,8	1712,2	Net profit
Strata netto	174,5	255,2	407,8	358,8	Net loss

TABL. 2 /266/. **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności Revenues from total activity	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności Costs of obtaining revenues from total activity	Wynik finansowy brutto Gross financial result	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto Obligatory encumbrances on gross financial result	Wynik finansowy netto Net financial result
OGÓŁEM	28179,6	26300,8	1967,6	391,2	1576,5
TOTAL	37212,0	35334,7	1879,8	310,5	1569,3
..... 2012	41992,6	40357,0	1645,7	295,8	1349,9
..... 2013	42282,5	40631,2	1653,5	300,1	1353,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	1117,4	968,9	148,9	2,0	146,9
Przemysł	21408,3	20546,7	862,1	200,3	661,8
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	323,0	323,8	-0,8	1,4	-2,1
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	20174,1	19351,0	823,3	188,3	635,0
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	430,0	395,0	35,3	6,7	28,6
<i>electricity, gas steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	481,2	477,0	4,2	3,9	0,3
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo	1933,0	1858,4	74,6	14,2	60,4
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	12003,5	11636,3	368,6	51,4	317,2
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	2311,1	2208,5	102,4	11,7	90,7
<i>Transport and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	30,9	30,1	0,8	0,1	0,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	65,1	63,9	1,2	0,9	0,4
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	#	#	#	#	#
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	425,8	415,0	10,9	2,3	8,6
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	505,7	477,1	28,7	5,4	23,3
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	#	#	#	#	#
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	#	#	#	#	#
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	166,2	162,8	3,4	0,8	2,6
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	#	#	#	#	#
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	9,5	10,7	-1,2	-	-1,2
<i>Other service activities</i>					

TABL. 4 /268/. RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the			
		brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree	
							w %
OGÓŁEM	2005	93,3	7,0	5,6	47,5	113,5	159,8
TOTAL	2010	95,0	5,1	4,2	25,8	97,2	145,8
	2012	96,1	3,9	3,2	24,8	92,3	148,9
	2013	96,1	3,9	3,2	27,1	93,8	149,0
sektor publiczny		95,4	4,6	3,6	86,8	160,9	201,2
public sector							
sektor prywatny		96,1	3,9	3,2	24,7	91,1	146,9
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		86,7	13,3	13,1	46,3	161,6	308,4
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		96,0	4,0	3,1	25,0	85,5	133,1
Industry							
górnictwo i wydobywanie		100,2	-0,2	-0,7	23,6	68,3	93,2
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe		95,9	4,1	3,1	22,6	83,4	133,3
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		91,9	8,2	6,7	43,3	119,7	157,8
electricity, gas steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		99,1	0,9	0,1	77,8	132,2	143,3
water supply; sewerage, waste management and remediation activities							
Budownictwo		96,1	3,9	3,1	26,5	133,1	188,5
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		96,9	3,1	2,6	15,8	74,0	142,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		95,6	4,4	3,9	46,4	150,9	166,7
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		97,5	2,5	2,3	101,4	145,5	162,8
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		98,1	1,9	0,6	291,2	384,0	423,7
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#	#
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		97,5	2,5	2,0	143,7	218,0	252,4
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		94,3	5,7	4,6	91,6	285,0	302,2
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		#	#	#	#	#	#
Administrative and support service activities							
Edukacja		#	#	#	#	#	#
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		97,9	2,1	1,6	54,6	163,5	176,0
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		#	#	#	#	#	#
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		113,0	-13,0	-13,0	2,2	41,8	55,7
Other service activities							

TABL.5 /269/. **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy Stocks				
		razem total	w tym of which			
			materiały materials	półprodukty i produkty w toku semi-finished products and work in progress	produkty gotowe finished products	
w mln zł						
OGÓŁEM	2005	9964,5	2745,1	1055,0	272,0	730,3
TOTAL	2010	11027,9	3393,6	1085,0	478,6	628,6
	2012	11946,3	4253,2	1381,3	468,1	833,8
	2013	12387,1	4267,6	1398,2	518,1	765,8
sektor publiczny		656,2	121,2	69,5	6,6	41,1
public sector						
sektor prywatny		11730,9	4146,4	1328,7	511,5	724,7
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		718,0	337,2	72,4	54,4	202,6
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		6587,9	2226,3	1230,9	342,9	478,9
Industry						
górnictwo i wydobywanie		115,2	20,2	5,6	-	14,2
mining and quarrying						
przetwórstwo przemysłowe		6074,3	2167,6	1190,3	342,2	463,3
manufacturing						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		135,1	28,4	27,3	0,0	-
electricity, gas steam and air conditioning supply						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		263,3	10,1	7,6	0,7	1,3
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo		853,7	191,8	25,6	103,7	53,3
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		3073,0	1450,7	54,3	6,7	29,5
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		435,2	16,2	8,0	0,0	0,4
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		6,7	0,6	0,3	-	-
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		36,5	3,1	1,5	0,8	0,5
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		210,3	19,0	1,2	5,8	0,0
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		164,9	7,4	2,0	3,7	0,2
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		#	#	#	#	#
Administrative and support service activities						
Edukacja		#	#	#	#	#
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		27,4	1,5	1,0	-	-
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		#	#	#	#	#
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		2,7	0,6	0,0	-	0,0
Other service activities						

towary goods	Należności krótkoterminowe Short-term dues		Inwestycje krótkoter- minowe Short-term investments	Krótkotermi- nowe rozliczenia międzyokre- sowe Short-term deferred expenditures	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION
	razem total	w tym z tytułu dos- taw i usług of which from deli- veries and services			
<i>in mln zł</i>					
662,3	4109,4	3555,6	2963,9	146,0	2005 OGÓŁEM
1155,5	5397,0	4300,2	1950,4	286,9	2010 TOTAL
1507,0	5411,2	4502,2	1993,4	288,5	2012
1509,5	5543,5	4514,6	2255,6	320,4	2013
1,5	241,7	163,5	283,0	10,4 sektor publiczny <i>public sector</i>
1508,0	5301,8	4351,0	1972,6	310,1 sektor prywatny <i>private sector</i>
5,4	268,5	136,7	107,8	4,5 Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>
151,3	2992,0	2407,4	1238,7	130,8 Przemysł <i>Industry</i>
0,3	55,3	50,5	29,2	10,5 górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>
150,3	2771,4	2243,5	1029,5	105,9 przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>
0,5	65,4	59,8	37,1	4,2 wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas steam and air conditioning supply</i>
0,2	99,9	53,6	143,0	10,3 dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>
5,1	482,7	363,2	120,2	59,0 Budownictwo <i>Construction</i>
1318,1	1251,6	1146,4	340,2	30,5	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
6,9	272,7	219,2	121,1	25,1 Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>
0,2	1,8	0,8	4,2	0,2 Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>
0,3	8,0	5,4	25,1	0,3 Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>
#	#	#	#	#	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>
11,8	61,9	50,1	119,7	9,6 Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>
0,7	105,5	102,4	50,0	2,1 Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>
#	#	#	#	#	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>
#	#	#	#	# Edukacja <i>Education</i>
0,4	17,0	16,6	8,5	0,5 Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>
#	#	#	#	# Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>
0,5	1,9	1,3	0,1	0,1 Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>

TABL. 6 /270/. **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which		
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year	
						w mln zł
OGÓŁEM	2005	11246,9	5091,5	3767,7	-720,5	1576,5
TOTAL	2010	13888,3	5685,9	4429,7	-36,9	1607,8
	2012	13864,0	5847,6	4355,0	-219,7	1376,9
	2013	14499,5	6436,7	5031,9	-323,3	1320,3
sektor publiczny		1995,9	1539,8	308,1	-33,8	48,3
public sector						
sektor prywatny		12503,7	4896,9	4723,8	-289,5	1271,9
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1263,9	338,0	554,3	-14,6	146,9
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		9251,2	4466,9	3200,8	-377,9	666,7
Industry						
górnictwo i wydobywanie		210,5	72,1	41,5	2,1	-2,1
mining and quarrying						
przetwórstwo przemysłowe		7482,5	3084,2	3042,6	-376,1	639,8
manufacturing						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		405,8	300,3	37,3	-5,5	28,7
electricity, gas steam and air conditioning supply						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1152,3	1010,3	79,5	1,6	0,3
water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities						
Budownictwo		484,0	102,2	257,2	56,5	60,4
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1785,8	598,7	593,9	55,2	314,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		410,5	240,1	99,7	-7,2	55,4
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		25,3	31,8	2,9	-12,4	0,7
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		50,0	12,6	14,9	-1,4	0,4
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		832,5	504,9	149,3	-2,7	8,6
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna		158,4	57,4	66,2	2,2	23,3
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		#	#	#	#	#
Administrative and support service activities						
Edukacja		#	#	#	#	#
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		40,5	20,3	12,8	-1,2	2,6
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i re- kreacją		#	#	#	#	#
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		0,4	0,9	3,6	-2,9	-1,2
Other service activities						

TABL. 7 /271/. **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate		
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwo- wych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons	
		w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	2005	3659,7	149,4	252,5	456,4	1053,7
TOTAL	2010	4311,7	72,3	428,1	548,9	1323,0
	2012	4405,2	48,0	52,0	583,8	1360,2
	2013	4985,5	43,2	90,7	575,9	1784,1
sektor publiczny		1506,4	42,6	85,7	0,4	-
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		3479,1	0,6	5,1	575,5	1784,1
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		220,1	31,6	85,6	17,4	31,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		4034,2	8,9	2,2	280,0	1556,5
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie		71,1	-	-	6,7	1,8
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe		2652,5	8,9	0,3	262,2	1543,6
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		300,3	-	2,0	7,9	10,7
<i>electricity, gas steam and air conditioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		1010,3	0,1	-	3,2	0,5
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>						
Budownictwo		66,7	-	-	33,9	4,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		362,3	-	0,0	165,5	155,1
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		121,0	2,0	2,0	38,0	7,0
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		31,8	-	-	3,5	0,1
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		12,6	0,6	-	4,5	-
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		50,2	-	-	6,5	0,1
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna		24,8	-	-	9,0	15,0
<i>Professional, scientific and technical activi- ties</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		#	#	#	#	#
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja		#	#	#	#	#
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		19,6	-	-	5,9	-
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i re- kreacją		#	#	#	#	#
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		0,2	-	-	-	-
<i>Other service activities</i>						

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 /272/. **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług deliveries and services	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	2005	10747,0	4386,7	3481,9	6360,3	1436,1	3148,0
TOTAL	2010	10409,0	2743,1	1741,7	7665,9	1739,8	4137,9
	2012	10846,9	2738,3	2328,4	8108,7	2046,6	4294,2
	2013	11039,3	2635,9	2143,7	8403,5	2157,2	4362,8
sektor publiczny		622,1	289,6	234,9	332,5	109,8	79,1
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		10417,2	2346,3	1908,8	8070,9	2047,4	4283,7
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		543,1	301,8	206,6	241,4	76,5	103,1
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		6547,9	1550,2	1324,5	4997,6	1319,2	2436,4
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		141,0	10,7	10,0	130,3	77,3	26,4
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		5831,4	1237,5	1073,3	4593,9	1142,2	2354,5
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		200,5	113,5	77,0	87,1	20,8	28,0
<i>electricity, gas steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		374,9	188,5	164,3	186,4	78,9	27,6
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		568,3	106,5	92,9	461,9	55,2	217,5
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2596,9	437,7	318,8	2159,3	609,7	1319,8
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		339,2	76,3	54,6	262,8	58,6	146,2
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		15,3	11,2	11,1	4,1	1,5	1,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		11,4	2,6	2,5	8,8	0,5	4,0
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#	#
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		216,4	123,3	112,8	93,1	5,8	59,6
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		60,9	5,0	1,9	55,9	7,3	25,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		#	#	#	#	3	3
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		#	#	#	#	#	#
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		26,9	11,1	9,7	15,7	2,2	7,1
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		#	#	#	#	#	#
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		7,8	2,9	2,9	4,9	1,0	3,4
<i>Other service activities</i>							

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła dla lat 2000–2009. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148, z późniejszymi zmianami), a od 2010 – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241) z późniejszymi zmianami. W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 594–596) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526, z późniejszymi zmianami).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące **dochodów i wydatków** budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków, ustalaną przez Ministra Finansów na mocy kolejnych rozporządzeń z lat 2000–2013.

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finances include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), contracting liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

The legal basis defining the above mentioned processes for years 2000–2009 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148, with later amendments), and since 2010 – the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241) with later amendments. With respect to the financial management of local self-governments, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Self-government and the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 items 594–596), as well as the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 80, item 526, with later amendments).

2. The presented data include information regarding **revenue and expenditure** the budgets of local self-government entities (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. Revenue and expenditure of budgets of local self-government entities are determined in the budgetary act passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Act of Public Finances.

4. Revenue and expenditure of the budgets of local self-governments are grouped in accordance with the provisions set forth in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue or expenditure; the presented data, divided into divisions and paragraphs, were compiled in accordance with the detailed classification of budget revenue and expenditure, specified by the Minister of Finance in subsequent decrees adopted in the period of 2000–2013.

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
 - c) dochody z majątku np. dochody z najmu i dzierżawy,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań z źródeł;
- 2) dotacje:
 - a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
 - c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
 - d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Na wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) wydatki bieżące, do których zalicza się m.in.:
 - a) dotacje, w tym dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
 - b) świadczenia na rzecz osób fizycznych,
 - c) wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym wynagrodzenia (wraz z pochodnymi), zakup materiałów i usług,
 - d) wydatki na obsługę długu;
- 2) wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

5. Budget revenues of local self-government entities comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee,
 - c) revenue from property, e.g., revenues from renting and leasing,
 - d) funds for the additional financing of own tasks from other sources;
- 2) grants:
 - a) appropriated allocations from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - b) provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the budget of European funds,
 - c) received from the appropriated funds (from 2011 state appropriated funds),
 - d) other allocations, including allocations based on agreements with bodies of the government administration;
- 3) general subsidy from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts.

6. Expenditure of local self-government entities budgets comprise:

- 1) current expenditure, such as:
 - a) allocations, of which allocations for organisational and legal units operating within local self-government entities budgets,
 - b) benefits for natural persons,
 - c) current expenditure of budgetary entities, of which wages and salaries (including derivatives), purchase of materials and services;
 - d) expenditures on debt servicing;
- 2) property expenditure including investment expenditure.

7. Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 /273/. DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasto na prawach powiatu City with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship	
						w tys. zł
OGÓŁEM	2005	2674905,9	1599608,4	375712,6	480274,7	219310,2
TOTAL	2010	4124964,8	2364888,0	540625,3	726258,4	493193,1
	2012	4240004,6	2514998,5	584630,5	725596,4	414779,2
	2013	4369700,2	2530038,3	610276,3	757038,5	472347,1
Dochody własne		2084636,9	1353641,5	360540,4	243663,6	126791,4
Own revenue						
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym		815234,2	438340,5	156282,5	118367,3	102243,9
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		123586,0	25982,5	12405,2	5415,1	79783,2
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		691648,1	412358,0	143877,3	112952,1	22460,7
<i>personal income tax</i>						
Podatek: <i>Tax:</i>						
od nieruchomości		545102,7	469235,0	75867,7	–	–
<i>on real estate</i>						
rolny		92561,6	92002,9	558,7	–	–
<i>agricultural</i>						
od środków transportowych		21732,9	16447,3	5285,6	–	–
<i>on means of transport</i>						
od czynności cywilnoprawnych		27201,0	20398,9	6802,1	–	–
<i>on civil law transactions</i>						
Opłata skarbowa		10623,0	7105,9	3517,1	–	–
<i>Treasury fee</i>						
Dochody z majątku		186742,1	106085,7	50024,2	27289,4	3342,8
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		80484,0	51868,6	21483,8	6792,4	339,2
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>						
Środki na dofinansowanie własnych za- dań pozyskane z innych źródeł		19197,4	13461,5	1476,7	2990,2	1269,0
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 /273/. **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasto na prawach powiatu City with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dotacje ogółem	944812,2	438874,1	89138,5	178061,6	238738,0
Total allocations					
Dotacje celowe	658695,8	364193,5	64166,8	144697,7	85637,8
<i>Appropriated allocations</i>					
z budżetu państwa na zadania: <i>from the state budget for tasks:</i>					
z zakresu administracji rządowej	428604,6	232939,2	38075,5	90366,3	67223,6
<i>for government administration tasks</i>					
własne	175692,4	115574,9	10263,7	42081,1	7772,7
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozu- mień z organami administracji rzą- dowej	4186,8	2812,2	225,2	990,1	159,3
<i>realized on the basis of agreements with government administration bo- dies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami sam- orządu terytorialnego	19647,2	7174,8	3287,3	8437,4	747,7
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local self- government entities</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych	26834,5	5374,7	12315,2	2235,7	6908,9
<i>received from state appropriated funds</i>					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu tery- torialnego na dofinansowanie wła- snych zadań	3730,4	317,7	-	587,2	2825,5
<i>for financial assistance between local self-government entities for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	286116,2	74680,6	24971,6	33363,9	153100,1
<i>Allocations from paragraphs 200 and 620^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa General subsidy from the state budget	1340251,2	737522,7	160597,5	335313,3	106817,7
W tym część oświatowa	1020408,3	592247,3	143866,1	268650,5	15644,4
<i>Of which educational part</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 /274/. DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION
IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasto na prawach powiatu City with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
OGÓŁEM	4369700,2	2530038,3	610276,3	757038,5	472347,1
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	99952,1	43105,1	169,3	532,0	56145,7
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	37859,8	1429,0	28,0	93,6	36309,2
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę	3556,0	3554,6	–	–	1,4
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	143411,6	32804,2	10054,2	22131,1	78422,1
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	196298,6	115531,4	49338,4	28213,3	3215,5
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	22378,7	1879,0	9019,0	11292,1	188,6
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	52362,6	22645,9	3111,9	20428,4	6176,4
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpo- żarowa	69393,5	2024,7	13080,4	54189,1	99,3
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających oso- bowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1596999,7	1094006,5	272383,4	127725,5	102884,3
<i>Income taxes from legal persons, natural per- sons and other organizational units without le- gal personality and expenses associated with their intake</i>					
Różne rozliczenia	1400605,5	750348,0	161638,7	336563,4	152055,4
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	86727,3	58803,7	8336,0	17450,1	2137,5
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	44198,4	11299,2	6396,8	26158,9	343,5
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	399596,8	281563,4	29592,6	85936,4	2504,4
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	58588,3	9076,3	6918,1	14066,7	28527,2
<i>Other tasks in sphere of social policy</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	15015,3	10047,1	658,4	4253,6	56,2
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska ..	74779,3	53823,0	16051,8	4511,6	392,9
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	15294,1	13198,2	0,0	2021,5	74,4
<i>Culture and protection of national heritage</i>					
Kultura fizyczna	38110,0	17013,6	20768,4	324,5	3,5
<i>Physical education</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 /275/. **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasto	Powiaty	Woje-
		Total	Gminas ^a	na prawach powiatu City with powiat status	Powiats	wództwo Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	2676648,8	1567902,9	377495,8	487876,3	243373,8
TOTAL	2010	4537030,1	2665258,9	568839,9	747976,4	554954,9
	2012	4202941,3	2496264,3	570580,7	723991,7	412104,6
	2013	4329870,4	2510491,3	644692,3	731536,7	443150,1
Wydatki bieżące		3661871,4	2181262,5	510785,7	664431,5	305391,7
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		377345,2	143090,7	49484,0	42696,1	142074,4
Allocations						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		4335,8	4335,8	–	–	–
of which for self-government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		373981,9	315450,9	26666,1	29270,6	2594,3
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		2835272,2	1682842,5	419982,2	584821,8	147625,7
Current expenditure of budgetary entities						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		1544499,7	892671,9	221794,7	358674,3	71358,8
wages and salaries						
w tym osobowe		1392233,2	806210,6	201908,9	320932,3	63181,4
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		281987	170683,7	39250,4	59518,0	12534,9
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		765072,2	471936,3	120233,4	116504,7	56397,8
purchase of materials and services						
Obsługa długu publicznego		55693,0	29471,7	6802,2	6576,6	12842,5
Public debt servicing						
w tym wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń ..		100,0	100,0	–	–	–
of which payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe		667999,2	329228,8	133906,6	67105,3	137758,5
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		629497,5	311273,9	118059,8	66405,3	133758,5
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 /276/. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION
IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasto na prawach powiatu City with powiat sta- tus	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
OGÓŁEM	4329870,4	2510491,3	644692,3	731536,7	443150,1
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	128656,5	67065,8	271,3	539,0	60780,4
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	65010,9	2252,9	40,4	315,8	62401,8
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę	4132,4	3660,5	–	–	471,9
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	445340,8	150503,5	77038,1	69988,0	147811,2
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	133489,9	99253,1	25618,8	8387,8	230,2
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	46365,6	6417,8	30691,6	7809,0	1447,2
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	452660,4	276630,7	48298,7	85647,5	42083,5
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpo- żarowa	104061	30887,2	18437,8	54632,1	103,9
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego	55727	29499,9	6802,2	6582,4	12842,5
<i>Public debt servicing</i>					
Różne rozliczenia	14854,1	6856,1	7713,3	284,7	–
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	1477057,1	991278,5	206990,4	257329,9	21458,3
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	68347,0	16591,1	8463,3	27044,3	16248,3
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	576986,4	388769,2	57896,8	126746,8	3573,6
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	103023,1	18182,6	15340,1	31760,3	37740,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	95649,3	34333,7	19065,1	41970,7	279,8
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska ... <i>Municipal economy and environmental protection</i>	247537,6	203764,1	39304,0	4025,3	444,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	164288,1	105136,9	28831,2	6038,6	24281,4
<i>Culture and protection of national heritage</i>					
Kultura fizyczna	120021,7	71993,0	44166,3	1060,3	2802,1
<i>Physical education</i>					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

DZIAŁ XXI INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiedniej sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

CHAPTER XXI INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among other, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as, since 1995 livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (included exclusively in data expressed at current prices), except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS), implemented since 1 I 2005 r.).

In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares were included in the section "Transportation and storage".

3. Wartość nakładów inwestycyjnych od 1999 r. poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących) oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa nieukończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330 z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez wartość brutto środków trwałych według stanu w dniu 31 XII w bieżących cenach ewidencyjnych należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:

3. The value of investment outlays since 1999 incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 – more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land, livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as rights of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 330 with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The gross value of fixed assets as of 31 XII at current book-keeping prices is understood:

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*

- przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
- po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość netto środków trwałych odpowiada wartości brutto pomniejszonej o wartość zużycia.

4. Wartość zużycia środków trwałych odpowiada wielkości odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonanych od chwili oddania środków trwałych do eksploatacji.

Stopień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

5. Dane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

6. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących) oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowa-

- before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
- after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. The net value of fixed assets corresponds to the gross value of fixed assets decreased by the value of consumption.

4. The value of consumption of fixed assets corresponds to the value of depreciation since the utilization of the fixed assets.

The degree of consumption of fixed assets is understood as the percentage relation of the value of consumption to the gross value of fixed assets.

5. Data by sections of the NACE Rev. 2 – were compiled using **the enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

The value of public roads, streets and squares was included in the section “Transportation and storage”.

6. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as, natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing

dzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

7. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations, and water structures – was estimated.

7. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places; since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise as well as co-operative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) civil engineering works (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveable and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1 /277/. **NAKLĄDY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
O G Ó Ł E M	4675,3	4318,5	4779,2	T O T A L
sektor publiczny	1987,7	1264,9	1770,9	public sector
sektor prywatny	2687,6	3053,6	3008,3	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	137,3	186,8	207,8	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2131,0	2156,0	2024,2	Industry
górnictwo i wydobywanie	14,3	25,5	14,3	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	1522,5	1380,9	1136,9	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	294,2	451,0	512,0	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	300,0	298,6	361,1	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	169,3	46,5	232,2	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	392,9	301,9	240,5	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	563,7	413,4	738,0	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	35,6	84,0	20,2	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	10,0	41,7	34,2	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25,1	26,4	22,4	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	403,0	476,7	500,2	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20,4	31,0	32,2	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	26,3	18,4	40,8	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	212,4	177,1	214,0	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	152,0	130,9	127,3	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	134,8	75,2	181,4	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	248,8	136,3	149,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	12,3	16,3	14,3	Other service activities

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.
 a By investments localization. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 /278/. **NAKLĄDY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2678,2	2663,4	2883,0	TOTAL
sektor publiczny	870,5	431,5	848,1	public sector
sektor prywatny	1807,7	2231,9	2034,9	private sector
w tym:				of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybac- two	66,2	98,7	113,5	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1905,6	2009,0	1846,2	Industry
górnictwo i wydobywanie	13,5	24,9	13,0	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	1472,8	1332,6	1108,9	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w ener- gię elektryczną, gaz, parę wodę i gorącą wodę ^Δ	284,8	444,5	457,3	electricity, gas, steam and air condi- tioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	134,5	207,0	267,0	water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities
Budownictwo	52,9	28,6	72,7	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	274,8	223,5	173,1	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	166,7	97,3	404,0	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	17,0	32,6	5,9	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	7,3	35,3	27,4	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczenio- wa	25,0	20,9	17,7	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	11,3	8,1	5,6	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10,2	10,8	20,2	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	15,2	14,8	31,2	Administrative and support service activities
Edukacja	10,3	1,0	2,2	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	96,2	61,9	144,6	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19,1	15,5	16,0	Arts, entertainment and recreation

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investments localization.

TABL. 3 /279/. **NAKLĄDY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>			SPECIFICATION
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>	
		w mln zł	<i>in mln zł</i>		
OGÓŁEM					TOTAL
2010	1880,2	744,5	969,8	154,8	
2012	1763,5	745,5	855,6	154,2	
2013	1800,5	741,1	866,1	182,7	
w tym:					<i>of which:</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	121,1	63,9	39,7	17,1	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	1199,9	455,8	673,5	60,5	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie	18,3	2,6	15,4	0,3	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	889,6	262,6	567,0	50,2	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	53,7	33,0	19,8	0,9	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	238,2	157,6	71,2	9,1	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo	70,9	11,2	50,0	9,7	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	132,1	72,6	35,5	23,9	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	87,3	21,9	3,8	61,5	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2,2	1,0	0,7	0,4	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	5,9	1,7	3,7	0,5	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4,7	2,3	2,3	0,1	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4,1	2,5	1,3	0,3	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13,8	7,4	3,5	2,9	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	13,2	4,7	4,5	3,9	<i>Administrative and support service activities</i>
Edukacja	2,2	0,9	0,6	0,7	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	124,8	83,1	40,8	0,9	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15,7	10,4	5,2	0,1	<i>Arts, entertainment and recreation</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 /280/. **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	67939,0	70164,9	74294,2	TOTAL
sektor publiczny	32539,7	24102,0	25406,3	public sector
sektor prywatny	35399,3	46062,9	48887,9	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybac- two	4836,6	5111,5	5354,6	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	27882,4	27345,0	29740,3	Industry
górnictwo i wydobywanie	497,8	386,1	423,2	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	14334,6	15514,9	17430,3	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w ener- gię elektryczną, gaz, parę wodę i gorącą wodę ^Δ	10173,6	8029,6	7762,4	electricity, gas, steam and air condi- tioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2876,4	3414,3	4124,4	water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities
Budownictwo	1143,4	1317,6	1216,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	3242,0	3390,6	3302,7	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	11316,2	12454,2	12886,4	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	360,5	533,5	583,7	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	2331,1	1467,1	1493,6	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczenio- wa	373,2	388,6	389,7	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	10050,3	10719,5	11245,7	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	353,5	427,8	472,7	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	201,8	289,6	373,5	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1834,7	1850,0	2004,8	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	1754,3	2061,6	2134,5	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1224,8	1438,8	1584,8	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	928,8	1214,7	1344,8	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	105,5	155,1	166,3	Other service activities

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.
^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 /281/. **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

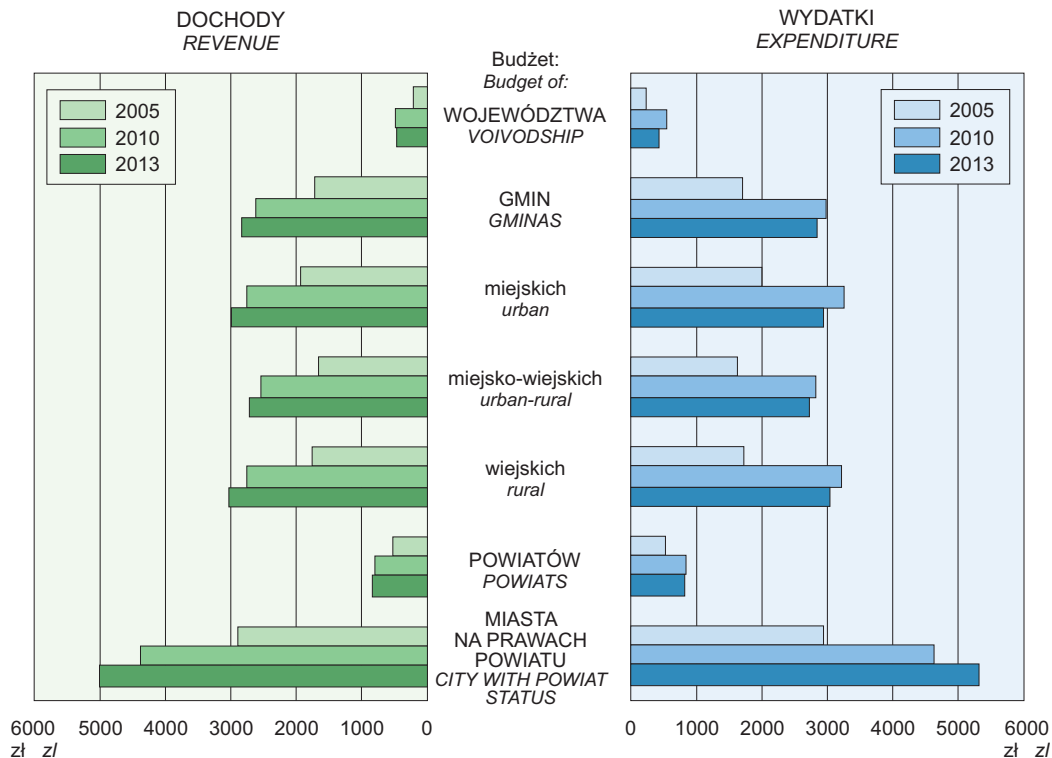
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	35972,6	34813,0	37146,8	TOTAL
sektor publiczny	15150,2	5128,1	5602,4	public sector
sektor prywatny	20822,4	29684,9	31544,4	private sector
w tym:				of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybac- two	1333,6	1386,3	1502,1	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	25767,0	25009,2	27286,6	Industry
górnictwo i wydobywanie	492,7	377,7	411,7	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	13804,0	14899,4	16778,6	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w ener- gię elektryczną, gaz, parę wodę i gorącą wodę ^Δ	10103,8	7936,7	7661,9	electricity, gas, steam and air condi- tioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1366,5	1795,4	2434,5	water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities
Budownictwo	738,6	785,1	607,9	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	2114,5	2086,9	1902,9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	638,8	707,2	738,8	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	162,2	244,5	272,4	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	2237,4	1362,0	1381,0	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczenio- wa	305,2	309,6	304,1	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1234,8	1206,6	1214,0	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	106,8	136,4	152,4	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	109,4	161,1	241,2	Administrative and support service activities
Edukacja	41,4	47,1	43,3	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	879,2	1025,2	1144,6	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	292,1	318,5	325,7	Arts, entertainment and recreation

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

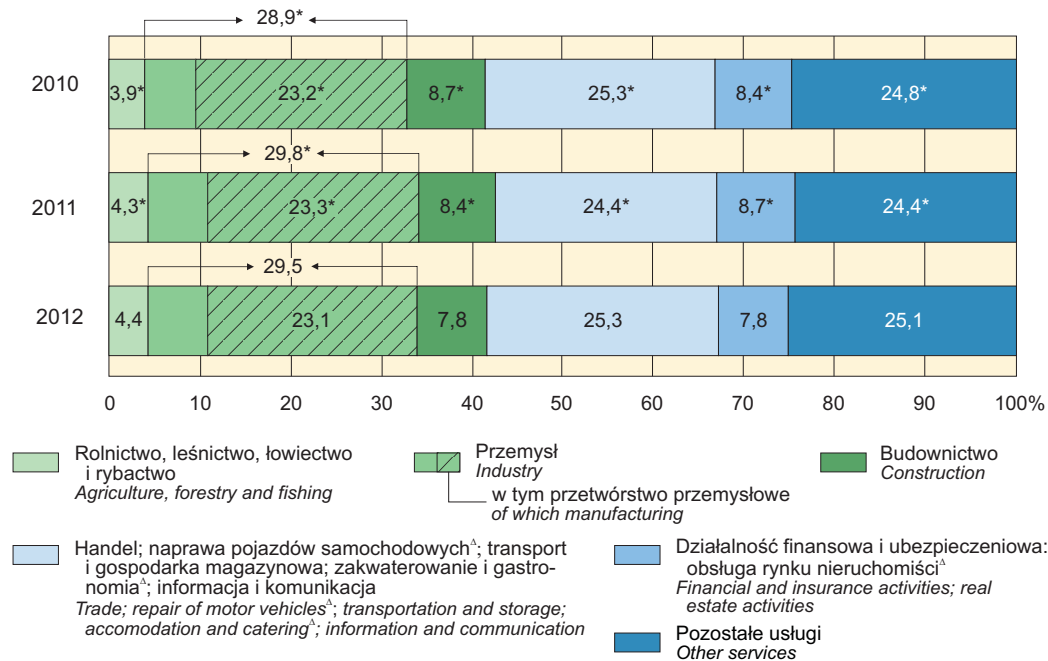
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

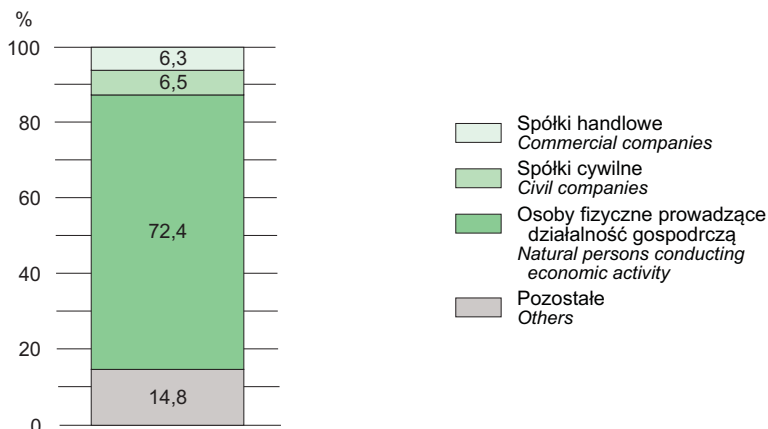
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2013 r.

Stan w dniu 31 XII

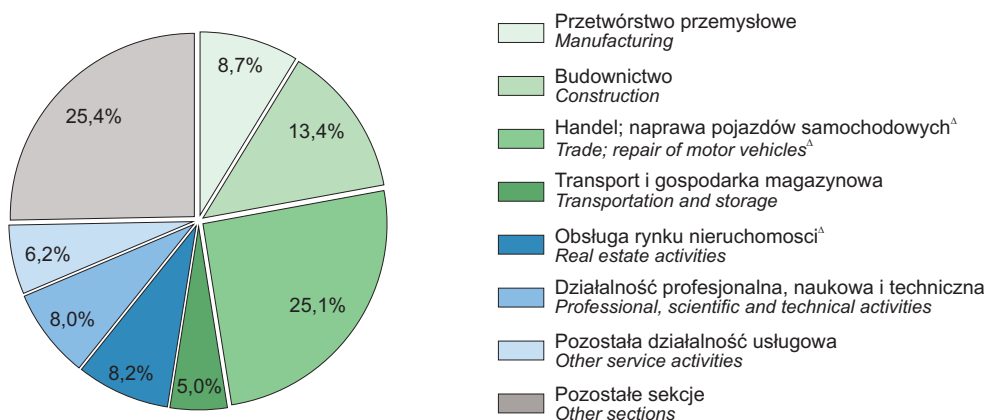
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2013

As of 31 XII

WEDŁUG FORM PRAWNYCH BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie
^a Excluding persons tending private farms in agriculture

DZIAŁ XXII RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)” wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np.

CHAPTER XXII REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013) which replaced the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995), applied up to 31 VIII 2014.

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

4. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. **Output** includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. **Intermediate consumption** includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding

koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zali-

travelling allowances) as well as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. *In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.*

8. **Gross primary income in the households sector** is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) as well as other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. *Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.*

11. *Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),*
- 2) *financial corporations sector which includes*

czono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,

- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz działalności nielegalnej. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach działalności nielegalnej ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytutce przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

Kluczowe zmiany wprowadzone przez ESA 2010 mające wpływ na kategorie obliczane w rachunkach regionalnych dotyczą:

- 1) rejestrowania w nakładach brutto na środki trwałe, a nie w zużyciu pośrednim, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i wydatków na małe narzędzia we wszystkich sektorach in-

economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,

- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector.*
- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*
- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

12. *The estimation of the “hidden economy” and illegal activity is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).*

Within illegal activities there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

13. *Data from the regional accounts for the years 2010–2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission’s recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.*

Key changes introduced by the ESA 2010, influencing categories compiled in the regional accounts concern:

- 1) *registration in the gross fixed capital formation, not in the intermediate consumption, of research and development expenditure and small tools expenditure in all institutional sec-*

stytucjonalnych oraz wydatków na systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych,

- 2) uwzględnienia w nadwyżce operacyjnej brutto wyceny produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych,
- 3) alokacji części produkcji globalnej banku centralnego – Narodowego Banku Polskiego, tj. prowizji i opłat, z sektora instytucji finansowych do zużycia pośredniego pozostałych sektorów instytucjonalnych,
- 4) uszczegółowienia kryteriów klasyfikacji jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych,
- 5) uwzględnienia szacunku produkcji globalnej jednostek pomocniczych.

Kluczowe zmiany wynikające z zaleceń Komisji Europejskiej dotyczą:

- 1) doprecyzowania metody obliczania produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektora instytucji finansowych (zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne – OFE) oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych,
- 2) uwzględnienia działalności nielegalnej w zakresie prostytucji (działalność sutenerska), produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notacji informacyjnej GUS: „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” z dnia 29 IX 2014 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

15. Dane na 1 mieszkańca za lata 2010–2012 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

16. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2012 r.”

tors and weapon systems expenditure in the general government sector,

- 2) *inclusion of the valuation of the output for own final use for market producers in the gross operating surplus,*
- 3) *allocation of part of the output of the central bank – the National Bank of Poland, i.e., commission and fee, from the financial corporations sector to the intermediate consumption of other institutional sectors,*
- 4) *clarification of classification criteria of public units to the general government sector,*
- 5) *inclusion of estimate of the ancillary units' output.*

Key changes resulting from the European Commission's recommendations concern:

- 1) *clarification of methods of calculating output of the general government sector, the financial corporations sector (insurance companies, open pension funds) and the non-profit institutions serving households sector,*
- 2) *including illegal activity in the scope of prostitution (pimp's activity), production and trade of drugs and smuggling of cigarettes.*

14. *Detailed description of the changes, implemented in the national accounts, can be found in the CSO news release „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” of 29 IX 2014, available at <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.*

15. *Data per capita for the years 2010–2012 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the National Population and Housing Census 2011.*

16. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2012”.*

TABL. 1 /282/. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM TOTAL	31237*	33499*	34305	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	27511*	29446*	30398	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw non-financial corporations	12940*	14054*	14511	47,0*	47,7*	47,7
instytucji rządowych i samorządowych general government	4859*	4998*	5110	17,7*	17,0*	16,8
gospodarstw domowych households	8982*	9485*	10015	32,6*	32,2*	32,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1069*	1279*	1331	3,9*	4,3*	4,4
Przemysł Industry	7946*	8776*	8972	28,9*	29,8*	29,5
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	6385*	6865*	7008	23,2	23,3*	23,1
Budownictwo Construction	2393*	2467*	2380	8,7*	8,4*	7,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^A ; informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles ^A ; transportation and storage; accommodation and catering ^A ; information and communication	6967*	7178*	7690	25,3*	24,4*	25,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^A Financial and insurance activities; real estate activities	2316*	2575*	2382	8,4*	8,7*	7,8
Pozostałe usługi Other services	6820*	7172*	7643	24,8*	24,4*	25,1
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	30669*	32985*	33888	x	x	x

a W złotych.

a In zlotys.

TABL. 2 /283/. **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	65775*	71684*	72516	Gross output
Zużycie pośrednie	38264*	42238*	42118	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	27511*	29446*	30398	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	11839*	12509*	13055	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	15678*	16999*	17362	Gross operating surplus

TABL. 3 /284/. **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	21620*	22676*	23839	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	21226*	22328*	23549	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	21490*	22391*	23250	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	21098*	22048*	22967	per capita in zł

DZIAŁ XXIII PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

CHAPTER XXIII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Uwagi ogólne

Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku.

General notes

*The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.*

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation.

TABL. 1 /285/. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	90597	99118	98741	100038	TOTAL
sektor publiczny	5256	4199	4245	4203	public sector
sektor prywatny	85341	94919	94496	95835	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	13	3	2	2	State owned enterprises
Spółki	10817	11799	12424	12900	Companies
w tym:					of which:
handlowe	4467	5363	5861	6318	commercial
cywilne	6286	6372	6498	6517	civil
Spółdzielnie	539	486	480	477	Cooperatives
Fundacje	72	120	153	168	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1901	2600	2806	2885	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	67918	73772	71851	72458	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 /286/. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality						Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity		
		Ogółem Grand total	razem total	w tym of which						
				przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships		spółdzielnie cooperatives	
					razem total	w tym of which				
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-holder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation						
OGÓŁEM	2005	90597	22679	13	4467	21	1190	6286	539	67918
TOTAL	2010	99118	25346	3	5363	12	1395	6372	486	73772
	2012	98741	26890	2	5861	8	1428	6498	480	71851
	2013	100038	27580	2	6318	8	1461	6517	477	72458
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		3668	689	-	245	2	40	79	152	2979
Agriculture, forestry and fishing										

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 /286/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON
 WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (cd.)**
 Stan w dniu 31 XII
**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
 BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)**
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which					
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
					jednoosobowe Skarbu Państwa sole- -shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
Przemysł Industry	9280	2299	1	1397	1	410	819	47	6981
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	8783	2041	1	1191	1	368	797	44	6742
Budownictwo Construction	13417	1539	-	820	2	202	687	26	11878
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	25131	4587	-	1851	-	394	2642	84	20544
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	4960	499	-	255	-	57	234	1	4461
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2950	619	-	153	1	33	429	7	2331
Informacja i komunikacja Information and communication	1882	354	-	205	1	27	144	-	1528
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	3287	263	-	136	-	7	95	25	3024
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	8157	7467	1	220	-	51	122	113	690
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	7968	1078	-	466	-	88	554	9	6890
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2485	459	-	312	-	123	129	5	2026
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	887	886	-	2	-	-	-	1	1

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 /286/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which						
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
				razem total	w tym of which	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
			jednosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury						
Edukacja Education	3448	2028	-	39	-	5	85	2	1420
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	4387	602	-	132	1	7	260	3	3785
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1918	1023	-	43	-	9	108	-	895
Pozostała działalność usługowa Other service activities	6213	3188	-	42	-	8	130	2	3025

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 /287/. **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships	
OGÓŁEM	2005	4467	3879	126	3753	588	541	19
TOTAL	2010	5363	4583	111	4472	780	684	52
	2012	5861	5025	129	4896	836	677	99
	2013	6318	5413	136	5277	905	681	141
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		245	227	2	225	18	14	1

a W tym 48 spółek partnerskich i 35 spółek komandytowo-akcyjnych.

a Of which 48 professional partnerships and 35 limited joint-stock partnerships.

TABL. 3 /287/. SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships
Przemysł Industry	1397	1241	58	1183	156	129	24
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	1191	1047	52	995	144	121	20
Budownictwo Construction	820	735	20	715	85	56	24
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1851	1493	19	1474	358	312	42
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	255	221	6	215	34	27	6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	153	123	–	123	30	23	7
Informacja i komunikacja Information and communication	205	187	8	179	18	15	3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	136	108	4	104	28	15	4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	220	195	4	191	25	15	9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	466	405	4	401	61	23	11
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	312	281	4	277	31	20	7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2	2	–	2	–	–	–
Edukacja Education	39	31	–	31	8	8	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	132	86	5	81	46	19	1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	43	39	2	37	4	4	–
Pozostała działalność usługowa Other service activities	42	39	–	39	3	1	2

a W tym 48 spółek partnerskich i 35 spółek komandytowo-akcyjnych.

a Of which 48 professional partnerships and 35 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 /288/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED
LEGAL FORMS AND SECTIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		razem total	spółki companies				cywilne civil law partnership	spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			w tym of which		w tym of which				
			razem total	akcyjne joint stock	handlowe commercial	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
OGÓŁEM 2005	5422	457	193	3	153	264	5	4454	
TOTAL 2010	8542	486	274	3	242	212	4	7611	
..... 2012	6922	511	346	8	282	164	5	5609	
2013	7410	673	516	6	434	157	11	6388	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	164	18	17	–	12	1	1	145	
Przemysł <i>Industry</i>	709	117	89	2	67	28	2	589	
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	659	89	62	2	43	27	2	567	
Budownictwo <i>Construction</i>	1293	62	46	–	37	16	–	1231	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1873	198	152	2	135	46	4	1670	
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	314	22	19	–	17	3	–	290	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	217	20	17	–	14	3	1	196	
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	213	29	25	1	24	4	–	184	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	287	32	31	–	23	1	–	255	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	172	15	14	–	13	1	–	42	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	632	59	41	1	35	18	–	572	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	340	48	42	–	37	6	1	290	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	3	–	–	–	–	–	1	–	
Edukacja <i>Education</i>	275	8	2	–	2	6	–	187	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 /288/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a NOWO ZAREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a NEWLY REGISTERED BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnership	spół- dzielnie coopera- tives	osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conduct- ing eco- nomic activity
		w tym of which			razem total	z ogra- niczoną odpowie- dzialno- ścią with limited liability			
		handlowe commercial		akcyjne joint stock					
		razem total	razem total		akcyjne joint stock	z ogra- niczoną odpowie- dzialno- ścią with limited liability	cywilne civil law partnership	spół- dzielnie coopera- tives	osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conduct- ing eco- nomic activity
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	281	25	11	-	9	14	1	250	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	147	7	3	-	3	4	-	120	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	490	13	7	-	6	6	-	367	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

 TABL. 5 /289/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REMOVED BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnership	spół- dzielnie coopera- tives	osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conduct- ing eco- nomic activity
		w tym of which			razem total	z ogra- niczoną odpowie- dzialno- ścią with limited liability			
		handlowe commercial		akcyjne joint stock					
		razem total	razem total		akcyjne joint stock	z ogra- niczoną odpowie- dzialno- ścią with limited liability	cywilne civil law partnership	spół- dzielnie coopera- tives	osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conduct- ing eco- nomic activity
OGÓŁEM 2005	3135	257	53	-	41	203	6	2740	
TOTAL 2010	4955	232	69	2	54	163	7	4649	
..... 2012	5555	172	71	2	49	100	7	5309	
..... 2013	6017	198	82	1	54	116	14	5685	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	110	-	-	-	-	-	7	103	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 /289/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REMOVED BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnership	spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		w tym of which							
		handlowe commercial	w tym of which						
razem total	razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability						
Przemysł Industry	528	32	18	-	16	14	2	493	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	499	30	17	-	15	13	1	468	
Budownictwo Construction	1164	15	5	-	4	10	-	1149	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1914	77	27	-	13	50	5	1830	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	322	7	4	-	2	3	-	315	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	232	10	4	-	1	6	-	222	
Informacja i komunikacja Information and communication	121	5	4	-	4	1	-	116	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	223	3	-	-	-	3	-	220	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	77	9	4	1	2	5	-	65	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	410	11	4	-	4	7	-	399	
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	191	10	5	-	3	5	-	181	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	4	-	-	-	-	-	-	-	
Edukacja Education	219	5	3	-	2	2	-	130	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	136	7	3	-	2	4	-	129	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	90	2	-	-	-	2	-	78	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	276	5	1	-	1	4	-	255	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.